GEORGES SIMENON

SUBSOLURILE MAJESTICULUI

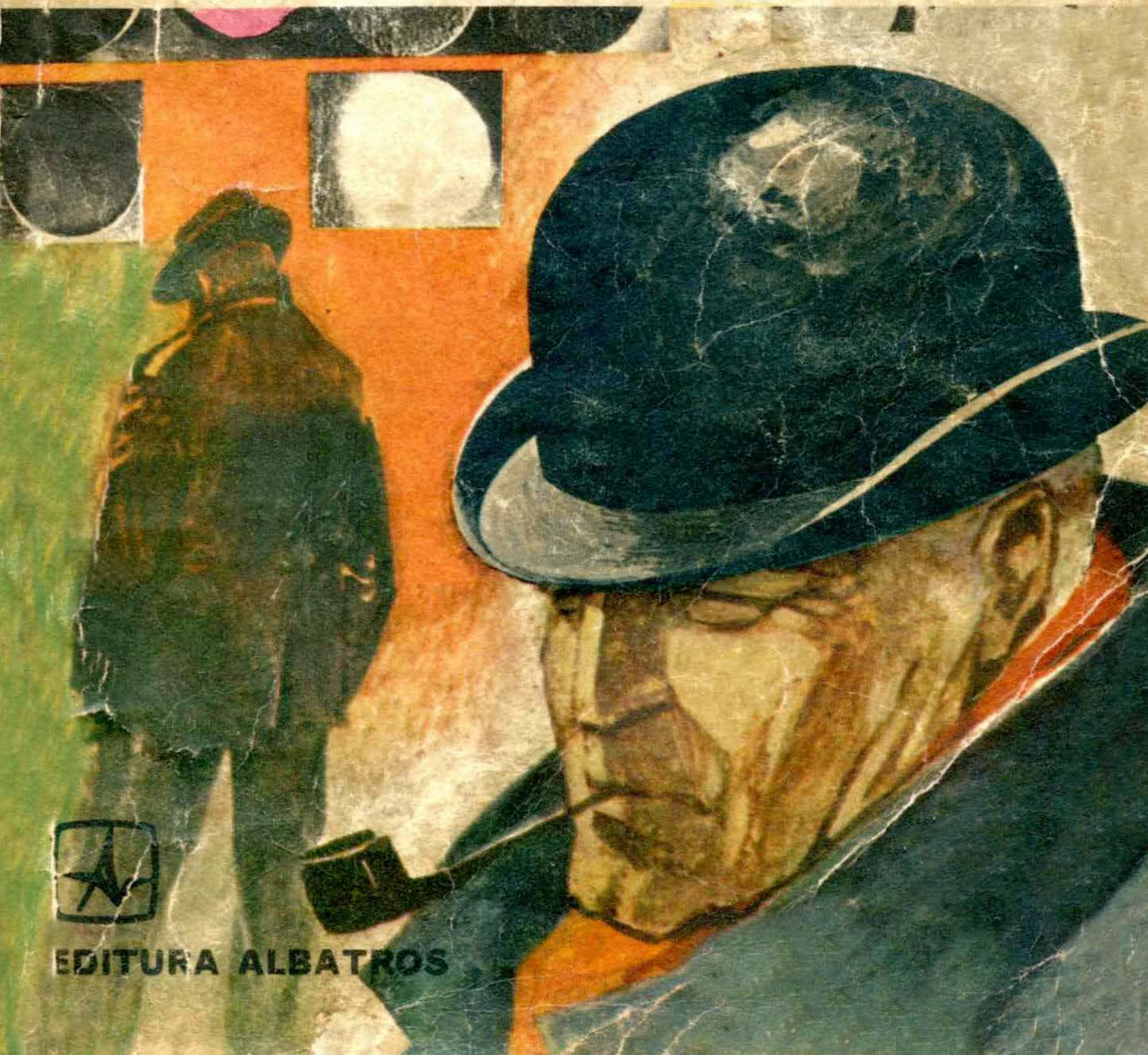

EDITURA ALBATROS

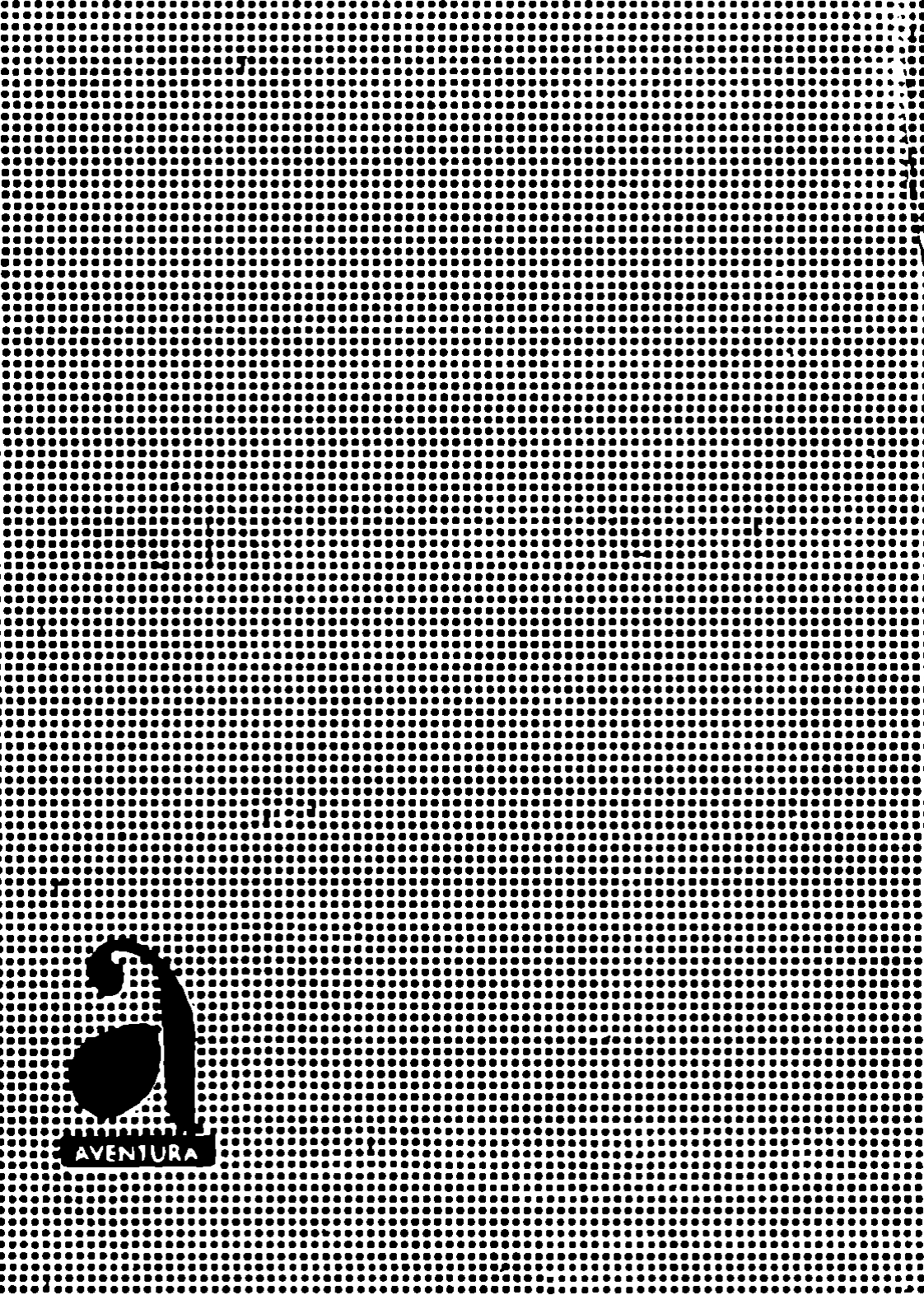
AVENTURA

Coperta de GH. MĂRINESCU

COLECȚIA AVENTURA

Georges Simenon

SUBSOLURILE MAJESTICULUI

În românește de PAULA GĂZDARU

EDITURA ALBATROS • 1980

©Simenon

MAIGRET REVIENT... (Gallimard, 1942)
LES NOUVELLES ENQUÊTES DE MAIGRET (Gallimard, 1944)
LE PETIT DOCTEUR (Gallimard, 1943)

Copyright (1942, 1943, 1944), Georges Simenon. Toate drepturile rezervate.

SUBSOLURILE MAJESTICULUI

I

CAUCIUCUL LUI PROSPER DONGE

Primul zgomot care răzbătea dimineața din stradă era bufnitura unei portiere de mașină. Motorul continua să duduie în timp ce Charlotte își lua la revedere de la șofer, apoi taxiul se îndepărta. Urma zgomotul pașilor ei, al cheii răsucite în broască, țăcănitul comutatorului electric.

În bucătărie se aprindea un chibrit, apoi se auzea fîsîitul reșoului de gaz.

Charlotte urca greoi scara cea nouă, ca femeia ce și-a petrecut toată noaptea în picioare. Intra tiptil în cameră și apăsa pe alt comutator. Se aprindea becul unei veioze cu abajurul dintr-o țesătură roz, cu cîte o bilă de lemn la fiecare colț.

Prosper Donge nu deschidea ochii. Charlotte începea să se dezbrace, privindu-se în oglinda șifonierului. Cînd ajungea să-și scoată portjartierul și sutienul, suspina ușurată. Era o femeie plinuță și trandafirie, asemeni celor din picturile lui Rubens, dar îi plăcea să umble strînsă în corset, astfel că, o dată dezbrăcată, începea să-și fricționeze pielea prin locurile pe unde îi rămăseseră dungi.

Avea prostul obicei de a se sui în pat așezîndu-se mai întîi în genunchi, făcînd astfel ca somiera să se aplece într-o parte.

— E timpul, Prosper !

El se scula. Charlotte se cuibărea degrabă în scobitura caldă lăsată de el și, cu plapuma trasă peste ochi, rămînea nemișcată.

— Plouă ? întreba Prosper, dînd drumul apei la chiuvetă.

Îi răspundea printr-un mormăit nedesluşit. De fapt, asta nu avea nici o importanţă. Apa pentru bărbierit era ca gheaţa. Se auzeau trecînd nişte trenuri.

Prosper Donge se îmbrăca. Din cînd în cînd, Charlotte suspina, fiindcă nu putea să adoarmă cu lumina aprinsă. În clipa cînd el se afla cu mîna dreaptă pe comutator şi cu cealaltă pe clanţa uşii, o voce somnoroasă îi spuse :

— Nu uita să treci să plăteşti rata pentru aparatul de radio.

Pe reşoul din bucătărie cafeaua era fierbinte, chiar prea fierbinte. El o bău în picioare. Apoi, asemeni celor ce fac în fiecare zi aceleaşi gesturi, la aceeaşi oră, îşi înfăşură un fular în jurul gîtului, îşi puse pardesiul şi şapca.

În sfîrşit, scoase în stradă bicicleta aflată pe coridor.

La ora asta îl întîmpina întotdeauna o boare umedă şi rece, caldarîmul ud, cu toate că nu plouase ; dar oamenii care încă mai dormeau, îndărătul storurilor trase, fără-ndoială că vor avea parte de o zi însorită şi călduţă.

Mărginită de vilişoare şi grădiniţe, strada cobora în pantă abruptă. Pe alocuri, prin spaţiul dintre doi copaci, luminile Parisului se zăreau ca din fundul unei prăpăstii.

Se îngîna ziua cu noaptea. Aerul era albăstrui. Cîteva ferestre se luminau. Prosper Donge strînse frînele înainte de a ajunge la pasajul de nivel, închis încă la acea oră, pe care îl trecu intrînd pe portiţă.

După ce depăşi podul Saint-Cloud, coti la stînga. Un remorcher urmat de un lanţ de şlepuri fluiera cu disperare să i se dea cale liberă la ecluză.

Bois de Boulogne. Lacurile în care se oglindea cerul, berzele care se trezeau.

Cînd să ajungă la poarta Dauphine, Prosper simţi deodată pămîntul tare sub roţi. Mai merse cîţiva

metri, sări jos și constată că i se dezumflase cauciucul din spate.

Se uită la ceas. Era șase fără zece. Începu să meargă repede împingîndu-și bicicleta, cu respirația aburind, în vreme ce căldura efortului îi ardea pieptul pe dinăuntru.

Strada Foch. La casele particulare storurile erau lăsate. Doar un ofițer superior, urmat de ordonanță, mergea la trap pe aleea călăreților.

Dincolo de Arcul de Triumf se luminase. Se grăbea. Îi era tare cald...

Chiar în colțul bulevardului Champs-Elysées, un agent cu pelerină, oprit lîngă chioșcul de ziare, îl întrebă :

— Pană de cauciuc ?

Dădu afirmativ din cap. Mai erau de străbătut vreo trei sute de metri. La stînga se afla Hotelul *Majestic*, care avea încă storurile de la ferestre trase. Lumina felinarelor pălise.

Apucă pe strada Berri, apoi pe strada Ponthieu. Un mic bar era deschis. Două case mai departe se afla o ușă pe care trecătorii nici nu o băgau în seamă : intrarea de serviciu a *Majesticului*.

Tocmai ieșea un bărbat îmbrăcat în haine de seară și un pardesiu gri. Umbla cu capul descoperit și avea părul dat cu briantină. Lui Prosper Donge i se păru că-l recunoaște pe dansatorul Zebio.

Ar fi putut să arunce o privire prin bar, ca să se convingă, dar nu-i trecu prin minte. Împingîndu-și bicicleta, pătrunse în coridorul lung și cenușiu, cu un singur bec aprins. Se opri în fața aparatului de pontaj, întoarse manivela, introduse fișa la numărul său, 67, privind la ceasul aparatului care indica ora șase și zece. Se auzi un țăcănit. Se va putea stabili astfel că intrase la *Majestic* la ora șase și zece dimineața, cu zece minute mai tîrziu decît în celelalte zile.

* * *

Acestea au fost declarațiile oficiale ale lui Prosper Donge, cafegiul-șef de la marele hotel din Champs-Elysées.

În continuare, el pretindea că se comportase la fel ca în toate diminețile.

La ora aceea, vastele subsoluri cu coridoare întortocheate, cu nenumărate uși, cu pereți zugrăviți în cenușiu, asemeni calelor unui vapor, erau pustii. Ici și colo, prin despărțiturile de sticlă, se vedea doar lumina palidă a becurilor cu filamente gălbui, folosite pentru iluminatul de noapte.

Toate încăperile erau despărțite prin pereți de sticlă. La stînga se aflau bucătăriile și laboratoarele de cofetărie, în față, așa-numita sală a curierilor, unde mînca personalul superior și servitorii particulari ai clienților — cameristele și șoferii.

Ceva mai departe urma sala de mese a personalului inferior, cu mesele ei lungi din lemn alb și băncile asemănătoare unor bănci de școală.

În sfîrșit, așezată mai sus, se afla o cușcă din sticlă, ca o cabină de comandant de navă, locul de muncă al contabilului, care înregistra tot ce ieșea din bucătărie.

În vreme ce deschidea ușa cafegeriei, lui Prosper Donge i se păruse că cineva urca scara îngustă ce ducea la etaje, dar nu acordase faptului prea multă atenție. Cel puțin așa avea să afirme în depoziția lui de mai tîrziu.

La fel cum procedase și Charlotte, sosind acasă, el aprinse un chibrit și gazul începu să fîsîie sub ibricul cel mic, pe care-l punea primul la foc, pentru puținii clienți matinali.

Numai după aceea se îndreptă spre vestiar, o încăpere destul de mare, în care se aflau mai multe lavabouri, o oglindă cenușie, iar de-a lungul pereților niște dulapuri metalice, înalte și înguste, purtînd fiecare un număr.

Vîrî cheia în broască și descuie dulapul nr. 67. Își scoase pardesiul, fularul și șapca. Își schimbă pantofii, pentru că în timpul serviciului se simțea mai bine cu încălțăminte ușoară, din cauciuc, apoi își îmbrăcă un halat alb.

Mai trecură cîteva minute. La șase și jumătate, subsolurile începeau să se însuflețească.

Deasupra, toată lumea dormea, în afara portarului de noapte, care își aștepta schimbul în holul pustiu.

Ibricul șuieră. Donge umplu o ceașcă de cafea, apoi urcă pe o scară ce semăna cu scările acelea misterioase, din decorurile de teatru, lîngă culise, care sfîrșesc acolo unde te-aștepți mai puțin.

Împingînd o ușiță îngustă pătrunse în vestiarul holului ; nici n-ai fi bănuit existența acestei uși mascate de oglinzi. Așezînd ceașca pe o ieșitură a zidului din vestiar, spuse :

— Cafeaua ! E-n ordine ?

— În ordine ! mormăi portarul de noapte, apropiindu-se.

Donge coborî din nou. Între timp sosiseră și cele trei ajutoare ale lui, cele Trei Grase, cum li se spunea. Erau niște femei simple, cu chipul neatrăgător, mai ales una dintre ele, bătrînă și arțăgoasă. Se și apucaseră de lucru, ciocnind cești le și farfurioarele în bazinul de spălat vase.

Ca de obicei, Donge rîndui după mărime cafetierele din argint, de o ceașcă, de două, de trei... Apoi oalele cu lapte și ceainicele.

În loja cu pereții de sticlă îl văzu pe contabilul Jean Ramuel, cu părul răvășit.

— Ia te uită ! Iar a dormit aici ! își spuse el.

De vreo trei sau patru nopți, contabilul Jean Ramuel rămînea să doarmă la serviciu în loc să se ducă acasă, la locuința lui din cartierul Montparnasse.

În principiu, lucrul acesta nu prea era îngăduit. La capătul culoarului, aproape de ușa care masca scara ce cobora la al doilea subsol, unde se depozitau vinurile, exista o încăpere cu trei sau patru paturi. Dar, teoretic, ele erau rezervate salariaților care aveau nevoie de odihnă în intervalul dintre orele de vîrf.

Donge schiță un salut cu mîna, la care Ramuel abia răspunse.

Sosi apoi și bucătarul-șef, cu statura lui impunătoare, plin de sine, întorcîndu-se de la Hale, cu un camion care se oprise în strada Ponthieu și pe care ajutoarele lui se grăbiră să-l descarce.

La ora șapte și jumătate, cel puțin treizeci de persoane forfoteau în subsolurile *Majestic*-ului. Începuse să se audă țîrîitul soneriilor, ascensoarele pentru mîncare coborau, se opreau, urcau din nou, pline cu farfurii, în vreme ce Ramuel agăța fișe albe, albastre sau roz, în niște cîrlige orînduite pe biroul său.

La ora aceea, portarul de zi, îmbrăcat în uniformă albastru-deschis, lua în stăpînire holul, iar poștașul, în cabina lui, tria corespondența. Probabil că pe Champs-Elysées era soare ; dar aici, în subsol, nu pătrundea decît zgomotul înăbușit al autobuzelor, care făceau să vibreze zidurile.

La ora nouă și cîteva minute, mai precis la nouă și patru minute — după cum s-a stabilit mai tîrziu — Prosper Donge ieși din cafegerie și, după cîteva secunde, intră în vestiar.

— Îmi uitasem batista în pardesiu, a declarat la interogatoriu.

Cert este că el s-a aflat la un moment dat singur, în încăperea cu o sută de dulapuri metalice. L-a deschis pe al său ? Nimeni n-ar putea s-o spună. Și-a luat într-adevăr batista ? Se prea poate.

De fapt nu erau o sută, ci exact nouăzeci și nouă de dulapuri, toate numerotate. Ultimele cinci erau goale.

De ce oare i-a trecut prin minte lui Prosper Donge să deschidă dulapul cu numărul 89, care, nefiind ocupat, nu era nici închis cu cheia ?

— Fără să-mi dau seama... Uşa era întredeschisă... Nici nu m-am gîndit ce fac... a afirmat el.

Ori, în acest dulap se afla un corp, aşezat acolo probabil în picioare, dar care acum se chircise. Era o femeie la vreo treizeci de ani, foarte blondă — de un blond artificial — îmbrăcată în rochie neagră, dintr-o ţesătură subţire.

Donge nu ţipă. Palid, se apropie de cuşeta lui Ramuel şi se aplecă să-i vorbească prin deschizătura ghişeului.

— Veniţi să vedeţi ceva.

Contabilul îl urmă.

— Rămîi aici şi nu lăsa pe nimeni să se apropie.

Ramuel o luă la fugă pe scară, ţîşni în vestiarul holului şi-l întrebă pe portar, care tocmai discuta cu un şofer :

— Directorul a sosit ?

Cu bărbia, portarul arătă către biroul directorului.

* * *

În faţa uşii turnante, Maigret fu cît pe-aci să-şi golească pipa, lovind-o de tocul pantofului. Dar se răzgîndi. Înălţă din umeri, vîrîndu-şi-o din nou între dinţi. Era prima lui pipă din dimineaţa asta, prin urmare cea mai plăcută.

— Directorul vă aşteaptă, domnule comisar.

Holul era încă liniştit. Se aflau acolo doar un englez, care discuta cu poştaşul, şi o fată cu nişte picioare lungi, ca de lăcustă, ce se plimba de colo-colo, ţinînd în mînă o cutie de pălării pe care, fără-ndoială, trebuia s-o predea unei cliente.

Maigret intră la director. Acesta îi strînse mîna în tăcere şi-l invită printr-un gest să ia loc. O perdea verde

ascundea ușa de sticlă, dar era suficient s-o dai puțin la o parte ca să vezi tot ce se petrece în hol.

— O havană ?

— Mulțumesc.

Se cunoșteau de multă vreme. Cuvintele erau de prisos. Directorul purta pantaloni reiați, haină neagră și o cravată ce părea croită dintr-un material bățos.

— Iată...

Și întinse spre interlocutorul său o fișă a hotelului :

Oswald J. Clark, industriaș din Detroit, Michigan (S.U.A.) Venind de la Detroit.

Sosit la 12 februarie

Însoțit de : doamna Clark, soția sa, Teddy Clark, 7 ani, fiul său, Ellen Darroman, 24 ani, institutoare, Gertrud Borms, 42 ani, cameristă.

Apartamentul 103

Se auzi soneria telefonului și directorul se grăbi să răspundă. Maigret împături fișa în patru și o strecură în portofel.

— Care din ele ?

— Doamna Clark.

— Ah !

— Îndată ce am anunțat poliția judiciară, am telefonat medicului hotelului care locuiește în apropiere, pe strada Berri. El pretinde că doamna Clark a fost strangulată între orele șase și șase și jumătate dimineața.

Directorul era posomorît. De prisos să-i mai spună lui Maigret că pentru hotel asta însemna o adevărată catastrofă și dacă ar fi existat vreo posibilitate ca afacerea să fie mușamalizată...

— Așadar, familia Clark a sosit acum opt zile. Ce fel de oameni sînt ? întrebă comisarul.

— De condiție bună, chiar foarte bună ! El, un american solid și distant, de vreo patruzeci de ani, poate patruzeci și cinci. Nevastă-sa — nefericita ! — trebuie să

fie de origine franceză. Douăzeci și opt sau douăzeci și nouă de ani... Am văzut-o prea puțin. Institutoarea e drăguță... Camerista, care este și guvernanta copilului, o figură ștearsă, mai degrabă respingătoare. Era să uit... Clark a plecat ieri dimineață la Roma.

— Singur ?

— Din cîte am înțeles, a venit în Europa pentru afaceri. Are o uzină de rulmenți. Trebuia să dea o raită prin marile capitale și a hotărît ca în acest răstimp să-și lase la Paris soția, copilul și servitorii.

— Cu ce tren a plecat ? întrebă Maigret.

Directorul puse mîna pe telefon.

— Alo ! Poarta ? Cu ce tren a plecat ieri domnul Clark ? Da, cel de la 103... N-au fost bagaje de trimis la gară ? N-a luat cu el decît o valiză ? Un taxi ?... Taxiul lui Désiré ? ... Mulțumesc.

— Cred că ați înțeles, domnule comisar. A plecat la ora unsprezece dimineața, cu un taxi, taxiul lui Désiré, care staționează tot timpul în fața hotelului. N-avea cu el decît o valiză mică.

— Îmi permiteți să dau și eu un telefon ?... Alo ! Dați-mi vă rog Poliția judiciară... Poliția ?... Lucas ?... Fugi la Gara Lyon... Informează-te în legătură cu trenurile care au plecat spre Roma începînd de ieri, de la ora unsprezece.

Maigret continua să dea tot felul de ordine, uitînd să mai tragă din pipă.

— Spune-i lui Torrence să caute taxiul lui Désiré... Da... Cel care staționează de obicei în față la *Majestic*. Să afle unde a condus un client, un american înalt și slab pe care l-a luat ieri de la hotel. Ne-am înțeles ?

Se uită după o scrumieră în care să-și golească pipa. Directorul îi întinse una.

— Chiar nu doriți o havană ?... Guvernanta e ca ieșită din minți... M-am gîndit că e bine să o previn... Cît despre institutoare, ea n-a dormit la hotel în noaptea asta.

— La ce etaj e apartamentul ?

— Etajul doi, cu ferestrele spre Champs-Elysée. Camera domnului Clark este despărțită de a soției sale printr-un salon. Urmează camera copilului, apoi a guvernantei și, la capăt, cea a institutoarei. Ei au cerut să locuiască împreună.

— Portarul de noapte a plecat ?

— Știu un telefon unde poate fi găsit. Nevasta lui e portăreasă la un imobil nou, din Neuilly... Alo !... Faceți-mi legătura...

Cinci minute mai tîrziu aflaseră că doamna Clark se dusese în ajun singură la teatru și că se întorsese pe la douăsprezece și cîteva minute. Guvernanta nu ieșise deloc, iar institutoarea nu luase masa de seară la hotel și nici nu se întorsese peste noapte.

— Ce-ar fi să ne ducem și noi jos ? suspină Maigret.

Între timp, holul se însufleți se, dar nimeni nu bănuia drama ce se desfășurase pe cînd toată lumea dormea.

— S-o luăm pe aici... Vreți să veniți după mine, domnule comisar ?

În aceeași clipă, directorul se încruntă. Ușa turnantă se învîrtea. O tînără femeie, în taior gri, intra însoțită de o rază de soare și întreba în englezește, trecînd prin dreptul poștașului :

— N-a sosit nimic pentru mine ?

— Ea este, domnule comisar, domnișoara Ellen Darroman.

Purta ciorapi fini de mătase, bine întinși pe picior și avea o ținută corectă, asemeni celor care și-au aranjat cu grijă toaleta. Pe chipul ei nici urmă de oboseală ; dimpotrivă, era îmbujorată de aerul tare al frumoasei dimineți de februarie.

— Doriți să-i vorbiți ?

— Nu chiar acum... Așteptați puțin.

Şi Maigret se îndreptă către un inspector pe care îl adusese cu el şi care rămăsese într-un colţ al holului.

— Să fii cu ochii pe domnişoara asta. Dacă intră în apartament, fă-ţi de lucru prin faţa uşii.

Porniră spre vestiar. Oglinda cea mare se învîrti în balamale. Comisarul şi directorul se aflau acum pe scara îngustă. Dintr-o dată, obiectele poleite, plantele ornamentale şi forfota elegantă dispăreau. Plutea un miros de bucătărie.

— Scara asta deserveşte toate etajele ?

— Sînt două la fel şi duc de la subsolul al doilea pînă la mansardă. Dar trebuie să cunoşti clădirea ca să le poţi folosi. De exemplu, la etaje se află cîte o uşă, la fel cu celelalte, nenumerotată, astfel că niciodată nu i-ar trece prin minte vreunui client...

Se făcuse ora unsprezece. Acum nu mai erau cincizeci, ci poate o sută cincizeci de persoane care forfoteau prin subsol, unii cu bonetă albă de bucătar, alţii în tunică de chelner, cu şorţuri de pivniceri, precum şi femeile, care, la fel cu cele Trei Grase ale lui Prosper Donge, îndeplineau muncile necalificate.

— Pe aici, băgaţi de seamă să nu vă murdăriţi şi să nu alunecaţi... Culoarele sînt înguste.

Prin despărţiturile de sticlă, toţi îl urmăreau din ochi pe director şi mai ales pe comisar. Jean Ramuel prindea din zbor fişele ce i se înmînau şi controla dintr-o privire conţinutul tăvilor.

Pe toţi îi intriga prezenţa unui agent de poliţie care stătea de planton în faţa vestiarului. Doctorul, un bărbat tînăr, înştiinţat de sosirea lui Maigret, îl aştepta fumînd.

— Închideţi uşa.

Corpul era acolo, întins pe jos, printre dulapurile metalice. Trăgînd din ţigară, doctorul murmură :

— Se pare că a fost atacată pe la spate. Nu s-a zbătut mult.

— Corpul nu a fost tîrît pe jos — adăugă Maigret, cercetînd îmbrăcămintea moartei. Nu există nici urmă de praf. Crima trebuie că s-a comis chiar aici. Dacă nu, înseamnă că victima a fost transportată de două persoane. Altminteri, e foarte greu prin labirintul ăsta de coridoare înguste.

În dulapul în care fusese găsită se afla o poşetă din piele de crocodil. Comisarul o deschise şi scoase din ea un revolver automat, pe care şi-l strecură în buzunar după ce-i verifică piedica. În poşetă nu se mai găsea nimic altceva decît o batistă, o pudrieră şi cîteva bancnote, care nu însumau nici o mie de franci.

În spatele lor, forfota personalului amintea zumzetul unui stup de albine. Ascensoarele pentru mîncăruri suiau şi coborau întruna, soneriile ţîrîiau fără încetare şi prin pereţii de sticlă ai bucătăriilor puteau fi văzuţi oamenii mînuind crătiţele grele de aramă, spintecînd zeci şi zeci de păsări.

— Trebuie lăsat totul pe loc pînă la descinderea Parchetului, anunţă Maigret. Cine a descoperit ?

Îl arătară pe Prosper Donge, care tocmai spăla un ibric. Acesta era un bărbat înalt, cu părul roşcat, de culoarea morcovului, în vîrstă de patruzeci şi cinci. patruzeci şi opt de ani. Avea ochi albaştri şi faţa ciupită de vărsat.

— Lucrează de mult la dumneavoastră ?

— De cinci ani... Înainte a lucrat la *Miramar*, la Cannes.

— Adevărat ?

— Cît se poate de adevărat.

Un geam îl despărţea pe Prosper Donge de comisar. Prin acest geam, privirile lor se întîlniră. Un val de sînge coloră obrajii cafegiului-şef, care, asemeni tuturor oamenilor roşcovani, avea pielea foarte sensibilă.

— Scuzaţi, domnule director... Domnul comisar Maigret este căutat la telefon.

Înștiințarea era adusă de Jean Ramuel, contabilul, care coborîse în grabă din cușca sa.

— Poftiți, vă rog, să vorbiți la telefonul acesta.

Un mesaj de la Poliția judiciară. De ieri, de la ora unsprezece, nu plecaseră decît două trenuri rapide spre Roma. Oswald J. Clark nu se urcase nici în primul, nici în al doilea. Șoferul Désiré, pe care îl găsiseră prin telefon la cîrciuma unde mergea de obicei, afirma că în ajun își dusese clientul la Hotelul *Aiglon*, din bulevardul Montparnasse.

Se auziră niște voci pe scară și printre ele vocea ascuțită a unei femei, protestînd pe englezește împotriva unui valet care încerca să-i bareze calea.

Era institutoarea Ellen Darroman, care dădea buzna.

II

MAIGRET FACE CICLISM

Cu pipa între dinți, cu mîinile în buzunarele celebrului său pardesiu cu guler de catifea, cu pălăria melon puțin dată pe ceafă, Maigret o privea cum îl bruftuiește pe directorul hotelului.

Și era suficient să te uiți la comisar pentru a-ți da seama că între el și Ellen Darroman va fi greu să se stabilească relații de simpatie.

— Ce tot spune ? suspină el, întrerupînd-o pe americancă, din a cărei sporovăială nu pricepea o iotă.

— Întreabă dacă e adevărat că doamna Clark a fost asasinată, dacă s-a telefonat la Roma, ca să fie înștiințat domnul Oswald J. Clark ; vrea să știe unde a fost dus cadavrul și dacă...

Dar tînăra nu-l lăsa să sfîrșească. Ascultase nerăbdătoare, cu sprîncenele încruntate, îi aruncase lui Maigret o căutătură dușmănoasă, pentru ca apoi să înceapă din nou să turuie.

— Ce spune ?

— Vrea să-i arătăm cadavrul și...

Maigret o apucă binișor de braț ca s-o conducă spre vestiar. Se așteptase s-o vadă tresărind la această atingere. Avea mersul acela îngrozitor de sigur, al femeilor din filmele americane, care-l scoteau din sărite ! Prin pereții de sticlă, tot personalul din subsol era cu ochii la ea.

— Intrați, vă rog, șopti comisarul, cu un ton ușor ironic.

Ea înaintă trei pași, privi în jos la forma acoperită de o pătură, rămase neclintită, apoi vorbi din nou pe limba ei.

— Ce spune ?

— Cere să descoperim cadavrul.

Maigret îi satisfăcu dorința, fără s-o piardă din ochi. O văzu tresărind, apoi recăpătîndu-și imediat sîngele rece, în pofida oribilului spectacol pe care-l avea în față.

— Întrebați-o dacă o recunoaște pe doamna Clark.

O ridicare din umeri... Un mod foarte neplăcut de a lovi în pămînt cu tocurile ei înalte.

— Ce spune ?

— Că știți asta tot atît de bine ca și ea.

— În cazul acesta, spuneți-i să urce în biroul dumneavoastră și anunțați-o că vreau să-i pun cîteva întrebări.

Directorul traduse. Între timp, Maigret acoperi fața moartei.

— Ce spune ?

— Zice că nu vrea.

— Așaa ? Ei bine, informați-o că are de-a face cu șeful brigăzii speciale a Poliției judiciare din Paris.

Privindu-l drept în ochi, Ellen nu mai așteptă traducerea și vorbi din nou.

Maigret mormăi iar veșnica-i întrebare :

— Ce spune ?

— Ce spune ? repetă fata, maimuțărindu-l, pradă unei nervozități greu de explicat.

Ea vorbi din nou în englezește, ca pentru sine.

— Traduceți-mi ce spune, vă rog.

— Zice că... știe prea bine că sînteți polițist... că...

— Nu vă fie teamă, continuați !

— Că îi e de ajuns să vă vadă cu pălăria pe cap și cu pipa între dinți... Vă cer iertare... Dumneavoastră mi-ați cerut să traduc... Zice că nu va urca în biroul meu și că nu vă va răspunde la nici o întrebare.

— De ce ?

— Am s-o întreb.

Aprinzîndu-și o țigară Ellen Darroman ascultă spusele directorului, înălță iar din umeri și trînti cîteva vorbe.

— Zice că nu are de dat socoteală nimănui și că nu va răspunde decît unei convocări oficiale.

După care, tînăra îi aruncă lui Maigret o ultimă privire, făcu stînga-mprejur și se îndreptă, cu pas hotărît, spre scară.

Puțin neliniștit, directorul se întoarse către Maigret și rămase tare uimit văzînd că acesta zîmbea.

*

* *

Căldura din subsol îl obligase să-și dezbrace pardesiul, dar nu-și scosese nici melonul de pe cap, nici pipa din gură. Se plimba liniștit, cu mîinile la spate, oprindu-se din cînd în cînd în fața unuia dintre pereții de sticlă, așa cum s-ar fi oprit în fața unui acvariu.

Cam asta era impresia pe care i-o făcea uriașul subsol iluminat electric ziua întreagă : un muzeu oceanografic. În fiecare cușcă de sticlă se agitau cîteva ființe, mai mult sau mai puțin numeroase. Le vedeai plecînd, ve-

nînd, cărînd poveri, crătiţi sau vrafuri de farfurii, punînd în mişcare ascensoarele cu mîncare, răspunzînd fără încetare la apelul telefoanelor.

— Un sălbatic adus din inima Africii, care ar asista la acest spectacol...

Descinderea parchetului a durat foarte puţin şi, ca de obicei, judecătorul de instrucţie îi dădea lui Maigret mînă liberă. Acesta telefonase de două-trei ori din biroul contabilului Jean Ramuel.

Ramuel avea un nas aşa de strîmb, încît ţi se părea totdeauna că-l vezi din profil. În rest, de bună seamă că suferea de ficat. De altfel, cînd i se aduse pe o tavă dejunul, începu prin a dizolva într-un pahar cu apă un pachetel cu praf alb, pe care-l scoase din buzunarul hainei.

Între orele unu şi trei, agitaţia atinse culmea, ritmul deveni atît de rapid, încît îţi dădea impresia unui film proiectat cu acceleratorul.

— Vă cer iertare... Scuzaţi-mă...

La fiecare pas, cineva se împiedica de comisar, iar acesta, impasibil, continua să se plimbe, se oprea, pornea din nou, punea uneori cîte o întrebare.

Cîtor persoane li se adresase ? La cel puţin vreo douăzeci. Şeful bucătăriilor îi vorbise despre modul de funcţionare al acestora. Jean Ramuel îi explicase ce înseamnă culorile diferite ale fişelor.

Prin peretele de sticlă asistase la dejunul personalului de serviciu. Coborîse şi Gertrud Borms, guvernanta familiei Clark, o femeie voinică, cu chipul aspru.

— Ştie franţuzeşte ?

— Nici o boabă...

Mîncase pe săturate, sporovăind cu un şofer în livrea, aşezat în faţa ei.

Dar, din tot spectacolul din jur, cel mai mult te izbea, cînd priveai în cafegerie, Prosper Donge. Semăna întru totul cu un peşte mare, roşu, închis într-un borcan. Chipul lui era de un roşu cărămiziu, iar buzele-i groase

te făceau să te gîndeşti la un bot de peşte. Din cînd în cînd, tot ca un peşte, venea să-şi lipească obrazul de peretele de sticlă şi-şi holba ochii, nedumerit de faptul că Maigret nu-i adresase nici un cuvînt.

Comisarul vorbise cu toată lumea. Pe el, Prosper Donge, abia dacă-l văzuse, cu toate că el era martorul principal, cel care descoperise cadavrul !

Donge prînzi şi el pe o măsuţă în cafegerie, în vreme ce ajutoarele lui se foiau pe lîngă el. În fiecare clipă, o sonerie anunţa ascensorul pentru mîncare şi acesta se ivea în deschizătura unui ghişeu. Donge lua nota aflată acolo, aşeza la locul cuvenit tava cu cele înscrise pe notă, apoi ascensorul urca spre unul din etajele hotelului.

Tot acest du-te-vino, complicat în aparenţă, era în fond destul de simplu. Marea sufragerie a *Majesticului*, unde, la ora aceea, probabil că luau masa două-trei sute de persoane, se afla chiar deasupra bucătăriilor, astfel că într-acolo se îndreptau cele mai multe comenzi. La fiecare coborîre a ascensorului se auzea şi un zgomot de muzică.

Anumiţi clienţi mîncau totuşi în apartamentele lor şi erau serviţi de chelnerii repartizaţi pe etaje. La acelaşi nivel cu subsolul exista un salon care, în jurul orei cinci după-amiază, se transforma în sală de dans.

Domnii de la Institutul medico-legal veniseră să cerceteze cadavrul şi doi specialişti de la Serviciul de criminalistică lucraseră o jumătate de oră cu lămpi puternice şi aparate de fotografiat la dulapul cu numărul 89, căutînd să descopere amprentele digitale.

Toate astea păreau că nu-l interesează pe Maigret. Ce, parcă n-or să-i comunice rezultatele la timpul potrivit ?

Dacă te uitai la el, ai fi putut crede că era un diletant care studiază modul de funcţionare al serviciilor dintr-un mare hotel. Porni pe scara îngustă, deschise o primă uşă, pe care o închise repede la loc, pentru că ea dădea în sufrageria cea mare, plină de zgomotul tacîmurilor, al muzicii şi al discuţiilor.

Urcă mai sus. Iată un coridor, cu uși numerotate la nesfîrșit, un covor roșu, foarte, foarte lung.

La urma urmei, oricare dintre călători ar fi putut împinge această ușă, ajungînd astfel în subsol. Lucrurile se petreceau ca și la intrarea din strada Ponthieu. În vreme ce ușa turnantă din Champs-Elysées era păzită de portar, de comisionari și de hamali, pe ușa de serviciu primul venit ar fi putut intra în hotel și probabil că nimeni nu s-ar fi sinchisit de prezența lui.

Aceeași situație o întîlnim și la majoritatea teatrelor, păzite cu strășnicie într-o parte, dar cu ușile vraiște, ca la moară, la intrarea artiștilor.

Din cînd în cînd, grupuri de oameni intrau în vestiar, în ținută de lucru. După puțin timp, îi vedeai ieșind, bine îmbrăcați, cu pălăria pe cap.

Se schimbau turele. Ca în fiecare zi, în intervalul dintre masa de prînz și cea de seară, șeful bucătăriilor se ducea să tragă un pui de somn în încăperea din fund.

La ora patru izbucni muzica. Acum se auzea mai tare, orchestra fiind instalată în sala de dans. Cu chipul posomorît, Prosper Donge umplea șiruri de ceainice, de cești microscopice de lapte, apoi venea pînă la peretele de sticlă ca să-și arunce de departe o privire neliniștită spre Maigret.

La ora cinci, cele Trei Grase plecară și alte două femei le luară locul. La ora șase, el intră la Jéan Ramuel, cu un teanc de fișe și cu o foaie de hîrtie, probabil un decont. Apoi se duse și el la vestiar, ieși de acolo în ținută de oraș și își luă bicicleta, pe care i-o reparase între timp un ușier.

Afară se lăsase întunericul. Strada Ponthieu era un adevărat furnicar. Strecurîndu-se printre taxiuri și autobuze, Prosper Donge se îndreptă spre Champs-Elysées. Dar, cu puțin înainte de a ajunge în Place d'Etoile, făcu cale-întoarsă, reveni în strada Ponthieu și intră într-un magazin cu articole radiotehnice, unde plăti la casă trei sute de

franci, primind în schimb una din polițele lunare pe care le semnase.

Și din nou pe Champs-Elysées. Apoi, dintr-o dată, liniștea maiestoasă a străzii Foch, cu rarele automobile trecînd fără zgomot, alunecînd parcă. Pedala încet, ca omul pornit la drum lung, un om cumsecade, avînd de făcut în fiece zi, la aceeași oră, același drum.

Din spate, aproape de el, se auzi o voce :

— Domnule Donge, te-ar supăra dacă am merge împreună o bucată de drum ?

Prosper frînă atît de brusc, încît se clătină și era cît pe-aci să izbească bicicleta lui Maigret. Fiindcă cel care îl acosta astfel nu era altul decît Maigret, călare pe o bicicletă, prea mică pentru el, pe care o împrumutase de la un comisionar al hotelului.

— Toți cei ce locuiesc la periferie ar trebui să meargă la serviciu pe bicicletă. E mult mai sănătos și mai plăcut decît cu autobuzul sau tramvaiul ! continuă Maigret.

Intrară în Bois de Boulogne. Curînd zăriră luminile lampadarelor electrice oglindindu-se în lac.

— Ați fost atît de ocupat toată ziua, încît n-am vrut să vă întrerup de la lucru.

Maigret pedala și el cu regularitatea omului obișnuit să umble pe bicicletă. Din cînd în cînd se auzea zăngănitul ușor al roților.

— Știți cumva cu ce se ocupa Jean Ramuel înainte de a fi angajat la *Majestic* ?

— Era contabil la o bancă... La banca Atoum, din strada Caumartin.

— Așa ! Banca Atoum... Asta nu-mi spune nimic bun... Nu ți se pare că are o mutră de ipocrit ?

— E foarte bolnav, șopti Prosper Donge.

— Bagă de seamă... Era să te urci pe trotuar... Aș vrea să te mai întreb ceva, dacă nu mă socotești indiscret. Dumneata ești șeful cafegeriei... Ei bine, mă întreb cum de ți-ai ales meseria asta... Te rog să nu mă-nțelegi greșit,

dar am impresia că nu poate fi vorba de o vocație, că la un moment dat, pe la cincisprezece sau șaisprezece ani, nimeni nu-și zice : „Am să mă fac cafegiu-șef"... Fii atent... dacă nu ții drumul drept, riști să te lovească vreo mașină... Ce spuneai ?...

Cu un glas abătut, Donge povestea că fusese crescut de asistența publică și că pînă la vîrsta de cincisprezece ani trăise la o fermă de pe lîngă Vitry-le-François. Apoi venise la oraș, unde intrase la o cafenea, mai întîi ca portar, apoi chelner.

— După armată, pentru că eram cam debil, m-am stabilit în Sud. Am fost chelner la Marsilia, la Cannes. În sfîrșit, cei de la *Miramar* au socotit că nu aveam o înfățișare cuvenită pentru a servi clienții... Fizic „ingrat", acesta e cuvîntul directorului... M-au trimis la cafegerie, unde am stat ani de zile și, pînă la urmă, am acceptat postul de șef la *Majestic*.

Traversară podul Saint-Cloud. După ce cotiră de două-trei ori pe niște străduțe înguste, ajunseră la o pantă cam abruptă. Prosper Donge coborî de pe bicicletă :

— Mergeți mai departe ? întrebă el.

— Dacă nu te deranjează, da. După ce-am stat o zi întreagă în subsolul hotelului, îți înțeleg mai bine dorința dumitale de a locui la țară... Te ocupi cu grădinăritul ?

— Puțin.

— Cultivi flori ?

— Flori și zarzavaturi.

Acum urcau strada prost pavată, împingîndu-și bicicletele, răsuflînd din greu, vorbind tot mai puțin.

— Știi ce-am descoperit, tot umblînd prin subsol și flecărind în stînga și-n dreapta ? Că cel puțin trei persoane au dormit noaptea trecută în pivnițele hotelului. Mai întîi, Jean Ramuel... Se pare... e nostim, nu-i așa... se pare că iubita lui are un caracter cam dificil și că, uneori, îl dă afară din propria lui casă... De trei zile se află din nou în

situația asta și doarme noaptea la *Majestic*. Directorul îi dă voie ?

— În general, e interzis, dar se mai trece cu vederea.

— Și dansatorul profesionist a dormit acolo... Zebio, cum îi spuneți voi... Un tînăr cam ciudat, nu-i așa ? Cînd te uiți la el, pare mai argentinian decît argentinienii de baștină. Pe afișele din sala de dans poartă numele Eusebio Fualdes. Dar dacă te uiți în actele lui, vezi că e născut la Lille, în ciuda părului său negru-albăstrui, și că în realitate se numește Edgar Fagonet. Ieri s-a dat o serată dansantă în onoarea unui artist de cinema și a stat pînă la ora trei și jumătate dimineața. Cred că e atît de sărac, încît a preferat să doarmă la hotel, decît să plătească un taxi.

Prosper Donge se oprise lîngă un felinar, cu fața aprinsă, cu privirea neliniștită.

— Ce este ? întrebă Maigret.

— Am ajuns... eu...

Pe sub ușa unei căsuțe, construită din piatră cioplită, se strecura o dîră de lumină.

— Te deranjează dacă intru puțin cu dumneata ?

Maigret ar fi putut să jure că bietului om îi tremurau picioarele, că se sufoca de emoție și că totul se învîrtea în jurul lui. În cele din urmă bîlbîi anevoie :

— Dacă doriți...

Deschise ușa cu cheia, își împinse bicicleta pe culoar și, ca în fiecare zi, anunță :

— Eu sînt !

La capătul culoarului se afla o ușă cu geam, cea de la bucătărie, unde se vedea lumină. Donge intră :

— Îți prezint pe...

Charlotte stătea în fața sobei, cu picioarele pe cuptor, răsturnată pe spetează scaunului. Cosea la un combinezon din mătase roșie. Cînd îi văzu, se zăpăci, își trase picioarele de pe cuptor și își căută papucii sub scaun.

— Oh ! Nu ești singur... Vă rog să mă scuzați, domnule...

Pe masă era o ceaşcă goală de cafea şi o farfurie în care mai rămăseseră nişte firimituri de prăjitură.

— Intraţi... Luaţi loc... Rar se întîmplă să aducă Prosper pe cineva la noi...

În încăpere era cald. Radioul, un aparat frumos şi nou, cînta. Charlotte era îmbrăcată într-un capot lung şi avea ciorapii răsuciţi sub genunchi.

— Un comisar ? Ce se întîmplă oare ? întrebă Charlotte, neliniştită, după ce Donge i-l prezentă pe Maigret.

— Nimic, doamnă... Am avut azi prilejul să lucrez la *Majestic* şi astfel l-am cunoscut pe soţul dumneavoastră.

La auzul cuvîntului soţ, ea se uită la Prosper, apoi izbucni în rîs.

— V-a spus el că sîntem căsătoriţi ?

— Am presupus eu...

— Nicidecum !... Luaţi loc... Stăm pur şi simplu împreună... Sîntem mai degrabă nişte buni prieteni decît altceva... Nu-i aşa, Prosper ?... Ne cunoaştem de atîta amar de vreme ! Dacă aş fi vrut să ne căsătorim... Dar, după cum îi repet şi lui, ce s-ar schimba cu asta ? Toţi cei care mă cunosc ştiu că am fost dansatoare, apoi animatoare pe Coasta de Azur. De nu m-aş fi îngrăşat, astăzi n-aş fi îngrijitoare la W.C.-urile unui bar de noapte din strada Fontaine... Ia spune, Prosper, ai plătit rata ?

— Am plătit-o.

La radio se anunţă o emisiune agrară. În timp ce-l închidea, Charlotte băgă de seamă că avea capotul desfăcut, aşa că şi-l prinse cu un ac de siguranţă. Pe plită fierbea înăbuşit o cratiţă cu mîncare. Charlotte se întreba dacă e cazul să aşeze masa. Cît despre Prosper Donge, acesta nu reuşea să-şi găsească locul.

— Am putea merge în salon, propuse el.

— Uiţi că acolo nu e foc ? O să îngheţaţi ! Dacă vreţi neapărat să rămîneţi singuri, pot să mă duc sus să mă

îmbrac. Trebuie să-ți spun, domnule comisar, că noi do: parcă ne-am juca de-a v-ați ascunselea. Cînd vin eu acasă, pleacă el... Cînd se întoarce el, se apropie ora plecării mele, așa că abia avem timp să mîncăm ceva împreună. Pînă și în concediu tot la fel se întîmplă, fiindcă aproape niciodată nu-l avem în același timp, și cînd el are liber, trebuie să-și pregătească singur prînzul. Luați un pahar de vin, nu-i așa ? Servești. tu, Prosper ? Eu mă duc sus.

Maigret interveni degrabă :

— Nu, doamnă, vă rog rămîneți... Am să plec eu... Închipuiți-vă că azi-dimineață s-a comis o crimă la *Majestic*... Am vrut să-i cer prietenului dumneavoastră cîteva lămuriri, avînd în vedere că faptul s-a petrecut la subsol, unde dînsul se afla în clipa aceea aproape singur.

Îi venea tare greu să continue jocul acesta, văzînd expresia dureroasă, de neliniște, întipărită pe chipul lui Donge, pe care nu știai dacă e mai potrivit să-l asemeni cu un pește sau cu un berbec. Se străduia să-și păstreze calmul și aproape că reușea. Dar cu prețul cîtor chinuri interioare ?

Charlotte habar n-avea de tensiunea din jurul ei și umplea liniștită păhărușele cu margine aurită.

— E cineva din personalul hotelului ? întrebă ea, uimită, dar fără emoție.

— S-a întîmplat la subsol, însă nu face parte din personal... Asta-i partea cea mai curioasă a afacerii... Încercați să vă închipuiți o clientă, o clientă de lux, care descinde la *Majestic* împreună cu soțul și fiul ei, cu o guvernantă și o institutoare... Un apartament de mai bine de o mie de franci pe zi... Ori, la șase dimineața este strangulată, nu în camera ei, ci în vestiarul de la subsol. După toate aparențele, acolo s-a comis crima. Ce căuta această femeie în subsol ? Cine a atras-o acolo și cum ? Mai ales la o oră cînd persoanele din categoria ei dorm fără grijă.

Reacţia Charlottei n-a fost prea izbitoare : şi-a încruntat puţin sprîncenele, de parcă i-ar fi trecut prin minte un gînd, pe care l-a respins însă numaidecît. Apoi i-a aruncat o privire fugitivă lui Prosper, care-şi încălzea mîinile deasupra plitei. Avea nişte mîini tare albe, cu degetele pătrate, acoperite de fire de păr roşcat.

Maigret urmă totuşi fără milă :

— Nu va fi uşor să stabilim ce căuta această doamnă Clark în subsol...

Îşi opri respiraţia, se strădui să rămînă neclintit de parcă ar fi studiat muşamaua ce acoperea masa. Era o linişte desăvîrşită.

Se părea că Maigret vrea să-i dea Charlottei răgaz să-şi vină în fire, căci fata era înmărmurită. Rămăsese cu gura întredeschisă, fără să scoată un sunet. În sfîrşit, se auzi o silabă nedesluşită ce putea fi luată drept „Ah !"...

Ce să-i faci ! Asta-i era meseria ! Asta-i era datoria !

— Mă-ntreb dacă nu cumva aţi cunoscut-o...

— Eu ?

— Nu sub numele de doamna Clark, pe care îl poartă doar de vreo şase ani, ci sub acela de Emilienne, sau mai degrabă Mimi... Era animatoare la Cannes, pe vremea...

Biata Charlotte ! Ce prost ştia să se prefacă ! Felul în care privea în tavan, vrînd să dea impresia că încearcă să-şi amintească ! Privirile ei, izbitor de nevinovate !

— Emilienne ?... Mimi ?... Nu, nu-mi aduc aminte... Sînteţi sigur că a fost la Cannes ?

— Într-un cabaret care se numea *La Belle Etoile.*

— E de mirare... Nu-mi amintesc de nici o Mimi... Dar tu, Prosper ?

Acesta era cît pe-aci să se sufoce. De ce îl sileau oare să vorbească, în timp ce el îşi simţea beregata strînsă ca într-un cleşte ?

— N... u...

În aparenţă nimic nu se schimbă. În bucătărie plutea mireasma aceea pe care o întîlnim în locuinţele mici, unde

pereții parcă emană mirosuri reconfortante, același iz familiar de carne fierbînd încet pe un strat de ceapă rumenită. Pe masă, tot mușamaua cu pătrate roșii. Aceleași firimituri de prăjitură... Ca majoritatea femeilor cu tendință spre obezitate, Charlotte precis că făcea, de una singură, adevărate orgii cu prăjituri !

Și combinezonul din mătase de culoarea crevetilor !

Dar, deodată, se declanșă drama. Nu se petrecu ceva anume. Dacă ar fi intrat cineva, ar fi putut crede că familia Donge se bucură de vizita unui vecin. Numai că nici unul dintre ei nu îndrăznea să mai deschidă gura. Bietul Prosper, cu obrazul ciuruit de vărsat ca o sită, își închisese ochii lui albaștri și, stînd în picioare, în fața sobei, se clătina în așa hal, încît ți-era teamă c-o să-l vezi prăbușindu-se pe pardoseala bucătăriei.

Maigret se ridică de pe scaun și zise :

— Vă cer scuze că v-am deranjat. E vremea să...

— Merg să vă deschid ușa, spuse Charlotte cu însuflețire. De altminteri, e vremea să mă îmbrac și eu... Trebuie să fiu la serviciu la zece seara și autobuzul nu vine decît din oră în oră... Așa că...

— Bună seara, Donge.

— Bună...

Poate că a spus și restul, dar nu s-a auzit. Maigret își găsi bicicleta afară. Ușa se închise în urma lui. Ar fi vrut să privească prin gaura cheii, dar tocmai cobora cineva strada și nu voia să fie surprins în această situație. Străbătu toată panta, apăsînd pe frîne, și se opri dinaintea unei cîrciumi.

— Vreți să-mi păstrați bicicleta asta, pînă mîine dimineață, cînd voi trimite pe cineva să mi-o aducă ?

Bău ceva și se duse să aștepte autobuzul la podul Saint-Cloud. De mai bine de un ceas, brigadierul Lucas telefona în stînga și în dreapta, dar nu izbutea să-și găsească șeful.

III

CHARLOTTE LA „PELICAN"

— Iată-te, în sfîrşit, domnule Maïgret !

În pragul apartamentului său, din strada Richard-Lenoir, comisarul nu-şi putu reţine un zîmbet, şi asta nu pentru că soţia lui îi spunea domnule Maigret, ceea ce se întîmpla destul de des cînd voia să glumească, ci pentru că mireasma caldă ce-i gîdila nările îi amintea de...

Se afla departe de Saint-Cloud şi trăia într-un mediu cu totul deosebit de cel al aşa-zisei familii Donge... Şi totuşi, întorcîndu-se acasă, o găsise pe doamna Maigret cosînd nu în bucătărie, ci în sufragerie, cu picioarele nu pe cuptor, ci pe un radiator. Şi ar fi fost în stare să jure că şi aici se aflau, pe undeva, nişte resturi de prăjitură.

Deasupra mesei rotunde atîrna o lampă. Pe faţa de masă, un castron de supă cu marginile răsfrînte, o carafă cu vin, o carafă cu apă, şerveţele în inelele lor de argint. Dinspre bucătărie venea exact acelaşi miros de tocană ca şi acolo...

— De trei ori ai fost căutat la telefon...

— De la servici ?

Îşi scoase pardesiul cu un suspin de uşurare, îşi încălzi o clipă mîinile deasupra radiatorului, amintindu-şi că şi Prosper Donge făcuse acelaşi gest cu puţin înainte. În sfîrşit, ridică receptorul şi formă un număr.

— Dumneata eşti, şefule ? se auzi la celălalt capăt vocea lui Lucas. Merge treaba ? Nimic nou ? Eu aş avea să-ţi spun cîteva lucruri mărunte şi de aceea am rămas... Mai întîi, în legătură cu institutoarea... Janvier a luat-o în urmărire cînd a ieşit de la *Majestic*. Ştii ce spune Janvier despre ea ? Zice că în ţara ei probabil că nu-i institutoare, ci gangster... Alo ! Îţi redau pe scurt cele petrecute... A părăsit hotelul puţin după întrevederea cu

dumneata. În loc să se urce în taxiul adus de portar, a sărit într-un taxi care se învîrtea pe acolo și Janvier a trebuit să se dea de ceasul morții ca să n-o scape. Pe Marile Bulevarde a sărit într-un metrou, apoi a urmat figura casei cu două ieșiri. Janvier n-a pierdut urma și a ajuns astfel la Gara Lyon. Îi era teamă să n-o vadă urcîndu-se într-un tren, fiindcă nu avea destui bani la el. Pe linia 4, expresul de Roma sta gata de plecare... Mai erau doar zece minute... Ellen Darroman s-a uitat în toate vagoanele... Și tocmai cînd se întorcea, descumpănită, a sosit un vlăjgan foarte elegant, cu o valiză în mînă.

Uitîndu-se vag la soția sa, în timp ce asculta la telefon, Maigret completă :

— Oswald J. Clark... Desigur, fata voia să-l pună în gardă.

— După spusele lui Janvier, continuă Lucas, întîlnirea lor părea să fie mai degrabă o întîlnire între doi oameni foarte apropiați decît între patron și salariata lui. L-ați văzut pe Clark ? E un vlăjgan zvelt, bine proporționat, cu expresia sănătoasă și deschisă a jucătorilor de base-ball. Au discutat amîndoi în timp ce bătea peronul, Clark părînd că șovăie să mai plece. Nu era hotărît nici cînd s-a pus trenul în mișcare, fiindcă a schițat gestul de a se urca din mers. În cele din urmă au ieșit din gară și au chemat un taxi. După cîteva minute soseau la ambasada americană, în strada Gabriel. S-au dus apoi pe strada Friedland, la un consilier juridic american, un *solicitor*, cum spun ei. Acesta a telefonat judecătorului de instrucție și, după trei sferturi de ceas, cei trei soseau la Palatul de Justiție și erau introduși în cabinetul judecătorului. Nu știu ce-au vorbit, dar judecătorul te roagă să-i dai un telefon imediat ce te întorci. Se pare că e foarte urgent... Ca să sfîrșesc cu raportul lui Janvier, după ce au părăsit Palatul de Justiție, oamenii noștri s-au întors la *Majestic*, unde Clark a băut la bar două pahare de whisky în compania

solicitor-ului, în timp ce domnișoara a urcat în camera ei.: Asta-i tot, șefule. Judecătorul părea grăbit să-ți vorbească. Cît e ceasul acum ? Pînă la opt îl găsești acasă. Turbigo 25—62. Pe urmă, ia masa la niște prieteni : mi-a dat numărul lor... Stai puțin... Galvani 47—53... Mai ai nevoie de mine, șefule ? Bună seara... În noaptea asta va fi de gardă Torrence.

— Pot să servesc supa ? întrebă doamna Maigret, suspinînd și scuturîndu-și firele de ață din poală.

— Mai întîi pregătește-mi smokingul.

Fiindcă trecuse de opt, ceru la telefon Galvani 47—53. Acesta era numărul unui tînăr judecător adjunct. Îi răspunse o cameristă. În receptor se auzeau zgomote de tacîmuri și glasuri vesele.

— Să-l chem pe domnul judecător... Din partea cui ?... Comisarul Négret ?

Prin ușa deschisă a dormitorului zărea dulapul cu oglindă și pe doamna Maigret scoțîndu-i smokingul.

— Dumneavoastră sînteți, domnule comisar ?... Hm... Hm... Nu vorbiți englezește, nu-i așa ?... Alo ! Nu întrerupeți, vă rog... Mi-am închipuit eu... Aș vrea să vă spun... Hm !... În legătură cu afacerea asta, desigur... Cred că ar fi bine să nu vă mai ocupați de ea... Vreau să spun, să nu vă ocupați direct... de domnul Clark și de angajatele lui.

Un zîmbet ușor se așternu pe buzele lui Maigret.

— Azi după-amiază a venit la mine domnul Clark, însoțit de institutoare. E o persoană destul de însemnată, cu relații foarte sus-puse. Înainte de vizita lui am primit un telefon de la ambasada americană și mi s-au dat cele mai bune referințe despre el... Înțelegeți, nu-i așa ? În asemenea condiții, trebuie să evităm gafele... Domnul Clark era însoțit de consilierul său juridic și a stăruit să-i înregistrez declarația. Alo ! Mai sînteți la aparat, domnule comisar ?

— Desigur, domnule judecător ! Vă ascult...

Fondul sonor îl alcătuia acum zgomotul de tacîmuri. Conversațiile încetaseră. Fără-ndoială, invitații substitutului ascultau cu atenție monologul judecătorului.

— Vă pun la curent în două cuvinte... Mîine dimineață, grefierul meu vă va comunica textul integral al declarației... Domnul Clark trebuia, într-adevăr, să se ducă la Roma, apoi în alte capitale, unde-l chemau afacerile sale... De cîtva timp era logodit cu domnișoara Darroman.

— Scuzați-mă, domnule judecător. Ați spus logodit ? Credeam că domnul Clark era căsătorit...

— Evident ! Evident ! Dar intenționa să divorțeze în curînd... Soția lui nu știa încă... Deci putem spune logodit... A folosit prilejul acestei călătorii la Roma...

— Pentru a petrece mai întîi o noapte la Paris, în tovărășia domnișoarei Darroman...

— Exact. Totuși nu aveți dreptate, domnule comisar, să folosiți tonul acesta ironic. Clark mi-a făcut o impresie foarte bună. Obiceiurile din țara lui nu sînt chiar ca ale noastre, și acolo... divorțul... Pe scurt, mi-a relatat de bună voie cum și-a petrecut noaptea. În lipsa dumneavoastră, i-am comunicat inspectorului Ducuing cele spuse de el, ca să verifice, dar sînt încredințat că americanul nu a mințit. În aceste condiții, ar fi neplăcut să...

Ceea ce în realitate însemna : „Ne aflăm în prezența unui om de lume, ocrotit de ambasada Statelor Unite. Așa stînd lucrurile, nu te mai amesteca, fiindcă riști să dai dovadă de lipsă de tact și să-l superi. Ocupă-te de oamenii din subsol, de servitori și de ceilalți. În ceea ce-l privește pe Clark, de el mă voi ocupa eu însumi !"

— Am priceput, domnule judecător ! Respectele mele, domnule judecător...

Apoi, întorcîndu-se către soția sa, îi spuse :

— Poți servi masa, doamnă Maigret !

Mai era puțin pînă la miezul nopții. Imensul coridor de la Poliția judiciară era pustiu, prost luminat, invadat parcă de o ceață prăfuită. Pantofii de lac ai lui Maigret, pe care îi încălța rar, scîrțîiau cum scîrțîie pantofii noi ai copiilor, în zi de sărbătoare.

Ajuns în biroul lui, scormoni mai întîi jarul din sobă, își încălzi mîinile, apoi, cu pipa între dinți, deschise ușa de la biroul inspectorilor. Înăuntru se afla Ducuing, ocupat să-i povestească lui Torrence o întîmplare ce trebuie să fi fost tare hazlie, căci cei doi bărbați păreau foarte bine dispuși.

— Ce se aude, bătrîne ?

Maigret se așeză pe colțul unei mese de lemn, plină de pete de cerneală, și își scutură pipa pe dușumea. Aici puteai să-ți dai pălăria pe ceafă, să nu-ți bați capul cu ținuta vestimentară. Cei doi inspectori comandaseră bere la braseria *Dauphine* și comisarul constată cu satisfacție că avuseseră grijă și de el.

— Șefule, să știi că acest Clark e un tip cam ciudat. M-am dus să-l văd la bar, la *Majestic*, nu de alta, dar ca să-mi fixez în minte chipul lui. Cînd te uiți la el, pare un om de afaceri și un domn foarte urîcios. Ei bine ! Acum, cînd știu în ce fel și-a petrecut ultima noapte, pot să te asigur că se poartă ca un puști.

Torrence nu se putea abține să nu tragă cu ochiul la plastronul de un alb strălucitor, împodobit cu două perle, al comisarului, pe care nu-l prea văzuse într-o asemenea ținută.

— Dar să vă spun cum a fost... Mai întîi, el și cu domnișoara au luat masa într-un restaurant de mîna a doua, din strada Lepic. Patronul i-a remarcat, fiindcă se întîmplă rar ca cineva să-i ceară șampanie franțuzească veritabilă. Apoi au întrebat unde sînt călușeii. Se expri-

mau foarte greu în franceză. În fine, i-a îndrumat spre Bîlciul Tronului. Am izbutit să le iau urma și acolo... Nu știu dacă s-au dat ori nu în călușei, dar bănuiesc... Au tras și la țintă ; știu asta, pentru că domnul Clark a lăsat acolo mai bine de o sută de franci, lucru care a uimit-o pe femeie. Vă dați seama... Braț la braț prin mulțime, ca doi îndrăgostiți. Dar țineți-vă bine ! Acum urmează poanta. Știți baraca lui Eugen — braț de oțel ? La sfîrșitul reprezentației, Eugen și-a aruncat mănușile în mulțime. În clipa de față are în trupa lui un luptător foarte solid, un colos. Ei bine ! Clark al nostru s-a oferit să se lupte cu el. S-a dus să se dezbrace după o perdea de pînză soioasă, apoi i-a tras o chelfăneală colosului în cauză ! Se pare că lumea striga : „Dă-i înainte, englezule ! Mușcă-l de nas !" După care, îndrăgostiții noștri s-au dus să danseze la *Moulin de la Galette*... În jurul orei trei îi regăsim la *Coupole*, unde au mîncat cîrnați fripți și presupun că după aceea s-au dus, cuminței, la culcare. Hotelul *Aiglon* nu are portar, doar un paznic de noapte, care doarme într-o gheretă și deschide ușa, fără să se sinchisească prea mult cine intră. El își amintește că a auzit vorbindu-se englezește către orele patru dimineața. Pretinde că nu a ieșit nimeni. Nu vi se pare că pentru niște oameni care au descins la *Majestic*, felul în care și-au petrecut seara e cel puțin ciudat ?

Maigret nu spuse nici da nici ba, se uită la ceasul de mînă pe care-l purta numai în împrejurări deosebite (era un dar primit cu ocazia împlinirii a douăzeci de ani de căsnicie) și se dădu jos de pe masa pe care o folosise drept scaun.

— La revedere, copii...

Era gata să iasă pe ușă, dar se întoarse să-și golească paharul cu bere. Trebui să meargă pe jos două-trei sute de metri, pînă să găsească un taxi.

— Strada Fontaine...

Se făcuse ora unu.

În cartierul Montmartre, viața de noapte era în toi. În pragul localului *Pelican* îl întîmpină un negru, care-l invită să-și lase la garderobă pălăria și pardesiul. Cînd intră în salon, în care zburau rotocoale de vată multicolore și serpentine, șovăi puțin, ca omul care nu se simte în largul lui.

— Doriți o masă lîngă ring ? Poftiți pe aici ! Sînteți singur ?

Era gata să-l bombăne pe chelner că nu-l recunoscuse :

— Tîmpitule !

Barmanul însă îl recunoscu de la distanță și șopti ceva la urechea celor două animatoare, instalate la barul din acaju.

Maigret se așeză la masă, ca orice client, și, pentru că aici nu se servea bere, comandă un lichior cu apă minerală. Nu trecuseră nici zece minute, cînd patronul localului, pus la curent, lua loc în fața lui.

— Totul e în regulă, cel puțin așa sper, domnule comisar. Știți doar că eu am fost întotdeauna corect și...

— În regulă, răspunse Maigret. Mi-a venit chef să mă distrez și eu puțin.

Își scoase pipa din buzunar ; dar înțelese, din privirile patronului, că nu se cuvenea și o vîrî la loc.

— Dacă aveți nevoie de vreo informație... șopti celălalt, făcînd cu ochiul. Îi cunosc bine pe toți angajații și nu cred că dintre cei prezenți ar putea să vă intereseze careva. În privința clienților, după cum vedeți, hărmălaia obișnuită : străini, provinciali... Uitați-vă ! Cel care stă acolo, cu Lea, este un deputat.

Maigret se ridică și se îndreptă greoi spre scara ce ducea spre lavabouri. Acestea se aflau la subsol, într-o încăpere bine luminată, cu pereții îmbrăcați în faianță bleu. Se mai aflau acolo niște cabine telefonice din acaju lustruit, peste tot oglinzi, iar pe o masă lungă erau așezate tot felul de ustensile : piepteni, perii, o trusă de manichiură, pudră de toate nuanțele posibile, ruj...

— Totdeauna mi se întîmplă așa cînd dansez cu el. Charlotte, dă-mi te rog o pereche de ciorapi.

O femeie micuță, în rochie de seară, se așezase pe un scaun și își scosese un ciorap. Stătea cu fusta suflecată, admirîndu-și piciorul dezgolit, în vreme ce Charlotte cotrobăia într-un sertar.

— Tot 44 ?

— Merge !... Dă-mi-i !... Dacă un individ nu știe să danseze, ar trebui totuși...

Îl zări pe Maigret prin oglindă și continuă să-și tragă ciorapii noi, uitîndu-se pe furiș la el. Cînd se întoarse, Charlotte îl zări și ea pe comisar și acesta o văzu pălind.

— Ah, dumneavoastră !...

Încerca să zîmbească. Nu mai semăna cu femeia care își încălzea picioarele pe cuptor și se îndopa cu prăjituri, acolo, în locuința aceea mică din Saint-Cloud. Părul ei blond era pieptănat cu atîta grijă, încît ondulațiile păreau de neclintit. Avea pielea de culoare roz-bombon. O rochie de mătase neagră, foarte simplă, scotea în evidență formele plinuțe ale Charlottei, iar pe deasupra purta un șorțuleț din dantelă, așa cum poartă doar subretele pe scenă.

— Am să ți-i plătesc o dată cu celelalte, Charlotte.

— Desigur...

Mititica înțelese că vizitatorul aștepta ca ea să plece și, după ce își încălță pantofii, se grăbi spre salonul de sus.

Charlotte își făcu o vreme de lucru, orînduind obiectele de toaletă, apoi se hotărî să întrebe :

— Ce vreți de la mine ?

Maigret nu-i răspunse. Se așezase pe scaunul eliberat de tînăra persoană cu ciorapii noi. Profită de faptul că se afla la subsol și își îndesă pipa încet, cu deosebită grijă.

— Dacă vă închipuiți că știu ceva, vă înșelați.

Nu-i așa că femeile cele mai liniștite ca temperament își dau mai ușor la iveală emoțiile ? Charlotte ar fi vrut

să-şi păstreze calmul, dar o trădau petele roşii ce-i apăruseră pe obraji şi tremurul mîinilor, cu care apuca atît de neîndemînatic obiectele, încît scăpă jos lustruitorul de unghii.

— Cînd aţi fost mai devreme la noi, mi-am dat seama, după felul cum mă priveaţi, că vă închipuiţi...

— Bineînţeles, dumneata n-ai cunoscut niciodată o dansatoare sau o animatoare numită Mimi, nu-i aşa ?

— Niciodată !

— Cu toate astea, ai fost multă vreme animatoare la Cannes. Ai fost şi pe timpul acestei Mimi.

— La Cannes nu se află doar un singur cabaret şi nu ai relaţii cu toată lumea.

— N-ai lucrat dumneata la *Belle Étoile ?*

— Şi ce-i cu asta ?

— Nimic. Am venit doar să stăm puţin de vorbă.

Întrerupseră pentru cîteva minute discuţia, din pricina unui client care cobora scara. Acesta se spălă pe mîini, se pieptănă, ceru o cîrpă, să-şi şteargă pantofii de lac, după care lăsă o monedă de cinci franci pe farfurioară, iar Maigret continuă :

— Am multă simpatie pentru Prosper Donge. Pun prinsoare că e omul cel mai bun din lume.

— Şi încă nu-l cunoaşteţi ! zise ea, cu patimă.

— A avut o copilărie grea şi se pare că a trebuit întotdeauna să lupte pentru...

— Vă pot spune că nu a absolvit nici o şcoală şi că tot ceea ce ştie a învăţat singur. Dacă veţi căuta la el în cafegerie, veţi găsi nişte cărţi pe care oameni ca noi nu obişnuiesc să le citească. A avut întotdeauna o mare sete de a-şi îmbogăţi cunoştinţele. Visul lui ar fi fost...

Ea se opri brusc, căutîndu-şi cuvintele.

— A sunat telefonul ?

— Nu.

— Despre ce vorbeam ?

— Că visul lui ar fi fost...?

— Ei bine ! Nu-i nici un secret într-asta. Totdeauna şi-a dorit un fiu din care să facă un om de vază. Sărmanul, a nimerit-o prost cu mine, ţinînd seama că, după operaţia pe care am suferit-o, nu mai pot avea copii.

— Îl cunoşti pe Jean Ramuel ?

— Nu ! Ştiu doar că e contabilul de la hotel şi că e suferind. Prosper nu-mi prea vorbeşte despre întîmplările de la *Majestic*. El nu e ca mine, care-i povestesc tot ce se petrece aici.

Acum, că o mai liniştise, încercă să facă un pas înainte.

— Vezi dumneata, ceea ce m-a izbit, este faptul că... Poate n-ar trebui să ţi-o spun... e secret profesional... Dar sînt încredinţat că va rămîne între noi... Închipuieşte-ţi că revolverul găsit în poşeta acestei doamne Clark a fost cumpărat în ajun de la un armurier din cartierul Saint-Honoré. Nu ţi se pare extraordinar ? Această femeie bogată, mamă a unui copil, care soseşte de la New York, descinde într-un hotel din Champs-Elysées şi care, dintr-o dată, simte nevoia să-şi cumpere un revolver. Ia seama că nu e vorba de un revolver micuţ, de damă, ci de o armă serioasă.

Se ferea să o privească în ochi, se uita la vîrfurile lustruite ale pantofilor, uimit parcă de a se vedea atît de arătos.

— Cînd afli că această femeie se strecoară după cîteva ore pe o scară de serviciu ca să ajungă la subsolul hotelului, cum poţi să nu te gîndeşti că are acolo o întîlnire ? Şi cum să nu tragi concluzia că în vederea acestei întîlniri şi-a cumpărat ea arma ? Presupune acum că această doamnă, foarte onorabilă în prezent, a avut un trecut furtunos şi că un martor al acestui trecut a încercat s-o şantajeze... Nu cumva ştii dacă Ramuel a trăit pe Coasta de Azur ? Ori un oarecare dansator profesionist, poreclit Zebio ?

— Nu-l cunosc.

Deşi nu se uita la ea, era sigur că fata e gata să izbucnească în plîns.

— Mai e încă unul, portarul de noapte care ar fi putut s-o omoare, fiindcă şi el a coborît la subsol pe la şase dimineaţa. Chiar Prosper Donge i-a auzit paşii pe scara de serviciu. Fără să mai punem la socoteală că oricare dintre valeţii de pe etaje... Păcat, într-adevăr, că n-ai cunoscut-o pe Mimi la Cannes. Mi-ai fi putut vorbi despre oamenii cu care se întîlnea pe atunci. Cu atît mai rău ! N-aş mai fi vrut să fac drumul pînă la Cannes. Ar fi tare prost să nu mai găsesc acolo pe nimeni dintre cei care au cunoscut-o.

Se ridică de pe scaun, îşi scutură pipa, se scotoci prin buzunare, de parcă ar fi căutat ceva mărunţiş să pună în farfurioară.

— Vă rog, nu e nevoie ! se împotrivi ea.

— Atunci, noapte bună ! Mă întreb la ce oră e vreun tren...

Abia ajuns în restaurant, comisarul achită în grabă consumaţia şi dădu fuga în barul de peste drum, o cafenea frecventată de angajaţii tuturor localurilor din cartier.

Se interesă unde se află telefonul şi chemă centrala.

— Aici Poliţia judiciară. Sîntem încredinţaţi că de la *Pelican* vi se va cere un număr din Cannes. Să nu daţi imediat legătura... Aşteptaţi sosirea mea.

Sări într-un taxi, ajunse la Centrala telefonică şi se prezentă şefului serviciului de noapte.

— Daţi-mi o cască de ascultare. S-a cerut numărul din Cannes ?

— Chiar adineauri. Am căutat să aflu cui aparţine numărul. E de la *Braseria artiştilor*, care ţine deschis toată noaptea. Pot să dau legătura ?

Maigret îşi puse casca şi aşteptă. Telefonistele, avînd şi ele cască, se uitau curioase la el.

— Aveţi Cannes 18—43, domnişoară...

— Mulţumesc. Alo ! *Braseria artiştilor* ?... Cu cine vorbesc ?... Tu eşti, Jean ?... Aici Charlotte... Da, eu ! Char-

lotte de la *Belle Étoile*... Stai puțin să închid ușa... Mi se pare că e cineva dincolo...

Se auzi vocea ei, vorbind probabil cu un client, apoi zgomotul unei uși care se închide.

— Ascultă, micul meu Jean... E foarte important... Am să-ți explic printr-o scrisoare... Sau mai bine nu. Ar fi primejdios... Am să vin să te văd peste un timp, cînd se va sfîrși povestea asta... Gigi mai e acolo ? Cum ?... Tot așa a rămas... Să-i spui neapărat că, de va fi întrebată despre Mimi... Ți-aduci aminte de ea ?... Ah, nu ! Tu nu veniseși încă... Da ! Să spună că nu știe nimic !... Mai ales să nu pomenească nimic despre Prosper.

— Care Prosper ? se auzi glasul lui Jean, la celălalt capăt al firului.

— Nu te privește... Să spună că nu cunoaște pe nici un Prosper, înțelegi !... Nici pe Mimi... Alo ! Nu întrerupeți... E cineva pe fir ?

Maigret bănui că femeia este îngrijorată, trecîndu-i poate prin minte că i se interceptează convorbirea.

— Ai priceput, micul meu Jean ?... Mă pot bizui pe tine ?... Acum închid, fiindcă e cineva...

Maigret își scoase și el casca, apoi își aprinse pipa, care se stinsese.

— Ați aflat ce voiați să știți ?

— Întocmai... Dați-mi vă rog Gara Lyon. Trebuie să aflu la ce oră pleacă un tren spre Cannes. Numai de-aș avea...

Își privi nemulțumit smokingul. Numai de-ar avea timp să...

— Alo !... Ce-ați spus ?... La patru și șaptesprezece ?... Și ajung acolo la două după-amiază... Mulțumesc.

Avea timp doar cît să dea o fugă pînă la bulevardul Richard Lenoir și să facă haz de proasta dispoziție a doamnei Maigret.

— Repede, costumul meu L. O cămașă... niște ciorapi...

La patru și șaptesprezece minute se afla în trenul de Cannes, față în față cu o doamnă ce ținea pe genunchi un pechinez urît și care se uita chiorîș la Maigret, bănuind, fără îndoială, că n-ar fi un iubitor al cîinilor.

Pe la aceeași oră, Charlotte se suia în taxi, ca în fiecare noapte. Era un taxi care servea îndeosebi clientela de la *Pelican* și care o ducea pe Charlotte gratis pînă acasă.

La ora cinci, Prosper Donge auzi trîntindu-se portiera unui automobil, zgomotul motorului, pași pe scară, cheia învîrtindu-se în broască.

Dar nu s-a mai auzit obișnuitul fîsîit al gazului în bucătărie. Charlotte nu s-a mai oprit la parter. A urcat în goană scara și a împins ușa, strigînd :

— Prosper ! Ascultă ! Nu te mai preface că dormi. Comisarul...

Înainte de a intra în amănunte, ea își desfăcu nasturii de la sutien și își scoase centura, astfel că ciorapii i se răsuciră pe picior.

— Trebuie să stăm de vorbă serios ! Dar scoală-te odată ! Nu-i deloc ușor să discuți cu un om care doarme !

IV

GIGI ȘI CARNAVALUL

Vreme de trei ceasuri, Maigret avu neplăcuta senzație că orbecăie prin țara nimănui, între vis și realitate. Să fi fost și el vinovat de starea în care se afla ? Pînă la Lyon și chiar mai departe, poate pînă la Montelimar, trenul înaintase printr-un tunel de ceață. Femeia cu pechinezul, din fața comisarului, nu se clintise de pe locul ei și nu se afla nici un alt compartiment liber.

Maigret stătea ca pe ghimpi. În compartiment era prea cald, iar cînd deschideai fereastra, se făcea prea frig. Se hotărî atunci să se ducă în vagonul-restaurant, unde, pentru a-şi veni în fire, bău de toate: mai întîi cafea, apoi lichior şi, la sfîrşit, bere.

Pe la unsprezece, simţindu-se cam mahmur, îşi spuse că-i va fi mai bine dacă va mînca ceva şi comandă ouă cu şuncă, pe care le înghiţi cu noduri.

Pe scurt, noaptea nedormită şi ceasurile de călătorie îl doborîră. După ce plecară din Marsilia, adormi în colţul lui, cu gura deschisă şi, cînd auzi strigîndu-se „Cannes", tresări, apoi rămase mut de uimire.

De jur împrejur, în lumina strălucitoare a soarelui din paisprezece iulie, totul era împodobit cu mimoze: locomotivele, vagoanele, pînă şi stîlpii din metal ai gării. Şi ce du-te-vino de călători, îmbrăcaţi în culori deschise, de bărbaţi în pantaloni albi...

Dintr-un trenuleţ coborîră cîteva zeci dintr-aceştia, purtînd şepci de uniformă şi avînd sub braţ instrumente de alamă. Abia ieşiţi din gară, ei se întîlniră cu o altă formaţie care lansa în aer nişte note vibrante.

Era o adevărată orgie de lumină, sunete şi culori. Peste tot fluturau drapele, flamuri, stindarde şi, mai ales, peste tot erau răspîndite mimoze aurii, care înmiresmau întreg oraşul cu parfumul lor dulceag.

— Scuză-mă, te rog, sergent — se adresă Maigret unui poliţist, care părea şi el cuprins de aerul sărbătoresc din jur — ai putea să-mi spui şi mie ce se petrece aici?

Omul se uită la el, de parcă l-ar fi văzut picînd din lună.

— Şi ce-i cu atîtea flori pe promenadă?

Alte fanfare şerpuiau pe străzi, îndreptîndu-se spre marea de un albastru pastelat, care se zărea uneori la capătul unei străzi.

Mai tîrziu avea să-şi amintească de o fetiţă costumată în colombină, pe care mama ei o trăgea grăbită de mînă,

dornică să ocupe un loc cît mai bun pe promenadă. Faptul nu l-ar fi izbit într-atît, dacă fetiţa n-ar fi purtat o mască ciudată, cu nasul lung, cu pometii roşii şi cu mustăţi pe oală. Picioruşele ei durdulii se mişcau repede, repede...

N-a mai fost nevoit să întrebe care-i drumul. Îndată ce ajunse la faleză, străbătînd o străduţă liniştită, zări o firmă : *Braseria Artiştilor*, iar ceva mai încolo sta scris : *Hotel*. Pricepu îndată despre ce fel de hotel era vorba.

Intră în local, unde patru clienţi îmbrăcaţi în haine negre, cu plastron alb şi papion jucau belotă, aşteptînd ora cînd trebuiau să se ducă să-şi ia în primire posturile lor de crupieri la cazino. Lîngă fereastră, o fată mînca nişte varză acră. Chelnerul ştergea mesele. Un bărbat tînăr, care desigur că era patronul, citea ziarul îndărătul tejghelei. De afară pătrundeau ecouri de fanfară, apropiate şi îndepărtate, mireasma mimozelor, praful răscolit de picioarele mulţimii, strigăte, sunete de claxoane...

— O halbă ! mormăi Maigret, scoţîndu-şi în sfîrşit pardesiul.

Se simţea cam prost în hainele lui de culoare închisă, la fel cu ale crupierilor. Chiar de la intrare, privirea i se încrucişă cu a patronului.

— Spuneţi-mi, domnule Jean, ţineţi de multă vreme această braserie ?

Domnul Jean îşi spuse în gînd : „Trebuie să fie un sticlete, asta e sigur", apoi răspunse :

— Se împlinesc în curînd trei ani. De ce mă întrebaţi ?

— Dar mai înainte ?

— Dacă vă interesează, am fost barman la *Café de la Paix*, la Monte Carlo.

La mai puţin de o sută de metri, de-a lungul falezei, se înşirau marile hoteluri : *Carlton, Miramar, Martinez* şi multe altele.

Era limpede că *Braseria artiştilor* reprezenta, oarecum, culisele acestei vieţi elegante. De altfel, cam asta era

întreaga stradă : ateliere de vopsitorie, de coafură, cîrciumi pentru șoferi, mici meșteșuguri la umbra marilor palate.

— Braseria e deschisă toată noaptea, nu-i așa ?

— Da, toată noaptea.

Desigur, localul nu era deschis pentru vilegiaturiști, ci pentru personalul de la cazino, de prin hoteluri, pentru dansatoare, animatoare, portari, funcționari de-ai hotelurilor însărcinați cu atragerea clienților, intermediari de tot felul, vînzători de ponturi la curse.

— Mai aveți nevoie de mine ? întrebă domnul Jean pe un ton destul de acru.

— Aș vrea să-mi spuneți unde o pot găsi pe o anume Gigi...

— Nu cunosc nici o Gigi.

Femeia care mînca varză îi privea cu ochi obosiți. Crupierii se ridicară de la masă, pentru că se apropia ora trei.

— Ia spune, domnule Jean, n-ai avut niciodată neplăceri cu jocurile mecanice sau cu altceva de felul ăsta ?

— Și ce vă privește pe dumneavoastră ?

— Te-ntreb fiindcă dacă ai mai suferit vreo condamnare, cazul ar putea deveni mult mai grav. Charlotte, care e foarte drăguță, le telefonează prietenilor ca să le ceară un serviciu, dar uită să le spună despre ce-i vorba... Ori, cînd ții un local cum e al dumitale, cînd ai mai avut cîteva mici neplăceri, în general nu dorești să fii amestecat... În sfîrșit ! Am să telefonez la brigada de moravuri și cred că nu va fi greu să aflu unde o pot găsi pe Gigi. Ai o fișă ?

Se ridicase și se îndrepta spre cabina telefonului.

— Scuzați-mă ! Ați pomenit cuvîntul „amestecat". E ceva grav ?

— Bineînțeles, e vorba de o crimă ! Cînd un comisar de la Brigada Specială vine de la Paris să se intereseze, e de presupus că...

— O clipă, domnule comisar, doriți neapărat să stați de vorbă cu Gigi ?

— Am făcut peste o mie de kilometri pentru asta.

— Veniți ! Dar vă previn că n-are să vă poată spune mare lucru. O cunoașteți ? Două zile din trei nu-i bună de nimic. Vreau să spun atunci cînd își face rost de droguri, pricepeți ? Chiar ieri...

— Din întîmplare, tocmai ieri s-a brodit să găsească, după telefonul Charlottei, nu-i așa ? Unde-i acum ?

— Poftiți pe aici !. Are o cameră undeva în oraș, dar în noaptea asta n-a fost în stare să se ducă acasă.

O ușă dădea pe scara hotelului. Patronul arătă spre o cameră de la mezanin.

— Gigi, te caută cineva ! strigă el.

Așteptă pe palier pînă cînd Maigret închise ușa. Apoi, înălțînd din umeri, se întoarse la tejgheaua lui și își reluă jurnalul, mai puțin liniștit ca înainte.

* * *

Printre perdelele trase pătrundea o lumină slabă. În cameră era o dezordine cumplită. Pe un pat de fier stătea lungită o femeie îmbrăcată, cu părul ciufulit, cu fața în pernă. Ea întrebă cu glas nesigur :

— Ce-i ?

Se ivi apoi un ochi, un ochi foarte mohorît.

— ... ai și venit ?...

Își arătă chipul cu nările ascuțite și tenul ca de ceară. Gigi era slabă, osoasă și negricioasă ca o prună uscată.

— ...cît zici că-i ceasul ?... Nu te dezbraci ?

Se sprijini într-un cot, bău o înghițitură de apă, îl privi pe Maigret, străduindu-se să-și adune mințile și, văzîndu-l cum stă serios pe un scaun, la căpătîiul ei, îl întrebă :

— Ești doctor ?

— Ce ţi-a spus domnul Jean noaptea trecută ?

— Jean ?... E un băiat de treabă Jean ăsta... Mi-a dat... Dar ce te interesează pe dumneata ?

— Ţi-a dat cocaină, ştiu... Stai culcată... Şi ţi-a vorbit de Mimi şi de Prosper.

De afară pătrundeau neîncetat sunete de fanfară, mai apropiate sau mai îndepărtate, şi parfumul acela fad de mimoze, ca un miros *sui generis*.

— Bunul Prosper !...

Vorbea ca prin vis. Glasul ei avea în unele clipe intonaţii de copil. Apoi, pe neaşteptate, pleoapele i se zbăteau şi fruntea i se brăzda de cute, ca atunci cînd te încearcă o durere crîncenă. Îşi simţea gura cleioasă.

— Ia spune, nu-mi dai şi tu puţină ?

Ar mai fi vrut din nou drog, iar Maigret avea neplăcuta impresie că e pe cale să smulgă tainele unui bolnav, aflat în delir.

— Ţineai la Prosper, nu-i aşa ?

— ...El nu-i ca toţi bărbaţii... E prea cinst... Nu trebuia să-i cadă cu tronc o femeie ca Mimi, dar aşa se întîmplă întotdeauna... L-ai cunoscut ?

Haide ! Încă un pic ! La urma urmelor, nu asta îi era datoria ?

— Asta a fost pe cînd era angajat la *Miramar*, nu-i aşa ? Voi trei, Mimi, Charlotte şi cu tine, dansaţi la barul *Belle Etoile*.

Serioasă, ea bîigui :

— Charlottei nu trebuie să i se ia în nume de rău... E o fată bună... Şi era îndrăgostită de Prosper... Dacă el m-ar fi ascultat...

— Presupun că în orele libere vă întîlneaţi la braserie cu toţii. Prosper era amantul lui Mimi.

— Dragostea îl prostise... Bietul Prosper !... Şi mai tîrziu, cînd ea...

Se ridică, deodată, neîncrezătoare :

— Eşti într-adevăr prieten cu Prosper ?

— Cînd ea a născut copilul, aşa-i ?

— Cine ţi-a spus ? Numai mie mi-a scris... Dar lucrurile n-au început aşa...

Ea ciuli urechile spre muzica ce se apropia din nou :

— Ce se întîmplă ?

— Nimic...

Carele împodobite cu flori defilau pe faleză, iar plecarea lor era vestită prin salve de tun. Soarele strălucea puternic, marea era liniştită, bărcile cu motor descriau cercuri pe apă şi cîteva iole îşi aplecau graţioase pînzele.

— Eşti sigur că n-ai puţină ?... Nu vrei să te duci să-i ceri lui Jean ?

— Mai întîi, ea a plecat cu americanul ?

— Prosper ţi-a spus ? Mai dă-mi un pahar cu apă, dacă eşti drăguţ... Da, un iancheu pe care l-a întîlnit la *Belle Etoile* şi care s-a îndrăgostit de ea. A luat-o cu el la Deauville, apoi la Biarritz... Trebuie să recunoaştem că Mimi ştia cum să procedeze... Nu era ca noi... Charlotte tot la *Pelican* lucrează ?... Cît despre mine, ce să mai zic !

Ea rîse, cu un rînjet sălbatec, descoperindu-şi dinţii cariaţi.

— Într-o bună zi, a scris că o să aibă un copil şi că o să-l îmbrobodească pe american, să creadă că-i al lui... Oare cum îl chema ?... Oswald. Mai tîrziu, mi-a scris că era cît pe-aci să se încurce treburile, fiindcă născuse un copil roşcat precum morcovul... Îţi dai seama !... Nu voiam să afle Prosper...

Să fi fost efectul celor două pahare cu apă pe care le băuse ? Ea îşi scoase picioarele din aşternut, unul după altul, nişte picioare lungi şi slăbănoage, care nu erau în stare să atragă privirile bărbaţilor. Cînd se ridică de-a binelea, Maigret văzu că e foarte înaltă şi slabă, ca un schelet. Cîte ceasuri trebuie că-şi petrecea ea bătînd trotuarele pe întuneric, sau stînd în faţa vreunui felinar, pînă să ajungă la un rezultat !

Privirea îi devenise mai fixă. Îl măsură pe Maigret din cap pînă-n picioare.

— Eşti de la poliţie, nu-i aşa ?

Începea să se înfurie. Totuşi mintea îi era încă înceţoşată şi făcea eforturi să şi-o limpezească.

— Oare ce mi-a spus Jean ?... Ia stai !... În primul rînd, cine te-a trimis aici ?... Mi-a cerut să nu spun nimănui şi eu i-am făgăduit... Recunoaşte ! Recunoaşte că eşti de la poliţie... Şi eu care... La urma urmelor, ce-i interesează pe poliţişti că Mimi şi Prosper...

Dintr-o dată izbucni într-o criză violentă :

— Ticălosule !... Mişelule !... Ai profitat de faptul că eram...

Deschisese uşa, astfel că zgomotele de afară se auzeau mai puternice.

— Dacă nu te cari în clipa asta, să ştii că am să... am să...

Scena era ridicolă, jalnică. Maigret era cît pe-aci să fie lovit cu o cană peste picioare şi femeia continua să-l ocărască în timp ce cobora pe scară.

Braseria era goală. Clienţii ei obişnuiţi se aflau încă la lucru.

— Cum a mers ? întrebă domnul Jean de după tejghea.

Maigret îşi îmbrăcă pardesiul, îşi puse pălăria şi lăsă un bacşiş pentru chelner.

— Aţi aflat de la ea ce voiaţi să ştiţi ?

De pe scară se auzi un glas :

— Jean !... Jean !... Vino să-ţi spun ceva.

Era nefericita de Gigi, care coborîse în ciorapi, cu părul vîlvoi şi deschisese uşa braseriei.

Maigret socoti că-i mai bine să plece.

Aşa cum mergea el pe promenadă, îmbrăcat cu pardesiul negru şi pălăria melon, putea fi luat drept un provincial, venit să asiste pentru prima oară la carnavalul de pe Coasta de Azur. Nişte oameni mascaţi îl îmbrînciră. Cu

greu izbuti să scape de farandole. Cîţiva vilegiaturişti, cu trupurile aproape goale, bronzate şi unse cu ulei, stăteau întinşi pe nisip, făcînd baie de soare, nepăsători faţă de serbarea din jurul lor.

Iată şi Hotelul *Miramar*, uriaşă clădire galbenă cu două-trei sute de ferestre, cu portar, automobile... Ar trebui să intre înăuntru... Dar la ce bun ?

Nu aflase tot ce voise să afle ? Nu-şi dădea seama dacă-i era sete sau băuse prea mult. Intră într-un bar.

— Aveţi cumva un mers al trenurilor ?

— Mergeţi la Paris ? Pleacă un rapid, cu toate clasele, la douăzeci şi patruzeci.

Mai bău o halbă. Trebuia să aştepte atîtea ceasuri şi nu ştia cum să-şi omoare timpul. Mai tîrziu avea să-şi amintească de orele petrecute la Cannes, în atmosfera aceea de sărbătoare, ca de un vis urît.

În unele clipe, trecutul i se părea atît de real, încît avea impresia că-l vede aievea pe Prosper, cu părul lui roşu, cu ochii mari şi blînzi, ieşind de la *Miramar*. pe uşa cea mică din spate, ca să dea o fugă pînă la *Braseria artiştilor*.

Cele trei femei, care aveau pe atunci cu şase ani mai puţin, se aflau acolo, luîndu-şi dejunul sau cina. Prosper era urît şi el ştia asta. Dar o iubea la nebunie pe Mimi, cea mai tînără şi mai drăguţă dintre ele.

La început, probabil că pufneau toate trei în rîs văzînd privirile lui înfocate.

— Cred că greşeşti, Mimi, trebuie să-i fi spus Charlotte. E un bărbat cumsecade şi nu se ştie niciodată ce se poate întîmpla...

Venea apoi seara şi ele se duceau la *Belle Etoile*. Prosper nu călca pe acolo. N-avea ce să caute. Dar în zori le întîlnea din nou la braserie, unde mîncau împreună supă de ceapă.

— Dacă m-ar iubi pe mine un bărbat ca el...

Fiindcă nu încape îndoială că Charlotte a fost mișcată de o pasiune atît de umilă. Pe vremea aceea nici Gigi nu se droga.

— Nu te necăji, domnule Prosper ! Face ea pe grozava, dar în fond...

În cele din urmă, ea s-a lăsat înduplecată și poate că ar fi rămas împreună ! Prosper cheltuia pe cadouri aproape toate economiile lui ! Pînă în ziua cînd a apărut americanul, în trecere pe acolo...

Oare Charlotte i-o fi spus mai tîrziu că al lui era copilul ?

Buna Charlotte ! Știa că el n-o iubește, că n-a uitat-o pe Mimi și totuși convietuia cu el, ducînd un trai liniștit în căsuța din Saint Cloud !

În vremea asta, Gigi decăzuse din ce în ce...

— Domnule, nu doriți să trimiteți niște flori micuței dumneavoastră prietene ?

Vînzătoarea se distra pe seama lui, fiindcă Maigret nu arăta deloc a bărbat care să aibă o micuță prietenă. El expedie totuși doamnei Maigret un coș cu mimoze.

Apoi, cu o jumătate de ceas înainte de plecarea trenului, un fel de presimțire îl îndemnă să ceară la telefon Parisul. Se afla într-un mic bar, aproape de gară. Muzicanții aveau acum pantalonii prăfuiți și umpluseră vagoane întregi, pornind spre localitățile învecinate. Larma se potolise și domnea o atmosferă de sfîrșit de duminică.

— Alo ! Dumneata ești, șefule ?... Tot la Cannes te afli ?

Lucas era emoționat, se simțea după vocea lui.

— Pe aici s-au ivit noutăți... Judecătorul de instrucție e furios... A telefonat să întrebe ce faci... Alo ! Faptul a fost descoperit acum trei sferturi de oră... Torrence, care era de gardă la *Majestic*, ne-a chemat la telefon.

În cabina îngustă, Maigret asculta nemișcat, bombănind din cînd în cînd. În lumina asfințitului, care inundase barul, el îi zărea pe ferestruică pe muzicanții cu pan-

taloni din pînză albă și șepci cu galoane aurii. Cîte unul mai slobozea uneori, în glumă, sunete prelungi de trombon sau de helicon, în vreme ce un lichid opalin scînteia în pahare.

— Bine !... Mîine dimineață sînt acolo... Nu mai spune !... Natural... Mă rog, dacă așa vrea judecătorul, arestați-l...

Comisarul încerca să-și închipuie cum se petrecuseră lucrurile. Iată subsolul de la *Majestic*... E ora ceaiului dansant, cînd acordurile muzicii se strecoară prin toate ungherele... Prosper Donge, ca un uriaș pește roșu, se află în cușca lui de sticlă... Jean Ramuel, galben ca gutuia, e în cealaltă cușcă...

După spusele lui Lucas — deși ancheta nu începuse — portarul de noapte fusese văzut pe coridoare, îmbrăcat în haine de oraș. Nu se știe ce căuta pe-acolo. Toți erau prea absorbiți de propriile lor treburi, ca să se mai intereseze și de ale altora.

Portarul de noapte se numea Justin Colleboef. Era un omuleț liniștit și posomorît, care-și petrecea nopțile stînd singur în hol. Nu citea, nu avea cu cine să schimbe o vorbă, dar nici nu dormea. Stătea ceasuri în șir pe un scaun, privind țintă în fața lui.

Soția sa era portăreasă la un imobil nou, la Neuilly.

Oare de ce venise Calleboef acolo, la ora patru și jumătate după-amiază ?

Dansatorul Zebio se dusese la vestiar să-și îmbrace smokingul. Toată lumea circula. Ramuel ieșise în cîteva rînduri din cușca lui.

La ora cinci, Prosper Donge se îndreptase și el spre vestiar. Își schimbase bluza albă cu haina proprie, își îmbrăcase pardesiul și își luase bicicleta.

Ori, doar după cîteva minute, un comisionar intrase la vestiar și observase că ușa de la dulapul cu numărul 89 era

puțin întredeschisă. O clipă mai tîrziu, acesta alarmă pe toată lumea cu văicărelile sale.

În dulap se afla, chircit pe vine, un cadavru — cel al portarului de noapte, îmbrăcat în pardesiu gri. Pălăria lui era înghesuită în fundul dulapului.

Ca și doamna Clark, Justin Colleboeuf fusese strangulat. Corpul nu i se răcise încă.

În vremea asta, Prosper Donge pedala liniștit, trecînd prin Bois de Boulogne, traversînd podul Saint Cloud, coborînd apoi de pe bicicletă pentru a urca strada abruptă ce ducea la locuința sa.

— Un rachiu de anason ! comandă Maigret, aceasta fiind singura băutură ce se vedea pe tejghea.

Plecă apoi la gară și se urcă în tren, avînd capul la fel de greu ca pe vremea copilăriei, cînd făcuse o excursie la țară și stătuse prea mult sub soarele dogoritor.

V

SCUIPATUL DE PE GEAM

Trenul gonea de o bună bucată de vreme. Maigret își scosese haina, gulerul tare și cravata, compartimentul fiind la fel de încins ca și la venire, sau mai degrabă îți lăsa impresia că o căldură deosebită, cu miros de tren emana din tavan, din banchete, de peste tot.

Se aplecă să-și desfacă șireturile. Nu-i păsa de restricțiile administrației ; de data asta nu se mulțumise cu permisul de călătorie la clasa întîia, ci luase o cușetă. De altfel, controlorul îi făgăduise că va avea grijă să rămînă singur tot timpul.

Deodată, în vreme ce sta aplecat spre pantofi, avu neplăcuta impresie că în apropiere se afla cineva care-l spionează. Își ridică privirea. Pe culoar, în dosul geamului, zări un chip livid și doi ochi întunecați. O gură mare, prost fardată, ce părea și mai mare, datorită celor două linii care o conturau, trase cu rujul la întîmplare și care păreau mînjite.

Dar ceea ce te izbea mai mult, era expresia de dispreț, de ură zugrăvită pe acest chip. Cum de ajunsese Gigi acolo ? Maigret nici n-apucase să-și încalțe pantofii, cînd, cu o schimă de dezgust, femeia scuipă pe geam în direcția lui, apoi se îndepărtă pe culoar.

Fără a-și pierde cumpătul, comisarul se îmbrăcă din nou. Înainte de a ieși din cușetă își aprinse pipa, de parcă asta i-ar fi dat mai multă siguranță. Apoi, străbătînd culoarul, trecînd din vagon în vagon, cercetă fiecare compartiment. Trenul era lung și Maigret trebui să parcurgă pe puțin zece vagoane, izbindu-se de pereți, deranjînd vreo cincizeci de persoane.

— Scuzați ! Scuzați !

Pe jos nu mai erau covoare. Ajunsese la clasa a treia. Unii călători moțăiau, înghesuiți cîte cinci pe o bancă, alții mîncau. Niște copii priveau fix în fața lor.

Într-un compartiment unde se aflau doi marinari din Toulon, care „urcau" la Paris, și o pereche de bătrîni ce bîțîiau din cap și stăteau cu gurile deschise, femeia strîngînd cu nădejde coșul ce-l ținea pe genunchi, dădu peste Gigi, ghemuită într-un colț.

Adineauri, pe culoar, nu băgase de seamă cum era îmbrăcată. Fusese atît de uimit, încît nu-și dăduse seama că nu mai era Gigi, cea de la *Braseria artiștilor*, cu privirile rătăcite și gura pleoștită.

Înfășurată într-o haină de blană de două mii de franci, stînd picior peste picior, arătînd niște ciorapi răsuciți, cu o gaură mare la călcîi, privea fix în fața ei. Izbutise oare singură să se smulgă din starea de prostrație în care o

găsise el după-amiază ? I se dăduse vreun medicament ? Poate o remontase o nouă doză de cocaină ?

Ea își dădu seama de prezența lui Maigret pe culoar, dar nu se clinti din loc. Comisarul o privi un timp, încercînd să-i facă semne ; ea se prefăcea că nu-l vede. Atunci, el deschise ușa :

— Vreți să veniți o clipă ?

Femeia șovăi. Cei doi marinari o priveau. Să facă scandal ? Înălță din umeri și se apropie, în vreme ce el închidea ușa.

— Tot nu te-ai săturat ? rosti ea pe înfundate. Trebuie să fii tare mulțumit ! Ești mîndru, nu-i așa ? Ai profitat de o biată femeie, aflată în starea în care eram...

După schimonoseala gurii, prost fardată, el simți că e gata să izbucnească în plîns și întoarse capul.

— Și n-ai întîrziat să pui să-l aresteze, nici vorbă !

— Ia spune-mi, Gigi, de unde știi că Prosper a fost arestat ?

Tăcu o clipă, ostenită.

— Încă n-ai aflat ? Credeam că spionajul telefoanelor funcționează mai bine... În fond, n-am de ce să nu-ți spun, de vreme ce curînd tot ai să afli. Charlotte i-a telefonat lui Jean. Zicea că Prosper abia se întorsese de la lucru, cînd a sosit un taxi plin cu sticleți și l-au înhățat. Charlotte e într-un hal făr' de hal. Voia să știe dacă eu l-am dat de gol. Și l-am dat, nu-i așa ? Am trăncănit destul pentru ca dumneata să poți...

O zdruncinătură mai puternică a trenului o împinse către Maigret și femeia se trase îndărăt, îngrozită.

— Dar n-ai să te bucuri prea mult de fapta dumitale, ți-o jur. Chiar dacă Prosper a ucis-o într-adevăr pe scîrba aia de Mimi. Să știi un lucru, comisare... Ți-o spune Gigi, o tîrfă, o declasată care nu mai are nimic de pierdut, ei bine, îți jur că de va fi condamnat, am să te caut și-am să-ți vîr un glonte în piele.

Aşteptă o clipă, sfidătoare. El nu spunea nimic. Îşi dădea seama că cele auzite nu erau vorbe goale, că, într-adevăr, femeia era în stare să-l pîndească la un colţ de stradă şi să descarce asupra lui conţinutul unui revolver automat.

Cei doi marinari din compartiment stăteau cu ochii pe ei.

— Noapte bună, şopti comisarul.

Se întoarse în cuşeta lui, se dezbrăcă şi se întinse pe pat.

Becul din tavan răspîndea o lumină slabă, albăstruie. Stînd aşa, cu ochii închişi, Maigret îşi încruntă sprîncenele.

Îl frămînta o întrebare. De ce dăduse judecătorul de instrucţie ordin să fie arestat Prosper Donge ? Ce aflase acest om al legii, care nu părăsise Parisul, care n-o cunoştea nici pe Gigi, nici pe cei de la *Braseria artiştilor* ? De ce Donge, şi nu Jean Ramuel, sau Zebio ?

Se simţea oarecum neliniştit. Îl cunoştea el pe judecător. Nu spusese nimic atunci cînd îl văzuse sosind la *Majestic* împreună cu procurorul, dar strîmbase din nas, căci mai avusese prilejul să lucreze cu el. Ce-i drept, era un om cinstit, ba chiar un om de treabă, tată de familie, colecţionar de ediţii bibliofile. Purta o barbă pătrată, argintie. Cîndva, Maigret fusese trimis împreună cu el să facă o descindere într-un tripou clandestin. Era ziua în amiaza-mare şi localul era gol. Arătînd spre mesele mari de baccara, acoperite cu huse verzi, judecătorul întrebase cu candoare :

— Astea-s mese de biliard ?

Apoi, cu aceeaşi inocenţă de om care n-a pus niciodată piciorul într-un loc socotit în afara legii, el se arătase uimit să descopere trei ieşiri dînd în trei străzi diferite, dintre care una prin pivniţă comunicînd cu o altă clădire. Fusese şi mai uimit cînd aflase din registre că anumiţi jucători primeau cu împrumut sume importante de bani,

neștiind că, pentru a-i face pe oameni să joace, trebuie să-i atragi.

De ce oare judecătorul, pe nume Bonneau, hotărîse pe neașteptate arestarea lui Donge ?

Maigret dormi prost, trezindu-se la fiecare oprire, confundînd zgomotul roților și hurducăturile cu coșmarul din somnul lui.

Cînd coborî din tren, la Gara Lyon, era încă întuneric și cădea o ploaie mărunță și rece. Lucas era acolo, cu gulerul pardesiului ridicat, tropăind din picioare ca să se încălzească.

— Sînteți obosit, șefule ?

— Ai pe cineva cu tine ?

— Nu, dar dacă aveți nevoie de nu inspector, am văzut pe unul de-ai noștri la comisariatul gării.

— Du-te și cheamă-l.

Gigi coborî, strînse prietenoasă mîinile celor doi marinari, trecu pe lîngă comisar, înălțînd sfidătoare din umeri. Făcuse cîțiva pași, apoi se răzgîndi :

— Dacă vrei, n-ai decît să-ți pui oamenii să mă urmărească. Te anunț însă de pe acum că mă duc s-o caut pe Charlotte.

Lucas se întoarse.

— Nu l-am mai găsit pe inspector.

— Nu-i nimic. Să mergem.

Se urcară într-un taxi.

— Acum, povestește-mi ! Cum se face că judecătorul...

— Tocmai voiam să vă spun. M-a chemat la el, după ce s-a descoperit cea de a doua crimă și după ce trimisese oamenii să-l aresteze pe Donge. M-a întrebat dacă avem vești, dacă ați dat vreun telefon etc. Apoi, zîmbind ironic, mi-a întins o scrisoare, o scrisoare anonimă. Nu țin minte exact cuvintele. În ea scrie că doamna Clark, pe vremuri dansatoare, cu numele Mimi, a fost metresa lui Donge, că

a avut un copil cu el și că el a amenințat-o în repetate rînduri. S-ar părea că spusele mele vă supără, șefule.

— Dă-i drumul mai departe.

— Asta-i tot. Judecătorul era încîntat. „Vezi ce simplă e toată povestea ? mi-a spus el în încheiere. Un șantaj ordinar. Și pentru că doamna Clark fără-ndoială că nu s-a lăsat șantajată... Mă duc imediat în celulă la Donge, să-i iau interogatoriul."

— Și s-a dus ?

Dar taxiul se oprise în fața Poliției judiciare. Era ora cinci și jumătate dimineața. De pe Sena urca o ceață gălbuie. Portiera mașinii pocni.

— Donge se află la Depôt ? Vino cu mine.

Trebuiră să înconjoare Palatul de Justiție pentru a ajunge pe cheiul Horloge și merseră încet, pe jos.

— Da, pe la nouă seara mi-a telefonat din nou judecătorul să-mi spună că Donge n-a vrut să vorbească. Se pare că i-a declarat că nu vă va răspunde decît dumneavoastră.

— Ai dormit noaptea asta ?

— Două ceasuri, pe canapea.

— Du-te și te culcă. Să fii la birou cam pe la prînz.

Maigret intră în închisoarea Depôt. O dubă cu gratii tocmai ieșea din curte. Avusese loc o razie prin cartierul Bastiliei și fuseseră strînse vreo trezeci de femei, cîteva dintre ele străine, fără carnet de identitate. În sala imensă, prost luminată, acestea stăteau așezate pe bănci. În aer plutea un iz de cazarmă și se auzeau glasuri dogite, glume deșucheate.

— Condu-mă în celula lui Donge. Doarme ?

— N-a închis ochii o clipă. Vă puteți convinge și dumneavoastră.

Două boxe individuale erau închise cu niște uși cu gratii, amintind de boxele din grajduri. Într-una din ele, un om stătea pe scaun, cu capul în mîini. În încăperea slab luminată nu i se zărea decît silueta.

Cheia se răsuci în broască și balamalele scîrțîiră. Bărbatul se ridică, înalt, corpolent și molatec, părînd că se trezește dintr-un vis. Îi luaseră cravata și șireturile de la pantofi. Părul lui roșu era ciufulit.

— Dumneata ești, domnule comisar ? șopti el.

Își trecu mîna peste frunte, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu se înșeală.

— Am auzit că vrei să-mi vorbești.

— Cred că ar fi mai bine...

Apoi, cu o nevinovăție copilărească, întrebă :

— Judecătorul e supărat ? Ce-aș fi putut să-i spun ? Era atît de sigur că eu sînt vinovatul... A mers pînă acolo, încît i-a arătat grefierului mîinile mele, afirmînd că așa arată mîinile ucigașilor.

— Vino...

Maigret șovăi o clipă. La ce bun să-i pună cătușele ? Probabil că i le puseseră cînd l-au adus la închisoare. Se mai vedeau și acum urmele la încheieturile mîinilor.

Străbătură, unul în spatele celuilalt, niște coridoare ciudate, care semănau prea puțin cu subsolul de la *Majestic*. Pe sub imensul Palat de Justiție trecură în localul Poliției judiciare, unde ieșiră dintr-o dată într-un coridor luminat.

— Intră... Ai mîncat ceva ?

Deținutul clătină din cap. Și lui Maigret îi era foame, dar îi era mai ales sete, astfel că acesta trimise un om de la pază să-i aducă bere și niște sandvișuri.

— Ia loc, Donge... Gigi a venit la Paris... La ora asta se află lîngă Charlotte... Vrei o țigară ?

Nu fuma țigări, dar avea totdeauna o rezervă în sertar. Prosper o aprinse stîngaci, ca omul ce și-a pierdut în cîteva ceasuri toată siguranța de sine. Îi era rușine de pantofii lui descheiați, de lipsa cravatei, de mirosul pe care-l răspîndeau hainele lui, după o singură noapte petrecută la Depôt.

Maigret scormonea tăciunii din sobă. În toate celelalte birouri se instalase încălzire centrală, dar el n-o putea su-

feri și căpătase încuviințarea să-și păstreze vechea sobă de tuci, care se afla acolo de douăzeci de ani.

— Ia loc... O să ni se aducă de mîncare.

Donge parcă voia să spună ceva și, în cele din urmă, cînd se hotărî, bîlbîi cu glas plin de neliniște :

— L-ați văzut pe micuț ?

— Nu.

— Eu l-am zărit o clipă în holul hotelului. Vă jur, domnule comisar, că e...

— Copilul dumitale, știu asta !

— O să-l vedeți ! Are părul roșu ca al meu. Are mîinile mele, oasele mari... Copiii rîdeau de mine cînd eram puști, din pricina oaselor mele mari.

Li se aduse halbele și gustarea. Maigret mînca în picioare, plimbîndu-se de la un capăt la celălalt al biroului, în vreme ce deasupra Parisului, cerul începea să se lumineze.

— Nu pot... suspină în cele din urmă Donge, așezînd sfios sandvișul pe tavă. Nu mi-e foame... Acum, orice s-ar întîmpla, n-au să mă mai primească nici la *Majestic*, nici în altă parte.

Glasul îi tremura. Aștepta un sprijin, dar comisarul îl lăsa să se frămînte.

— Credeți și dumneavoastră că eu am omorît-o ?

Cum Maigret nu-i răspundea, el clătină deznădăjduit din cap. Ar fi vrut să explice totul dintr-o dată, să-și convingă interlocutorul ; dar nu știa de unde să înceapă.

— Trebuie să înțelegeți că n-am fost niciodată obișnuit cu femeile... În meseria noastră.... Și aproape tot timpul la subsol... Unele fete izbucneau în rîs dacă deveneam sentimental... Cu mutra pe care o am, nu-i așa ?... Cînd am cunoscut-o pe Mimi, la *Braseria artiștilor*... Erau trei... Probabil că știți... Și uite cum e viața... Dacă aș fi ales-o pe una din celelalte două... Dar nu ! Trebuia să mă îndrăgostesc de ea... Eram nebun de îndrăgostit, domnule

comisar !... Îndrăgostit pînă la prostie !... Ar fi făcut din mine ce-ar fi vrut !... Iar eu îmi închipuiam că într-o bună zi va accepta să se mărite cu mine... Şi ştiţi ce zicea aseară judecătorul ?... Nu-mi amintesc întocmai cuvintele... Mi-au făcut rău... A spus că pe mine mă interesau îndeosebi banii pe care mi-i aducea ea... M-a luat drept un...

Ca să nu-l stînjenească, Maigret privea pe geam spre Sena, care devenea argintie.

— Ea a plecat cu americanul acesta... Nădăjduiam că, o dată întors în America, are s-o părăsească şi că ea se va întoarce la mine... Într-o bună zi am aflat că s-au căsătorit. Am fost bolnav, de durere. Charlotte, ca o prietenă bună, mă încuraja... I-am spus că nu mai pot rămîne la Cannes, unde fiecare stradă îmi răscolea amintirile... Am căutat o slujbă la Paris... Charlotte mi-a propus să vină cu mine. O vreme, dacă mă credeţi, am stat împreună ca frate şi soră...

— Ştiai că Mimi are un copil ? întrebă Maigret, golindu-şi pipa în căldarea cu cărbuni.

— N-am ştiut nimic, în afară de faptul că trăia undeva, prin America... Abia cînd Charlotte a crezut că m-am vindecat... Cu timpul, nu-i aşa, am sfîrşit prin a alcătui o adevărată familie... Într-o seară, un vecin a dat buzna la noi ; era scos din minţi... Soţia lui urma să nască, dar năştea mult mai devreme decît crezuseră ei... El era înnebunit !... Cerea ajutor... Charlotte s-a dus la ei... A doua zi ea mi-a spus : „Bietul meu Prosper, în ce hal ai fi fost tu dacă..." Atunci, nu mai ştiu cum, dintr-una într-alta, ea mi-a povestit că Mimi avea un copil... Mimi îi scrisese lui Gigi... Ea i-a mărturisit că se folosise de acest copil pentru a-l sili pe american s-o ia de nevastă, deşi era încredinţată că era al meu. M-am dus la Cannes... Gigi mi-a arătat scrisoarea, fiindcă o păstrase, dar n-a vrut să mi-o dea şi cred că a ars-o. Am scris în America... Am implorat-o pe Mimi să-mi dea copilul ori să-mi trimită mă-

car o fotografie de-a lui. Nu mi-a răspuns. Nu știam nici cel puțin dacă adresa era bună. Mă gîndeam tot timpul : Fiul meu face cutare sau cutare lucru...

Prosper tăcu, cu glasul sugrumat, în vreme ce Maigret părea absorbit să-și ascută un creion. La Poliția judiciară începeau să se trîntească ușile.

— Charlotte știa că i-ai scris ?

— Nu ! Am scris scrisoarea la hotel... Au trecut de atunci trei ani. Într-o zi frunzăream prin revistele străine, lăsate de clienți pe mese. Am tresărit văzînd o fotografie a lui Mimi cu un băiețel de cinci ani... Era un ziar din Detroit, statul Michigan, și sub ea scria cam așa : „Eleganta doamnă Oswald J. Clark și fiul ei, care s-au întors dintr-o croazieră în Pacific". Am scris din nou...

— Ce-ai scris ? întrebă Maigret, cu indiferență.

— Nu mai știu nici eu. Parcă eram nebun. Am rugat-o să-mi răspundă. I-am spus... Cred că i-am spus că am să mă duc acolo, că voi da în vileag totul, sau că, dacă se va împotrivi să-mi dea copilul, o voi...

— Spune, spune...

— Vă jur că n-aș fi făcut-o. Da, se prea poate să fi amenințat că o voi ucide. Cînd mă gîndesc că ea și puștiul au locuit opt zile deasupra capului meu și că eu n-am avut habar... A trebuit să intervină întîmplarea. Ați văzut sala comisionarilor... Pentru noi, cei din subsoluri, nu există nume. Știm că 117 vrea la micul dejun cacao cu lapte, iar 452 ouă cu șuncă... O cunoșteam pe camerista de la 123 sau pe șoferul de la 216... Totul s-a petrecut dintr-o prostie. Intrasem în sala comisionarilor. Am auzit o femeie, care vorbea englezește cu un șofer, rostind numele doamnei Clark. Fiindcă nu știu englezește, l-am pus pe contabil s-o întrebe dacă e vorba de doamna Clark din Detroit și dacă aceasta e însoțită de fiul ei. Cînd am aflat că erau acolo, am încercat o zi întreagă să-i zăresc, fie în hol, fie pe coridorul de la etajul lor. Dar noi nu avem posibilitatea să umblăm de colo-colo. N-am ajuns la nici un re-

zultat. La drept vorbind... Poate n-o să mă credeți, dar chiar dacă Mimi mi-ar fi cerut să trăim din nou împreună, n-aș mai fi putut. N-o mai iubesc ? Se prea poate ! Un lucru e sigur, că nu m-ar fi lăsat inima s-o părăsesc pe Charlotte, care a fost atît de bună cu mine. Așa că n-am vrut să forțez lucrurile. M-am gîndit c-o să găsească ea un mijloc să-mi dea copilul. Sînt sigur că Charlotte ar fi tare bucuroasă să-l crească.

În clipa asta, Maigret se uită la el și îl izbi emoția ce i se citea pe chip. Dacă n-ar fi știut că nu băuse decît o halbă — și nici aceea întreagă — ar fi jurat că-i beat. Era roșu ca un rac. Ochii îi străluceau și îi ieșiseră din orbite. De plîns, nu plîngea, dar i se tăiase răsuflarea.

— Aveți copii, domnule comisar ?

Acum era rîndul lui Maigret să-și ferească privirea, pentru că lipsa copiilor era marea durere a soției sale. Cît despre el, ocolea întotdeauna cu grijă acest subiect.

— Judecătorul a bătut într-una cîmpii. După spusele lui, am făcut asta și asta din cutare sau cutare pricină. Dar lucrurile nu se întîmplă astfel. După o zi întreagă, în care mi-am petrecut fiecare clipă de răgaz dînd tîrcoale prin hotel, cu speranța de a-mi zări fiul... Nici nu mai știam ce fac... Cu telefonul care suna întruna, cu lifturile pentru servit, cu cele trei ajutoare care forfoteau pe lîngă mine, cu ibricele și cestile de lapte ce trebuiau umplute... M-am așezat într-un colț...

— În cafegerie ?

— Da... Am scris o scrisoare... Voiam să stau de vorbă cu Mimi... M-am gîndit că pe la șase dimineața sînt întotdeauna singur, în subsol... Am implorat-o să vină...

— N-ai amenințat-o ?

— Poate că da, la sfîrșitul scrisorii. Da, cred că i-am spus că de nu va veni în termen de trei zile, voi proceda în consecință.

— Și ce înțelegeai prin asta ?

— Nu știu nici eu.

— Ai fi ucis-o ?
— N-aș fi fost în stare.
— Ai fi răpit copilul ?
Nefericitul schiță un zîmbet trist, aproape idiot :
— Credeți că se poate ?
— I-ai fi dezvăluit soțului ei adevărul ?
Ochii lui Donge parcă erau gata să-i iasă din orbite.
— Nu ! Vă jur ! Cred, da, cred că mai degrabă aș fi ucis-o, într-o clipă de mînie. Dar în dimineața aceea mi s-a spart un cauciuc, pe strada Foch și am ajuns la *Majestic* cu un sfert de oră mai tîrziu. Pe Mimi n-am întîlnit-o. Am crezut că venise și, negăsindu-mă, s-a urcat la ea în apartament. Dacă aș fi știut că soțul ei e plecat, m-aș fi dus la ea, pe scara de serviciu. Dar, vă repet, noi, cei de la subsol, nu știm niciodată ce se petrece deasupra capului nostru. Eram neliniștit. În dimineața aceea probabil că arătam cam ciudat.
Maigret îl întrerupse brusc :
— Ce te-a determinat să te duci să deschizi ușa dulapului 89 ?
— Am să vă spun îndată. De altfel, pentru cineva de meserie, aceasta e o dovadă că nu sînt eu ucigașul. Dacă aș fi știut că e moartă, n-aș fi procedat astfel. Pe la nouă fără un sfert, băiatul de serviciu de la etajul doi mi-a dat comanda pentru 203... Cum spuneam, în notă — pe care o puteți găsi, fiindcă se păstrează la direcție — scria : *o cacao cu lapte, două ouă cu șuncă și un ceai.*
— Și ce-i cu asta ?
— Aveți răbdare ! Știam că laptele era pentru copil, ouăle cu șuncă pentru guvernantă... Așadar, numai două persoane... În celelalte zile, la aceeași oră, mi se comanda o cafea neagră și pesmeți pentru Mimi. Așa că am pus pe tavă și cafeaua neagră cu pesmeți. Am trimis comanda... După cîteva minute mi se înapoiază cafeaua și pesmeții. Poate o să vi se pară ciudat că am dat atîta importanță acestor amănunte. Dar nu uitați că acolo, în subsol, ele

reprezintă singurul contact cu lumea de afară. Am pus mîna pe telefon și am întrebat : „Doamna Clark nu dorește micul dejun ?“ Mi s-a răspuns : „Doamna Clark nu este în cameră“. Domnule comisar, vă rog să mă credeți ! Știu că judecătorul nu m-ar crede. Atunci am avut presimțirea că s-a întîmplat ceva.

— La ce te-ai gîndit ?

— M-am gîndit că soțul ei... Mi-am zis că dacă o fi urmărit-o...

— Prin cine ai trimis scrisoarea ?

— Printr-un comisionar. M-a asigurat că i-a înmînat-o personal. Dar băieții ăștia mint de îngheață apele... Din pricina mediului în care se învîrtesc... Fără să mai punem la socoteală că domnul Clark ar fi putut găsi din întîmplare scrisoarea. Ce să vă mai spun ! Nu știu dacă m-a văzut cineva, dar am deschis toate ușile din subsol. E drept că nu ne prea sinchisim noi unul de celălalt, așa că faptul acesta poate a trecut neobservat. Am intrat și la vestiar...

— Ușa de la 89 era întredeschisă ?

— Nu ! Am deschis toate dulapurile goale. Oare mă credeți ? M-ar putea crede cineva ? Nu. Nu-i așa ? De asta nici n-am spus adevărul. Așteptam... Nădăjduiam că nu se va gîndi nimeni la mine. Doar cînd am văzut că eu sînt singurul căruia nu-i puneți întrebări... Niciodată n-am suferit atît de mult ca în ziua aceea, cînd dumneavoastră umblați de colo-colo prin subsol fără să-mi spuneți un cuvînt, prefăcîndu-vă că nu mă vedeți ! Nici nu-mi mai dădeam seama ce fac. Am uitat și de rata pe care trebuia să mă duc s-o plătesc. Am pornit spre casă... Apoi m-ați ajuns din urmă în Bois de Boulogne și atunci am înțeles că ați prins firul. A doua zi de dimineață, cînd a venit să mă trezească, Charlotte m-a întrebat : „De ce n-ai mărturisit că tu ai omorît-o ?“ Vă dați seama, pînă și Charlotte...

Afară se luminase de-a binelea şi Maigret nici nu băgase de seamă. Pe pod huruiau roţile autobuzelor, taxiurilor şi ale camioanelor cu mărfuri. Parisul se trezise la viaţă.

Atunci, cu un glas şi mai tulburat, după o îndelungă tăcere, Prosper Donge şopti :

— Micuţul nici măcar nu vorbeşte franţuzeşte ! Eu m-am resemnat. Vă duceţi să-l vedeţi, domnule comisar ?

Apoi, înspăimîntat :

— Nu-i aşa că n-o să-l lăsaţi să plece ?

— Alo !... Comisarul Maigret ? Vă caută şeful.

Maigret suspină, apoi ieşi din birou. Era ora raportului. Rămase douăzeci de minute în biroul directorului Poliţiei judiciare.

Cînd se întoarse, Donge stătea pe scaun, aplecat în faţă, nemişcat, cu braţele încrucişate pe masă şi cu capul pe braţe.

Fără voia lui, comisarul se simţi cuprins de nelinişte. Dar cînd atinse cu degetul umărul arestatului, acesta îşi ridică încet capul, arătîndu-şi, fără să se ruşineze, chipul ciupit de vărsat, scăldat în lacrimi...

— Judecătorul de instrucţie are să-ţi ia un nou interogatoriu, la el în cabinet. Te sfătuiesc să-i repeţi întocmai cele ce mi-ai spus.

Un inspector aştepta la uşă.

— Iartă-mă dacă...

Maigret scoase din buzunar nişte cătuşe şi se auzi un dublu ţăcănit.

— Aşa e regula ! suspină el.

Apoi, rămas singur în birou, deschise fereastra şi trase în piept aerul umed. Se scurseră zece minute înainte de a intra în camera unde se aflau inspectorii.

Acum părea odihnit şi bine dispus şi îi întrebă ca de obicei :

— Merge treaba, băieţi ?

VI

SCRISOAREA CHARLOTTEI

Așezați pe o bancă, cu spatele sprijinit de perete și cu brațele încrucișate la piept, cei doi jandarmi își întinseseră picioarele încălțate cu cizme, barînd astfel jumătate din coridor.

Prin ușa de lîngă ei răzbătea un zvon monoton de glasuri. De-a lungul coridorului mai erau și alte uși, toate străjuite de jandarmi așezați pe bănci. Uneori, între aceștia se afla și cîte un individ, cu mîinile prinse în cătușe.

Era ora prînzului. Cu pipa între dinți, Maigret aștepta să fie primit la judecătorul de instrucție Bonneau.

— Ce caz se anchetează ? întrebă unul dintre jandarmi arătînd spre ușă.

Răspunsul veni la fel de scurt și de prompt :

— Furtul de la magazinul de bijuterii din strada Saint-Martin.

O tînără, prăbușită pe o bancă, își ațintise privirile spre ușa unui alt judecător, ștergîndu-și întruna nasul, tamponîndu-și ochii, frîngîndu-și degetele, semne ale unei nervozități ajunsă la culme.

Vocea amenințătoare a domnului Bonneau se deslușî mai clar. Se deschise ușa. Maigret își vîrî grăbit în buzunar pipa abia stinsă. Băiatul care ieșea în clipa aceea și era luat în primire de cei doi jandarmi avea atitudinea obraznică a unui adevărat borfaș. Se întoarse pentru a-i spune batjocoritor magistratului :

— Voi veni întotdeauna cu plăcere la dumneavoastră, domnule judecător !

Cînd îl zări pe Maigret se încruntă, apoi, prinzînd curaj, îi făcu acestuia cu ochiul. Dar comisarul avea privirea nesigură a omului care își amintește foarte vag un lucru, fără să poată preciza ce anume.

Prin ușa rămasă întredeschisă auzi :

— Să intre comisarul... Poți pleca, domnule Benoit. Pentru azi nu mai am nevoie de dumneata.

Maigret intră, dar privirea lui continua să exprime nedumerire. Oare de ce fusese izbit la vederea arestatului care ieșise din cabinetul judecătorului ?

— Bună ziua, domnule comisar. Ești obosit ? Te rog ia loc... Nu-ți văd pipa... Dacă vrei, poți fuma. Ia spune, cum ți-a mers la Cannes ?

De felul lui, magistratul nu era om rău, dar acum se simțea atît de mulțumit că rezolvase problema fără ajutorul poliției ! Deși se străduia să-și ascundă bucuria, flacăra jucăușă din privirea lui îl dădea de gol.

— E nostim că amîndoi am aflat același lucru, eu, la Paris, fără să mă clintesc din birou, dumneata pe Coasta de Azur. Ce spui de asta ?

— E nostim, într-adevăr...

Maigret avea pe buze zîmbetul musafirului pe care stăpîna casei îl invită să mai servească o dată dintr-o mîncare ce nu-i place.

— La urma urmelor, ce părere ai despre afacere, domnule comisar ? Prosper Donge e vinovatul ? Am aici depoziția lui. S-ar zice că n-a făcut altceva decît să repete ceea ce ți-a spus și dumitale, azi dimineață. De fapt, mărturisește totul.

— În afara celor două crime, șopti Maigret.

— În afara celor două crime, bineînțeles ! Ar fi fost prea frumos să meargă pînă la capăt ! Recunoaște că o amenința pe fosta lui metresă, recunoaște că i-a dat întîlnire, la șase dimineața, în subsolul hotelului, și probabil că scrisoarea lui nu era deloc liniștitoare, de vreme ce biata femeie a dat fuga să-și cumpere un revolver. Ne-a turnat și povestea cu pana de cauciuc la bicicletă, care l-ar fi făcut, chipurile, să întîrzie

— Nu-i deloc poveste.

— De unde știi dumneata ? Se prea poate ca pana să se fi produs abia la intrarea în hotel.

— N-a fost așa. L-am găsit pe agentul cu care a stat de vorbă în dimineața aceea, pe tema cauciucului, la colțul străzii Foch.

— Asta n-are importanță, se grăbi să spună judecătorul, care nu voia să i se distrugă frumoasa lui înlănțuire. Spune-mi, domnule comisar, te-ai interesat de trecutul lui Donge ?

De astă dată, ochii domnului Bonneau scînteiară și mai tare, în timp ce-și netezea cu înfrigurare barba.

— Presupun că n-ai avut timp. Eu am avut curiozitatea să mă adresez la Arhive. Mi-au trimis dosarul lui și astfel am descoperit că omul nostru, atît de liniștit în aparență, nu se află la primul delict.

Maigret trebui să-și ia un aer pocăit.

— E ciudat — continuă magistratul — că, deasupra noastră, în podul Palatului de Justiție, avem la dispoziție arhiva și că adesea uităm s-o folosim ! Uite, la paisprezece ani, Prosper Donge, angajat ca spălător de vase într-o cafenea din Vitry-le-François, fură din sertarul tejghelei cincizeci de franci, o șterge și este prins într-un tren care pleca spre Lyon. Promite, nu-i așa ? Izbutește cu greu să scape de casa de corecție și e ținut sub urmărire specială vreme de doi ani.

Lucru curios, în tot acest timp, Maigret se întreba : „Unde naiba l-am mai văzut eu pe acest ?...“

Și nu se gîndea la Donge, ci la tînărul cu care dăduse nas în nas, la venire.

— După cincisprezece ani, la Cannes, este condamnat, cu suspendare, la trei luni de închisoare, pentru lovire, răzvrătire și injurii la adresa unui polițist. Și acum, cred că a venit timpul să-ți arăt ceva, domnule comisar.

Îi întinse o bucată de hîrtie cu pătrățele, dintr-aceea care se găsește în blocurile de corespondență prin micile

cafenele. Textul era scris cu cerneala violetă, cu o peniță care stropea și cu o caligrafie de femeie nu prea cultă.

Era vestita scrisoare anonimă primită de magistrat, care îl înștiința despre legăturile lui Prosper și Mimi.

— Uite plicul... După cum poți constata a fost expediată între orele douăsprezece noaptea și șase dimineața la oficiul din Piața Clichy. Din Piața Clichy, pricepi dumneata ? Acum privește caietul ăsta.

Era un caiet de școală, pătat cu grăsime. În el se aflau rețete culinare, unele tăiate din ziar și lipite, altele copiate de mînă.

De data asta, Maigret se încruntă, iar judecătorul nu-și putu stăpîni un zîmbet de triumf.

— Ești de acord că scrisul e același ? Eram sigur ! Ei bine, domnule comisar, caietul a fost găsit într-un dulap de bucătărie pe care dumneata probabil că-l știi, la Saint-Cloud, acasă la Prosper Donge, ca să fiu mai exact, iar aceste rețete au fost scrise de o oarecare Charlotte.

Era atît de mulțumit, încît părea că-și cere scuze.

— Știu că noi și poliția nu avem totdeauna aceleași păreri. Dumneavoastră, cei de la poliție, aveți pentru anumiți indivizi și anumite situații ilegale o îngăduință pe care magistrații cu greu o pot împărtăși. Recunoaște, domnule comisar, că nu noi greșim cel mai adesea. Și dacă acest Prosper ar fi atît de cumsecade, pe cît vrea să pară, spune-mi dumneata de ce propria lui metresă, această Charlotte, care face și ea pe sfînta, mi-ar fi trimis scrisoarea anonimă prin care-l învinuiește ?

— Nu știu ce să zic...

Maigret părea făcut knock out.

— Ai să vezi că ancheta n-o să dureze mult. Pe Donge l-am trimis la închisoarea Santé. Cînd ai s-o descoși pe această Charlotte... În privința celei de a doua crime, lucrurile sînt și mai simple. Acest biet portar de noapte... Colleboeuf îi zice, nu-i așa ?... probabil că a fost martor la

o parte din întîmplările primului asasinat. În orice caz, știa cine-i ucigașul doamnei Clark. N-a dormit toată ziua. În cele din urmă, chinuit de remușcări, s-a hotărît să vină la *Majestic* și să-i spună asasinului că-l va denunța.

Magistratul fu întrerupt de soneria telefonului.

— Alo ! Da... Vin îndată...

Apoi, adresîndu-se lui Maigret :

— Soția îmi amintește că azi avem oaspeți la masă. Te las să-ți continui ancheta, domnule comisar. Presupun că acum ai destule elemente pentru a...

Tocmai cînd să iasă pe ușă, Maigret se răzgîndi, avînd aerul cuiva care a găsit, în sfîrșit, ceea ce căuta de multă vreme.

— În legătură cu Fred, domnule judecător... Pe el l-ați interogat înainte de a veni eu, nu-i așa ?

— I-am luat pentru a șasea oară interogatoriul, fără să pot scoate de la el numele complicilor.

— L-am întîlnit acum vreo douăzeci de zile la Angelino, în Place d'Italie.

Judecătorul se uită la el, întrebîndu-se ce însemnătate aveau toate astea.

— Știți, acest Angelino, care ține un local frecventat de indivizi dubioși, trăiește, de anul trecut, cu sora lui Harry-Chiorul.

Magistratul tot nu pricepea unde vrea să ajungă. Cu modestie, căutînd să treacă neobservat, pe cît îi îngăduia statura lui masivă, Maigret continuă :

— Harry-Chiorul a suferit trei condamnări pentru spargeri. E un fost zidar, specializat în străpungerea zidurilor.

Puse mîna pe clanță și adăugă :

— Nu-i așa că hoții din strada Saint-Martin au intrat prin pivniță, spărgînd două ziduri ? La revedere, domnule judecător.

Totuşi nu se simţea deloc în apele lui. Scrisoarea asta a Charlottei... Dacă-l vedeai, puteai să juri că nu era doar supărat, ci de-a dreptul mîhnit.

* * *

Ar fi putut trimite un inspector. Dar inspectorul acela ar fi fost el în stare să adulmece în locul lui atmosfera din casă ?

Un imobil mare, nou, luxos, cu faţadă albă, cu uşa din fier forjat, pe strada Madrid, aproape de Bois de Boulogne. În dreapta holului se afla uşa din sticlă a lojei portăresei, un adevărat salon. Trei sau patru femei stăteau pe scaune, clătinînd din cap. Lîngă ele se vedea o tavă cu cărţi de vizită. O altă femeie, cu ochii înroşiţi, întredeschise uşa, întrebînd :

— Ce este ?

Uşa celei de a doua încăperi era deschisă şi prin ea se vedea un corp întins pe pat, cu mîinile împreunate pe piept, cu un şirag de mătănii între degete. Se mai zăreau două lumînări, cu flacăra pîlpîind în semiîntuneric şi nişte merişor într-un vas cu apă sfinţită. Femeile vorbeau încet şi-şi ştergeau nasul. Se umbla în vîrful picioarelor. Maigret rămase o clipă tăcut, privind nasul pe care lumînările îl luminau în chip ciudat.

— E îngrozitor, domnule comisar... Un om atît de bun... care n-avea nici un duşman !

Deasupra patului atîrna o ramă ovală cu fotografia mărită a lui Justin Colleboeuf în uniformă de subofiţer, pe vremea cînd acesta mai purta încă nişte mustăţi uriaşe. De ramă fuseseră prinse crucea de război cu trei palme şi medalia militară.

— A fost militar de carieră, domnule comisar. Cînd a ieşit la pensie, nu ştia cum să-şi folosească timpul şi a ţinut morţiş să-şi ia o slujbă. O vreme a fost supraveghe-

tor într-un club de pe bulevardul Haussmann. Mai tîrziu i s-a propus locul de portar de noapte la *Majestic* și l-a acceptat. Trebuie să vă spun că omul acesta nu simțea aproape niciodată nevoia de somn. La regiment n-a existat noapte în care să nu se scoale pentru a face un rond.

Vecinele, sau poate rudele, clătinară cucernic din cap.

— Cu ce se ocupa răposatul în timpul zilei ?

— Se întorcea dimineața la șapte, tocmai la timp ca să scoată gunoiul în stradă, pentru că nu mă lăsa niciodată să fac munci grele. Pe urmă fuma o țigară în pragul casei, așteptînd venirea poștașului, cu care schimba cîteva vorbe. Trebuie să știți că poștașul a făcut stagiul militar în regimentul soțului meu. După aceea se culca și dormea pînă la prînz. Îi era de ajuns. După-masă se ducea pe jos, prin Bois de Boulogne, pînă în Champs-Elysées. Uneori trecea pe la *Majestic*, să-l salute pe colegul lui, paznicul de zi, apoi făcea o partidă într-un mic bar de pe strada Ponthieux. La șase era din nou acasă, iar la șapte pleca să-și ia în primire postul la hotel. Era atît de punctual, încît vecinii își potriveau ceasul cînd îl vedeau trecînd.

— De mult nu mai purta mustăți ?

— Și le-a ras cînd a plecat din armată. La început îmi părea tare ciudat, își pierduse din prestanță și părea mai mic de statură.

Maigret se înclină din nou în fața mortului și se îndepărtă în vîrful picioarelor.

Nu se afla departe de Saint Cloud. Era nerăbdător să treacă pe acolo și totuși, fără să știe de ce anume, își înfrînă dorința. Tocmai venea un taxi și Maigret îi făcu semn. Nu mai avea încotro !

— La Saint Cloud ! Am să-ți explic eu pe unde s-o iei.

Cerul era plumburiu și ploua. Era abia trei după-amiază, dar ai fi zis că soarele e gata să apună. În grădinile văduvite de flori și de frunze, casele aveau o înfățișare dezolantă.

Sună la uşă. Îi deschise Gigi, nu Charlotte, aceasta din urmă aplecîndu-se pe fereastra bucătăriei ca să vadă cine a venit. Dispreţuitoare, fără să rostească o vorbă, Gigi îi întoarse spatele. Nu trecuseră decît două zile de cînd intrase aici pentru prima oară, şi totuşi lui Maigret casa i se părea schimbată. Poate că Gigi adusese ceva din propria ei dezordine. Pe masa din bucătărie mai zăceau încă resturi de mîncare de la prînz.

Gigi îşi pusese peste cămaşă un capot al Charlottei, mult prea larg pentru ea, şi-şi vîrîse picioarele goale în nişte papuci de-ai lui Prosper. Trăgea dintr-o ţigară şi stătea cu ochii pe jumătate închişi, din pricina fumului.

Charlotte nu ştia ce să spună. Încă nu-şi făcuse toaleta şi faţa îi era răvăşită, iar pieptul fără sutien i se revărsa liber.

Cine va vorbi primul ? Se uitau unul la altul, cu teamă şi nelinişte. Pentru a pune capăt situaţiei, Maigret se aşeză pe un scaun, ţinîndu-şi pălăria pe genunchi.

— Azi-dimineaţă am avut o lungă convorbire cu Prosper, şopti el în cele din urmă.

— Ce zice ? întrebă grăbită Charlotte.

— Că n-a ucis-o el pe Mimi, nici pe portarul de noapte.

— Vezi ! strigă Gigi, cu glas triumfător. Ce ţi-am spus eu ?

Charlotte nu ştia ce să mai creadă. O vedeai că se clatină. Nu era făcută pentru situaţii dramatice şi părea să caute un punct de sprijin.

— Am stat de vorbă şi cu judecătorul de instrucţie. A primit o scrisoare anonimă în legătură cu Prosper şi Mimi...

Nici o tresărire. Charlotte îl privea la fel de curioasă, cu pleoapele obosite şi trupul moale.

— O scrisoare anonimă ?

Îi întinse caietul de reţete, pe care-l luase cu el.

— Dumneata ai scris în caietul acesta, nu-i aşa ?

— Da... De ce mă întrebaţi ?

— Vrei să fii bună și să iei o peniță ? Aș prefera o peniță care stropește. Ai acolo cerneală. hîrtie...

Pe bufet se afla o sticlă cu cerneală și un toc. Gigi se uita cînd la Maigret, cînd la prietena ei. gata să intervină de îndată ce ar fi adulmecat vreo primejdie.

— Ia loc... Scrie...

— Ce trebuie să scriu ?

— Nu scrie, Charlotte ! Cu oamenii ăștia nu se știe niciodată...

— Scrie... Nu ți se va întîmpla nimic, ai cuvîntul meu. *„Domnule judecător, îmi iau îngăduința de a vă scrie în legătură cu cazul Donge, despre care am aflat din ziare...*

— De ce ai pus *i* la sfîrșitul cuvîntului ziare ?

— Nu știu... Ce ar fi trebuit să pun ?

În scrisoarea anonimă pe care o avea în mînă era un *î*.

„...Americanca, nu e cu adevărat americancă, ci o fostă dansatoare, pe care o chema Mimi...“

Maigret înălță nerăbdător din umeri.

— Ajunge, spuse el. Acum privește asta.

Era exact același scris. Doar greșelile de ortografie se deosebeau.

— Cine a scris-o ?

— Tocmai asta aș vrea și eu să aflu.

— Ați crezut că am scris-o eu ?

Începuse să clocotească de furie și Maigret se grăbi s-o liniștească.

— N-am crezut nimic. Am venit doar să te întreb cine, în afară de dumneata și de Gigi, era la curent cu legătura dintre Prosper și Mimi, mai ales cu existența copilului.

— Tu știi pe cineva, Gigi ?

Ele se sfătuiră îndelung, fără grabă. Parcă se mișcau cu încetinitorul în casa neorînduită, ce căpătase, dintr-o dată, un aspect de sărăcie. Din cînd în cînd, nările lui Gigi fremătau și Maigret înțelese că nu va trece mult pînă cînd nefericita va începe să colinde prin locuri deocheate, în căutarea unui pic de drog.

— Nu... în afară de noi trei...

— Cine a primit scrisoarea de la Mimi ?

— Eu, spuse Gigi. Înainte să plec de la Cannes, am găsit-o în cutia cu amintiri... O am la mine.

— Dă-mi-o.

— Numai dacă îmi juraţi că...

— Sigur, proasto ! Nu-ţi dai seama că încerc să-l scot pe Prosper din încurcătură ?

Comisarul era morocănos. Bănuia vag că în dosul acestei afaceri se află nişte complicaţii neobişnuite, dar n-avea nici cel mai mic indiciu care să-i servească drept punct de plecare.

— Mi-o dai înapoi, nu-i aşa ?

Comisarul înălţă din umeri şi citi :

„Buna mea Gigi,

Of ! S-a făcut ! Mi-a trebuit un timp, dar s-a făcut ! O să vă prăpădiţi de rîs, tu şi Charlotte, cînd am să vă spun cît de bine m-am descurcat şi că am să devin o adevărată doamnă.

Află, draga mea, că s-a făcut... Eu şi Oswald ne-am căsătorit ieri. A fost o căsătorie tare ciudată, pentru că Oswald a vrut s-o facem în Anglia, unde lucrurile se petrec altfel decît la noi ! Diferenţa este atît de mare, încît sînt clipe cînd mă întreb eu singură dacă sînt cu adevărat căsătorită.

Să-i spui şi Charlottei. Peste trei zile ne îmbarcăm spre America. Nu s-a stabilit data exactă a plecării, din cauza grevelor.

Poate ar fi mai bine ca bietul Prosper să nu afle. E un băiat bun, dar e niţel cam bleguţ. Mă întreb cum de am putut sta cu el aproape un an ! Trebuie că a fost anul meu de milostenie.

Cu toate astea, fără să-şi dea seama, el mi-a făcut un mare bine. Să nu spui la nimeni, nici Charlottei, care e o mare proastă sentimentală.

Acum cîtăva vreme mi-am dat seama că sînt însărcinată. Îți poți închipui prin ce-am trecut în primele clipe. Înainte de a-i mărturisi lui Oswald, m-am dus la un specialist... Am făcut împreună niște calcule... Pe scurt, copilul nu este în nici un caz al lui Oswald. Așadar, autorul nu poate fi altul decît bietul Prosper... Să nu afle cumva! Ar fi în stare să-și simtă vibrînd instinctul de tată!

Ar dura prea mult să-ți explic totul... Medicul a fost tare drăguț... Măsluind amîndoi puțin data concepției (va fi de ajuns să spună că e vorba de o naștere prematură) l-am făcut pe Oswald să creadă că va deveni tată.

A primit vestea cu plăcere. Contrar impresiei pe care ți-o face la prima vedere, nu e deloc un tip rece. Dimpotrivă, cînd sîntem numai noi doi, e zglobiu ca un copil. Zilele trecute, la Paris, am hoinărit prin toate crîșmele și ne-am dat și în călușei.

Ce mai încoa și-ncolo, am devenit doamna Oswald J. Clark din Detroit (Michigan) și de acum înainte n-am să mai vorbesc decît englezește fiindcă, după cum știi, Oswald nu știe o boabă franțuzește.

Mă gîndesc uneori la voi două. Pe Charlotte o mai chinuie spaima de îngrășare? Tot mai tricotează în timpul liber? Ai să vezi că pînă la urmă se va stabili în dosul tejghelei vreunei mercerii din provincie.

Cît despre tine, dragă Gigi, cred că tu n-ai să te cuminți niciodată. După cum spunea și clientul acela cu ghete albe — ți-aduci aminte, cel care a dat pe gît o sticlă de șampanie pe nerăsuflate — tu ai viciul în sînge!

Salută Coasta de Azur din partea mea și nu cumva să izbucnești în rîs cînd ai să te uiți la Prosper, gîndindu-te că e pe cale să devină tată, fără să știe.

Am să-ți mai scriu.

Sărutări
Mimi

— Îmi dați voie să iau scrisoarea cu mine ?

Charlotte interveni.

— Lasă-l s-o ia, Gigi. Dacă am ajuns pînă aici...

Apoi, conducîndu-l pe comisar, adăugă :

— Spuneți-mi ! N-aș putea să capăt o autorizație să mă duc să-l văd ? Are voie să primească mîncare din afară, nu-i așa ? N-ați vrea să...

Roșind, ea îi întinse comisarului o hîrtie de o mie de franci.

— Dacă i s-ar îngădui să primească și niște cărți... Tot timpul liber și-l petrecea citind !

Afară îl întîmpină ploaia. Începuseră să se aprindă felinarele. Maigret se urcă într-un taxi, trecu prin pădurea pe care o străbătuse înainte pe bicicletă, însoțindu-l pe Prosper, și ceru șoferului să-l ducă la *Majestic*.

Portarul se grăbi să-i iasă în întîmpinare, dar el străbătu holul fără să-i spună o vorbă și abia după ce ajunse la garderobă îi dădu pardesiul și pălăria. Îl zărise și directorul, prin crăpătura dintre draperii. Toată lumea îl cunoștea pe Maigret și toți erau cu ochii pe el.

Să se oprească la bar ? De ce nu ? Îi era sete. Îl atrase însă un zvon înăbușit de muzică. Pe undeva, prin subsol, orchestra intona în surdină un tangou. Coborî scara acoperită cu un covor gros și pătrunse într-o încăpere scăldată în lumină albăstruie. Cîțiva clienți mîncau prăjituri la niște măsuțe joase. Alții dansau. Oberchelnerul se grăbi să-l întîmpine pe comisar.

— Adu-mi o halbă.

— Dar...

Maigret îi aruncă o asemenea privire, încît omul se văzu silit să-i îndeplinească porunca și mîzgăli ceva pe o fișă... Fișele care... Maigret urmări cu privirea circuitul acesteia. În fundul salonului de dans, la dreapta orchestrei, se afla o trapă în zid. De cealaltă parte erau coliviile de

sticlă, cafegeria, bucătăriile, spălătoarele, camera curierilor și, tocmai la capăt, lîngă ceasul de pontaj, vestiarul cu cele o sută de dulapuri metalice ale sale.

Simți că cineva se uită la el și-l zări pe Zebio, care dansa cu o femeie între două vîrste, încărcată de bijuterii.

Să fi fost oare o simplă iluzie ? Lui Maigret i se păru că privirea lui Zeibo îi arăta ceva. Se uită prin încăpere și avu o mică tresărire cînd îl descoperi pe domnul Oswald J. Clark dansînd cu guvernanta fiului său, Ellen Darroman.

Și unul, și celălalt păreau indiferenți la tot ce-i înconjura. Trăiau împreună extazul iubirii abia înfiripate. Gravi, cu un zîmbet abia perceptibil pe buze, ei se credeau singuri pe ring, singuri pe lume, iar cînd orchestra încetă să cînte, rămaseră o clipă nemișcați, înainte de a se îndrepta spre masa lor.

Maigret observă că domnul Clark purta la reverul hainei o bucată subțire de panglică neagră, singurul lui semn de doliu.

Mîna comisarului mototoli în buzunar scrisoarea lui Mimi către Gigi. Avea o poftă grozavă să...

Dar judecătorul de instrucție nu-i îngăduise să se ocupe de Clark, acesta fiind, de bună seamă, un gentleman prea mare pentru a intra în contact cu un polițist.

După tango orchestra începu un slow. O halbă înspumată parcurse, în sens invers, drumul făcut puțin mai înainte de fișa oberchelnerului. Perechea dansa din nou.

Maigret se ridică, uită să-și plătească halba și ajunse grăbit în hol.

— Este cineva la 203 ? se adresă el portarului.

— Cred că guvernanta și copilul sînt sus. Dar, dacă-mi permiteți să telefonez...

— Te rog să nu dai nici un telefon

— Aveți liftul la dreapta, domnule comisar.

Prea tîrziu ! Maigret începuse să urce scara de marmură și înainta încet, bombănind.

VII

SEARA REPETATELOR „CE ZICE ?"

N-a fost decît un gînd ce i-a trecut așa, prin minte, și pe care Maigret avea să-l uite repede. Ajunse la etajul doi al *Majestic*-ului și se opri o clipă să-și tragă sufletul. Pe scară întîlni un chelner, cu o tavă în mînă, și un comisionar alergînd cu un teanc de ziare.

Acum, prin fața lui treceau niște doamne, foarte elegante, care se urcau în ascensor ; fără-ndoială că se duceau jos, să-și bea ceaiul și să asculte muzică. Lăsară în urmă o dîră de parfum.

„Toți sînt la locul cuvenit, își spuse Maigret, unii în culise, ceilalți prin saloane sau în hol. De o parte clienții, de cealaltă, personalul".

De fapt, nu gîndea chiar așa ! Toți cei din jur se aflau la locul lor și făceau ceea ce trebuiau să facă. De exemplu, era normal ca o străină bogată să-și ia ceaiul, să fumeze o țigară și să meargă la probă la croitoreasă. Era normal ca un chelner să ducă tava, camerista să facă paturile, liftierul să conducă liftul...

Pe scurt, situația fiecăruia era limpede, statornicită o dată pentru totdeauna.

Dar dacă cineva l-ar fi întrebat pe Maigret ce făcea el acolo, ce-ar fi putut răspunde ?

„Încerc să vîr un om în pușcărie sau, mai bine zis, să fac să i se taie capul."

Ce idei ! Probabil că se datorau cadrului prea luxos, de un lux agresiv, sau atmosferei din salonul de ceai.

209... 207... 205... 203... Maigret șovăi o clipă, apoi bătu. Cu urechea lipită de ușă, el auzi glasul unui copil rostind cîteva cuvinte în engleză, apoi glasul ceva mai îndepărtat al unei femei care, gîndi el, îl poftea să intre.

Străbătu îndată vestibulul și se trezi într-un salon, ale cărui ferestre dădeau spre Champs-Elysées. Lîngă una din ferestre se afla o femeie în vîrstă, îmbrăcată cu bluză albă ca de infirmieră, ce se îndeletnicea cu un lucru de mînă. Era Gertrud Borns, guvernanta, căreia ochelarii îi dădeau o înfățișare și mai severă.

Dar comisarul nu de ea se interesa. Se uita la un băiețel de cinci-șase ani, îmbrăcat cu pantaloni de golf, cu trupul firav acoperit de un pulover. Copilul stătea pe covor, cu jucăriile împrăștiate pe lîngă el, printre altele o barcă mecanică și niște mașinuțe imitînd perfect automobilele de diverse mărci. Pe genunchi ținea o carte cu poze, pe care tocmai o răsfoia la sosirea lui Maigret și în care continuă să se uite, după ce-i aruncă acestuia o privire fugară.

Cînd i-a povestit doamnei Maigret scena, comisarul i-a redat-o astfel :

— Ea mi se adresa cam așa : „You we you we we well"... Ca să cîștig timp, eu mă grăbeam să zic : „Sper că mă aflu în apartamentul domnului Oswald J. Clark, nu-i așa ?" Ea îi trăgea întruna cu : „You we you we we well" sau ceva asemănător. În timpul acesta eu îl observam pe puști. Are capul prea mare pentru vîrsta lui, acoperit, așa cum mi se spusese, de un păr roșu ca flacăra. Aceiași ochi ca ai lui Prosper, albaștri-deschis, de culoarea cerului de vară la asfințit. Un gît subțire... Uitîndu-se la mine, a început să-i spună guvernantei ceva, tot în engleză, din care eu deslușeam un fel de : „You we we you we we well." Desigur, amîndoi se întrebau ce căutam eu acolo și de ce rămăsesem țintuit în mijlocul salonului. Dar parcă eu știam de ce venisem ? Într-un vas mare, chinezesc, se aflau niște fiori care costaseră probabil cîteva sute de franci. În cele din urmă, guvernanta s-a ridicat în picioare, și-a lăsat lucrul de mînă pe fotoliu și s-a dus să vorbească la telefon... „Puiule, tu nu știi franțuzește ?" l-am întrebat pe copil. Acesta s-a mul-

fumit să-şi îndrepte asupra mea privirile neîncrezătoare. După cîteva clipe îşi făcu apariţia un funcţionar în uniformă. Guvernanta îi spuse ceva, după care noul venit mi se adresă mie : „Dînsa întreabă ce doriţi". „Aş dori să vorbesc cu domnul Clark". „Nu este aici... Zice că trebuie să fie jos, în salon". „Vă mulţumesc".

Asta a fost tot ! Maigret voise să-l vadă pe Teddy Clark şi îl văzuse. Pe cînd cobora, gîndul îl purta către Prosper Donge, zăvorît acum într-o celulă a închisorii Santé. Automat, fără să-şi dea seama, merse pînă în salonul de dans şi, întrucît halba lui era încă pe masă, îşi reluă locul ocupat mai înainte.

Se afla într-o stare binecunoscută lui ; parcă aţipise şi totuşi îşi dădea seama de ceea ce se întîmpla în jur. Dar nimic nu-l interesa şi nici nu încerca să plaseze oamenii sau lucrurile în timp şi spaţiu. Văzu, astfel, un comisionar apropiindu-se de Ellen Darroman şi spunîndu-i ceva. Ea se ridică şi se îndreptă spre o cabină telefonică, unde zăbovi doar cîteva minute. Cînd ieşi de acolo, îl căută din priviri pe Maigret, apoi se duse iar lîngă Clark, căruia îi vorbi în şoaptă, mereu cu ochii la comisar.

Maigret avu atunci impresia foarte limpede că urma să se petreacă un eveniment neplăcut. Intui că cel mai bun lucru pe care-l avea de făcut era să plece ; totuşi rămase pe loc. Dacă ar fi trebuit să explice cuiva de ce rămăsese, i-ar fi fost greu s-o facă. Nu era vorba de îndatoririle profesionale. Pentru acestea, nu-i folosea cîtuşi de puţin să mai întîrzie în acest salon de dans, unde prezenţa lui era cu totul deplasată.

Chiar aşa ! Nu şi-ar fi putut explica nici sieşi. Judecătorul de instrucţie îl arestase pe Prosper Donge fără să-i ceară lui părerea. De altfel, nu-i interzisese oare să se ocupe de american ? Cu alte cuvinte, asta însemna : „Clark face parte dintr-o lume mai aleasă... Dumneata nu-l poţi înţelege... Lasă-l în seama mea..."

Iar Maigret, democrat pînă-n măduva oaselor, încerca un sentiment de repulsie față de tot ceea ce-l înconjura aici.

În ciuda lor, rămase pe loc. Îl văzu pe american căutîndu-l, la rîndul său, din ochi, încruntîndu-se, rugînd-o probabil pe însoțitoarea lui să nu vină după el, apoi ridicîndu-se de pe scaun. Tocmai începuse un nou dans. Din albastră, lumina devenise roz. Clark se strecură printre perechile de dansatori și se proțăpi în fața comisarului.

Pentru Maigret, care nu pricepea boabă englezește, cuvintele acestuia păreau să fie tot :

— *Well you, well we we well...*

Dar de astă dată, tonul era amenințător și-ți dădeai seama că americanul abia se stăpînește.

— Ce spuneți ?

Iar celălalt se dezlănțui.

* * *

Seara, doamna Maigret îi zise, clătinînd din cap :

— Mărturisește că ai făcut-o dinadins ! Te știu eu bine ! Îți iei o mutră în stare să scoată din sărite și un înger !

El nu mărturisi, dar i se citea veselia în priviri. La urma urmelor, ce făcuse ? Se ridicase în picioare și stătuse în fața iancheului, cu mîinile în buzunare, privindu-și stăruitor interlocutorul, de parcă s-ar fi uitat la o dihanie ciudată.

Greșise cu ceva ? Gîndul îi era mereu la Prosper Donge, care se afla acum în închisoare și care nu dansa cu drăgălașa miss Ellen. Aceasta se apropie, presimțind, fără-ndoială, că se va dezlănțui furtuna. Dar pînă să ajungă lîngă ei, Clark îi repezise lui Maigret un pumn drept în obraz, cu mișcarea aceea scurtă, automată, pe care o vedem în

filmele americane. Două femei, care își luau ceaiul la masa învecinată, se ridicară și începură să țipe. Perechile se opriră din dans.

În ceea ce-l privește pe Clark, el părea foarte mulțumit. După cele întîmplate, situația i se părea limpede și socotea că nu mai are nimic de adăugat. Cît despre Maigret, acesta nici măcar nu-și duse mîna la bărbie. Deși s-a auzit bine cum îi trosnește maxilarul la izbitura pumnului, fața comisarului rămăsese neclintită, de parcă ar fi primit un simplu bobîrnac.

În realitate nu se gîndise la o soluție anume, dar era tare mulțumit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile și zîmbea fără voia lui, gîndindu-se la mutra pe care o va face judecătorul de instrucție.

— Domnilor !... Domnilor !...

Crezînd că avea de gînd să se năpustească la rîndul lui asupra adversarului și că partida de box va continua, un chelner se așeză între ei.

De o parte Eilen, de cealaltă un dansator, încercau să-l imobilizeze pe ianchcu, care vorbea întruna.

— *Ce zice ?* întrebă liniștit Maigret.

— N-are importanță ! Domnilor, vă rog să binevoiți...

Clark continua să vorbească.

— *Ce zice ?*

Atunci, spre uimirea tuturor, Maigret începu să se joace nepăsător cu un obiect strălucitor, pe care-l scosese din buzunar. Frumoasele doamne priveau năucite acele vestite cătușe, despre care auziseră vorbindu-se, dar pe care nu le văzuseră niciodată atît de aproape.

— Chelner, vrei să traduci ? Spune-i acestui domn că mă văd silit să-l arestez pentru insulte aduse unui om al legii aflat în exercițiul funcțiunii. Mai spune-i că, dacă nu e dispus să mă urmeze de bună voie, cu părere de rău va trebui să-i pun cătușele.

Clark nu se clinti, nu suflă un cuvîntel, o împinse Ellen, care voia să vină cu el şi-l apucase de braţ. Fă să-şi mai ceară pălăria şi pardesiul, porni în urma cor sarului. Pe cînd străbăteau holul, însoţiţi de cîţiva curic directorul, care îi văzuse din biroul său, îşi înălţă dezn dăjduit braţele spre cer.

— Taxi... La Palatul de Justiţie...

Se înnoptase. Urcară scara, parcurseră coridoarele se opriră în faţa uşii domnului Bonneau. Maigret îşi l atunci atitudinea lui umilă şi stingheră, pe care doam Maigret i-o cunoştea prea bine şi care avea darul s-o scoa din sărite.

— Sînt dezolat, domnule judecător... Spre marea m părere de rău am fost silit să-l pun pe domnul Clark, a de faţă, sub stare de arest.

Magistratul n-avea de unde să ştie adevărul. Îşi î chipuia că Maigret îl bănuieşte pe american de asasinar soţiei sale şi a paznicului de noapte.

— Stai puţin ! În virtutea cărui mandat ţi-ai îng duit să...

Răspunsul veni din partea lui Clark şi Maigret nu izbu să deslușească din vorbăria lui decît un fel de onomatope

— *Ce zice ?*

Bietul judecător ! Încruntă din sprîncene, îşi încreţ fruntea, deoarece cunoştinţele lui în engleză erau atît slabe, încît cu greu izbutea să-şi urmărească interloc torul. La rîndul său, explică şi el ceva, apoi trimise gr fierul să-l cheme pe un alt grefier, care era folosit ades drept interpret.

— *Ce zice ?* întreba din cînd în cînd Maigret.

Iar Clark, căruia aceste vorbe îi stîrneau furia, repe imitîndu-l pe comisar şi încleştîndu-şi pumnii :

— *Ce zice ?... Ce zice ?...*

După care dădu din nou drumul la o nouă tiradă limba lui.

Interpretul se strecură în încăpere. Acesta era un omuleț timid și chel, de o umilință dezarmantă.

— Zice că este cetățean american și că nu va îngădui unor polițiști...

După tonul lui, se putea bănui că domnul Clark avea un adînc dispreț pentru slujitorii poliției!

— ...să stea fără-ncetare pe urmele lui... Pretinde că tot timpul l-a urmărit un polițist...

— Are dreptate, domnule comisar?

— Probabil că are dreptate, domnule judecător.

— ...Zice că un alt polițist a urmărit-o pe miss Ellen.

— Pe cinstea mea, se prea poate...

— ...Și că dumneavoastră ați dat buzna în apartamentul lui, cînd el nu era acasă.

— Am bătut politicos la ușă și am întrebat cît se poate de politicos pe preacinstita persoană care se afla acolo, dacă aș putea vorbi cu domnul Clark. După care, am coborît în salonul de dans ca să beau o bere. Atunci, domnul de față a socotit de cuviință să-mi aplice un pumn în bărbie.

Domnul Bonneau era consternat. Parcă afacerea n-ar fi fost ea însăși destul de încîlcită! Pînă acum izbutiseră să nu stîrnească presa, dar, după încăierarea din salonul hotelului, jurnaliștii aveau să ia cu asalt Palatul de Justiție și Poliția judiciară...

— Nu înțeleg, domnule comisar, cum se face că un om ca dumneata, cu o experiență de douăzeci și cinci de ani...

Era pe cale să se înfurie, văzînd că Maigret, în loc să-l asculte, se juca cu o bucățică de hîrtie, pe care o scosese din buzunar. Era o scrisoare, scrisă pe hîrtie albăstruie.

— Desigur, domnul Clark a cam depășit măsura. Nu e însă mai puțin adevărat că nici dumneata n-ai prea făcut dovadă de tactul la care m-aș fi așteptat în asemenea împrejurări...

O tresărire. Maigret își întoarse capul, pentru a-și ascunde bucuria. În sfîrșit, Clark văzuse peticul de hîrtie

din mîna lui și se uita într-acolo ca hipnotizat. În cele din urmă se apropie și întinse mîna :

— *Please...*

Maigret păru surprins, îl lăsă pe american să-i ia foaia din mînă. Judecătorul pricepea din ce în ce mai puțin și bănuia, nu fără temei, vreo mașinație de-a comisarului.

În sfîrșit, Clark se apropie de interpret și îi arătă scrisoarea, vorbindu-i cu însuflețire :

— *Ce zice ?*

— Pretinde că recunoaște scrisul soției sale și vă întreabă cum de ați ajuns în posesia unei scrisori de-a ei.

— Despre ce-i vorba, domnule Maigret ? întrebă judecătorul cu asprime.

— Vă cer iertare, domnule judecător. Documentul mi-a fost încredințat și tocmai voiam să vi-l arăt, pentru ca apoi să-l pun la dosar. Îmi pare rău că domnul Clark l-a luat înainte de a...

Clark se adresă din nou interpretului.

— *Ce zice ?* întrebă judecătorul, molipsit la rîndul lui.

— Îmi cere să-i traduc această scrisoare. Zice că dacă și-a îngăduit cineva să scotocească prin lucrurile soției sale se va plînge ambasadei americane și va...

— Tradu-o !

Cu nervii încordați, Maigret începu să-și umple pipa și se apropie de fereastra în dosul căreia felinarele păreau zeci de stele, înconjurate de o aureolă cețoasă.

Cu chelia brobonită de sudoare, bietul interpret traducea cuvînt cu cuvînt scrisoarea lui Mimi către prietena ei Gigi și, la fiecare cuvînt, se întreba dacă va îndrăzni să meargă mai departe, într-atît era de speriat. Magistratul se apropiase pentru a citi peste umărul lui, dar un Clark mai hotărît ca oricînd îl împinse în lături, șoptind :

— *Please...*

Avea aerul că-și păzește avutul, nu cumva să-i fie luată scrisoarea sau să încerce cineva s-o rupă, sau să fie

sărite unele fraze. Urmărea cuvintele cu degetul, cerînd să i se dea tălmăcirea exactă.

Deznădăjduit, domnul Bonneau se apropie de comisar, care fuma nepăsător.

— Ai făcut-o dinadins, domnule comisar ?

— Cum aș fi putut oare să prevăd că domnul Clark îmi va trînti un pumn în falcă ?

— Scrisoarea asta explică totul !

— Cu un cinism desăvîrșit !

Așa, va să zică ! Judecătorul îl vîrîse pe Prosper Donge în pușcărie, fără să fie încredințat de vinovăția lui ! Era gata să le închidă și pe Charlotte, și pe Gigi, și pe oricare de-al lor !

Interpretul și Clark stăteau aplecați deasupra unei mese, unde abajurul verde nu lăsa decît un cerc luminos. În cele din urmă Clark se îndreptă, lovi cu pumnul în birou, mormăind un cuvînt care suna cam așa :

— *Damned !* [1]

Purtarea lui deveni apoi cu totul alta decît te-ai fi așteptat. Nu se mai frămînta. Nu se uita la nimeni. Trăsăturile i se înăspriseră și rămăsese cu privirea ațintită într-un punct. După ce stătu așa neclintit o bună bucată de vreme, vreme în care bietul interpret avea aerul că vrea să-i ceară scuze, americanul se întoarse, zări într-un colț un scaun și se duse să se așeze pe el, atît de liniștit, de simplu, încît însăși această simplitate avea în ea ceva tragic.

Maigret, care îl supraveghea de la distanță, văzuse cum îi răsar picături de sudoare deasupra buzei de sus. În clipa aceea, Clark era asemeni unui boxer care a primit lovitura de grație, dar care se ține încă pe picioare în virtutea inerției și caută instinctiv un punct de sprijin, înainte de a se prăbuși de-a binelea.

[1] Blestemat, în lb. engleză (în original) (N.T.).

În cabinetul judecătorului se așternuse o liniște desăvîrșită. Se auzea doar țăcănitul mașinii de scris dintr-un birou alăturat.

Clark stătea nemișcat. Așezat în colțul lui, cu coatele pe genunchi, cu bărbia în palme, își privea țintă picioarele, încălțate în pantofi cu botul pătrat.

Mult mai tîrziu, îl auziră rostind :

— *Well !... Well !...*

Maigret îl întrebă în șoaptă pe interpret :

— *Ce zice ?*

— Bine... Bine...

Pentru a-și ascunde simțămintele, judecătorul se făcea că studiază niște hîrtii. Fumul din pipa lui Maigret se ridica alene în aer, cu tendința de a se retrage către cercul luminos al lămpii.

— *Well...*

Cuvîntul părea că vine de departe. Cine știe unde se afla el cu gîndul. În sfîrșit, iată-l că se mișcă. Cei prezenți se întrebau ce avea să facă. El scoase din buzunar un port-țigaret din aur masiv, îl deschise, luă o țigară și-l închise cu un zgomot sec. Apoi, întorcîndu-se către interpret :

— *Please...*

Voia un chibrit. Interpretul nu fuma, astfel că Maigret îi întinse cutia lui, iar Clark, primind-o, își ridică ochii spre el, adresîndu-i o privire plină de înțelesuri. Cînd se ridică, probabil că se simțea amețit, deoarece se clătina puțin. Dar era liniștit. Chipul lui își recăpătase înfățișarea normală. Începu prin a pune o întrebare. Judecătorul se uită la Maigret, de parcă ar fi așteptat de la el răspunsul.

— Întreabă dacă poate să păstreze această scrisoare.

— Aș vrea să fie mai întîi fotografiată. Asta se poate face în cîteva minute. E destul s-o trimitem sus, la Identitatea judiciară.

Urmă traducerea. Clark păru că înțelege, se înclină, îi întinse grefierului hîrtia și acesta plecă cu ea. Apoi vorbi

din nou. Era sîcîitor că nu înțelegea nimic. Cea mai mică frază părea nesfîrșită, iar comisarului îi venea mereu să întrebe :

— *Ce zice ?*

— Mai întîi de toate, trebuie să-și consulte *sollicitor*-ul, pentru că nu se putea aștepta la descoperirea pe care a făcut-o și asta schimbă totul.

De ce oare, în clipa aceea, comisarul se simți mișcat ? Băiatul ăsta voinic, care cu trei zile în urmă se dăduse în călușei, împreună cu Ellen, și care, mai adineauri, dansa tango într-o lumină albăstruie, primise acum o lovitură mai directă decît cea pe care i-o dăduse el lui Maigret... Or, la fel ca și acesta, abia dacă se clintise. O înjurătură. Un pumn în masă. Cîteva minute de tăcere.

— *Well !... Well !...*

Păcat că nu se puteau înțelege ! Comisarul ar fi fost bucuros să stea de vorbă cu el.

— *Ce zice ?*

— Că, din această clipă, oferă un premiu de o mie de dolari polițistului care-l va descoperi pe ucigaș.

În timp ce se traducea Clark îl privea pe Maigret, părînd a-i spune : „Vezi, sînt un jucător cinstit."

— Spuneți-i că această mie de dolari va fi donată orfelinatului poliției, dacă o vom cîștiga.

Era, într-adevăr, ciudat. S-ar fi zis că atît unul cît și celălalt se întrec în gesturi de politețe. Clark ascultă traducerea și înclină din cap.

— *Well...*

Apoi vorbi din nou, de data aceasta cu tonul omului de afaceri.

— Presupune — dar nu vrea să facă nimic pînă nu stă de vorbă cu *solicitor*-ul lui — că ar fi necesară o întrevedere între el și Prosper Donge. Întreabă dacă ar putea obține această autorizație și dacă...

Veni rîndul judecătorului de instrucție să se încline curtenitor. Puțin mai lipsea ca să ajungă la politeturi :

După dumneavoastră..."
Vă rog..."
„Nu se poate !..."
Clark puse niște întrebări, întorcîndu-se către Maigret.
— Domnule comisar, întreabă ce se va întîmpla în legătură cu pumnul pe care vi l-a dat și dacă fapta va avea urmări. Nu știe ce consecințe poate avea un asemenea gest în Franța. În țara lui...
— Spune-i că nu-mi amintesc despre ce vorbește.
Judecătorul privea neliniștit spre ușă. Era prea frumos ! Îi era teamă să nu intervină ceva nou, care să distrugă această plăcută armonie. Numai de s-ar înapoia repede cu scrisoarea și...
Tăcere. Așteptau. Nu mai aveau nimic să-și spună. Clark își aprinse încă o țigară, după ce îi ceru printr-un semn lui Maigret chibriturile.
În sfîrșit, veni și grefierul cu faimosul petec de hîrtie.
— S-a făcut, domnule judecător... Pot să...
— Să-i dai scrisoarea domnului Clark ? Desigur.
Clark o strecură cu grijă în portofelul pe care-l puse în buzunar și, uitînd că venise fără pălărie, începu să și-o caute pe scaune. Pînă la urmă își aduse aminte, zîmbi automat și spuse bună seara la toată lumea.
Atunci, după ce plecă și interpretul, iar ușa se închise, domnul Bonneau tuși de două sau trei ori, se învîrti în jurul biroului, apucă niște hîrtii cu care nu avea ce face.
— Hm ! Asta ai urmărit, nu-i așa, domnule comisar ?
— Ce vreți să spuneți, domnule judecător ?
— Mi se pare că eu sînt cel care te-am întrebat.
— Vă cer iertare... Desigur ! Vedeți dumneavoastră, am impresia că domnul Clark nu va întîrzia să se recăsătorească și, în definitiv, copilul acesta e fiul lui Donge.
— Al unui om care se află la ora actuală în închisoare și asupra căruia apasă...
— ...niște învinuiri, bineînțeles ! suspină Maigret. Totuși, copilul e al lui ! N-avem ce-i face !

Își căută și el pălăria, care rămăsese tot la *Majestic* și, socotind că ar fi tare ciudat să iasă din Palatul de Justiție în capul gol, se văzu silit să ia un taxi pentru a se duce în bulevardul Richard-Lenoir.

Între timp, umflătura de la bărbie i se învinețise, astfel că doamna Maigret i-o văzu îndată ce intră în casă.

— Iar te-ai bătut ! constată ea în timp ce punea masa. Bineînțeles că asta te costă și o pălărie ! În ce naiba te-ai mai vîrît ?

Comisarul zîmbi, plin de mulțumire, în vreme ce-și scotea șervetul din inelul de argint.

VIII

CÎND MAIGRET AȚIPEȘTE

Nu era deloc neplăcut, ba, dimpotrivă ; astfel, bine instalat în fața biroului, cu sobița care duduia în spatele lui, avînd la stînga fereastra, acoperită de ceața dimineții ca de o draperie, în fața sa marginea șemineului din marmură neagră, stil Louis-Philippe, acele pendulei, de douăzeci de ani oprite la ora douăsprezece, iar pe perete, într-o ramă neagră, cu ornamente aurii, o fotografie reprezentînd un grup de domni în redingotă, cu pălării înalte, purtînd niște mustăți neobișnuit de mari și barbișoane ascuțite : asociația comisarilor, pe vremea cînd Maigret avea douăzeci și patru de ani !

Pe birou erau înșirate patru pipe, în ordinea mărimii.

O bogătașă americană a fost strangulată în subsolul hotelului Majestic.

Acest titlu se înșira pe prima pagină a unui ziar de seară, cu data din ajun. Bineînțeles, pentru ziariști, toți

americanii trebuie să fie foarte bogaţi. Dar ceea ce-l distra mai mult pe Maigret era propria sa fotografie, îmbrăcat în pardesiu, cu pălăria melon, cu pipa în gură şi capul aplecat spre ceva ce nu se vedea.

Comisarul examinează victima.

Era o fotografie luată cu un an în urmă, în Bois de Boulogne, pe cînd examina, într-adevăr, un bărbat ucis cu un glonte de revolver.

Documente mai importante se aflau în nişte dosare cu coperte groase şi îngălbenite.

Raportul inspectorului Torrence după ancheta cu privire la domnul Edgar Fagonet, zis Eusebio Fualdes, zis Zebio, 24 ani, născut la Lille :

„Fiul lui Jean-Marie Albert Fagonet, şef de echipă la Uzinele Lecoeur, decedat cu trei ani în urmă ;

...şi al lui Jeanne-Albertine Octavie Hautbois, soţia precedentului, 54 ani, fără profesie.

Informaţiile de mai jos ne-au fost date fie de către portăreasa din strada Caulaincourt nr. 57, unde locuieşte Edgar Fagonet, împreună cu mama şi sora lui, fie de către vecinii şi negustorii din cartier, fie prin telefon, de către comisariatul de poliţie din cartierul Uzinei electrice din Lille.

De asemenea, am luat legătura telefonică cu „Sanatorium Chevalet", din Megève, şi am discutat personal cu directorul cinematografului *Imperia*, din bulevardul Capucinilor.

Sub rezerva verificării lor ulterioare, informaţiile de mai jos ni s-au părut exacte.

La Lille, familia Fagonet ducea un trai mulţumitor şi locuia într-o casă cu un etaj, în cartierul nou al Uzinei electrice. Se pare că părinţii ambiţionau ca fiul lor, Edgar, să studieze şi, la vîrsta de unsprezece ani, acesta intră la liceu. A trebuit să părăsească curînd şcoala vreme de un an, pentru a fi internat într-un preventoriu din insula

d'Oléron. Restabilit, în aparență, el își reîncepe studiile, pe care le întrerupe mereu datorită sănătății lui șubrede. La șaptesprezece ani este trimis la munte și petrece patru ani la *Sanatorium Chevalet*, în apropiere de Megève.

Doctorul Chevalet își amintește foarte bine de Fagonet, care, fiind băiat drăguț, avea multă trecere pe lîngă unele bolnave. A avut mai multe aventuri. Tot acolo a devenit și un dansator desăvîrșit, dat fiind că regulamentul instituției este foarte îngăduitor și, după cît se pare, pensionarele sînt, în general, dornice de distracție.

Este reformat definitiv din armată.

La douăzeci și unu de ani, Fagonet se întoarce la Lille, tocmai cînd tatăl său își dădea ultima suflare. Acesta lasă ceva economii, prea puține însă pentru întreținerea familiei.

Sora lui Fagonet, Emilie, în vîrstă de nouăsprezece ani, suferă de o boală de oase, care o face aproape infirmă. Este însă o fată deosebit de inteligentă și are nevoie de tratament continuu.

Se pare că, în vremea aceea, Edgar Fagonet s-a străduit mult să-și găsească o slujbă, mai întîi la Lille, apoi la Roubaix. Din nefericire, lipsa de studii l-a împiedicat. Pe de altă parte, deși vindecat, fizicul lui plăpînd nu-i îngăduia să exercite o muncă manuală. Atunci pleacă la Paris, unde, după cîteva săptămîni, îl regăsim îmbrăcat în uniformă albastră, ca plasator la cinematograful *Imperia*, primul care a înlocuit femeile de la intrare cu bărbați tineri, printre care și cîțiva studenți săraci.

E greu de aflat lucruri precise în această privință — cei interesați arătîndu-se discreți — dar, după cît se pare, mulți dintre acești tineri, avantajați de uniformă, au făcut la *Imperia* niște cuceriri „RENTABILE."

Maigret zîmbi, pentru că Torrence socotise că trebuie să sublinieze cu cerneală roșie ultimul cuvînt.

„Astfel, prima grijă a lui Fagonet, căruia colegii începuseră să-i spună Zebio, din pricina înfățișării sale de

sud-american, a fost să-şi aducă la Paris mama şi sora şi să le instaleze într-un apartament de trei camere, pe strada Caulaincourt.

Portăreasa şi vecinii îl socotesc un fiu deosebit de devotat şi este văzut adesea făcînd dimineaţa cumpărăturile casei în piaţa din cartier.

Cu un an în urmă, el află de la colegii de serviciu că *Majestic* caută un dansator profesionist. Se prezintă şi, după cîteva zile de probă, este angajat. Îşi ia atunci numele de Eusebio Fualdés şi directorul hotelului nu are de făcut nici o plîngere împotriva lui.

După părerea angajaţilor hotelului, este un băiat mai degrabă timid, sentimental şi destul de retras. Unii spun despre el că se poartă ca o fată cuminte. Vorbeşte puţin, îşi economiseşte puterile, fiindcă e foarte debil şi de multe ori este nevoit să se întindă pe un pat, în subsol, mai ales cînd este reţinut, pînă noaptea tîrziu, la serate mai deosebite.

Se află în relaţii bune cu toată lumea, dar nu ştie nimeni să aibă vreun prieten şi nu pare dispus să se destăinuiască nimănui.

Se presupune că venitul lui lunar, inclusiv bacşişurile, atinge două mii, două mii cinci sute de franci. Această sumă abia acoperă cheltuielile gospodăriei din strada Caulaincourt.

Edgar Fagonet nu bea, fumează puţin, nu se droghează. Starea sănătăţii nici nu i-ar îngădui.

Mama lui este o femeie din Nord, scundă şi voinică. În mai multe rînduri ea a vorbit, printre alţii şi cu portăreasa, despre dorinţa de a-şi lua o slujbă, dar au împiedicat-o mereu îngrijirile pe care trebuie să i le dea fiicei sale.

Am încercat să aflăm dacă Fagonet a poposit pe Coasta de Azur. N-am căpătat lămuriri precise în această privinţă. Unii cred că şi-ar fi petrecut acolo vreo cîteva zile,

acum trei sau patru ani, pe cînd mai lucra la *Imperia*, împreună cu o doamnă mai în vîrstă. Datele sînt însă foarte vagi pentru a fi luate în seamă."

* * *

Maigret își umplu pipa numărul 3, vîrî cărbuni în sobă, se duse la fereastră și-și aruncă privirile spre Sena, peste care razele unui soare tîrziu așterneau o lumină aurie, apoi se așeză din nou, cu un suspin de mulțumire.

Raportul inspectorului Lucas în legătură cu Jean Oscar Aldebart Ramuel, 48 ani, locuind cu cameră mobilată în strada Delambre nr. 14.

„Ramuel s-a născut la Nisa, avînd drept tată un francez, astăzi decedat, și o mamă italiancă, căreia i s-a pierdut urma și se pare că s-ar fi întors de multă vreme în țara ei natală. Tatăl lui se ocupa de comerțul cu trufandale.

La optsprezece ani, Jean Ramuel este angajatul unui negustor din Hale, la Paris, dar n-am putut aduna informații precise în această privință, negustorul fiind decedat de zece ani.

La nouăsprezece ani intră voluntar în armată. La douăzeci și patru, el părăsește armata cu gradul de sergent-major, și intră în serviciul unui samsar de case pe care-l părăsește foarte curînd pentru a lucra ca ajutor contabil la o fabrică de zahăr, în Egipt. Rămîne acolo trei ani, și se întoarce în Franța, ocupă diferite slujbe în cartierul financiar al Parisului și își încearcă norocul la Bursă.

La treizeci și doi de ani se înbarcă spre Republica Ecuador, ca angajat al unei societăți franco-engleze. Este însărcinat să pună la punct o contabilitate ce părea foarte încurcată.

Lipsește șase ani. Acolo a cunoscut-o pe Marie Deligeard, despre care avem puține informații și care, după

foate probabilităţile, exercita în America Centrală o profesie nu prea onorabilă. Se întoarce împreună cu ea. Sediul societăţii fiind mutat la Londra, ne lipsesc informaţii din această perioadă.

Cîtăva vreme, perechea duce o viaţă destul de îmbelşugată la Toulon, la Cassis şi la Marsilia. Ramuel încearcă să facă speculaţii cu terenuri şi case, dar afacerile nu-i merg.

Marie Deligeard, pe care el o prezintă drept doamna Ramuel, cu toate că nu sînt căsătoriţi, este o femeie vulgară, se îmbracă ţipător şi nu se sfieşte să provoace scandal în locuri publice, avînd o diavolească plăcere de a se face remarcată. Între ei au loc repetate scene. Uneori, Ramuel îşi părăseşte tovarăşa de viaţă zile în şir ; cu toate acestea, ultimul cuvînt îl are întotdeauna ea.

Ramuel şi Marie Deligeard sînt întîlniţi din nou la Paris, într-o locuinţă destul de confortabilă, pe strada Delambre : cameră, bucătărie, baie şi vestibul, cu o chirie de opt sute de franci pe lună.

Ramuel se angajează contabil la banca Atoum, din strada Caumartin. (Banca a dat faliment, dar Atoum şi-a deschis un magazin de covoare, în strada Saints-Pères, pe numele unuia dintre salariaţii săi.)

Înainte de a se declara falimentul, Ramuel părăseşte banca şi, aproape imediat, în urma unui anunţ se prezintă la *Majestic* pentru postul de contabil. Lucrează acolo de trei ani. Direcţia nu are nici o plîngere împotriva lui, dar personalul nu-l înghite, din cauza severităţii sale excesive.

În mai multe rînduri, după vreo ceartă cu Marie Deligearde, i s-a întîmplat să nu părăsească hotelul cîteva zile, dormind acolo, pe unde apuca. Aproape întotdeauna femeia l-a bombardat cu telefoanele sau a venit personal în subsol. Au ajuns de pomină printre angajaţii hotelului şi se pare că lui Ramuel îi inspiră o adevărată spaimă.

De reţinut că Jean Ramuel s-a întors ieri să-şi reia viaţa în comun la locuinţa din strada Delambre.",

După un sfert de ceas, bătrînul uşier bătu încet la uşa lui Maigret. Neprimind răspuns, el o deschise fără zgomot şi înaintă în vîrful picioarelor. Răsturnat în fotoliu, cu haina descheiată, cu o pipă stinsă în gură, comisarul părea că doarme. Uşierul tocmai se pregătea să tuşească pentru a-şi semnala prezenţa, cînd Maigret îl întrebă, fără să deschidă ochii :

— Ce este ?

— Vă caută un domn... Iată cartea lui de vizită.

S-ar fi zis că Maigret nu se hotărăşte să-şi scuture toropeala şi întinse mîna, tot cu ochii închişi. În cele din urmă suspină, puse cartea de vizită pe masă, ridicînd în acelaşi timp receptorul telefonului.

— Să-l las să intre ?

— Imediat.

Abia îşi aruncase privirea peste bucăţica de carton : *Etienne Jolivet*, subdirector la Creditul Lyonez, agenţia O.

— Alo !... Vă rog să-i cereţi domnului judecător de instrucţie Bonneau numele şi adresa *solicitor*-ului domnului Clark. Da, aşa se pronunţă... După aceea să mi-l chemaţi la telefon pe acest domn... E urgent.:.

Mai bine de un sfert de ceas, domnul Jolivet, pus la patru ace, cu pantalon reiat, haină negară, pălărie tare ca de beton armat, stătu foarte demn pe marginea unui scaun în mohorîta sală de aşteptare a Poliţiei judiciare. Îi ţineau tovărăşie un băiat cu înfăţişarea dubioasă şi o femeie de stradă care-şi istorisea povestea cu glas răguşit.

— ... Mai întîi de toate, cum aş fi putut să-i iau portofelul, fără ca el să-şi dea seama ? Bărbaţii ăştia din provincie sînt toţi la fel ! Nu îndrăznesc să le spună nevestelor cît au cheltuit la Paris şi atunci pretind că li s-au furat banii. Din fericire, comisarul de la moravuri mă cunoaşte. Dovadă că...

— Alo !... Domnul Herbert Davidson ?... Aici comisarul Maigret... Da... Am avut ieri plăcerea să-l întîlnesc pe

clientul dumneavoastră, domnul Clark... A fost tare drăguț... Ce spuneți ?... Deloc ! Deloc !... Nu-mi mai amintesc absolut nimic... Vă telefonez fiindcă am avut impresia că ar fi dispus să ne ajute, atît cît îi stă în putință. Spuneți că se află tocmai acum la dumneavoastră ?... Vă rog să-l întrebați... Alo !... Știu că în societatea domniei sale, îndeosebi în Statele Unite, fiecare dintre soți își are viața lui personală. Totuși poate că a băgat de seamă... Nu întrerupeți... Așteptați, domnule Davidson... O să traduceți după aceea... S-a stabilit că doamna Clark a primit de la Paris cel puțin trei scrisori în ultimii ani... Aș dori să știu dacă domnul Clark le-a văzut... În special, aș vrea să știu dacă n-a primit mai multe scrisori de același fel... Da... Aștept... Mulțumesc...

La celălalt capăt al firului se auzi zvon de glasuri.

— Alo !... Ce spuneți ?... Nu le-a deschis ?... N-a întrebat-o pe soția lui ce cuprindeau !... Natural ! E un fel de a gîndi...

Să fi primit doamna Maigret vreo scrisoare și lui să nu i-o arate ? Ar fi vrut s-o vadă și pe asta.

— Cam una pe trimestru ?... Mereu același scris ?... Da... Francată la poșta din Paris ?... Stați puțin, domnule Davidson... Se duse și deschise ușa de la biroul inspectorilor, care făceau o gălăgie infernală.

— Mai țineți-vă gura !

Apoi se întoarse :

— Alo !... Niște sume destul de mari ?... Vreți să fiți amabil, domnule Davidson, să scrieți pe hîrtie aceste declarații și să i le transmiteți judecătorului de instrucție ?... Nu ! Pînă acum nimic... Vă cer iertare... Într-adevăr, nu știu cum de au aflat ziariștii, dar vă asigur că eu nu am nici o vină... Chiar azi-dimineață am trimis la plimbare patru ziariști și doi fotografi, care mă așteptau pe culoarele Poliției judiciare. Vă rog să-i transmiteți domnului Clark salutări din partea mea.

Deodată, comisarul își încruntă sprîncenele. Oare, cînd a deschis adineauri ușa de la biroul inspectorilor, nu i se păruse că recunoaște pe cineva ?... O deschise din nou și, într-adevăr, zări un reporter stînd pe masă împreună cu fotograful său.

— Ascultă, amice... Cred că am zbierat destul de tare ca să mă fi auzit. Dacă un singur cuvînt din cele ce am spus va apărea în fițuica dumitale, să știi că n-ai să mai primești niciodată vreo informație. Pricepi ?

Se întoarse totuși zîmbind la el în birou și-l sună pe ușier :

— Să intre domnul... domnul Jolivet...

— Bună ziua, domnule comisar... Iertați-mă că vă deranjez... Am crezut că fac bine... Citind ziarul de aseară...

— Luați loc, vă rog.

— Vă mărturisesc, de altfel, că nu fac acest demers numai din proprie inițiativă, ci de comun acord cu directorul nostru general, căruia i-am telefonat dis-de-dimineață. Numele de Prosper Donge m-a izbit, pentru că mi-a trecut de curînd prin fața ochilor... Trebuie să vă spun că eu sînt cel care vizează cecurile la Agenția O... Operațiune automată, desigur, pentru că verificarea contului fiecărui client se face mai înainte. Eu arunc doar o privire și semnez. Totuși fiind vorba de o sumă mare...

— O clipă... Vreți să spuneți că Prosper Donge era clientul dumneavoastră ?

— De cinci ani, domnule comisar. Chiar mai de demult, de vreme ce contul lui ne-a fost transmis de agenția noastră din Cannes.

— Îngăduiți-mi să vă pun eu întrebările, ca să-mi fie mai ușor să-mi orînduiesc ideile. Va să zică, Prosper Donge era clientul agenției dumneavoastră din Cannes. Îmi puteți spune la ce sumă se ridica contul lui pe vremea aceea?

— Un cont foarte modest, asemeni celor mai mulți dintre angajații hotelurilor, pe care îi avem de clienți.

Reţineţi totuşi că, avînd casa şi masa gratuite, ei pot economisi, dacă sînt serioşi, aproape tot ceea ce cîştigă. Aşa s-a petrecut şi cu Donge, care vărsa în fiecare lună cîte o mie, o mie cinci sute de franci, în contul său. Pe deasupra, a mai obţinut vreo douăzeci de mii de franci pe o obligaţie ieşită cîştigătoare. Într-un cuvînt, cînd a venit la Paris, era posesorul unei sume de aproximativ cincizeci şi cinci de mii de franci.

— A continuat să facă mici depuneri ?

— Staţi puţin ! Am adus cu mine fişa operaţiunilor sale. O să vedeţi în ea un lucru tare ciudat. În primul an, Donge, care locuieşte cu cameră mobilată în strada Brey, lîngă Place d'Etoile, depune douăsprezece mii de franci. În al doilea an, nu mai depune, ci retrage bani. Îşi schimbă adresa. Locuieşte la Saint Cloud, unde, după cît am înţeles din conţinutul cecurilor sale, şi-a construit o vilişoară... Cec pentru tîmplar, pentru zugravi, pentru zidari... Astfel, la sfîrşitul acelui an, după cum rezultă din borderou, îi mai rămîn în bancă doar opt sute treizeci şi trei de franci şi cîteva centime. Acum trei ani, adică la numai cîteva luni...

— Iertaţi-mă ! Aţi spus acum trei ani ?

— Aşa am spus. Vă voi arăta imediat datele exacte. Acum trei ani, el ne înştiinţează, printr-o scrisoare, că şi-a schimbat domiciliul şi că ne roagă să reţinem noua adresă : strada Réaumur nr. 117.

— O clipă... L-aţi văzut vreo dată personal pe Donge ?

— Poate că l-am văzut, dar nu-mi aduc aminte. Eu nu stau la ghişeu. Am un birou separat de unde nu văd publicul decît printr-o ferestruică.

— Funcţionarii dumneavoastră l-au văzut ?

— I-am întrebat azi-dimineaţă pe cîţiva. Unul şi-a amintit, tocmai pentru că şi-a construit şi el o vilişoară la marginea oraşului. Ba chiar i-a atras atenţia asupra faptului că abia a terminat-o şi se şi mută din ea.

— Vreți să-l chemați la telefon pe funcționarul acela ?

Jolivet vorbi la telefon, timp în care comisarul se întinse, ca omul ce pică de somn, deși ochii îi scînteiau plini de vioiciune.

— Așadar, spuneați... Să vedem !... Donge își schimbă adresa și se mută în strada Réaumur nr. 117. Mă iertați o clipă...

Dispăru în biroul inspectorilor.

— Lucas ! Ia repede un taxi și du-te în strada Réaumur nr. 117. Află tot ce se poate despre un anumit domn Prosper Donge. O să-ți explic mai tîrziu...

Se întoarse la subdirectorul agenției :

— Care sînt operațiunile lui Donge, începînd cu acea dată ?

— Despre asta am venit și cu să vă vorbesc. Am fost năucit azi-dimineață, cercetîndu-i contul, dar și mai năucit cînd am văzut ultima lui operațiune. Primul cec din America...

— Scuzați, ce-ați spus ?

— Oh ! Sînt mai multe. Primul a fost emis de o bancă din Detroit, pe numele lui Prosper Donge, datat din luna martie, tot acum trei ani și este de cinci sute de dolari. Vă pot spune exact cîți franci însemnau la vremea aceea.

— N-are importanță !

— Cecul a fost vărsat în contul lui. Șase luni mai tîrziu, Prosper Donge ne trimite un nou cec, de aceeași valoare, și ne roagă să-l încasăm și să-i trecem suma în cont.

Subdirectorul se simți neliniștit, văzînd expresia prostească de pe chipul comisarului, care părea că nici nu-l mai ascultă. Într-adevăr, Maigret era cu gîndul într-altă parte. Îi trecuse brusc prin minte că, de nu l-ar fi chemat la telefon pe avocat înainte de a-și primi vizitatorul, dacă nu i-ar fi pus la telefon anumite întrebări, s-ar fi putut spune că doar din întîmplare...

— Vă ascult, domnule... domnule... Jolivet, nu-i așa ?

De fiecare dată trebuia să-şi arunce ochii pe cartea de vizită.

— Sau mai degrabă ştiu de pe acum ceea ce urmează să-mi spuneţi, Donge a continuat să primească cecuri din Detroit, cam din trei în trei luni.

— Întocmai... Dar...

— La ce sumă se ridică totalul acestor cecuri ?

— La trei sute de mii de franci.

— Care au rămas în bancă, fără ca Donge să facă vreo retragere ?

— Da... Numai că în ultimele opt luni n-a mai sosit nici un cec.

— La naiba ! Doar se ştie că înainte de a veni în Franţa, doamna Clark a făcut o croazieră în Pacific, împreună cu fiul ei.

— În timpul acesta, Donge a continuat să depună lunar sume mai mici ?

— Nu găsesc nimic în fişă. Probabil că aceste depuneri vor fi fost neînsemnate pe lîngă cecurile din America. Dar ajung la lucrul cel mai uimitor : scrisoarea de alaltăieri. Nu m-am ocupat eu de ea, ci şeful serviciului de externe ; o să vedeţi de ce. Alaltăieri, cum vă spuneam, am primit o scrisoare de la Donge. În loc să conţină un cec, ca de obicei, ni se cerea să emitem noi unul, la purtător, pentru o bancă din Bruxelles. Este o operaţiune obişnuită. Oamenii care călătoresc ne cer adesea să le eliberăm un cec de la bancă la bancă, înlăturînd astfel complicaţiile scrisorii de credit, precum şi necesitatea de a lua cu ei sume mari, în numerar.

— Pentru ce sumă era cecul ?

— Două sute optzeci de mii de franci. Aproape toate depunerile... De fapt, mai rămîn doar vreo douăzeci de mii de franci în contul lui Donge.

— Deci aţi eliberat acest cec ?

— L-am transmis la adresa cerută.

— Adică ?

— Domnului Prosper Donge, strada Réaumur nr. 117, ca de obicei.

— Plicul a fost expediat ieri dimineaţă ?

— Probabil... Dar în cazul acesta, Donge nu l-a putut primi.

Subdirectorul flutură ziarul :

— Nu l-a putut primi, deoarece alaltăieri, cam la ora cînd noi întocmeam cecul, Prosper Donge fusese arestat !

Maigret răsfoi în grabă cartea de telefon, descoperi că pe strada Réaumur la nr. 117, unde figurau mai multe telefoane, exista unul şi în loja portarului. Formă numărul. Lucas ajunsese la faţa locului de cîteva minute. Îi dădu nişte instrucţiuni scurte.

— O scrisoare, da, pe numele Donge... Plicul poartă emblema Creditului lyonez, Agenţia O... Repede, bătrîne... Sună-mă la telefon.

— Domnule comisar, cred că am procedat bine — rosti subdirectorul cu oarecare solemnitate — că am venit să...

— Desigur !... Desigur !...

Maigret nici nu-l mai vedea. Nu se mai ocupa de el. Mintea îi era departe. Cine ştie pe unde ajunsese. Simţea nevoia să schimbe lucrurile dintr-un loc într-altul, să aţiţe focul, să umble încoace şi-ncolo.

— Vă caută un funcţionar de la Creditul lyonez, domnule comisar.

— Să intre.

Tocmai atunci sună telefonul. Funcţionarul rămase în prag, aşteptînd şi privind speriat la subdirectorul său, întrebîndu-se ce-a putut face de l-au convocat la poliţie.

— Ce se aude, Lucas ?

— Ştiţi, şefule, imobilul în care mă aflu nu e un imobil de locuinţe. Aici nu-s decît birouri, cele mai multe alcătuite dintr-o singură încăpere. Cîteva sînt închiriate de nişte negustori din provincie, care ţin să aibă o adresă la Paris pentru a-şi ridica prestigiul în afaceri. Unii dintre ei aproape că nici nu dau pe acolo şi li se trimite cores-

pondența acasă. Într-altele găsești doar cîte o dactilografă, care răspunde la telefon... Alo !...

— Continuă !

— Acum trei ani, Donge a ținut un birou, vreme de două luni, cu o chirie de șase sute de franci pe lună. N-a trecut pe aici decît de două sau trei ori. De atunci îi trimite portarului cîte o sută de franci lunar, pentru ca acesta să-i expedieze corespondența.

— Unde anume ?

— La post-restant, „Agenția „*Jem* din bulevardul Haussmann nr. 42.

— Pe ce nume ?

— Donge trimite dinainte plicurile cu... adresa scrisă la mașină. Stați puțin... E cam întuneric în loja portarului... Luminează puțin aici, bătrîne... Uite... J.M.D. Post-restant, Agenția Jem, bulevardul Haussmann nr. 42... Asta-i tot... Știți, desigur, că numai la oficiile particulare de post-restant sînt îngăduite inițialele...

— Ai dat drumul la taxi ?... Da ?... Prostule ! Urcă-te repede într-o mașină... Cît e ceasul ? Unsprezece... Aleargă în bulevardul Haussmann... Nu știi cumva dacă portarul a expediat ieri dimineață o scrisoare ?... Da ? Atunci, șterge-o!

Uitase de cei doi bărbați, care nu-și găseau locul și-l ascultau uluiți. Într-atît îl absorbiseră veștile aflate, încît era gata să-i întrebe :

„Voi ce mai căutați aici ?"

Dar se liniști îndată.

— Cu ce te ocupi dumneata la bancă — i se adresă el funcționarului, care tresări.

— Lucrez la serviciul de conturi curente.

— Îl cunoști pe Prosper Donge ?

— Îl cunosc... Adică, l-am văzut de mai multe ori... Trebuie să vă spun că pe vremea aceea își construia, ca și mine, o casă la marginea orașului. Numai că eu mi-am ales un teren...

— Știu... știu... Continuă...

— Venea din cînd în cînd să retragă mici sume de bani, pentru furnizorii care nu aveau cont la bancă şi nici nu acceptau să fie plătiţi cu cecuri. Faptul îl cam necăjea. Mi-aduc aminte că am şi discutat cu el despre asta. Ar fi bine ca toată lumea să aibă un cont la bancă, aşa cum au americanii. Îi era greu să vină pînă aici, ţinînd seama că munca lui la *Majestic* începea la şase dimineaţa şi sfîrşea la şase seara, oră la care banca era închisă. Atunci i-am spus — nădăjduiesc că domnul director nu mi-o va lua în nume de rău, pentru că se mai fac înlesniri anumitor clienţi — i-am spus că nu trebuie decît să-mi dea un telefon în ziua respectivă şi îi voi expedia banii cu chitanţă de primire. I-am trimis astfel banii la *Majestic* de vreo două-trei ori.

— L-ai mai văzut de atunci ?

— Nu cred... Ce-i drept, două veri la rînd am fost trimis să conduc agenţia din Etretat. Poate că a venit în această perioadă.

Maigret trase brusc un sertar al biroului, scoase din el o fotografie a lui Donge şi o puse pe birou, fără să zică nimic.

— El e ! strigă funcţionarul. Are un cap ieşit din comun. După cîte mi-a povestit, a suferit în copilărie de vărsat de vînt, iar fermierii la care stătea n-au catadicsit să cheme un doctor.

— Eşti încredinţat că el e ?

— Ca de mine însumi !

— I-ai recunoaşte scrisul ?

— Şi eu i l-aş recunoaşte, interveni subdirectorul, nemulţumit că este lăsat pe planul al doilea.

Maigret le arătă diferite hîrtii, scrise de persoane diferite.

— Nu !... Nu !... Acesta nu seamănă... Ah ! Staţi puţin ! Uitaţi, un şapte scris de el... Avea un fel deosebit de a-l face pe şapte... Şi pe F... Acesta e tot un F scris de el.

Recunoscuseră, într-adevăr, scrisul lui Donge, fiind vorba de una din fişele pe care acesta îşi nota comenzile : atîtea cafele simple, cafele cu lapte, ceaiuri, sandvişuri etc.

Telefonul era mut. Bătuse ora douăsprezece.

— Domnii mei, nu-mi mai rămîne decît să vă mulţumesc !

Oare ce naiba făcea Lucas la Agenţia *Jem* ? Te pomeneşti că e în stare să vină cu autobuzul, doar ca să economisească şase franci !

IX

JURNALUL DOMNULUI CHARLES

Luate separat, ele ar fi trecut poate fără să atragă atenţia. Dar aşa cum stăteau amîndouă, în faţa intrării Poliţiei judiciare, de parcă aşteptau ieşirea muncitorilor dintr-o uzină, îţi stîrneau în acelaşi timp şi rîsul, şi mila. Gigi, cocoţată pe picioarele ei slăbănoage, înfăşurată în haina roasă, din piele de iepure, cu privirea la pîndă, sfidîndu-l pe agentul de gardă de la intrare, aplecîndu-se să vadă cine a sosit, ori de cîte ori auzea zgomot de paşi ; biata Charlotte, care nu mai avusese tragere de inimă nici să se pieptene, nici să se fardeze, cu faţa ei rotundă, brăzdată de urmele lacrimilor vărsate şi ale celor pe care le mai vărsa încă. Nasul ei, la fel de roşu, părea o mică pătlăgică în mijlocul feţei.

Era îmbrăcată corect, într-o haină din stofă neagră, garnisită la gît şi la poale cu blăniţă de astrahan. În mînă ţinea o poşetă încăpătoare din piele. De n-ar fi fost împreună cu lungana de Gigi, de n-ar fi avut pătlăgica de nas

roşu în mijlocul feţei, ea ar fi părut o femeie de bună condiţie.

— Uite-l !

Charlotte nu se clintise din loc, în vreme ce Gigi umbla de colo-colo, fără-ncetare. Maigret tocmai sosea, împreună cu un coleg. Dar le-a zărit prea tîrziu pe cele două femei. Cheiul Senei era însorit şi în aer plutea o adiere prevestitoare de primăvară.

— Scuzaţi, domnule comisar...!

El îi strînse mîna colegului.

— Poftă bună, bătrîne !

— Domnule comisar, am putea să stăm puţin de vorbă ?

Charlotte izbucni în hohote şi-şi înfundă aproape în întregime batista mototolită în gură. Trecătorii întorceau capul şi se uitau la ei. Maigret aşteptă răbdător. Pentru a-şi scuza prietena, Gigi spuse :

— A convocat-o judecătorul şi a ieşit chiar acum de la el.

— Ia te uită, domnul Bonneau ! Desigur, avea tot dreptul s-o cheme ! Cu toate astea...

— E adevărat, domnule comisar, că Prosper a... a recunoscut totul ?

Acum Maigret zîmbi deschis. Va să zică, asta e tot ce găsise mai bun de făcut judecătorul de instrucţie ? Această mică viclenie răsuflată, la îndemîna mărunţilor poliţişti începători ! Şi gîsca asta de Charlotte, care se lăsase păcălită !

— Nu-i adevărat, nu-i aşa ? Am bănuit eu ! Dacă aţi şti tot ce mi-a turnat !... După spusele lui, aş fi cea mai ticăloasă dintre ticăloase.

Agentul care făcea de gardă la intrare îi privea cu oarecare ironie. Spectacolul era într-adevăr insolit. Maigret în dispută cu cele două femei, una plîngînd, iar cealaltă implorîndu-l, fără să-şi ascundă neîncrederea !

— Parcă aş fi fost eu în stare să scriu o scrisoare anonimă pentru a-l învinui pe Prosper, eu care sînt sigură că

nu-i el ucigașul ! Vedeți dumneavoastră, dacă ar fi vorba de un revolver, mai treacă-meargă. Dar să strîngă pe cineva de gît !... Și s-o ia a doua zi de la capăt, cu un biet om nevinovat... Dumneavoastră n-ați descoperit nimic nou, domnule comisar ? Credeți că au să-l mai țină la închisoare ?

Maigret făcu semn unui taxi care se învîrtea prin partea locului.

— Urcați-vă ! le spuse el celor două femei. Am de făcut un drum și o să mergeți cu mine.

Era adevărat. Primise un telefon de la Lucas, care nu aflase nimic la Agenția *Jem*. Îi dăduse întîlnire în bulevardul Haussmann și acum îl încolți în minte un gînd.

Amîndouă voiau să se așeze pe strapontină, dar comisarul le îndemnă să stea pe banchetă și se așeză el cu spatele la șofer. Era una din primele zile însorite ale anului. Străzile Parisului defilau ademenitoare, iar trecătorii păreau mai vioi.

— Spune-mi, Charlotte, Donge continuă să-și depună economiile la bancă ?

Fu cît pe-aci să se înfurie pe Gigi, care se încrunta ori de cîte ori deschidea el gura, de parcă ar fi mirosit o capcană. Se vedea că abia se abține să nu-i zică prietenei sale : „Fii atentă ! Gîndește-te bine înainte de a răspunde !“

Cu toate acestea, Charlotte exclamă :

— Economii, bietul de el ! E mult de cînd nu mai putem face economii ! De cînd ne-am înhămat la casa asta ! După deviz, ar fi trebuit să ne coste cel mult patruzeci de mii de franci. Mai întîi fundația ne-a costat triplu din cauza unor izvoare subterane aflate sub ea. Apoi, cînd au început să se înalțe zidurile, o grevă a zidarilor a întrerupt lucrările în prag de iarnă. Cinci mii de franci colo, trei mii dincolo... O șleahtă de hoți ! Dacă v-aș spune cît ne costă pînă acum ! Nu știu cifra exactă, dar cu siguranță

că ne duce la peste optzeci de mii de franci, şi încă mai sînt unele lucruri de plătit.

— Aşadar, Prosper nu mai are nimic la bancă ?

— Şi-a lichidat contul... Staţi să mă gîndesc... De vreo... de vreo trei ani. Ţin minte pentru că a venit într-o zi poştaşul şi a adus un mandat de opt sute de franci. Nu ştiam ce-i cu banii. Cînd s-a întors Donge, mi-a spus că a scris la bancă şi că a cerut să-i lichideze contul.

— Nu-ţi aminteşti data exactă ?

— La ce v-ar folosi ? întrebă Gigi, care nu se putea stăpîni să nu-şi scuipe veninul.

— Ştiu că era iarnă, fiindcă spărgeam gheaţa din jurul cişmelei, cînd a venit poştaşul... Ia staţi... În ziua aceea am fost la piaţă, la Saint Cloud... Am cumpărat o gîscă... Deci era cu cîteva zile înainte de Crăciun.

— Unde mergem ? întrebă Gigi, care privea pe fereastra maşinii.

Chiar în acea clipă taxiul se opri în bulevardul Haussmann, puţin înainte de cartierul Saint Honoré. Lucas se afla pe trotuar şi-şi holbă ochii, văzîndu-l pe Maigret cum coboară din maşină, în urma celor două femei.

— O clipă... le spuse comisarul.

Îl trase pe Lucas deoparte :

— Cum stăm ?

— Uitaţi-vă... Vedeţi prăvălioara aceea dintre negustorul de valize şi coaforul de dame ? Acolo se află Agenţia *Jem*. E ţinută de un bătrîn respingător, de la care n-am izbutit să scot nici cea mai mică informaţie. Voia să închidă prăvălia, zicînd că e ora lui de masă, dar l-am silit să rămînă şi acum e furios. Pretinde că, fără mandat, nu am dreptul.

Maigret intră în prăvălia slab luminată, despărţită în două printr-o tejghea din lemn negru. Nişte cutii mici, tot din lemn negru, acopereau pereţii. Cutiile erau pline de scrisori.

— Aș vrea să știu... începu bătrînul.

— Dacă nu te superi — mormăi Maigret — eu sînt cel care pune întrebări. Dumneata primești, nu-i așa, scrisori cu inițiale, care nu sînt primite la poștă și trebuie că ai o clientelă bunicică.

— Plătesc impozitul ! se mulțumi să răspundă bătrînul.

Avea ochelari cu lentile groase, îndărătul cărora se adăposteau niște ochi lăcrimoși. Haina îi era murdară, gulerul cămășii scămoșat și unsuros. Ființa lui emana o miasmă rîncedă, pe care o căpătase și prăvălia.

— Vreau să știu dacă ai un registru în care notezi numele adevărat al clientului, în dreptul inițialelor...

Bătrînul mîrîi :

— Credeți că ar mai veni la mine, dacă ar fi obligați să-și dea numele ? Poate vreți să le cer și buletinul de identitate ?

Era oarecum dezgustător să te gîndești la femeile drăgălașe care se furișau în această dugheană, folosită drept intermediar al atîtor adultere și atîtor altor combinații necurate.

— Ieri dimineață, dumneata ai primit o scrisoare cu inițialele : J.M.D.

— Se prea poate. I-am spus-o și colegului dumneavoastră. Dînsul a ținut să se încredințeze că scrisoarea nu mai era aici.

— Așadar, a venit destinatarul și a luat-o. Ai putea să ne spui cînd ?

— Nu știu absolut nimic, și chiar de-aș ști, cred că tot nu v-aș spune.

— Nu-ți dai seama că pot cere să ți se închidă prăvălia ?

— Au mai fost unii care au spus același lucru și totuși prăvălia mea, cum îi spuneți dumneavoastră, a rămas pe loc de patruzeci și doi de ani. Dacă aș sta să număr soții înșelați care au venit să facă gălăgie aici, ba m-au și amenințat cu bastonul...

Lucas nu greșise cînd spusese că e respingător.

— Cu îngăduința dumneavoastră, acum am să trag obloanele și am să mă duc la masă.

Unde o fi mîncînd șobolanul ăsta ? Să aibă oare familie, o nevastă, copii ? Părea mai degrabă celibatar și fără îndoială că avea locul rezervat, cu șervetul lui în suport, la vreun restaurant prăpădit din împrejurimi.

— L-ai mai văzut pe individul acesta ?

Fără a se lăsa impresionat, Maigret întinse încă o dată fotografia lui Donge și curiozitatea înfrînse proasta dispoziție a bătrînului. El se aplecă, și trebui să apropie cartonul la mai puțin de douăzeci de centimetri de ochi. Fața lui rămase nemișcată. Înălță din umeri :

— Nu-mi spune nimic... șopti el, cu regret parcă.

Cele două femei rămăseseră în stradă, în fața vitrinei. Maigret o chemă pe Charlotte.

— Dar pe dînsa o recunoști ?

Dacă juca teatru, înseamnă că Charlotte avea un talent nemaipomenit. Ea privea în jur, uimită și stînjenită în același timp, două sentimente pe care locul le putea stîrni pe deplin.

— Ce se întîmplă ?... începu ea.

Era îngrozită. Se întreba de ce o aduseseră acolo. Căuta instinctiv sprijinul lui Gigi, care intrase fără să fie poftită.

— O să mai aduceți multă lume la mine ?

— Nu cunoști pe nici una din ele ? Nu poți să-mi spui dacă scrisoarea adresată lui J.M.D. a fost cerută de o femeie sau de un bărbat, nici cînd a fost ridicată această scrisoare ?

Fără să-i răspundă, bătrînul apucase un oblon din lemn, pe care se duse să-l atîrne în fața ușii. Nu aveau de făcut altceva decît să bată în retragere. Maigret, Lucas și cele două femei se treziră pe trotuar, sub castanii ai căror muguri nu vor întîrzia să plesnească.

— Voi două puteţi pleca !

Le privi îndepărtîndu-se. Nu parcurseseră nici zece metri, cînd Gigi începu să-i vorbească prietenei sale cu însufleţire, mergînd atît de repede, încît durdulia Charlotte abia se putea ţine după ea.

— Ceva nou, şefule ?

Ce-ar fi putut să-i răspundă Maigret ? Era îngrijorat şi mahmur. Ai fi zis că, în loc să-l însenineze, primăvara îl enerva.

— Nu ştiu... Ascultă... du-te la masă... După prînz să stai în birou... Anunţă băncile, atît pe cele din Franţa cît şi pe cele din Bruxelles ; dacă li se va prezenta un cec de două sute optzeci de mii de franci...

Se afla la doi paşi de *Majestic*. O luă pe strada Ponthieu, şi intră într-o cîrciumă învecinată cu intrarea de serviciu a marelui hotel. Aici se putea ciuguli ceva şi el comandă o iahnie de fasole cu afumătură, pe care o mîncă singur, posomorît, la o măsuţă din fund, nu departe de doi clienţi care înfulecau grăbiţi înainte de a se duce la curse şi care vorbeau despre cai.

Dacă l-ar fi urmărit cineva în după-amiaza aceea, i-ar fi fost greu să spună tot ce-a făcut. Şi-a isprăvit prînzul, a băut o cafea, a cumpărat tutun pe care l-a îndesat în pungă. A ieşit apoi din cîrciumă şi a rămas un timp pe trotuar să privească în jurul lui.

De bună seamă, nu avea un plan bine stabilit. Intră agale pe coridorul hotelului şi se opri în faţa ceasului de pontaj. Parcă ar fi fost un călător care, avînd de aşteptat mai multe ceasuri într-o gară, se distrează acţionînd automatele cu bomboane.

Oamenii treceau pe lîngă el, mai ales bucătarii cu şervetul în jurul gîtului, şi se duceau să bea un păhărel la cîrciuma de alături.

Pe măsură ce înaintai pe coridor, se simţea mai multă căldură şi mirosul de bucătărie devenea mai puternic.

În vestiar nu era nimeni. Se spălă pe mîini la chiuvetă, doar așa, ca să treacă timpul, petrecu zece minute curățindu-și unghiile. Apoi, fiindu-i prea cald, își scoase pardesiul și îl agăță în dulapul cu numărul 89.

Jean Ramuel trona în colivia de sticlă. În fața lui, în cafegerie, cele trei femei se mișcau în ritm accelerat, împreună cu un nou angajat în haină albă, înlocuitorul lui Prosper.

— Cine-i ăsta ? îl întrebă Maigret pe Ramuel.

— Un temporar, pe care l-au angajat pînă vor găsi pe cineva. I se spune domnul Charles. Va să zică, domnule comisar, ați venit să mai dați o raită pe aici ? Permiteți ?

Era ora de vîrf. Clientela de lux mănîncă tîrziu la prînz, astfel că fișele se îngrămădeau în fața lui Ramuel, chelnerii defilau, telefoanele sunau toate deodată, ascensoarele cu mîncare funcționau fără răgaz.

Cu pălăria pe cap, cu mîinile în buzunare, Maigret umbla de colo-colo, se oprea în spatele unui bucătar care turna sosul, de parcă operațiunea l-ar fi interesat din cale-afară, apoi îl vedeai acolo unde se spălau vasele ori cu fața lipită de geamurile de la sala curierilor.

La fel cum procedase și la prima anchetă, el începu să urce pe scara de serviciu, de data aceasta parcurgînd însă toate etajele, pe îndelete, păstrînd pe chip aceeași expresie de nemulțumire. În vreme ce cobora, subdirectorul îi veni în întîmpinare, cu sufletul la gură.

— Mi s-a comunicat adineauri că sînteți aici, domnule comisar. Presupunem că n-ați luat încă masa. Dacă-mi îngăduiți...

— Mulțumesc, am mîncat.

— Pot să vă întreb dacă aveți ceva noutăți ? Am fost de-a dreptul uluit cînd l-au arestat pe Prosper Donge. Spuneți-mi sincer, chiar nu vreți să serviți nimic ? Nici măcar un păhăruț de lichior ?

Pe scara aceea îngustă, alături de un Maigret, care nu-și trăda cîtuși de puțin gîndurile, directorul se simțea

descumpănit. În astfel de împrejurări, comisarul manifestă o inerție de pachiderm.

— Am nădăjduit că lucrurile nu vor ajunge pe mîna gazetarilor. Știți ce înseamnă toate acestea pentru un hotel... Cît despre Donge...

Spre disperarea lui, Maigret nu rostea nici un cuvînt de care să se poată agăța. Începuseră să coboare scara și ajunseseră în subsol.

— Acum cîteva zile, pe băiatul acesta l-aș fi dat drept exemplu... Fiindcă, după cum vă puteți închipui, într-un hotel ca al nostru se perindă tot felul de oameni.

Privirea lui Maigret se muta de la o despărțitură la alta sau, cum le spunea el, de la un acvariu la altul. În cele din urmă ajunse la vestiar, în fața acelui faimos dulap cu numărul 89, unde își curmaseră firul două vieți omenești.

— În ceea ce-l privește pe bietul Colleboeuf... Iertați-mă dacă vă plictisesc... Eu m-am gîndit la un lucru... Nu sînteți de părere că e nevoie de o putere mai mult decît obișnuită ca să strîngi de gît un om, în plină zi, la cîțiva metri de mai multe persoane, altfel spus, fără ca victima să scoată un strigăt ori să se apere ? La ora aceasta s-ar mai putea, fiindcă toată lumea se agită și e un adevărat vacarm. Dar pe la ora patru și jumătate sau cinci după-amiază...

— Probabil că acum tocmai luați masa, șopti Maigret.

— Nu face nimic. Nu prea mîncăm noi la oră fixă.

— Vă rog, faceți-mi plăcerea și duceți-vă să isprăviți masa. Eu mă mai învîrtesc pe aici... Scuzați-mă...

Străbătu din nou coridoarele, deschise niște uși, le închise la loc, își aprinse o pipă pe care o lăsă apoi să se stingă.

Pașii îl purtau mereu spre cafegerie și începea să cunoască toate mișcările celor aflați în ea. Bombănea printre dinți cuvinte fără noimă, cum ar fi :

— Bun... Donge e acolo... E acolo în fiecare zi, începînd de la ceasurile şase dimineaţa... Bun !... Acasă a băut o ceaşcă de cafea pe care i-a încălzit-o Charlotte cînd s-a întors... Bun !... Presupun că aici mai bea o ceaşcă, dintre primele care ies din filtru... Bun !...

Ce importanţă aveau toate acestea ?

— Obişnuieşte să-i ducă o ceaşcă de cafea portarului de noapte... Bun ! În ziua aceea trecuse de şase şi zece şi Donge încă nu urcase, astfel că Justin Colleboeuf coborîse... Bun... În sfîrşit... din pricina asta ori dintr-alta... Hm !

Acum nu se mai umpleau aceleaşi ibrice mici din argint, ca la gustarea de dimineaţă, ci unele din pămînt smălţuit, aşezat ficcare sub cîte un mic filtru.

— În timpul dimineţii, micul dejun se desfăşoară într-un ritm mai accelerat... Bun !... După aceea Donge mănîncă şi el ceva... I se aduce mîncarea pe o tavă...

— N-aţi vrea să vă daţi puţin mai la stînga sau mai la dreapta, domnule comisar ? Mă împiedicaţi să număr ceştile.

Vorbise Ramuel, care, din colivia lui de sticlă, trebuia să supravegheze totul. Ia te uită ! Pe deasupra, mai număra şi ceştile de la cafegerie.

— Scuzaţi-mă că v-am cerut asta...

— Nu face nimic !

Ora trei. Ritmul încetineşte. Unul dintre bucătari s-a îmbrăcat să plece.

— Ramuel, dacă mă caută cineva spune-i că mă întorc pe la cinci. Mă duc să-mi plătesc impozitul.

Aproape toate ibricele maronii fuseseră înapoiate goale. Domnul Charles ieşi din cafegerie, porni pe coridorul care ducea în stradă, nu fără a privi curios spre comisar. De bună seamă că femeile îi spuseseră cine era. Se întoarse peste cîteva minute cu un ziar de după-amiază. Era puţin după ora trei. Femeile spălau vasele, cu braţele vîrîte pînă la cot în apa caldă.

Domnul Charles se așeză comod în fața măsuței lui, își desfăcu ziarul, își puse ochelarii și, aprinzîndu-și o țigară, începu să citească. Deși lucrul în sine nu avea nimic extraordinar, Maigret făcu ochii mari.

— De fapt, acum e pauză — îi spuse el, zîmbind, lui Ramuel, care-și clasa fișele.

— Ține așa pînă pe la patru și jumătate. Atunci începe din nou forfota, pentru ceaiul dansant.

Se mai scurseră cîteva minute și Maigret tot nu se îndura să părăsească locul. Deodată, în cafegerie se auzi chemarea unei sonerii. Domnul Cherles se ridică, bombăni ceva la adresa telefonului, își lăsă cu părere de rău ziarul și se îndreptă spre niște coridoare îndepărtate.

— Unde se duce ?

— Cît e ceasul ? Trei și jumătate ? Fără-ndoială că l-a chemat intendentul să-i dea provizii de cafea și ceai.

— Așa se întîmplă în fiecare zi ?

— Întocmai.

Ramuel se uită după Maigret, care, la fel de liniștit, intră în cafegerie. Acolo făcu un gest destul de banal. Se mulțumi să deschidă sertarul mesei, o masă obișnuită din lemn, vopsită în alb. Găsi înăuntru o sticluță de cerneală, un toc și un plic cu hîrtie de scrisori. Tot acolo se mai aflau niște capete de creioane și două sau trei formulare pentru mandate poștale. Tocmai închidea la loc sertarul, cînd se întoarse domnul Charles, cu brațele încărcate de pachete. Văzîndu-l pe Maigret, aplecat peste masă, se înșelă asupra intențiilor acestuia.

— Puteți să-l luați... spuse el, referindu-se la ziar. Mare lucru nu scrie. Eu, unul, nu citesc decît foiletonul și mica publicitate.

Parcă de asta îi păsa lui !

— Iată !... Prosper Donge stă liniștit la această masă... Lîngă el, cele trei femei se agită printre aburii spălătorului... El...

Treptat, comisarul își pierde înfățișarea grooaie, acrul adormit. S-ar zice că și-a amintit dintr-o dată că are de făcut ceva urgent. Fără să spună nimănui la revedere, el se îndreptă cu pași grăbiți spre vestiar, își luă pardesiul, pe care-l îmbrăcă din mers, și în clipa următoare se afla pe bancheta unui taxi.

— La secția financiară a Parchetului ! îi strigă el șoferului.

Ora patru fără un sfert. Oare va mai găsi pe cineva ? Dacă totul o să meargă bine, nădăjduia ca înainte de căderea nopții...

Întoarse capul. Mașina tocmai trecuse pe lîngă Edgar Fagonet, zis Zebio, care se îndrepta pe jos spre *Majestic*.

CINA DE LA „COUPOLE"

Operațiunea s-a efectuat în mod voit cu multă zarvă, astfel că însuși bătrînul anticar, ce-și trăia ultimele zile retras ca o cîrtiță în fundul dughenii lui întunecoase, își tîrî picioarele goale pe dușumea, pînă la ușă.

Era cu puțin înainte de ora șase. Prăvăliile mohorîte de pe strada Saints-Pères erau slab luminate, iar pe stradă mai întîrzia lumina vineție a crepusculului.

Mașina poliției se năpusti de pe chei, claxonînd cu atîta zgomot, încît îi sperie pe toți anticarii aflați în prăvăliile lor. Apoi se opri la marginea trotuarului, scîrțiind din frîne, în vreme ce trei bărbați săreau din ea, cu aer hotărît, de parcă ar fi răspuns la o chemare urgentă.

Maigret se îndreptă singur spre o ușă, de al cărei geam se zărea lipit, ca un decupaj, chipul palid și speriat al vîn-

zătorului. Un inspector intrase în gang, să se asigure că magazinul nu are altă ieşire, iar cel care rămăsese pe trotuar părea mai degrabă o caricatură de inspector, cu mustăţi stufoase, privirea întunecată şi neîncrezătoare. Maigret îl alesese dinadins.

În prăvălia cu pereţii acoperiţi de covoare orientale, unde domnea o linişte plăcută, vînzătorul încerca să-şi vină în fire.

— Doriţi să vorbiţi cu domnul Atoum ? Să văd dacă-i aici...

Comisarul îl dădu la o parte din cale. Zărise, printr-o crăpătură a covorului din fund, o lumină mai roşiatică şi auzise murmur de voci. Ajunse imediat în pragul unei mici încăperi, cu pereţii alcătuiţi din patru covoare, avînd drept mobilier un divan cu perne din piele multicoloră şi un gheridon cu incrustaţii de sidef, pe care fumega o cafea turcească.

Un bărbat, aflat în picioare, tocmai se pregătea să plece şi nu părea mai liniştit decît vînzătorul. Un altul, tolănit pe divan, fuma dintr-un trabuc cu capătul aurit şi rostea nişte cuvinte într-o limbă străină.

— Domnul Atoum, nu-i aşa ? Sînt comisarul Maigret, de la Poliţia judiciară.

Vizitatorul îşi grăbi plecarea şi se auzi uşa de la intrare închizîndu-se după el, în vreme ce Maigret se aşezase pe marginea divanului şi examina plin de curiozitate ceşcuţele de cafea turcească.

— Nu mă recunoşti, domnule Atoum ? Am petrecut totuşi o jumătate de zi împreună... Să fie vreo opt ani de atunci... Frumoasă călătorie ! Munţii Vosgi, Alsacia ! Dacă-mi aduc bine aminte, ne-am despărţit lîngă un indicator de frontieră.

Atoum era gras, dar avea un obraz tînăr şi nişte ochi minunaţi. Foarte îngrijit îmbrăcat, parfumat, cu degetele împodobite de inele, el rămăsese tolănit în fundul diva-

nului, iar această încăpere mică, luminată de o lampă din imitație de alabastru, evoca mai degrabă o scenă dintr-un bazar oriental decît o scenă pariziană.

— Oare ce făcuseși atunci ? Nu mare lucru, dacă nu mă-nșel. Doar că actele dumitale nu erau în regulă și guvernul francez a preferat să-ți ofere o călătorie pînă la frontieră. De altfel, te-ai întors chiar în aceeași seară ; dar aparențele erau salvate și cred că ți-ai găsit niscai protectori.

Atoum nu-și pierduse deloc sîngele rece și stătea în fața lui Maigret, neclintit ca o pisică amorțită.

— Te-ai făcut apoi bancher, de vreme ce nici în Franța nu se cere un cazier judiciar nepătat celor ce mînuiesc banii cetățenilor. Ai avut din nou necazuri, domnule Atoum...

— Domnule comisar, îmi pot îngădui să vă întreb...

— Cu ce scop am venit aici, nu-i așa ? Ca să fiu sincer, încă nu știu nici eu. La ușă se află o mașină și cîțiva oameni de-ai mei. Se prea poate să plecăm împreună.

Atoum schiță un gest prin care-l invita pe Maigret să servească o țigară, dar acesta refuză. Atunci își aprinse el una, fără să-i tremure cîtuși de puțin mîna.

— Dar s-ar putea să plec liniștit și să te las aici...

— Și asta de ce ar depinde ?

— De răspunsul pe care mi-l vei da la o mică întrebare. Îți cunosc atît de bine discreția, încît mi-am luat dinainte unele măsuri ca să ți-o retez. Pe cînd erai bancher, ai avut un contabil, mîna dumitale dreaptă, omul dumitale de încredere — bagă de seamă că nu spun complicele dumitale — care se numea Jean Ramuel... Uite, aș vrea să știu de ce te-ai despărțit de un colaborator atît de prețios, ca să fiu mai precis, de ce l-ai dat afară ?

Se așternu tăcerea. Atoum cugeta.

— Vă înșelați, domnule comisar. Pe Ramuel nu l-am dat afară, el a vrut să plece, de bunăvoie, din motive de sănătate, dacă nu mă-nșel...

Maigret se ridică în picioare.

— Cu atît mai rău ! În cazul acesta voi adopta prima soluție. Te rog să mă urmezi, domnule Atoum.

— Unde aveți de gînd să mă duceți ?

— La frontieră, pentru a doua oară.

Pe buzele lui Atoum înflori un zîmbet.

— Doar că acum vom schimba direcția. Închipuie-ți că am poftă să fac o călătorie spre Italia. Am primit asigurări că în această țară, pe care ai părăsit-o în grabă, ai uitat să execuți o condamnare de cinci ani închisoare pentru escrocherie și cecuri false... Așa că...

— Luați loc, domnule comisar.

— Crezi că nu voi fi silit să mă ridic din nou peste o clipă ?

— Ce vreți să-i faceți lui Ramuel ?

— Poate să-l trimit la locul ce i se cuvine, ce-ai zice de asta ?

Apoi, schimbînd tonul, comisarul continuă :

— Hai, Atoum ! Azi n-am timp de pierdut. Presupun că Ramuel te are la mînă.

— E drept că, de și-ar da drumul la gură, ar putea să-mi pricinuiască multe necazuri. Afacerile unei bănci sînt tare complexe. Avea mania să-și vîre nasul peste tot. Mă întreb dacă dintre două rele n-ar fi mai bine pentru mine să aleg expulzarea în Italia... Doar dacă mi-ați da dumneavoastră unele asigurări... De exemplu, dacă va vorbi despre anumite lucruri, să nu le luați în seamă, avînd în vedere că ele aparțin trecutului și că de atunci am devenit un negustor cinstit.

— S-ar putea și asta.

— Atunci am să vă spun că eu și Ramuel ne-am despărțit în urma unor discuții destul de furtunoase. Descoperisem că, fiind angajatul meu, el lucra pe cont propriu și că săvîrșise un număr de falsuri în acte.

— Presupun că ați păstrat niște documente.

Clipind din ochi, Atoum mărturisi încet :

— La rîndul lui, a păstrat și el altele, încît...

— Încît vă aveţi reciproc la mînă. Ascultă, Atoum, vreau să-mi dai imediat aceste documente.

Negustorul mai şovăi o clipă : să stea la puşcărie în Italia sau în Franţa ? În cele din urmă se ridică. Dădu la o parte o pictură, în spatele căreia se afla o casă de bani mică, zidită în perete, şi o deschise.

— Iată nişte poliţe în care Ramuel a imitat nu numai semnătura mea, ci şi semnăturile a doi clienţi de-ai mei. Dacă veţi găsi la el un carneţel roşu, în care îmi notam diferite operaţiuni, v-aş fi recunoscător să mi-l...

Străbătînd apoi prăvălia, în urma lui Maigret, arată spre un minunat covor oriental, şoptind :

— Mă întreb dacă doamnei Maigret i-ar place acest desen...

*
* *

Era ora opt şi jumătate cînd Maigret intră în marea sală a restaurantului „Coupole" şi se îndreptă spre partea unde se servea masa. Era singur, cu melonul dat pe ceafă, cu mîinile în buzunare, ca de obicei. Părea că nu face decît să-şi caute un loc liber. Deodată, ochii i se opriră asupra unui om mărunţel, aşezat în faţa unei farfurii şi a unei halbe cu bere.

— Ia te uită ! Lucas... E liber locul de lîngă dumneata ?

Se aşeză, ca omul bucuros că va mînca bine, apoi se sculă pentru a-şi lăsa pardesiul la garderobă. Lîngă el, o femeie de o vulgaritate izbitoare, aşezată dinaintea unei jumătăţi de langustă de proporţii considerabile, strigă cu glas neplăcut :

— Chelner !... Adu-mi altă maioneză... Asta pute a săpun...

Maigret se întoarse spre ea, apoi spre bărbatul aşezat alături, arătîndu-se de-a dreptul uimit.

— Poftim ! Domnul Ramuel... Ca să vezi ce mică e lumea ! N-aţi vrea să faceţi prezentările ?

— Soția mea... Comisarul Maigret, de la Poliția judiciară.

— Încîntată, domnule comisar.

— Chelner ! Adu-mi un biftec, niște cartofi prăjiți și o halbă.

Privirea i se opri în farfuria lui Ramuel, în care se aflau doar niște tăiței fără unt și fără brînză.

— Știi la ce mă gîndesc ? spuse el pe un ton prietenos. Mă gîndesc, domnule Ramuel, că dumneata n-ai avut niciodată noroc. Asta m-a izbit de cînd te-am văzut prima dată. Există oameni cărora nu le reușește nimic și am constatat că, pe deasupra, aceștia sînt victimele celor mai neplăcute boli sau infirmități.

— Are să se folosească de spusele dumneavoastră pentru a-și scuza caracterul lui murdar ! rosti Marie Deligeard, adulmecînd noua maioneză ce i se adusese tocmai atunci.

— Inteligent, cult, muncitor cum ești dumneata — urmă comisarul — ar fi trebuit să te îmbogățești de zece ori pînă acum. Și e ciudat că, în repetate rînduri, ai fost pe cale să-ți faci o situație grozavă. Mai întîi la Cairo, apoi în Ecuador... De fiecare dată, după un urcuș rapid, ai căzut iar acolo de unde ai plecat. Găsești un post bun la o bancă ? Din întîmplare dai peste un bancher necinstit, un Atoum, și ești nevoit să pleci din nou.

Mesenii din jurul lor erau departe de a bănui urmările acestei conversații. Maigret vorbea pe un ton prietenos și începuse să mănînce cu poftă, în vreme ce Lucas stătea cu nasul în farfurie, iar Ramuel părea foarte absorbit de tăițeii săi.

— De fapt, nu mă așteptam deloc să te întîlnesc aici, pe bulevardul Montparnasse, cînd te credeam urcat în trenul de Bruxelles.

Ramuel rămase neclintit, dar se îngălbeni și mai tare, iar degetele i se crispară pe furculiță. Nevasta lui strigă uimită :

— Ce... Cum ?..: Voiai să pleci la Bruxelles şi nu mi-ai spus nimic ? Ce-nseamnă asta, Jean ?... Altă muiere ?

Maigret interveni împăciuitor :

— Vă pot asigura, doamnă, că nu-i vorba de o femeie. Fiţi liniştită ! Dar soţul dumneavoastră, vreau să spun prietenul dumneavoastră...

— Puteţi spune soţul meu. Nu ştiu ce v-a îndrugat el în privinţa asta, dar sîntem cu adevărat căsătoriţi. Ca dovadă... Ea scotoci grăbită în poşetă şi scoase de acolo o hîrtie mică, împăturită, îngălbenită şi roasă. Uitaţi-vă ! Asta-i certificatul nostru de căsătorie.

Actul era redactat în limba spaniolă şi pe el se aflau numeroase timbre şi ştampile ale Republicii Ecuador.

— Răspunde-mi, Jean, ce voiai să faci la Bruxelles ?

— Dar... Mie nici prin gînd nu mi-a trecut...

— Haide, domnule Ramuel... Scuză-mă... N-am vrut să stîrnesc o ceartă de familie... Cînd am aflat că ţi-ai retras aproape toţi banii de la bancă şi că ai cerut un cec de două sute optzeci de mii de franci plătibili la Bruxelles...

Maigret se grăbi să-şi umple gura cu cartofi prăjiţi, fiindcă abia se stăpînea să nu pufnească în rîs. Într-adevăr, simţea un picior aşezat peste al său, piciorul lui Ramuel, care-l implora în felul acesta să tacă. Prea tîrziu însă. Uitîndu-şi langusta, uitînd de zecile de oamenii care mîncau la mesele din jurul lor, Marie Delegeard, ori mai degrabă Marie Ramuel, dacă ar fi să dăm crezare hîrtiei, se pornise.

— Aţi spus două sute optzeci de mii de franci ? Aşa, va să zică ! Avea două sute optzeci de mii de franci la bancă şi mie nu-mi dădea nici strictul necesar ?

Maigret îşi îndreptă instinctiv privirea la langusta şi la sticla de Riesling, care costa douăzeci şi cinci de franci.

— Răspunde, Jean ! E adevărat ?

— Habar n-am ce vrea să spună domnul comisar.

— Ai tu un cont la bancă ?

— Îţi repet că nu există nici un cont la bancă şi că de-aş avea cu două sute optzeci de mii de franci...

— Ce spuneţi de asta, domnule comisar ?

— Doamnă, sînt dezolat că v-am pricinuit asemenea enervare. Credeam că sînteţi la curent, că soţul dumneavoastră nu vă ascunde nimic...

— Acum înţeleg !

— Ce înţelegeţi ?

— Atitudinea lui din ultima vreme. Prea era blînd, prea era ascultător. Dar simţeam eu că ceva nu e în regulă. De fapt, îşi pregătea lovitura !

Cei din jur se întorseseră spre ei rîzînd, fiindcă spusele Mariei se auziră pînă la a treia masă.

— Marie ! o imploră Ramuel.

— Aşa, va să zică, adunai bani pe ascuns, fără să ştiu eu, mă lăsai să mă zbat cu lipsurile şi te pregăteai s-o ştergi. Într-o bună zi, ia-l de unde nu-i ! M-aş fi trezit singură, într-o casă, pentru care nici chiria n-ar fi fost plătită ! Dar nu ţine, scumpule. Ai mai încercat tu de două ori să te descotoroseşti de mine şi nu ţi-a mers. Sînteţi sigur că nu-i nici o femeie la mijloc, domnule comisar ?

— Spuneţi-mi, domnule comisar, nu credeţi că ar fi mai bine să continuăm într-altă parte discuţia asta ?

— Nicidecum ! Nicidecum ! suspină Maigret. Ştii, aş vrea... Chelner !

El arătă spre căruciorul argintiu, cu capacul bombat, ce era împins printre mese.

— Ce ai în roaba dumitale ?

— Antricoate de vacă...

— Dă-mi şi mie o bucată... Vrei şi tu puţin antricot de vacă, Lucas ? Mai dă-ne şi nişte cartofi prăjiţi !

— Ia şi langusta asta, că nu-i proaspătă ! ceru nevasta lui Ramuel. Dă-mi şi mie ce ţi-a comandat comisarul... Care va să zică, mîrlanul avea bani la ciorap şi...

Femeia transpirase de atîta zbucium şi simţi nevoia să-şi împrospăteze chipul, scuturînd deasupra feţei de masă un puf roz de pudră, de o curăţenie îndoielnică.

Îţi puteai da seama că Ramuel îi face semn cu piciorul pe sub masă, doar-doar s-o hotărî să-şi ţină gura. Dar ea nu voia să priceapă şi-i răspundea lovindu-l furioasă cu tocurile pantofilor :

— Ai să mi-o plăteşti, secătură ! Aşteaptă puţin...

— Ai să vezi îndată că totul se va lămuri... Nu ştiu de ce crede comisarul că eu...

— Sînteţi sigur că nu vă înşelaţi ? Fiindcă vă cunosc eu pe cei de la poliţie. Atunci cînd nu aveţi nici un indiciu şi bîjbîiţi, născociţi tot felul de lucruri, ca să trageţi oamenii de limbă... Nu cumva procedaţi şi acum la fel ?

Maigret se uită la ceas. Era nouă şi jumătate. Îi făcu cu ochiul lui Lucas, iar acesta simţi nevoia să tuşească. Apoi se aplecă spre Ramuel şi însoţitoarea sa, de parcă ar fi vrut să le facă o destăinuire.

— Nu mişca, Ramuel... Nu face scandal, că tot nu-ţi ajută la nimic... Vecinul dumitale din dreapta e un om de-al nostru, iar brigadierul Lucas te-a urmărit toată după-amiaza. El mi-a telefonat că te afli aici.

— Ce înseamnă toate astea ? bîigui Marie Deligeard.

— Înseamnă că am vrut să vă las mai întîi să mîncaţi. Sînt obligat să-l arestez pe soţul dumneavoastră şi cred că e mai bine pentru toată lumea să procedăm cu discreţie... Isprăviţi de mîncat. După aceea vom ieşi împreună, ca nişte buni prieteni. Vom lua un taxi şi vom merge să dăm o raită pe la poliţie... Nici nu vă puteţi închipui cît de liniştite sînt birourile în timpul nopţii... Chelner, te rog adu-mi puţin muştar ! Şi nişte castraveciori, dacă aveţi...

Cu fruntea brăzdată de riduri, care nu erau de natură s-o înfrumuseţeze sau s-o facă mai atrăgătoare, Marie Deligeard înfulecă sălbatic, azvîrlind uneori către soţul ei

priviri fioroase. Maigret ceru a treia halbă și, aplecîndu-se din nou spre Ramuel, îi mai făcu o mărturisire:

— Închipuiește-ți că azi după-amiază, pe la patru, mi-am adus dintr-o dată aminte că dumneata ai fost sergent-major.

— Și mi-ai spus întotdeauna că ai fost sublocotenent! scrîșni nesuferita creatură, care nu lăsa să-i scape nici un prilej.

— Nu e puțin lucru să fii și sergent-major, doamnă! sergentul-major scrie toate documentele companiei. Atunci mi-am amintit de vremea milităriei mele, care a trecut de mult, după cum vă puteți închipui.

Nimic nu-l împiedica să-și rontăie cu poftă deliciosii cartofi prăjiți, crocanți pe deasupra, dar cu miezul pufos.

— Întrucît căpitanul nostru venea destul de rar pe la cazarmă, cel care iscălea biletele de voie și, în general, toate documentele era sergentul-major. Se-nțelege însă că semna cu numele căpitanului! Și semnătura era atît de perfect imitată, încît ofițerul n-a putut să deosebească niciodată ceea ce semnase cu mîna lui de ceea ce semnase sergentul-major... Ce spui de asta, Ramuel?

— Nu pricep, și, fiindcă presupun că nu aveți de gînd să mă arestați în baza unui mandat oficial, aș vrea să știu...

— Află, drăguțule, că am obținut un mandat de la secțiunea financiară a Parchetului. Te surprinde, nu-i așa? Totuși asta se întîmplă adesea... Te ocupi de o infracțiune și, fără să vrei, descoperi alta, petrecută cu ani în urmă și pe care toată lumea o credea uitată. Am în buzunar niște polițe pe care mi le-a dat un anume Atoum. Ce, nu mai mănînci? Nu serviți nimic la desert, doamnă?... Chelner!... Fiecare cu consumația lui, nu-i așa? Chelner, cît îți datorez? Un biftec, un antricot de vacă, de trei ori cartofi prăjiți și trei halbe... Ai un foc, Lucas?

XI

SERATĂ DE GALĂ LA POLIȚIA JUDICIARĂ

Străbătură gangul întunecos, scara înaltă unde ardea, din loc în loc, cîte un bec anemic și iată-i, în sfîrșit, în coridorul cel lung, cu multe uși.

Amabil, Maigret i se adresă Mariei Deligeard, care abia își mai trăgea sufletul :

— Am ajuns, doamnă, veniți-vă în fire.

Coridorul era luminat de un singur bec și doi bărbați îl măsurau cu pași mari, discutînd între ei. Erau Oswald J. Clark și *solicitor*-ul lui.

Sala de așteptare, din capătul culoarului, avea un perete din sticlă, îngăduindu-le astfel polițiștilor ca, în anumite împrejurări, să-și poată ține oaspeții sub observație. Acolo se aflau două fotolii îmbrăcate în catifea verde, iar pe cămin era așezată o pendulă stil Louis Philippe, la fel cu cea din biroul lui Maigret, oprită din mers — ca și geamăna ei — de multă vreme. Pe pereți atîrnau niște rame negre cu fotografii de-ale polițiștilor căzuți la datorie. Pe fotolii, într-un colț întunecat, stăteau două femei : Charlotte și Gigi. Pe o bancă de pe culoar, așezat între doi polițiști, se afla Prosper Donge, tot fără cravată și fără șireturi la pantofi.

— Pe aici, Ramuel ! Să intrăm în biroul meu. Dumneavoastră, doamnă, dacă nu vă supărați, v-aș ruga să treceți pentru o clipă în sala de așteptare... O conduci tu, Lucas ?

În timp ce deschidea ușa, se trezi zîmbind, cu gîndul la cele trei femei din sala de așteptare, la privirile neliniștite sau veninoase pe care precis că și le aruncau.

— Intră, Ramuel ! Ai face bine să-ți dezbraci pardesiul. Cred că o să avem de stat aici multă vreme...

Pe masă, lampa cu abajur verde era aprinsă. Maigret își scoase pardesiul și pălăria, își alese o pipă de pe birou, deschise ușa de la camera inspectorilor.

S-ar fi zis că toată Poliția judiciară, de obicei pustie noaptea, fusese deghizată într-adins. Torrence se cocoțase pe birou, cu pălăria pe cap. Trăgea dintr-o țigară, iar în fața lui, pe un scaun, stătea un bătrînel cu barba încîlcită ce-și ațintise privirea asupra ghetelor lui cu elastic. Tot acolo se afla și Janvier, care-și completa raportul, supraveghind, în același timp, pe un bărbat între două vîrste, cu înfățișarea de fost subofițer.

— Dumneata ești portarul ? îl întrebă Maigret. Vrei să treci o clipă dincolo ?

Îl lăsă să intre primul. Omul își ținea șapca în mînă și nu-l zări la început pe Ramuel, care se retrăsese în colțul cel mai întunecos al încăperii.

— Ești portar pe strada Réaumur nr. 117, nu-i așa ? La un moment dat, un oarecare Prosper Donge a închiriat unul din birourile din imobil și, de atunci, dumneata ai continuat să-i expediezi corespondența... Ia uită-te... Îl recunoști pe Donge ?

Portarul se întoarse către locul unde stătea Ramuel, clătină din cap și bombăni :

— Hm !... Hm !... Ca să fiu sincer, nu ! N-aș putea să jur... Se perindă atîția ! Unde mai pui că de atunci s-au scurs vreo trei ani, nu-i așa ?... Nu știu dacă nu greșesc, dar parcă avea barbă... La urma urmelor, s-ar putea ca cel cu barbă să fi fost altul...

— Îți mulțumesc... Poți pleca... Pe aici...

Nici o scofală ! Maigret deschise din nou ușa, strigînd :

— Domnul Jem !... În fine, nu știu cum vă numiți... Intrați vă rog... Spuneți-mi...

De data aceasta răspunsul nu se lăsă așteptat. Văzîndu-l pe Ramuel, bătrînul tresări.

— Spune !

— Ce să spun ?

— Îl recunoşti ?

Bătrînul deveni furios.

— Şi va trebui să depun mărturie la tribunal, nu-i aşa ? O să-mi pierd vremea şi o să-mi lustruiesc două-trei zile pantalonii pe băncile din sala martorilor, şi în timpul ăsta cine o să aibă grijă de afacerile mele ? Apoi, cînd voi ajunge la bară, mi se vor pune o groază de întrebări stînjenitoare, iar avocaţii vor trăncăni pe seama mea ca să mă compromită. Vă foarte mulţumesc, domnule comisar.

Apoi, dintr-o dată :

— Dar ce-a făcut persoana ?

— Printre altele a ucis doi oameni, un bărbat şi o femeie. Femeia e o americancă bogată.

— Se dă vreo recompensă ?

— Da, destul de mare.

— În cazul acesta, puteţi să scrieţi... Subsemnatul Jean Baptiste Isaac Meyer, comerciant... Sînt mulţi martori cărora li se va împărţi recompensa ? Fiindcă ştiu eu cum se întîmplă... Poliţia făgăduieşte cîte-n lună şi-n stele, iar cînd vine timpul...

— Scriu în continuare : „...*recunosc în mod formal în persoana ce-mi este prezentată drept Jean Ramuel pe individul care este abonat la oficiul meu particular de corespondenţă sub iniţialele J.M.D.*“ Asta voiai să spui, domnule Meyer ?

— Unde trebuie să iscălesc ?

— Aşteaptă ! Trebuie să adaug : „...*şi afirm că acest individ a venit să ridice ultima scrisoare la data de...*“ Acum poţi semna... Eşti un şmecher bătrîn, domnule Meyer, fiindcă nu se poate să nu-ţi dai seama că afacerea îţi va face reclamă şi că toţi cei care n-au ştiut pînă acum de poşta particulară vor da fuga la dumneata... Torrence, domnul Meyer poate pleca.

După ce se închise uşa, comisarul reciti cu satisfacţie depoziţia acestui personaj respingător. Un glas îl făcu să tresară. Glasul venea din partea încăperii aflată în

penumbră, deoarece singura lumină aprinsă era pe biroul comisarului.

— Protestez, domnule comisar, împotriva...

Atunci, dintr-o dată, Maigret păru că-şi aduce aminte de un lucru pe care-l uitase. Începu prin a lăsa în jos storul gălbui de la fereastră, apoi îşi privi mîinile. Se transformase într-un Maigret pe care puţini îl cunoşteau şi aceia se fereau să o spună.

— Ia vino tu aici, micul meu Ramuel... Vino, cînd îţi spun ! Hai, apropie-te, nu-ţi fie teamă !

— Ce vreţi cu mine ?

— Închipuieşte-ţi că de cînd am descoperit adevărul, am o poftă nebună să...

În acelaşi clipă, pumnul comisarului se prăvăli peste nasul contabilului, care ridicase prea tîrziu braţele ca să se ferească.

— Ţine ! Ştiu că nu e conform cu regulamentul, dar asta mă răcoreşte. Mîine, domnul judecător de instrucţie te va ancheta cu politeţe şi toată lumea va fi amabilă cu tine, pentru că vei deveni o vedetă a Curţii cu juri, iar domnii juraţi sînt întotdeauna impresionaţi de asemenea vedete... Pricepi ce-ţi spun ? Vezi că e o chiuvetă după uşa dulapului. Spală-te, că arăţi dezgustător.

Ramuel, pe care-l podidise sîngele, îşi curăţă, de bine, de rău, faţa.

— Ia să te văd ? Aşa mai merge ! Eşti aproape prezentabil ! Torrence ! Lucas ! Janvier ! Hai, băieţi... Să intre domnii şi doamnele.

Pînă şi colaboratorii lui erau uimiţi, văzîndu-l mult mai înfierbîntat decît se arăta de obicei, chiar atunci cînd sfîrşea o anchetă anevoioasă. Îşi aprinsese o nouă pipă. Între doi jandarmi, ţinîndu-şi stîngaci în faţă mîinile încătuşate, se ivi mai întîi Donge.

— Ai cheia ? se adresă Maigret unuia din jandarmi.

Deschise apoi încuietoarea și, în clipa următoare, cătușele se închiseră peste mîinile lui Ramuel, în timp ce Donge se uita la acesta, cu o uimire aproape comică.

Comisarul băgă de seamă că Donge nu avea nici cravată, nici șireturi la pantofi și puse să i se scoată lui Ramuel șireturile și micul papion de mătase neagră.

— Intrați, doamnelor, intrați, domnule Clark. E adevărat că dumneavoastră n-o să înțelegeți, dar o să-l rugăm pe domnul Davidson să vă traducă. Sînt scaune pentru toată lumea ? Da, Charlotte, poți să te apropii de Prosper. Te rog, însă, fără îmbrățișări. Cel puțin deocamdată... E toată lumea aici ? Închide ușa, Torrence !

— Spuneți-mi ce-a făcut ? întrebă cu glas răgușit doamna Ramuel.

— Ia loc și dumneata, doamnă ! Nu pot suferi să vorbesc unor oameni care stau în picioare... Nu, Lucas, nu-i nevoie să aprinzi plafoniera... E mai intim așa... Ce-a făcut ? A continuat să facă ceea ce a făcut toată viața: falsuri. Și, uite, pun prinsoare că, dacă te-a luat de nevastă și a petrecut atîția ani lîngă o otravă ca dumneata, să-mi fie iertat c-o spun, este fiindcă îl ai cu ceva la mînă. Și-l ai la mînă fiindcă erai la curent cu matrapazlîcurile lui de la Guayaquil. Am expediat o telegramă acolo și una la sediul societății din Londra. Știu de pe acum ce răspuns voi primi.

Se auzi atunci glasul îngrozitoarei Marie :

— Nu spui nimic, Jean ? Deci e adevărată povestea cu cele două sute optzeci de mii de franci și cu plecarea la Bruxelles ?

Se ridicase ca împinsă de un arc și-i striga furioasă :

— Hoțule ! Secătură ce ești ! Cînd mă gîndesc...

— Liniștește-te, doamnă ! E mai bine că nu ți-a spus nimic, pentru că aș fi fost silit să te arestez și pe dumneata, drept complice, atît la fals în acte publice cît și la o dublă crimă.

Din această clipă se ivi un element aproape hazliu. Domnul Clark, care nu-şi dezlipea ochii de la Maigret, se apleca mereu spre *solicitor*-ul său, adresîndu-i cîteva cuvinte în englezeşte. De fiecare dată, comisarul îi arunca o privire şi era încredinţat că americanul nu făcea decît să repete în limba lui : „*Ce spune ?*“

Între timp, Maigret continuă :

— Ţie, biata mea Charlotte, trebuie să-ţi mărturisesc un lucru pe care s-ar putea să ţi-l fi mărturisit şi Prosper în ultima seară pe care aţi petrecut-o împreună. Atunci cînd, socotindu-l vindecat, i-ai vorbit despre scrisoarea lui Mimi şi i-ai povestit despre copil, el nu era cîtuşi de puţin vindecat. N-a zis nimic, dar, odată ajuns la cafegerie, în pauza de la ora trei s-a apucat să-i scrie fostei lui iubite o scrisoare lungă. Nu-ţi mai aduci aminte, Donge ?

Donge nu-şi mai amintea. Nu înţelegea nimic din cele ce se petreceau şi se uita în jur cu ochii lui spălăciţi.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, domnule comisar.

— Cîte scrisori ai scris ?

— Trei.

— Şi pe cînd le scriai, n-ai primit niciodată un telefon ? N-ai fost chemat de magazioner să te duci să iei proviziile pentru ziua următoare ?

— Se poate... Da... Cred că aşa s-a întîmplat...

— Şi scrisoarea rămînea pe masă, chiar în faţa cuştii lui Ramuel, a lui Ramuel-Nenorocosul ! A lui Ramuel care a comis toată viaţa lui falsuri, dar care n-a izbutit să se pricopsească. Cui îi încredinţai scrisorile ca să le pună la poştă ?

— Comisionarului... Se ducea sus, în hol, unde se află o cutie poştală.

— Astfel că lui Ramuel nu-i era greu să pună mîna pe ele. Iar Mimi... Vă cer scuze, domnule Clark... Pentru noi ea rămîne tot Mimi... Să zicem doamna Clark, după ce a primit la Detroit scrisori de la un bărbat îndrăgostit,

în care era vorba mai ales de fiul lui, a început să primească niște scrisori amenințătoare, avînd același scris și semnate tot Donge. Numai că prin acestea i se cereau bani. Noul Donge pretindea să i se plătească tăcerea.

— Domnule comisar ! strigă Prosper.

— Taci din gură, omule ! Încearcă să pricepi odată, pentru numele lui Dumnezeu ! Fiindcă urzeala e bine întocmită, te rog să mă crezi. Asta-i o dovadă în plus că Ramuel n-a avut niciodată noroc. Mai întîi a trebuit să-i scrie lui Mimi că ți-ai schimbat adresa, ceea ce nu era greu de crezut, avînd în vedere că în scrisorile trimise n-ai fost prea vorbăreț cu privire la noul dumitale fel de viață. Așa se face că a închiriat biroul din strada Réaumur pe numele Prosper Donge.

— Dar...

— Ca să închiriezi un birou, n-ai nevoie de nici un act de identitate și ți se trimite corespondența sosită pe numele dumitale. Din nefericire, cecurile trimise de Mimi sînt pe numele de Prosper Donge, iar băncile pretind acte în regulă. Vă spun din nou că Ramuel e un artist în felul lui. Pentru a-l putea demasca a trebuit să aflu mai întîi că dumneata aveai la prînz un răgaz de o jumătate de oră, în cafegerie, în fața cuștii lui de sticlă, cu alte cuvinte, sub ochii lui, și că dumneata profitai de această pauză pentru a-ți scrie corespondența. Iată că, la un moment dat, dumneata scrii băncii o scrisoare, cerîndu-i să-ți lichideze contul și să-ți transfere soldul la Saint-Cloud. Dar la Creditul lyonez nu ajunge această scrisoare, ci alta, scrisă de Ramuel, tot cu scrisul dumitale, prin care se anunță doar o simplă schimbare de adresă. De acum înainte, corespondența pe numele Donge va trebui trimisă în strada Réaumur nr. 117. Cecul era trimis, apoi era vărsat în cont. În privința celor opt sute și ceva de franci pe care i-ai primit la Saint-Cloud, aceștia ți-au fost trimiși de Ramuel prin poștă, în numele băncii. După cum vedeți, o excrocherie șlefuită cu multă migală !

Cu atîta grijă, încît Ramuel se teme pînă şi de adresa aceasta din strada Réaumur, astfel că, din exces de prevedere, cere să i se expedieze corespondenţa la o căsuţă poştală. Cine ar putea să-i mai dea de urmă ? Ori, dintr-o dată, se iveşte o întîmplare neprevăzută. Mimi se află în Franţa... Mimi se află la *Majestic*... De la un ceas la altul, Donge, adevăratul Donge, ar putea s-o întîlnească, să-i spună că el nu a şantajat-o niciodată şi...

Charlotte era copleşită. Plîngea fără să ştie de ce, aşa cum ar fi plîns citind un roman trist ori văzînd un film de dragoste. Gigi îi şoptea la ureche :

— Potoleşte-te ! Potoleşte-te !

Şi fără-ndoială că domnul Clark continua să-i şoptească *solicitor*-ului său : „Ce zice ?"

— Moartea doamnei Clark — continuă Maigret — a fost neprevăzută. Ramuel, care avea acces la registrele hotelului, ştia că aceasta locuieşte la *Majestic*. Donge habar n-avea. A aflat doar din întîmplare, dintr-o discuţie auzită în sala curierilor. Scrie un bilet şi stabileşte o întîlnire la şase dimineaţa, voind, desigur, să-şi ceară fiul, să plîngă, să imploreze. Dacă întîlnirea ar fi avut loc, sînt încredinţat că Mimi l-ar fi îmbrobodit din nou. El nu bănuieşte că aceasta îşi cumpărase un revolver, socotind că are de-a face cu un şantajist. Ramuel e neliniştit... Nu se mai dezlipeşte de subsolul *Majestic*-ului. Biletul trimis de Donge printr-un hamal i-a scăpat... Asta e tot !... Plesneşte un cauciuc... Donge întîrzie un sfert de ceas... Văzînd-o pe tînăra femeie rătăcind prin coridoarele subsolului, Ramuel bănuieşte ce s-a întîmplat şi se teme că totul va fi dat în vileag. O strînge de gît şi o împinge într-un dulap. Îşi dă repede seama că bănuielile vor cădea asupra lui Donge şi că nimeni nu se va gîndi la el. Ca să fie mai sigur, scrie o scrisoare anonimă, cu scrisul Charlottei... Fiindcă în sertarul din cafegerie sînt nişte bileţele de-ale Charlottei. E un artist, v-o repet ! Un maestru ! Face

treaba cu migală ! Cînd își dă seama că bietul Justin Colleboeuf l-a văzut... Cînd Colleboeuf vine să-i spună că sufletul și conștiința lui îl obligă să-l denunțe justiției, se ivește o nouă crimă, lesne de înfăptuit și lesne de pus tot pe seama lui Donge. Am isprăvit... Torrence, udă un șervet și dă-l nemernicului ăstuia, căruia începe iar să-i curgă sînge din nas. A alunecat adineauri și s-a izbit cu fața de colțul biroului. Ai ceva de spus, Ramuel ?

Tăcere. Dar americanul întreabă mereu : „*Ce zice ?*"

— Iar dumneata, doamnă... Cum trebuie să-ți spun, Marie Deligeard ? Doamna Ramuel ?

— Îmi place mai mult Marie Deligeard.

— Așa m-am gîndit și eu. Nu te-ai înșelat socotind că el nădăjduia să te părăsească foarte curînd. Nu aștepta decît să-și mai rotunjească puțin suma pe care o avea la bancă. Ar fi putut pleca să-și îngrijească ficatul în străinătate, singur, departe de zbieretele dumitale...

— Ia te uită !

— Cu tot respectul, doamnă ! Cu tot respectul !

Apoi dintr-o dată :

— Jandarmi, duceți prizonierul la arest. Mîine sper că judecătorul Bonneau va avea amabilitatea să semneze un mandat definitiv și că...

Gigi stătea într-un colț al încăperii, cocoțată pe picioroangele ei. Fără-ndoială că emoțiile îi stîrniseră o asemenea poftă de drog, încît o apucase ameteala, iar nările îi palpitau ca o pasăre rănită.

— Scuzați, domnule comisar...

Vorbea *solicitor*-ul. Clark stătea în spatele lui.

— Clientul meu ar dori să avem cît mai curînd posibil o întrevedere, în cabinetul meu, dumneavoastră, domnul Donge și el, în legătură cu... cu copilul care...

— Auzi, Prosper ? strigă Gigi din colțul ei, triumfătoare.

— Ați fi de acord pentru mîine ? Sînteți liber mîine dimineață, domnule Donge ?

Donge nu era în stare să răspundă. Se prăbuşise dintr-o dată. Se aruncase la pieptul Charlottei şi plîngea, plîngea din tot sufletul, iar aceasta, puţin stînjenită, îl mîngîia ca pe un copil :

— Linişteşte-te, Prosper ! O să-l creştem împreună ! O să-l învăţăm franţuzeşte... O să...

Maigret, cine ştie de ce, deschisese aproape toate sertarele biroului. Îşi amintise că într-unul din ele vîrîse nişte pachetele, găsite în cursul unei percheziţii recente. Luă unul, şovăi, înălţă din umeri. Apoi, fiindcă Gigi era gata să se prăbuşească, se duse lîngă ea. Mîna lui o atinse pe a ei...

— Domnilor şi doamnelor, este ora unu noaptea... Dacă-mi îngăduiţi...

— *Ce spune* ? păru să mai întrebe Clark, care luase pentru prima dată contact cu poliţia franceză.

* * *

A doua zi se află că cecul de două sute optzeci de mii de franci fusese prezentat Societăţii Generale din Bruxelles, de către un anume Jaminet, exercitînd meseria de bookmaker. Jaminet îl primise *par avion* de la Ramuel, sub ordinele căruia servise cîndva în armată, în calitate de caporal. Dar asta nu-l împiedică pe Ramuel să nege pînă la capăt.

În cele din urmă tot a avut noroc, pentru că a leşinat de trei ori în cursul ultimei şedinţe — dată fiind starea proastă a sănătăţii lui — ceea ce i-a adus comutarea pedepsei cu moartea în muncă silnică pe viaţă.

Nieul-sur-Mer, 1939

STEAUA NORDULUI

I

Totul s-a datorat unui mormăit nedeslușit la telefon, sau, în orice caz, astfel a ajuns Maigret să participe la această aventură plină de neprevăzut.

Comisarul aproape că nu mai făcea parte din Poliția judiciară și peste două zile urmă să iasă oficial la pensie. Se gîndea să folosească aceste zile, ca și zilele dinainte, pentru a-și pune ordine prin dosare și a-și scoate din ele hîrtiile și însemnările personale. De treizeci de ani lucra în clădirea de pe Quai des Orfèvres, pe care o cunoștea pînă la ultimul ungher, mai bine chiar decît propriul său apartament. Nu fusese niciodată nerăbdător să iasă la pensie. Astăzi însă, cînd îl mai despărțeau doar patruzeci și opt de ore de ziua cea mare, își descoperea pornirî de militar în retragere : număra ceasurile, se gîndea întruna la căsuța care-l aștepta pe malul Loirei, unde doamna Maigret plecase mai înainte să facă pregătirile cuvenite pentru sosirea lui.

Ca să poată lucra mai în tihnă, își petrecuse toată noaptea în biroul lui, în care plutea acum un fum gros și albăstrui de pipă.

Lumina cenușie a zorilor îi dezvăluia cheiurile Senei, bătute de ploaie, cu felinarele încă aprinse. Atmosfera din jur făcea să i se perinde prin minte nenumărate interogatorii care, începute în primele ceasuri ale după-amiezii, chiar în acest birou, ajungeau la recunoașterea vinovăției

unui infractor sleit de puteri, abia în zori, cînd anchetatorul era la fel de istovit ca și cel anchetat.

Într-un birou alăturat sună telefonul. La început, Maigret nu-l luă în seamă, apoi înălță capul, amintindu-și că inspectorul de gardă intrase cu cîteva minute în urmă să-i spună că dă o fugă să bea o cafea caldă.

Uriașa clădire era pustie, cîteva becuri luminau slab coridoarele goale. Maigret intră într-un birou și ridică receptorul :

— Alo !

La celălalt capăt al firului se auzi glasul unui bărbat :

— Tu ești ?

De ce oare, în loc să răspundă nu ori să ceară amănunte, se mulțumi să mormăie ceva nedeslușit ?

— Aici Pierre... Ni se anunță de la Poliția mobilă că la hotelul *Steaua Nordului* a fost comisă de curînd o crimă misterioasă... Te duci ?

Maigret mai mormăi ceva, închise aparatul, privi stingherit în jurul lui. Știa el cum se petrec lucrurile. Inspectorul de gardă avea un prieten, care se numea Pierre, la Poliția mobilă și prietenul acesta era bucuros să-i poată vinde un pont bun.

— Încă două zile...

Maigret își umplu pipa, se întoarse la el în birou, dar nu îndrăzni să se cufunde iar în vraful de hîrtii. În clipa următoare își îndesa pe cap pălăria melon, își îmbrăca pardesiul cu guler de catifea și cobora scările, înălțînd din umeri.

Era abia șase dimineața. Telefonul acționase atît de repede, încît în clipa în care Maigret coborî din taxi pe strada Maubeuge, în apropierea Gării de Nord, la intrarea hotelului, păzită de un agent în uniformă, nu era nici un fel de îmbulzeală.

— Comisarul din cartier a sosit ?

— Încă nu. S-au dus să-l ia de acasă.

— Dar medicul ?

— A urcat adineauri.

Era un hotel de mîna a patra, genul de hotel modest pe care-l întîlneşti în vecinătatea tuturor gărilor. Într-un mic birou, în dreapta uşii, Maigret observă un pat desfăcut, care trebuia să fi fost al paznicului de noapte. Totul era cenuşiu, de o curăţenie îndoielnică, accentuată şi mai mult de lumina zorilor înecată în ploaie.

— Crima s-a petrecut la etajul al doilea, camera 32...

Scara era acoperită de un covor ros, ţinut cu vergele de alamă. Pe coridorul de la primul etaj întîlni cîteva persoane în ţinută de noapte, unele cu cîte un pardesiu îmbrăcat în chip de halat peste pijama, feţe încă somnoroase, cu expresia aceea de rătăcire pe care o dau catastrofele neaşteptate.

În trecere, Maigret aproape că se izbi de o tînără îmbrăcată într-un costum taior de culoare închisă care cobora scara.

— Dumneata unde te duci ? întrebă el, automat.

— Să prind trenul.

— Întoarce-te în camera dumitale.

— Dar...

— Nimeni nu iese din hotel fără învoirea mea. La uşă se află un agent.

Înaintînd, el o silea pe fată să urce cu spatele.

— O să dureze mult ?

— Nu ştiu. Îţi spun încă o dată să te întorci în camera dumitale.

La începutul unei anchete făcea întotdeauna pe ursuzul, dar de data aceasta mai era şi nedormit. Se deschise o uşă, cea de la camera 32, iar un bărbat îmbrăcat în grabă, cu cămaşa descheiată la gît şi cu picioarele goale în papuci, întrebă :

— Sînteţi de la poliţie ?

— De la Poliţia judiciară, comisarul Maigret.

— Intrați, vă rog. Eu sînt patronul hotelului și, de cinci ani de cînd exercit meseria asta, e pentru prima oară că mi se întîmplă...

Spusese de ajuns pentru a fi categorisit. Un individ plicticos, vorbăreț, plîngăreț, un om slab care-și investise economiile în această afacere, nădăjduind să se retragă după cîțiva ani.

Maigret pătrunse în cameră. Doctorul tocmai își îmbrăca pardesiul, iar pe pat era întins un bărbat complet gol, într-o poziție care nu îngăduia să-i vezi fața, dar lăsa să se vadă o rană mare în mijlocul spatelui, cam la nivelul inimii.

— Cum a murit ?

— Aproape instantaneu...

— Dar sîngele ?

Doctorul arătă o pată mare, pe jos, aproape de ușă :

— S-a tîrît pînă acolo, să strige după ajutor.

Patronul explică :

— Tocmai sunase deșteptătorul, fiindcă eu mă scol întotdeauna la cinci și jumătate. Clienții noștri sînt mai ales din cei care se duc la gară, așa că se scoală de obicei devreme. Am auzit zgomot de uși...

— O clipă... Ai spus zgomot de uși. Văd că vorbești la plural, de mai multe uși.

— Așa cred... Nu sînt chiar sigur... Am auzit o hărmălaie...

— Și niște pași ?

— Desigur !

— Pe coridor sau pe scară ?

— Nici eu nu știu.

— Ia gîndește-te... Pașii pe scară nu fac același zgomot ca pe podea.

— S-ar fi putut să fie de ambele feluri. Ceea ce m-a izbit a fost un strigăt, un strigăt ce părea ieșit anevoie din pieptul unui bărbat... Tocmai îmi puneam pantalonii... Am deschis ușa și...

— Scuză-mă ! Unde dormi dumneata ?

— În capătul coridorului de la primul etaj. Am acolo o cămăruță pe care n-o pot închiria, deoarece nu e luminată decît printr-o lucarnă.

— Continuă !

— Asta-i tot. Am dat fuga. Locatarii întredeschideau ușile. Aceasta era deschisă, iar în prag se afla un bărbat, mai degrabă în genunchi decît culcat, căruia sîngele îi curgea gîrlă.

— Era în pielea goală ?

— Eu i-am scos pijamaua, interveni doctorul.

— Lovitură de cuțit ?

— Da, lovitură de cuțit ! O armă solidă, cu lamă lată.

În sfîrșit, se ivi și comisarul de cartier, care se încruntă cînd dădu cu ochii de Maigret.

Lui Maigret nu-i plăcuse niciodată să se ocupe de dramele petrecute prin hoteluri și acum îi părea rău că primise comunicarea aceea telefonică, ce nu-i era adresată. Ca întotdeauna, clienții începuseră să se neliniștească. Îi vedeai apărînd, unul după altul.

— Scuzați-mă, domnule comisar... Iată actele mele... Mă bucur de o bună reputație în Beziers... Trebuie să ajung pînă la prînz la Bruxelles, iar trenul meu...

Comisarul nu putea decît să răspundă :

— Îmi pare rău !

Unii se înfuriau. Niște femei, după ce încercaseră să-l cucerească, se porniră pe plîns.

— Dacă află soțul meu că am dormit în hotelul acesta...

— Aveți răbdare, doamnă !

În cele din urmă, furios pe toată lumea aceea care încurca locul pe coridor, ceru ca fiecare să intre în camera lui și să stea cu ușa închisă. Avea la dispoziție doar un sfert de oră ca să lucreze nestingherit. Curînd vor sosi specialiștii de la serviciul de identitate judiciară, cu apa-

ratele de fotografiat şi cu tot felul de instrumente. Urmau apoi la rînd judecătorul de instrucţie, procurorul, medicul legist.

— Acestea sînt toate bagajele lui ? Altele nu mai are ?

Proprietarul hotelului făcu semn că nu. Într-un colţ se afla o valijoară pe care Maigret o deschise. Găsi în ea doar obiecte de toaletă şi rufe de schimb. În cuier era agăţat un costum gri-închis, foarte bine croit, un pardesiu cu gaică şi o pălărie de fetru moale, cu iniţialele G.B. În portofel, o carte de vizită indica : *Georges Bompard, strada Miromesnil nr. 17, Paris.* Bani nu s-au găsit nici în portofel, nici într-altă parte ; doar ceva mărunţiş rămas prin buzunare.

Întorcîndu-se spre pat, Maigret se pomeni în faţa unui bărbat de vreo patruzeci şi cinci de ani, foarte îngrijit, cu trăsături deosebit de fine. Cel mai curios era părul, de un gri-argintiu, care, prin contrast, îi dădea necunoscutului un aer de tinereţe şi, totodată, de o oarecare distincţie.

— Du-te şi caută-i fişa !

Patronul o aduse. Era completată pe numele Bompard şi avea aceeaşi adresă ca şi cea de pe cartea de vizită.

— A venit singur ?

— Tocmai l-am întrebat pe paznicul de noapte, fiindcă a sosit aici pe la trei şi jumătate noaptea. Era singur.

— Unde e paznicul de noapte ?

— Aşteaptă jos.

— Spune-i că n-are voie să părăsească hotelul pînă nu-mi termin ancheta.

În aceeaşi clipă, Maigret se aplecă şi ridică un ciorap de mătase, pe jumătate ascuns de un picior al patului.

— Aduceţi-mi lista călătorilor, îndeosebi a călătoarelor.

Ciorapul de mătasă fusese aruncat pe jos, ca atunci cînd cineva se dezbracă în grabă. Era de culoarea pielei, măsură mai degrabă mică, de calitate mijlocie.

Lăsîndu-l pe comisarul de cartier să-şi adune elementele pentru raport şi să-i întîmpine pe domnii de la parchet, Maigret ieşi din încăpere, cu pardesiul pe el, cu pălăria pe cap şi pipa între dinţi. Dar pipa i-se stinsese şi el mergea urmat de proprietarul hotelului, aducînd întrucîtva cu un colonel care trece în revistă camerele.

— Aici ? întrebă el, arătînd o uşă.

— Doamna Geneviève Blanchet, patruzeci şi doi de ani, văduvă, domiciliată în Compiègne.

— Să intrăm !

Din prima ochire îşi dădu seama că doamna Blanchet purta ciorapi de aţă, dar asta nu-l împiedică să-i deschidă bagajele, după care, în ciuda împotrivirilor ei, să-i scotocească prin cameră.

— N-aţi auzit nimic ?

Femeia roşi. El trebui să stăruie.

— Mi s-a părut... Ştiţi dumneavoastră ! Pereţii sînt aşa subţiri !... Mi s-a părut, vreau să spun că mi s-a părut că domnul acela nu era singur şi că... în sfîrşit, că ei...

— Că cei din camera de alături făceau dragoste ? preciză pe şleau Maigret, care nu putea suferi mironosiţele.

În continuare, două englezoaice bătrîne i-au dat ceva de furcă, întrucît aveau la ele mai multe perechi de ciorapi de mătase, ce-i drept neîncălţaţi, pe care voiau să-i treacă fraudulos la vamă, pentru nepoata lor.

O elveţiancă, cu acte cam îndoielnice, a fost trimisă la Poliţia judiciară pentru verificarea identităţii.

Timpul trecea fără ca Maigret să descopere cel de al doilea ciorap. La etajul de deasupra se trezi în faţa tinerei pe care o întîlnise pe scară şi privirea comisarului se îndreptă îndată spre picioarele ei.

— Ia te uită ! Umbli fără ciorapi. Pe o vreme ca asta ? se minună el.

Era luna martie şi timpul deosebit de friguros.

— Eu nu port niciodată ciorapi.

— Ai bagaje ?

— Nu !

— Ai completat o fişă la venire ?

— Da.

Maigret căută prin vraful de hîrtii. Era înscrisă pe numele de Céline Germain, fără ocupaţie, strada Sălciilor, Orlèans.

— Te numeşti Céline Germain ?

— Da.

O privi cu mai multă luare-aminte, căci răspunsurile vădeau o precizie agresivă.

— Ce vîrstă ai ?

— Nouăsprezece ani !

— Eşti sigură că nu porţi niciodată ciorapi ?

Comisarul scotoci prin cameră, răscoli patul, deschise toate sertarele şifonierului şi-i porunci deodată :

— Ridică-ţi fusta !

— Ce-ai zis ? Eşti nebun !

— Te rog să-ţi ridici fusta.

— Ia spune, nu ţi-e teamă că am să depun plîngere împotriva unui derbedeu ca dumneata ?

— În hotelul acesta a fost ucis un om ! se mulţumi el să-i răspundă. Haide ! Grăbeşte-te !...

Fata era palidă, iar ochii ei mari, cu stropi aurii, ochi de roşcovană, aveau în clipa aceea o expresie de mînie şi dispreţ.

— Ridic-o dumneata, dacă nu ţi-e teamă. Dar te previn că am să te reclam !

Se apropie de ea şi-i atinse şoldurile.

— Porţi centură, constată el.

— Şi ce-i cu asta ?

— Ştii prea bine că nu-i vorba de o centură pentru strîns, ci una îngustă, de prins ciorapii.

— Ce te priveşte pe dumneata ? Mă îmbrac cum îmi place, nu ?

— Unde este al doilea ciorap ?

— Nu ştiu ce vrei să zici.

Proprietarul hotelului asculta uluit această discuție ciudată.

— Adu-mi o cheie mare de conducte ! îi strigă Maigret.

Se folosi de această cheie ca să desfacă țeava de evacuare a chiuvetei. După cum părea că se așteptase, nu întîrzie să scoată de acolo un ghemotoc spongios, care nu era altceva decît un ciorap de mătase.

— Să mergem, mititico ! porunci el, fără să se arate cîtuși de puțin uimit. Vom putea discuta mai liniștiți în biroul meu.

— Și dacă refuz să vă urmez ?

— Ia-o din loc ! O împingea spre coridor. Ea încercă să se împotrivească. Apoi, oprindu-se în fața camerei 32, Maigret întredeschise ușa.

— Dau o fugă la birou ! îl vesti el pe judecătorul de instrucție. Cred că am găsit ceva interesant.

În clipa aceea, prizoniera lui încercă să se îndepărteze, făcînd o mișcare neașteptată. La fel de prompt, comisarul o prinse de braț, iar fata începu să-l zgîrie pe obraz, cu mîna rămasă liberă.

— Haide ! Potolește-te !

— Dă-mi drumul ! Îți spun să-mi dai drumul. Ești un individ scîrbos ! Ai vrut să mă dezbraci. Mi-ai ridicat fusta și acum te răzbuni pe mine fiindcă nu te-am lăsat.

Se întredeschiseră cîteva uși prin care oamenii scoteau capul, privind nedumeriți. Dar Maigret rămăsese imperturbabil și o ținea pe fată de braț :

— Ai de gînd să taci ?

— N-ai dreptul să mă iei cu dumneata ! N-am făcut nimic ! Vreau să mă duc la gară.

O trase după el, pe scară, dar fata nu-și pierduse încă nădejdea și tot miorlăia :

— Ajutor !... N-am făcut nimic !... Mă brutalizează !...

Poate că nădăjduia într-o intervenție a mulțimii, care încă nu era pusă în temă, așa cum se întîmplă mai des

decît ne-am putea închipui. O mai păţise Maigret odată, la începutul carierei sale, cînd a fost snopit în bătaie pentru că un răufăcător, pe care-l arestase la ieşirea dintr-un mare magazin, se pornise să strige :

— Prindeţi hoţul !

În faţa hotelului *Steaua Nordului* se strînsese lume multă. Comisarul avusese prevederea să cheme un taxi. Trebui să ceară totuşi ajutorul unui agent ca s-o poată ţine pe fată, care se zbătea întruna şi încerca să se trîntească pe jos. În cele din urmă, portiera maşinii se închise. Maigret îşi îndreptă pălăria pe cap şi trase cu coada ochiului la însoţitoarea lui, care gîfîia.

— O mică arţăgoasă cum n-am mai văzut alta ! constată el.

— Nici eu n-am mai întîlnit vreodată o brută care să-ţi semene !

Ciudată fată ! Cînd a zărit-o la început pe scară, tînără şi plăpîndă în taiorul ei albastru, o luase drept o tînără de familie bună. Dar la ea în cameră, dimpotrivă, se arătase arţăgoasă şi nerusinată ca o femeie uşoară. Acum încerca să-şi schimbe din nou atitudinea, rostind :

— Dacă dumneata eşti vestitul Maigret, n-am de ce să te felicit ; te credeam mai abil.

El îşi aprinse pipa, care se stinsese de mult. Ea suspină :

— Nu pot să sufăr fumul !

— Ceea ce nu te împiedică să ai ţigări în geantă ! îi răspunse el.

— Fiecare cu fumul lui ! Al dumitale nu-mi place !

El continuă să fumeze, supraveghind-o cu coada ochiului, fiindcă o credea în stare să deschidă portiera şi să sară din mers.

— De cîtă vreme ? o întrebă el deodată.

— Ce anume ?

— De cînd practici meseria ?

I se păru că pe buzele ei subțiri trece un zîmbet fugar.

— Te interesează ?

— Cum dorești ! Probabil că în biroul meu ai să fii mai supusă.

— Ai să încerci din nou să-mi vezi centura ?

— Cine știe ? !

Ploaia cădea fără încetare. Străzile Parisului prinseseră viață. Încetiniră ca să poată străbate Halele și ajunseră, în sfîrșit, pe cheiuri. Maigret încă nu-și dădea seama dacă era mulțumit sau nu că recepționase în dimineața aceea comunicarea telefonică. În orice caz, micul fenomen care stătea țeapăn alături de el îi stîrnea interesul.

Între ei doi lupta era pornită, o luptă ciudată, în care ai fi zis că exista o oarecare curiozitate și dintr-o parte, și din cealaltă.

— Presupun că ai să mă interoghezi ore în șir, fără să-mi dai de mîncare, nici de băut ! Nu-i așa că aceasta e metoda dumitale ?

— Cine știe ? ! repetă el.

— Țin să-ți spun de la început că toate astea nu mă sperie. N-am nimic pe conștiință. Tot ce-mi vei face se va întoarce într-o zi împotriva dumitale.

— Am înțeles !

— Ce învinuire îmi aduci ?

— Încă nu știu.

— Atunci lasă-mă să plec. Ar fi mult mai inteligent din partea dumitale.

Taxiul se opri în curtea Poliției judiciare și Maigret era pe cale să-și scoată portofelul din buzunar ca să plătească. Privirea lui o întîlni pe a fetei. Înțelese că abia aștepta să-i dea drumul pentru a încerca din nou să fugă, astfel că-i spuse șoferului :

— Îți trimît imediat banii.

Clădirea era plină de lume și din cele mai multe încăperi se auzeau voci. Maigret deschise ușa biroului său, o

împinse înăuntru pe Céline Germain, încuie pe dinafară cu cheia și se duse să se prezinte șefului.

Discutară problema vreo zece minute, căzură de acord, după aceea Maigret se opri în fața băiatului de serviciu.

— Comandă, te rog, niște cornuri și cafea pentru două persoane.

Deschise în cele din urmă ușa biroului său și rămase înlemnit, privindu-și hîrtiile rupte sau mototolite, împrăștiate pe dușumea, geamurile ferestrelor sparte și statuia Republicii, care-i împodobea mai înainte căminul, zăcînd pe jos, sfărîmată în două.

Fata se așezase chiar pe scaunul comisarului și se uita sfidătoare la acesta.

— Te-am prevenit ! rosti ea. Și să știi că n-am terminat !

II

Fără îndoială, acesta a fost cel mai descurajator interogatoriu din cariera lui Maigret. De la un capăt la altul, s-a desfășurat în condiții de excepție, într-un decor răvășit, cu hîrtii rupte pe jos și cu cioburi de ipsos, pe care comisarul se făcea că nici nu le vede. Se mai adăuga și faptul că Maigret petrecuse o noapte albă și că partenera lui, după toate probabilitățile, se afla cam în aceeași situație. Amîndoi erau palizi și ochii le străluceau de febra aceea moleșitoare pe care o simțim după o lipsă îndelungată de somn.

Fără să se arate cîtuși de puțin tulburat, Maigret intră în birou, se îndreptă spre scaunul lui, o apucă pe fată de braț și șopti :

— Îmi dai voie ?

Ea se ridică, simțind că ultimul cuvînt va fi al lui, și se așeză pe scaunul indicat de el, în fața unei ferestre prin care intra o lumină puternică, la fel de necruțătoare ca a unei lămpi cu magneziu. Aștepta oare ca el să vorbească primul ? În cazul acesta probabil că se simțea tare descumpănită, dat fiind că Maigret începu să-și umple tacticos pipa, scormoni apoi focul din sobă, își ascuți un creion, deschise ușa băiatului de la cafenea care-i aducea gustarea pentru două persoane.

— Te ispitește ? se mulțumi el să-și întrebe prizoniera.

— Lapte nu este ? zise ea acru.

— M-am gîndit că o cafea neagră te va ține mai bine trează.

— Nu-mi place cafeaua fără lapte.

— În cazul acesta, n-ai decît să nu bei.

Ea bău totuși, încercînd să prindă curaj, în fața calmului amenințător al interlocutorului. După ce mîncă, acesta ridică receptorul.

— Alo !... Dați-mi brigada mobilă din Orléans.

Cînd obținu legătura, spuse :

— Aici Maigret... Vreți să-mi dați o informație personală ? Dacă ar fi fost nevoie, v-aș fi cerut-o pe cale oficială... E vorba de o anume Céline Germain, care locuiește în orașul dumneavoastră, pe strada Sălciilor.

I se păru că pe buzele fetei trece un zîmbet fugar. În aceeași clipă, comisarul își încruntă sprîncenele :

— Cum ? Ești sigur ? Nici în suburbia orașului ?

După ce închise telefonul, își ațintì îndelung privirea asupra Célinei Germain. În cele din urmă, suspină :

— Unde locuiești ?

— Nicăieri !

— Unde l-ai cunoscut pe Georges Bompard ?

— Pe stradă.

De acum înainte, lupta era deschisă și fiecare se supra-

veghea, cu nervii încordați, în vreme ce ploaia cădea necontenit dincolo de ferestre, iar de pe Sena se auzea din cînd în cînd sirena vreunui remorcher ce trecea pe sub arcada podului.

— Pe care stradă ?

— În Montmartre.

— Făceai trotuarul ?

— Și ce dacă ?

— Cît era ceasul ?

— Nu știu.

— Ai intrat cu el în hotel ?

Ea șovăi, își dădu seama că el trebuia să fi aflat că Bompard venise singur, apoi adăugă :

— Am intrat puțin înaintea lui și am închiriat o cameră. El a vrut așa.

— Unde te-ai născut ?

— Asta nu privește pe nimeni.

— N-ai avut niciodată neplăceri cu poliția de moravuri ?

Tocmai atunci bătu cineva la ușă. Inspectorul Janvier nu știa dacă poate să vorbească și Maigret îi făcu un semn de încuviințare.

— Vin din strada Miromesnil, unde n-am găsit mare lucru. Georges Bompard locuiește într-adevăr acolo. De cincisprezece ani ocupă o garsonieră dublă la etajul cinci, cu fereastra spre curte, plătind o chirie de două mii cinci sute de franci. Portăreasa pretinde că aproape niciodată nu stă acasă, fiind reprezentant comercial și călătorind tot timpul.

Maigret simți că fata se agită, că e pe cale să spună ceva, dar ea se răzgîndi repede, reluîndu-și aerul de indiferență.

— Continuă.

— Asta-i tot ! Bompard a plecat de acasă ieri dimineață.

— Primise vreun telefon ?

— Nu are telefon.

— Altceva nimic ?

— Nimic. Poate doar o părăre personală. Trebuie să fi fost mare seducător, dacă ar fi să judecăm după fotografiile de femei care îi acoperă aproape în întregime pereţii locuinţei.

— N-ai văzut şi poza dînsei ?

— Încerc să-mi amintesc. Nu cred...

— Du-te şi adu-mi toate fotografiile şi scrisorile, dacă există.

După plecarea lui Janvier, comisarul scormoni pe îndelete în foc, îşi trecu mîna peste frunte, căscă.

— Va să zică, pretinzi că nu ştii nimic. Te numeşti Céline Germain şi faci trotuarul. Bompard te-a acostat pe stradă şi te-a adus la hotel.

— Nu imediat. Mai întîi am intrat să dansăm într-un bar de noapte.

— Şi după ce ai ajuns la hotel ?

— M-am dus la el în cameră, cum ne înţeleseserăm. Ne-am culcat.

— Ştiu ! V-a auzit o vecină.

— Trebuie să fie o perversă care se scoală noaptea ca să asculte ! Poate că s-a şi uitat pe gaura cheii ?

— După aceea ? A intrat cineva ?

— Nu ştiu. M-am întors la mine în cameră.

— În cămaşă ?

— Nu eram decît pe jumătate îmbrăcată. Îmi uitasem un ciorap sub pat. N-am auzit strigăte. M-au trezit zgomotele paşilor şi ale uşilor care se deschideau şi se închideau pe coridor. Cînd mi-am dat seama ce se întîmplă, am bănuit că voi fi acuzată şi am încercat să plec. Dumneata m-ai împiedicat s-o fac. Mi-am adus aminte de ciorap şi l-am vîrît pe celălalt în chiuvetă. Acum eşti mulţumit ?

Maigret se ridică de pe scaun, îşi puse pălăria, dar nu şi pardesiul, deschise o uşă şi rosti simplu :

— Vino !

Străbătu cu ea, supraveghind-o de aproape, numeroase coridoare, urcă niște scări înguste, ajunse în cele din urmă la serviciul de identitate judiciară, pe unde trec toți cei sau cele care au fost arestate noaptea.

Acum, era rîndul femeilor. Erau vreo douăzeci, cele mai multe, femei de stradă de ultimă speță, obișnuite cu ceremonialul, care se dezbrăcau de bună voie.

Cel ce nu l-ar fi cunoscut pe Maigret, l-ar fi luat în clipa aceea drept un bărbat solid, exercitînd fără prea mult zel o meserie oarecare...

— Dezbracă-te, suspină el în timp ce-și aprindea din nou pipa.

Își întoarse capul, astfel încît prizoniera să nu-i poată vedea zîmbetul ciudat ce-i mijea pe buze.

— Să rămîn în pielea goală ?

— La naiba !

Bănuia că se dădea o luptă și aștepta cu oarecare neliniște. În sfîrșit, ea își zmulse pur și simplu taiorul, apoi bluza din mătase crem, se așeză și-și scoase pantofii.

Plecîndu-și ochii, comisarul observă că mîinile Célinei tremurau și se gîndi să pună capăt acestei încercări.

— Tot mai susții că te îndeletnicești cu agățatul bărbaților pe stradă, nu-i așa ?

Ea dădu afirmativ din cap, cu privirea fixă, cu dinții încleștați, lăsînd să-i cadă fusta, în vreme ce sînii mici și tari îi străpungeau cămașa.

— Acum așază-te la coadă... Vei fi examinată.

Cu un gest mașinal, el luă îmbrăcămintea fetei și o duse într-un birou alăturat. Era laboratorul unde, printre eprubete și aparate de proiecție, specialiștii procedau la cercetări minuțioase.

— Ia spune, Eloi, ce părere ai de țoalele astea ?

Un tînăr înalt apucă taiorul, îl pipăi ca un cunoscător — puse mai întîi degetul pe etichetă :

— Provine dintr-o croitorie din Bordeaux, stofă de cea mai bună calitate, croială îngrijită. Îmbrăcămintea unei femei de bună condiţie.

— Îţi mulţumesc.

Cînd se întoarse în camera unde se aflau femeile auzi zgomotul unei discuţii şi, puţin mai tîrziu, fotograful de la identitatea judiciară veni să-i spună :

— Nimic de făcut ! De cîte ori vreau s-o fotografiez, ea închide ochii, îşi umflă un obraz, îşi strîmbă gura, pe scurt, face în aşa fel încît să nu poată fi recunoscută.

— Să se îmbrace ! încuviinţă Maigret, cu oarecare oboseală în glas. Nu i s-a găsit fişă cu amprente, nu-i aşa ?

— Nu, n-a avut niciodată de-a face cu poliţia. Uitaţi ! Vă caută doctorul.

Era un doctor tînăr, pe care comisarul îl cunoştea bine. Cei doi bărbaţi stătură îndelung de vorbă pe şoptite, într-un colţ. Cînd terminară, fata se ivi îmbrăcată în costumul taior, cu privirea sticloasă, cu chipul atît de palid, încît lui Maigret i se făcu milă de ea.

— Te-ai hotărît să vorbeşti ?

— N-am nimic de spus.

Se aflau iar în biroul lui Maigret şi, lucru curios, între comisar şi tînăra fată se crease un fel de intimitate. Chiar dacă nu se considerau prieteni, ba, dimpotrivă, nu mai erau totuşi doi străini.

— Ştii ce mi-a spus doctorul ?

Ea se îmbujoră şi poate că puţin i-a lipsit să nu izbucnească în plîns.

— Cred că bănuieşti ? Nu-i nici o lună de cînd...

— Tăceţi !

— Recunoşti, aşadar, că nu-i nici o lună de cînd mai erai încă fecioară. Aş vrea să recunoşti, de asemenea, că nu mi-ai spus adevăratul dumitale nume.

Ea încercă să-l ia peste picior :

— De vreme ce dumneata pui întrebările şi tot dumneata răspunzi !...

— Aşa e ! Am să pun întrebări şi am să răspund. Sau, mai degrabă, am să încerc să reconstitui faptele. Locuieşti în provincie, nu ştiu precis unde, dar probabil prin apropiere de Bordeaux.

Nu-i scăpă unda de satisfacţie din privirea fetei. Deci nu locuia la Bordeaux.

— ...Erai o fetiţă cuminte şi probabil că locuiai cu părinţii... Georges Bompard a intrat în viaţa dumitale. Ţi-a făcut curte... I te-ai dăruit şi te-a tras după el.

Ea întoarse capul, dîndu-şi seama că Maigret vorbeşte doar ca să-i surprindă reacţiile.

— Născoceşti un roman de duzină ? îl ironiză ea cu un glas pe care nu reuşea să-l facă destul de nerușinat.

— Aproape, de vreme ce vom ajunge la despărţire.

— Adică Georges mă ameninţă că va trebui să ne despărţim, iar eu îl ucid, apoi mă duc să ascund cuţitul. La drept vorbind, unde aş fi putut eu să ascund cuţitul ?

— Ce spui ? Dar de unde ştii că a fost ucis cu o lovitură de cuţit ?

— Păi... am auzit vorbindu-se pe coridor.

— În cazul acesta, fiindcă ai devenit atît de vorbăreaţă, continuă şi spune-mi : unde ai ascuns arma ?

— Te crezi tare, nu-i aşa ?

— De un lucru sînt sigur, în orice caz, că dumneata eşti foarte tare ! Atît de tare, încît ai preferat să suporţi consultaţia de azi-dimineaţă şi vecinătatea femeilor de stradă, decît să recunoşti că ai minţit cînd vorbeai de agăţatul bărbaţilor.

— Eşti naiv !

— De ce ?

— Faptul că mai eram fecioară cu o lună în urmă nu dovedeşte nimic. Ai de gînd să mă mai ţii aici multă vreme ?

— Atît cît va fi necesar. Vreau să-ţi spun, doar cu titlu informativ, că acum trei ani un bărbat a stat pe scaunul pe care stai dumneata treizeci şi şapte de ore. A intrat ca martor şi a ieşit cu cătuşele la mîini, iar în prezent se află în Guyana.

Ea schiţă o strîmbătură de dispreţ :

— Facă-se voia dumitale ! Aştept deci cu răbdare întrebările. Ai început prin a-mi pipăi centura, apoi ai găsit un mijloc de a mă vedea goală. La urma urmelor, mă întreb dacă nu eşti cumva un bătrîn pervers...

Drept pedeapsă, Maigret nu-i răspunse nimic şi o lăsă să aştepte vreun sfert de ceas, în timp ce el se uita peste nişte hîrtii lipsite de importanţă.

— Cît ţi-a plătit Bompard pentru o noapte ? spuse el, înălţîndu-şi deodată capul. Dat fiind că te-a luat de pe stradă, e firesc să...

— Să mă fi plătit ! Mi-a dat o mie de franci.

— Ce-i drept, există în geanta dumitale o hîrtie de o mie de franci. Ceilalţi clienţi erau la fel de darnici cu dumneata ?

— Depinde care.

În clipa aceea, Maigret ar fi pălmuit-o bucuros. Cei mai vestiţi criminali din ultimii treizeci de ani se perindaseră prin acest birou. Unul dintre ei, un fost om al legii, care ajunsese în chip tragic la crimă, fusese atît de viclean, încît comisarul trebuise să iasă în cîteva rînduri pentru a-şi ascunde furia. Dar acum, în faţa lui nu se afla decît o puştoaică. Declarase că are nouăsprezece ani, şi nu s-ar mira să afle că nu are decît şaptesprezece.

Trecuseră atîtea ore de cînd stăteau împreună şi nu izbutise să afle nimic, nici măcar cum o cheamă ori de unde vine ! Mintea cu nerusinare. Nici nu-şi dădea osteneala să se prefacă. Sau poate că voia să zică : „Nu-i treaba mea să-ţi spun adevărul, nu-i aşa ? Dumneata trebuie să-l descoperi !"

Janvier se întoarse de pe strada Miromesnil cu o grămadă de fotografii, din care unele mai mult decît grăitoare. Maigret le cercetă, una cîte una, încet, nu fără să înregistreze furia partenerei sale.

— Geloasă ? o întrebă el.

— Pe un client de o noapte !

Dar nici o fotografie nu-i semăna Célinei, iar informaţiile despre Bompard erau foarte vagi.

Se găsi şi instituţia unde lucra : o editură muzicală din bulevardul Malherbes. Întrebat, editorul răspunsese :

— Bompard era un om ciudat, pe care-l întîlneam foarte rar. Era un foarte bun reprezentant, dar avea unele manii, printre care aceea de a-şi schimba mereu itinerariile. Îi plăcea să se învăluie în mister şi cei din ediţură socoteau că joacă teatru. Uneori lăsa să se creadă că ar proveni dintr-o familie ilustră. Se îmbrăca atît de pretenţios şi atît de original, încît mi se părea exagerat, avînd în vedere meseria lui.

La trei după-amiază, în biroul lui Maigret domnea aceeaşi dezordine, la care se mai adăugaseră nişte pahare de bere pe masă, resturi de mîncare, scrum de la pipă prin tot locul şi mucuri de ţigară, fiindcă, în cele din urmă, comisarul trimisese să i se aducă Célinei ţigări.

Situaţia era aproape caraghioasă şi probabil că era cunoscută de toată lumea, avînd în vedere că, în repetate rînduri, colegii deschiseseră uşa pentru nişte pricini lipsite de temei.

La hotelul *Steaua Nordului,* brigadierul Lucas, cel mai bun colaborator al lui Maigret, se străduia zadarnic să înainteze cu cercetările. Nu numai că arma crimei nu putea fi găsită cu nici un preţ (şi fuseseră demontate toate W.C.-urile !), dar martorii nu aduceau nici o lămurire, fie cît de mică.

Astfel, pînă la urmă, nu s-a aflat decît atît : puţin după ora trei noaptea o oarecare Céline, despre care nu se ştia

nimic, sunase la hotel și ceruse o cameră pentru restul nopții. Un sfert de ceas mai tîrziu, George Bompard, avînd cu el o mică trusă de voiaj, intrase în același hotel și închiriase o cameră, unde Céline nu întîrziase să-l viziteze. În sfîrșit, după două ore, Bompard deschisese ușa, strigase după ajutor și se prăbușise, străpuns de o lovitură de cuțit în mijlocul spatelui, în timp ce fata încerca s-o ia din loc.

Apărură și ziarele de după-amiază. Ele publicau pe prima pagină fotografia unei Céline de nerecunoscut, datorită strîmbăturilor pe care se încăpățînase să le facă în fața obiectivului.

— Ia spune, micuțo, Bompard avea cu el o valijoară cînd te-a acostat pe strada aceea din Montmartre, căreia i-ai uitat numele ?

— Nu !

— Ați intrat împreună în două localuri de noapte. Tot n-avea cu el valiza ? Cu toate acestea, cînd a sosit la hotel o avea.

— Ne-am dus împreună și am luat-o dintr-o cîrciumă, deschisă toată noaptea, în apropiere de Piața Pigalle, unde o lăsase în păstrare.

— Cînd te-ai dus la el, a deschis valiza în fața dumitale ?

— Nu... Sau poate că da... Nu mai știu...

— De unde a scos hîrtia de o mie de franci ?

— Fără îndoială, din portofel.

— Știi că atunci cînd l-am găsit noi, portofelul era gol. Trebuie deci să credem că Bompard ți-a dat tot ce avea la el, păstrînd doar ceva mărunțiș cu care să-și plătească a doua zi camera.

— Asta nu mă privea !

Bineînțeles ! Avea răspuns la toate și motivarea ei era logică chiar în incoerența sa.

Ce să mai încerce ca s-o poată clinti ? S-o ia cu binișorul ? Maigret se opri la această soluție și-și luă un aer cît se poate de cumsecade :

— Nu ți se pare că pînă la urmă o să devenim caraghioși amîndoi ? În ce mă privește, încerc să te fac să spui că l-ai ucis pe Bompard, deși poate nu dumneata ai făcut-o. Pe de altă parte, dumneata te încăpățînezi să afirmi că nu știi nimic, cu toate că ceva tot știi.

— Așadar, eu voi avea ultimul cuvînt ! observă fata.

— Pe cinstea mea, da ! Numai că nu va ține mult. Mi-a telefonat Lucas că se află pe o pistă serioasă. De la un ceas la altul, lucrurile se vor răsturna și te vei afla într-o situație destul de neplăcută. Să chibzuim amîndoi în liniște și, dacă mă înșel, te rog să mă oprești. Mai întîi, un fapt de netăgăduit : Bompard a fost ucis cu o lovitură de cuțit. Or, e greu de presupus, doar dacă nu ne-am gîndi la premeditare, că dumneata ai avut un cuțit de asemenea dimensiuni în geantă. Nici pe masă nu puteai găsi unul. Trusa de voiaj, în care s-ar fi putut afla, era închisă.

— N-am spus asta !

— Fie ! Închisă ori deschisă, n-are importanță. Dar o femeie de talia dumitale arareori se întîmplă să folosească un cuțit. Dacă ai fi intenționat să ucizi un amant necredincios sau un seducător cinic, ți-ai fi cumpărat un revolver. Așadar, nu l-ai omorît dumneata pe Bompard. Trebuie deci să presupun că a venit cineva de afară și că acest cineva n-a putut intra decît în timp ce dumneata te aflai acolo.

Ea se ridicase de pe scaun și-și lipise fruntea de geam, în vreme ce peste Parisul scăldat de ploaie se lăsa înserarea.

— Mai întîi, dacă ai fi plecat liniștită, după niște îmbrățișări care nu mă privesc, presupun că nu ți-ai fi uitat ciorapul sub pat. Ți-ai fi strîns grijulie lucrurile, ca o mică persoană calmă și înțeleaptă ce ești.

Făcu această apreciere cu ironie, pentru că în aceeași clipă observă că fata era scuturată de un tremur ușor.

— Mă asculți, Céline ? În al doilea rînd, Bompard a fost lovit pe la spate, ceea ce arată sau că era ocupat cu o altă persoană — adică dumneata ! — atunci cînd s-a ivit asasinul, sau că nu se temea de acest asasin. Iată unde ne duce un raționament aproape exact ! Acum am să-ți dau un sfat, în interesul dumitale : să vorbești cît mai repede posibil. Vrei să mă faci să cred că te îndeletnicești cu acostarea bărbaților, ca să nu folosesc un cuvînt mai tare... Dacă m-aș lăsa convins, ar trebui să-ți atrag atenția că în acest caz trebuie să ai un amant, un prieten din aceia serioși, cărora li se mai spune și altfel... Amantului acesta, văzîndu-te intrînd în hotel cu un bărbat înstărit, în aparență, i-a putut trece prin gînd să-l jefuiască. M-ai urmărit ? Înțelegi că e în interesul dumitale să-mi spui clar și fără ascunzișuri tot ce-ai văzut ?

Urmă o tăcere îndelungată. Tînăra continua să se uite pe fereastră. Maigret îi pîndea cele mai mici gesturi, totuși fără prea mari speranțe. În sfîrșit, ea se întoarse, la fel de palidă cum fusese dimineață cînd ieșise de la serviciul de identitate judiciară. Se așeză ostenită pe scaun, împinse cu piciorul hîrtiile împrăștiate pe podea.

— Asta-i tot ? suspină ea.

— De ce să nu mărturisești acum, ceea ce vei fi silită să mărturisești peste un ceas sau două ?

Un zîmbet amar îi încreți buzele, în timp ce rosti :

— Crezi dumneata ?

S-ar fi zis că era înfrîntă, că avea să se hotărască. Stătea nemișcată, privind în jos, picior peste picior, cuprinzîndu-și cu mîinile împreunate genunchii. Maigret nu îndrăznea să se miște, de teamă să n-o tulbure. În sfîrșit, ea se scutură, căută țigările pe birou și luă una, pe care o aprinse cu un gest familiar.

— Ciudată meserie ai și dumneata ! constată ea. Nu ți-e nici un pic de rușine ?

El nu se clinti.

— Te crezi foarte dibaci în tot ce mi-ai înșirat ? Și-ți închipui, într-adevăr, că știi ceva despre mine ?

— Îmi închipui că am să aflu — rosti el pe un ton pătrunzător.

— Nu glumești ?

Era descurajator. Fata își schimba atitudinea de la o clipă la alta, trecea din nou la accentul pe care-l avusese de dimineață, cînd vorbea despre viața ei de prostituată.

— Așa procedezi întotdeauna cînd faci o anchetă ?

În loc să se înfurie, Maigret se simțea înduioșat. În sfîrșit, începuse să întrevadă la ea o neliniște abia stăpînită, o deznădejde care s-ar fi putut să dărîme firava barieră a voinței sale.

— Ascultă, Céline...

— Nu mă cheamă Céline !

— Știu.

— Nu știi absolut nimic ! N-ai să știi nimic. Iar dacă ceasul rău va face să afli unele lucruri, ele îți vor împovăra conștiința. Acum, dacă te distrează, n-ai decît să mă trimiți la închisoare. Poți să dai și interviuri ziariștilor ca să scrie coloane întregi despre tînăra care nu vrea să-și spună numele.

— Cu ce ocazie te-ai dus la Bordeaux ?

— Cînd ? strigă ea, tresărind.

— De puțină vreme. Am să-ți precizez curînd și data. După accent, s-ar părea că nu ești din sud, nici din sud-vest. Cu toate acestea...

Ea suspină, copleșită de o oboseală neprefăcută :

— Nu mai pot ! Dacă mă trimiți la închisoare, cel puțin acolo am să pot dormi ?

— Ai să poți dormi numai după ce-mi vei spune...

— Mă șantajezi ?

El se simți tulburat și mormăi :

— Da' de unde, proasto ! Nu vrei să pricepi odată că tot ce fac e spre binele dumitale ? Nu știi că după ce vei trece pragul acestei uși, vei fi o delincventă care nu mai depinde decît de procuratură ? M-ai văzut notînd măcar un cuvințel ? M-ai văzut redactînd procesul-verbal al acestui interogatoriu ?

Fata se uită curioasă la el.

— Înțelege că atît timp cît mai ești aici...

Dar se opri. Spusese și așa prea multe. Îi venea să-i dea cîteva la fund, ca unui copil neascultător și, în alte împrejurări...

— Vrei s-o luăm de la capăt, să-ți demonstrez că explicațiile dumitale nu stau în picioare ?

Ea își ridică privirea spre el și spuse :

— Știu !

— Atunci ?

— Nu e cu putință să fac altfel. Sînt cu adevărat sleită. Dacă m-ai lăsa să mă întind pe jos, aș adormi.

Se auzi soneria telefonului și Maigret se întoarse cu spatele, în timp ce fata se culcă pe dușumea și închise ochii.

III

— Alo !... Tu ești ? Tot mai ai de lucru la birou ? Am aici un electrician și mă întreabă dacă e cazul să instaleze o priză și în magazia de scule.

Doamna Maigret telefona din Meung-sur-Loire, unde căsuța lor, proaspăt renovată, îl aștepta pe comisar peste patruzeci și opt de ore.

— Cum e vremea pe acolo ? întrebă el.

— Uscată... Bate vîntul tare...

La Paris tot mai ploua și lui Maigret i-ar fi plăcut ca vîntul de pe Loara să vină și să mături atmosfera încordată și îmbîcsită de fum din biroul său, unde, de ceasuri întregi, se ducea o luptă istovitoare.

Cu receptorul la ureche, își ațintise privirea asupra acestei ființe enigmatice care îi ținea piept cu o îndîrjire neînchipuită, de care sînt în stare doar unele femei, dar care mințea așa cum știu să mintă fetele.

— Da, te-ascult.

— Pot să te reții încă o clipă ? Electricianul mai întreabă dacă trebuie să instaleze o sonerie la ușa de la intrare. Eu cred că e deajuns ciocănelul.

— La naiba !

Acest „la naiba" nu privea doar soneria de la ușa casei din Meung. Maigret nu mai asculta. Era grăbit să închidă telefonul și să se ocupe de altceva. Îi răspunse soției în doi peri :

— Da... Bine... Cum vrei tu... Așa... Bună-seara, dragă...

La cuvîntul „dragă", tînăra își întoarse din nou privirea spre el, confirmînd, o dată în plus, că femeia tot femeie rămîne, chiar și în cele mai tragice împrejurări.

Of ...Maigret încerca un simțămînt de eliberare. Parcă s-ar fi învîrtit multă vreme într-un cerc închis și abia acum descoperea ieșirea. Își regăsise capacitatea de a gîndi. Greșeala lui consta în faptul că zăbovise un timp prea îndelungat cu această puștoaică, într-o atmosferă înăbușitoare.

— Alo... Lucas s-a întors ? Să urce îndată în birou la mine... Da, cu toată documentația cazului de la hotelul *Steaua Nordului.*

Acestea fiind zise, își aprinse pipa, bău o înghițitură de bere și se duse să întredeschidă fereastra, în ciuda ploii de afară.

— Numai o clipă, să mai intre puțin aer... se scuză el.

Ce-i drept, nu-l găsise pe ucigașul lui Georges Bompard, iar ideea care-i trecuse prin minte nu avea nimic senzațional în ea, dar îl ajuta să iasă din cercul vicios.

Iată la ce se gîndise : cînd fusese săvîrșită crima, la parter se afla un paznic de noapte și, fără ajutorul lui, nu era cu putință să ieși din hotel. Or, acest paznic de noapte declarase că el nu deschisese nimănui ușa și că nu-și părăsise deloc postul. Pe de altă parte, la primul etaj, patronul era sculat și-și trăgea pe el pantalonii, după cum afirmase, iar cînd a auzit strigătele de ajutor, a dat fuga în sus pe scară.

Deci, presupunînd că nu fata ucisese, așa cum gîndea și Maigret...

Presupunînd că ea a fost de față în timpul dramei și că avea un motiv puternic să nu vorbească...

Lucas intră în birou, cu un teanc de hîrtii în mînă.

— Vino ! Ia loc ! Ai depoziția paznicului de noapte ?

O citi cu glas scăzut, din vîrful buzelor :

— Joseph Dufieu, născut la Moissac... Am auzit strigătele venind de la etajul doi, aproape în același timp cu pașii stăpînului meu pe scară. Eu am telefonat la poliție, apoi am chemat un agent care trecea pe stradă și care s-a postat în fața hotelului..."

Oare Maigret își continua intenționat cercetările de față cu tînăra ? Sigur e faptul că ea ciulise urechile și manifesta o oarecare neliniște.

— I-ai interogat pe toți locatarii ?

— Aveți aici procesele-verbale. Sînt încredințat că nici unul dintre ei nu o cunoștea pe victimă, prin urmare nu ar fi avut motive s-o atace.

— Patronul unde e născut ?

— La Toulouse.

Ce-i drept, totul era încă vag, dar, prin această învălmășeală începeau totuși să se înfiripe niște idei și Maigret umbla de colo-colo, cu mîinile la spate, cu pipa între

dinți. Închisese fereastra și se oprea din cînd în cînd în fața necunoscutei sale, pe care această transformare o tulbura.

— Bine ! Urmărește-mă atent, Lucas ! Presupune că domnișoara, aci de față, nu l-a ucis pe Bompard. Din cercetările tale rezultă că asasinul nu este unul din călători. Or, doi oameni afirmă că n-a ieșit nimeni din hotel. Acești doi oameni sînt Dufieu, paznicul de noapte, și patronul. De ce n-ar fi unul sau altul dintre ei o veche cunoștință de-a lui Bompard, care ar fi vrut să-i plătească o poliță veche ?

Se întrerupse deodată, nemulțumit :

— Nu ! Nu e paznicul de noapte, de vreme ce Bompard l-a văzut pe acesta la sosire și i-a înapoiat fișa completată, astfel că ar fi avut timp să-l recunoască. Dacă între ei ar fi avut loc o ceartă sau o răfuială, ea ar fi trebuit să se producă mai devreme, la trei și jumătate noaptea.

De ce suspina oare tînăra, parcă mai ușurată ? Și de ce Maigret continua să gîndească cu glas tare ?

— În privința patronului... Să vedem ! Dimineața îl trezește paznicul ? Nu, are un ceas deșteptător. Încă nu coborîse cînd s-au auzit strigătele de ajutor și nici Dufieu nu urcase. Deci patronul nu putea ști că Bompard se afla în hotelul său.

Se așeză greoi pe scaun. Așa cum i se întîmpla adesea, pornise cu încredere pe o pistă, ca să-și dea seama că ea nu ducea nicăieri.

— Spune să ne trimită de băut, Lucas. Tu ce vrei să bei, micuțo ?

— O cafea !

— Parcă n-ai fi destul de nervoasă și fără !

Cînd te gîndești că ea ar fi putut limpezi totul cu un cuvînt și că se încăpățîna să tacă ! Se uita la fată înciudat. Ținea cu orice preț s-o scoată la capăt. Nu se împăca de-

loc cu gîndul ca acum, la sfîrșitul carierei, să predea fața în mîinile judecătorului, declarînd :

— Poate că este vinovată, poate că nu. De douăsprezece ore îmi bat capul cu ea și n-am ajuns la nici un rezultat.

Lucas știa că în asemenea împrejurări e mai bine să te faci cît mai puțin băgat în seamă și, după ce comandă berea și cafeaua, rămase neclintit într-un colț.

— Pricepi, bătrîne ? Există un personaj la care sînt nevoit să mă întorc mereu : paznicul de noapte. Doar el știa că Bompard se află în hotel. Doar el putea să-l vadă ieșind pe asasin... Ia stai !

Cineva bătu la ușă. El urlă :

— Nu ! Nu sînt aici ! Pentru nimeni !

Se ridică din nou, însuflețit :

— Repede ! Lista locatarilor. Parcă spuneai că bărbatul e din Moissac ?... Patronul din Toulouse ?... Ia să vedem călătorii... Londra... Amiens... Compiègne... Marsilia... Mercy-le-Haut... Nici urmă de Toulouse, nici urmă de Moissac.

Abia rostise aceste cuvinte cînd, întorcîndu-se spre tînără, îi surprinse privirea înspăimîntată, dințișorii ei mici mușcînd buza de jos.

— Bănuiești unde vreau să ajung, Lucas ? Bompard, pus ca de obicei pe aventuri galante, dacă ar fi să ne luăm după fotografiile găsite la el, descinde într-un hotel oarecare, din fața Gării de Nord. Cineva îl recunoaște, cineva care are motive să fie supărat pe el. Pe acest cineva, strengărița aceasta îndărătnică îl cunoaște, de vreme ce tace, de vreme ce inventează tot felul de bazaconii, în loc să spună adevărul... Ne apropiem, simt asta. Ne... La naiba...

Repetă dus pe gînduri :

— Moissac !... Toulouse ! Și costumul taior provine dintr-un magazin din Bordeaux.

Ridică receptorul telefonului și i-l dădu lui Lucas.

— Caută-l pe editorul de muzică pentru care lucra Bompard. Să-ţi spună care a fost ultima rută a voiajului său.

În clipele acelea ai fi zis că Maigret creştea, devenea mai solid, mai mare. Trăgea cu sete din pipă şi, uneori, arunca fetei nişte priviri cu adevărat zdrobitoare, părînd a-i spune : „Bineînţeles ! Cînd m-ai văzut, ţi-ai închipuit că nu sînt chiar atît de şiret cum pretind unii. Un burtă-verde, nu-i aşa ? Un grăsan pe care o fetiţă îl poate înfierbînta şi care o să se distreze punînd-o să se dezbrace ! Pe deasupra, un sentimental care rostogoleşte nişte ochi înduioşaţi, care se supără, care-şi iese din fire ! O clipă, micuţa mea..."

— Ce spune ? îl întrebă el pe Lucas.

— Bompard trebuie să-şi fi petrecut ultimele luni prin sud-vest.

— De ajuns ! Închide !

Îşi goli halba dintr-o sorbitură, scormoni un minut jăratecul din sobă, se întoarse, de data aceasta liniştit, şi-i spuse lui Lucas cu un glas atît de neobişnuit, încît fata nu-şi putu stăpîni un zîmbet :

— Nu puteai să-mi atragi atenţia ce idiot am fost ?

— Dar, şefule...

— Pe valeţi şi pe cameriste i-ai interogat ?

— Da, şefule. Nu sînt decît două cameriste care dorm la hotel, la etajul şase. Ele n-au auzit nimic, firește... Au coborît în urma tuturor, fiind trezit din somn de gălăgie.

— Ţi-ai notat cum le cheamă ?

— Pe una Berthe Martineau, nouăsprezece ani.

— De unde e ?

— Să caut... Uite... din Compiègne...

— Şi cealaltă ?

— Lucienne Jouffroy, patruzeci şi cinci de ani, din... din Moissac.

Şi Lucas, care era mic de statură, înalţă spre comisar o privire uimită şi plină de admiraţie.

— Acum ai priceput ? Sări într-un taxi și du-te după ea. Dar mișcă-te repede !

Îl împinse pe Lucas afară, apoi închise ușa. Pe chip i se așternuse o expresie de ostenceală și mulțumire. Luă din nou la rînd fotografiile și constată că toate iubitele lui Bompard erau fete tinere și adesea foarte tinere.

— Care din ele ? o întrebă el pe prizonieră, cu un ton prietenos.

Și unuia, și celuilalt le era aproape la fel de somn. Céline se gîrbovise de tot pe scaun. În loc să răspundă, ea clătină negativ din cap.

— Fotografia Luciennei Jouffroy nu-i printre ele ?

— Încă nu pot să spun nimic ! suspină ea anevoie.

— De ce ? Aștepți să vină femeia asta ? Recunoaște că ești din Moissac !

— Am să vorbesc puțin mai tîrziu !

— De ce nu acum ?

— De-aia !

— Știi ce aș face eu dacă aș avea o fată ca tine ? I-aș da din cînd în cînd cîte o pereche de palme, ca s-o învăț cum să se poarte în viață. Uite ! Pun prinsoare că ai început prin a face colecție de fotografii ale artiștilor de cinema. Nu-i așa ? Sau ai citit prea multe romane.

Îl contrazise abia șoptit :

— Mă ocupam de muzică...

Ea tresări, cînd Maigret afirmă cu convingere :

— Nu-i nici o deosebire ! Te exaltai ! Apoi l-ai întîlnit pe Georges Bompard. Ce mă uimește este faptul că ți-ai putut pierde capul pentru un voiajor comercial.

Ea îl contrazise din nou :

— Mi-a spus că e compozitor. Cînta foarte bine la pian.

Între ei se statornicise un fel de apropiere, o apropiere ciudată, care se naște mai des decît ne-am închipui între polițist și infractor. Biroul era supraîncălzit și plin de fum.

Din restul clădirii pătrundeau zgomote nedesluşite, ţîrîitul telefoanelor, paşi pe coridorul cel lung, iar pe al doilea plan urcau sunetele de claxon ale automobilelor care treceau pe podul din apropiere.

— Îl iubeai ?

Ea nu răspunse, dar îşi plecă ochii.

— Îl iubeai, desigur. Mă întreb dacă el te-a adus, sau dacă tu te-ai ţinut după el.

Ea răspunse simplu, înălţînd capul :

— Eu am venit, ca să ştii !

Totul era limpede. Maigret pătrunsese în realitatea banală care se află la baza cazurilor aparent foarte complicate.

Un voiajor comercial, căruia îi plăceau fetele tinere şi care se dădea drept mare compozitor pentru a părea în ochii lor mai romantic... O mică provincială exaltată, ca la optsprezece ani şi care, după ce îi cedase încercase să-şi apere fericirea...

— El te-a adus la Paris ?

— Am venit singură.

— Ţi-a dat adresa ?

— Nu... Se învăluia în mister... Dar îmi spusese că avea obiceiul să meargă la o anumită cafenea de pe bulevardul Saint-Germain. Acolo am dat de el. M-a rugat să rămîn cîteva zile la hotel, timp în care el era nevoit să-şi rezolve nişte treburi, după care va putea să se ocupe numai de mine.

De dimineaţă, cînd încerca să se dea drept o aventurieră, Maigret fusese cît pe-aci s-o creadă, atît de bine jucase această comedie. În cursul zilei o văzuse, rînd pe rînd, copil şi femeie, bătoasă şi tristă, răutăcioasă şi descurajată.

— Inspectorul dumitale nu se prea grăbeşte, observă ea, privindu-şi ceasul de mînă.

— E brigadier.

— Nu văd diferenţa.

— Ai plecat de mult din Moissac ?
— Acum n-am să mai spun nimic.
— Îl cunoşteai pe Dufieu, paznicul de noapte ?
— Am să vorbesc atunci cînd se va întoarce brigadierul.
— Aşadar, crezi că Lucienne Jouffroy a plecat ?
— Nu ştiu nimic. Te rog cere să-mi mai aducă un pic de cafea. Sînt frîntă de oboseală.

Maigret telefonă băiatului de serviciu. Puţin după aceea i se dădu legătura cu oraşul.

— Cum ?... Ce spui ?... Cu atît mai rău, bătrîne ! Trebuia să ne aşteptăm... Sigur că da, i se vor trimite semnalmentele la toate punctele de frontieră. Se întoarse către fată.

— Era brigadierul Lucas. Îmi spune că Lucienne Jouffroy a părăsit hotelul pe la prînz, fără să anunţe pe nimeni.

Apoi, la telefon, adăugă :

— Vino imediat aici... Aşa...

Puse receptorul în furcă şi se întoarse către interlocutoarea sa, ce părea bănuitoare.

— Cred că acum nimic nu te mai împiedecă să vorbeşti.

— Cine-mi dovedeşte că nu mă minţi ? Poate că nu era nimeni la celălalt capăt al firului.

— Mulţumesc pentru încredere ! Bine, mititico, dacă aşa stau lucrurile, n-avem decît să aşteptăm întoarcerea lui Lucas. Pe el o să-l crezi ?

— Poate.

Ajunseseră amîndoi la exasperare. Trecu un sfert de ceas fără să-şi mai adreseze o vorbă. În cele din urmă sosi şi Lucas, stînjenit şi neliniştit:

— Ar fi trebuit să mă gîndesc la asta de azi-dimineaţă, şefule...

— Cum să te fi gîndit tu la asta încă de dimineaţă, cînd nici mie nu mi-a trecut prin minte ? Dar paznicul de noapte ?

— E aici, pe coridor.

— Ce spune ?

— Nimic ! Pretinde că n-are habar de nimic.

— Adu-l înăuntru.

Cu umerii plecați, omul se uită pieziș la Maigret.

— Care erau de fapt relațiile dumitale cu Lucienne Jouffroy ?

— Era cumnată-mea.

— Ia loc. Să nu-ți fie teamă și răspunde-mi sincer la întrebări. Cumnata dumitale avea o fiică ?

— Da, pe Rosine !

— Ce s-a întîmplat cu ea ?

— A murit.

— Ce-a avut ?

Omul tăcea cu încăpățînare. Maigret stărui :

— Cum a murit ?

De data aceasta, Céline se întoarse către paznic și-i șopti :

— Poți să-i spui, Joseph !

— A murit în urma unei operații la care a trebuit să ajungă fiindcă era însărcinată. Avea șaisprezece ani...

— Asta s-a petrecut la Moissac ?

— Da, la Moissac, acum trei ani.

— Și Georges Bompard se afla în turneu acolo ?

— El a fost pricina întregii nenorociri. Cînd fata s-a dus să-i spună că e însărcinată, el a dus-o la o moașă...

— O clipă, Dufieu ! Presupun că în urma acestei întîmplări a venit cumnata dumitale la Paris și că dumneata ai ajutat-o să intre ca femeie de seviciu la *Steaua Nordului*, nu-i așa ?

Omul încuviință din cap.

— Sînt sigur că noaptea trecută ai fost tare uimit cînd ai văzut sosind în hotel o tînără dintr-o familie onorabilă din Moissac, pe care o cunoșteai...

— Domnișoara Blanchon, șopti el fără să se gîndească.

— Fiica judecătorului Blanchon ?

Speriat, Dufieu se întoarse către fată, iar aceasta rosti limpede :

— Geneviève Blanchon, da, domnule comisar. Tata nu știe nimic. Abia ieri dimineață am plecat din Moissac, unde Bompard mi-a promis că-mi va scrie, dar nu primeam nici o veste de la el.

— Așteaptă o clipă, te rog ! Așadar, dumneata, Dufieu, ai fost uimit cînd ai văzut-o pe această tînără, dar și mai uimit cînd l-ai văzut pe Bompard. Ca paznic de noapte, ți-ai dat seama ce înseamnă cînd doi inși sosesc unul după altul, la un interval de numai cîteva minute.

— Da, domnule comisar.

— Ai urcat deci la etajul șase și ai anunțat-o pe cumnata dumitale.

— Întocmai.

— Bănuiai că lucrurile vor lua o întorsătură tragică ?

— Știam că Lucienne avea de gînd să se răzbune pe omul acesta.

Maigret se întoarse către brigadier :

— Lucas, vrei să-l duci în biroul tău ?

Prefera să rămînă singur cu tînăra, care acum părea dispusă să vorbească.

— Lucienne Jouffroy a intrat în timp ce te aflai acolo ?

— Da.

— Știai că fata ei fusese iubita lui Bompard ?

— Da.

— Și că o dăduse pe mîinile moașei ?

— Da.

— Cu toate acestea, ai mai venit după el la Paris ?

Ea rosti cu asprime, plecîndu-și capul :

— Îl iubeam ! Mă făcuse să cred că Rosine mai umbla și cu alți bărbați...

— Dacă ți-aș fi tată... — mormăi Maigret.

— Ce mi-ai face ?

— Nu știu, însă... Așadar, ai plecat de acasă, fără bani, fără bagaje... Bompard ți-a dat o mie de franci ca să poți sta la hotelul *Steaua Nordului* așteptînd să...

— Îl iubeam ! repetă ea.

— Și-acum ?

— Nu știu nici eu... Am vrut să fac totul pentru ca Lucienne Jouffroy să nu fie arestată și ca tatăl meu să nu afle.

— Crezi că asta e simplu, nu ?

Se auzi soneria telefonului. Comisarul răspunse morocănos :

— Da... Bine !... Cu atît mai rău pentru ea !... Bineînțeles !

Puse la loc receptorul, spunînd :

— Lucienne Jouffroy nici n-a încercat să treacă peste graniță. A rătăcit ceasuri întregi prin Paris, apoi s-a dus și s-a predat la un comisariat, unde a mărturisit totul. N-a pomenit nimic de tine, a spus doar că Bompard era culcat cu o femeie de stradă, pe care n-o cunoștea.

— Ce se va întîmpla cu ea ?

— Așa cum îi cunosc eu pe jurații de aici, sînt încredințat că au s-o achite.

— Dar eu ?

— Tu ?

Stînd în picioare, Maigret dădu frîu liber unei dorințe multă vreme stăpînite, și o pălmui. Fata rămase atît de încremenită, încît nu izbuti să rostească o vorbă.

— Vino !

— Unde ?

— Asta nu te privește.

Străbătură împreună coridorul și ajunseră în curtea întunecoasă a Poliției judiciare.

— Hei !... Taxi !... Silind-o să se urce, mormăi ca pentru sine : Există două uși... Presupunînd că în aglomerație cineva iese pe una dintre aceste uși...

Apoi tăcu... Mașina înainta pe strada Rivoli. Fata stătea nemișcată.

— Ia ascultă ! bombăni Maigret. Te-ai prostit de tot ?

— Mi-e somn, suspină ea.

— Lasă, o să dormi după aceea. Te previn că, dacă într-un minut...

Ea întredeschise ușa, părînd nehotărîtă.

Comisarul îi strigă furios :

— Da' șterge-o dracului odată !... Gîscă ce ești !...

Întorcînd capul, șoferul văzu că în spate nu-i decît o singură persoană și vru să oprească, dar Maigret îi șopti :

— Oprește-mă la o cîrciumă bună... Mi-e o sete !...

FURTUNA PE CANALUL MÎNECII

I

S-ar fi zis că soarta poznaşă se folosea de recenta pensionare a lui Maigret pentru a-i dovedi, cu ironie, cît de şubrede şi relative pot fi mărturiile oamenilor. Dar acum, faimosul comisar, ori mai degrabă cel ce purtase acest titlu cu trei luni în urmă, se afla de cealaltă parte a barierei, de partea publicului — dacă ne putem exprima astfel — el fiind cel căruia i se adresa întrebarea :

— Sînteţi sigur că era ceasul şase şi jumătate, sau ceva mai puţin şi că vă aflaţi lîngă sobă ?

Cu o luciditate înspăimîntătoare, Maigret îşi dădea seama că o mînă de oameni, în cazul de faţă şase, puteau fi dintr-odată paralizaţi prin această simplă întrebare :

— Spune-mi precis : ce-ai făcut între orele şase şi şapte ?

De-ar fi fost vorba de nişte întîmplări zgomotoase, dramatice, mai treacă-meargă ! Da' de unde ! În cauză erau doar o jumătate de duzină de inşi care, datorită vremii urîte, lînceziseră prin cele două-trei încăperi comune ale unei pensiuni de familie, în aşteptarea cinei !

Maigret — om din public, un Maigret supus interogatoriului şovăia ca un elev nesilitor sau ca un martor mincinos.

—

Cînd spunem vreme urîtă, e prea puţin. La gara Saint-Lazare, un panou anunţa : „Furtună pe Canalul Mînecii. Traversarea Dieppe-Newhaven este suspendată".

Grupuri-grupuri de englezi puteau fi văzuți făcînd cale-ntoarsă spre hotelurile la care poposiseră.

Pe strada principală din Dieppe părea că vîntul va smulge toate firmele. Ca să deschizi o ușă, trebuia să te opintești zdravăn în ea. Apa cădea în trombe, cu zgomot de valuri ce se sparg pe pietriș și, uneori, zăreai cîte o siluetă, vreun om care fusese silit să iasă din casă și care, cu o haină în cap, se strecura pe lîngă ziduri, alergînd.

Era luna noiembrie. Lămpile se aprindeau încă de la ora patru după-amiaza.

În gara maritimă, vaporul care ar fi trebuit să plece la ora două se află tot la chei, alături de bărcile pescărești ale căror catarge se ciocneau unele de altele.

Resemnată, doamna Maigret se dusese să-și ia din cameră lucrul de mînă, început în tren, și se așezase lîngă sobă, unde o pisică, pe care n-o mai văzuse pînă atunci, pisica roșcată a pensiunii, venise să se ghemuiască la ea în poală. Din cînd în cînd înălța capul și se uita cu o privire dezolată la Maigret, care nu-și găsea locul.

— Era mai bine dacă poposeam la hotel, suspină ea. Ai fi găsit pe cineva să faci o partidă de cărți.

Bineînțeles ! Numai că doamna Maigret, econoamă din fire, căpătase, cine știe de la care prietenă, adresa acestei pensiuni de familie, pierdută la marginea cheiului, în întunecimea acestui cartier locuit numai vara și unde iarna storurile rămîn trase, iar ușile ferecate.

De fapt era prima călătorie de plăcere a celor doi soți, după călătoria de nuntă, făcută cu douăzeci și cinci de ani în urmă.

În sfîrșit, Maigret era liber ! Părăsise Poliția judiciară și putea să se culce și el seara, încredințat că-și va petrece noaptea în patul lui, fără amenințarea telefonului care-l trezea în miez de noapte, silindu-l dintr-odată să se ducă și să se aplece asupra vreunui cadavru încă nerăcit.

Pentru că doamna Maigret visa de multă vreme să viziteze Anglia, luase o hotărîre :

— Mergem să petrecem două săptămîni la Londra. Am să folosesc prilejul ca să le strîng mîna cîtorva colegi de la Scotland Yard, cu care am colaborat în timpul războiului.

Şi uite ce noroc aveau ! Furtună pe Canalul Mînecii ! Şi vaporul care nu mai pleca ! Pensiunea de familie, de care doamna Maigret îşi amintise dintr-odată, din ai cărei pereţi răzbăteau parcă sărăcia şi plictisul !

Proprietăreasa, domnişoara Otard, femeie la vreo cincizeci de ani, deşi încerca să-şi ascundă acreala îndărătul unor zîmbete mieroase, strîmba involuntar din nas, ori de cîte ori întîlnea dîra de fum din pipa lui Maigret, care se foia dintr-o încăpere într-alta. În cîteva rînduri era cît pe-aci să declare că nu se face să tragi întruna din pipă, mai ales în camere mici şi supraîncălzite în care se află nişte doamne. Dar în clipele acelea, Maigret presimţea apropierea furtunii şi o privea în ochi cu atîta indiferenţă, încît ea prefera să se uite într-altă parte.

Nu era prea încîntată nici cînd îl vedea pe fostul comisar, care nu se putuse dezbăra de acest tic, dînd tîrcoale pe lîngă foc, apucînd vătraiul şi scormonind cu nădejde în stratul de cărbune, încît toate sobele duduiau ca nişte motoare.

Casa nu era mare. O vilă cu două etaje, ale cărei încăperi fuseseră transformate în camere de închiriat. Se intra printr-un coridor care, din spirit de economie, nu era luminat, cum nu era luminată nici scara ce ducea la primul şi al doilea etaj, astfel că, uneori, auzeai pe cîte cineva împiedicîndu-se de trepte sau căutînd pe bîjbîite clanţa uşii.

Prima încăpere, cea din faţă, era salonul, mobilat cu nişte fotolii mici, caraghioase, îmbrăcate în catifea verzuie, şi cu o masă pe care se aflau cîteva reviste vechi, făcute

ferfeniță. Urma apoi sufrageria, unde ți se îngăduia să rămîi și în afara orelor de masă.

Doamna Maigret stătea în salon. Maigret trecea dintr-o cameră într-alta, de la o sobă la alta, de la un vătrai la altul.

În spate se afla oficiul, în care Irma, micuța slujnică de cincisprezece ani, se îndeletnicea în această după-amiază cu lustruitul tacîmurilor. În sfîrșit, bucătăria, domeniul domnișoarei Otard și al Jannei, cea mai vîrstnică dintre slujnice, o femeie de douăzeci și cinci-treizeci de ani, mereu cu papuci în picioare, mereu nepieptănată și de o curățenie îndoielnică, mereu ursuză, aruncînd priviri neîncrezătoare sau arțăgoase.

Alt personaj nu mai era în această casă, unde un băiețel de vreo patru ani, copilul Jannei — după cum aflase Maigret de la slujnica cea tînără — era toată ziua certat, îmbrîncit și pălmuit.

Nicăieri atmosfera nu putea fi veselă pe o asemenea vreme. Dar la domnișoara Otard era de-a dreptul lugubru, iar minutele pesemne că aveau mai multe secunde decît oriunde, fiindcă acele de pe cadranul pendulei din marmură neagră, așezată sub un glob pe cămin, parcă încremeniseră.

— Încearcă să te strecori pînă la cafenea, într-un moment cînd s-o mai potoli ploaia... Cu siguranță că acolo ai să găsești pe cineva să faci o partidă.

Nu era chip nici să stea amîndoi de vorbă, fiindcă nu rămîneau nici o clipă singuri. Domnișoara Otard umbla din bucătărie în salon, deschidea un sertar sau un dulap, se așeza, pleca din nou, avînd aerul cuiva care trebuie să supravegheze pe fiecare în parte, de teama unei catastrofe. Ai fi zis că, dacă o să lipsească un sfert de oră, prilejul va fi folosit pentru a i se șterpeli vreunul din numerele vechi din *Mode du jour* sau ca să se dea foc bufetului :

Irma intra din cînd în cînd pentru a pune vasele, chiar în acel bufet, sau pentru a lua din el altele.

Iar doamna tristă, căreia soţii Maigret îi spunea astfel pentru că nu ştiau cum o cheamă, stătea pe un scaun lîngă soba din sufragerie, cu spatele drept, citind dintr-o carte fără coperte, astfel încît nu puteai şti ce titlu are.

După toate probabilităţile se afla acolo de mai multe săptămîni. Părea să aibă vreo treizeci de ani şi era suferindă ; poate că venise să se odihnească în urma unei operaţii. În orice caz, se mişca cu foarte multă atenţie, de parcă i-ar fi fost teamă să nu spargă ceva. Mînca puţin, fără poftă, regretînd, de bună seamă, timpul sacrificat acestor îndeletniciri vulgare.

Cealaltă, tînăra căsătorită, cum îi zicea Maigret, cu un zîmbet strîmb, era opusul ei şi, numai trecînd de la un fotoliu la altul, stîrnea adevăraţi curenţi de aer prin jur. Tînăra căsătorită are vreo patruzeci-patruzeci şi cinci de ani. Era mică, durdulie şi, cu siguranţă, greu de mulţumit ; o dovedea faptul că soţul ei alerga la cel mai mic semn, încercînd să-i preîntîmpine dorinţele, cu un aer ascultător şi jenat. Acest soţ abia dacă împlinise treizeci de ani şi nu era nevoie să-l studiezi prea mult ca să-ţi dai seama că nu făcuse o căsătorie din dragoste, ci urmărise să-şi asigure o bătrîneţe tihnită, cu preţul libertăţii de acum.

Se numeau Mosselet : Jules şi Emilie Mosselet.

Dacă acele ceasornicului nu înaintau repede, ele înaintau totuşi. Mai tîrziu, Maigret avea să-şi aducă aminte că se uitase la ceas în clipa în care Jeanne îi servea doamnei triste un ceai de mentă. Era cinci şi cîteva minute ; Jeanne i se păru mai vicleană ca oricînd.

Puţin timp după aceea, tînărul englez, domnul John, se întoarse de afară, aducînd în casă furtuna şi frigul, lăsînd să se scurgă în salon şiroaie de apă de pe impermeabilul lui, ud leoarcă. Avea chipul însufleţit de aerul

rece şi de vestea pe care o aflase. Rosti cu un puternic accent englezesc :

— Vaporul va pleca... Aş vrea să mi se ducă bagajele, domnişoară proprietăreasă.

Încă de dimineaţă se tot agita, fiind grăbit să plece în Anglia, iar acum se întorsese de la gara maritimă, unde i se spusese că vaporul va încerca să traverseze canalul.

— Mi-aţi pregătit nota de plată ?

Maigret şovăi o clipă. Era pe cale să urmeze sfatul nevestei şi, cu riscul de a fi făcut ciuciulete, să dea fuga pe lîngă ziduri, pînă la *Braseria elveţienilor*, unde ar fi găsit, cel puţin, viaţă şi mişcare. Se duse chiar pînă la cuierul de pe coridor, unde zări, în semiîntuneric, cele trei valize mari ale domnului John, apoi înălţă din umeri şi se întoarse în salon.

— De ce nu vrei să te duci la cafenea ? Ai să te enervezi aici de pomană.

La auzul acestor vorbe, el se cufundă greoi într-un fotoliu, luă prima revistă ce-i veni la îndemînă şi începu să întoarcă paginile.

Este demn de reţinut că nu avea absolut nimic de făcut şi nimic nu-l preocupa. Aşadar, în mod logic, ar fi trebuit să se afle într-o stare de receptivitate deplină.

Casa nu era mare. Oriunde te-ai fi aflat, se auzeau pînă şi cele mai mici zgomote, astfel că scara, cînd soţii Mosselet se închideau la ei în cameră, situaţia era de-a dreptul jenantă. Or, Maigret nu numai că n-a văzut şi n-a auzit nimic, dar n-a încercat nici cea mai vagă presimţire.

Îşi dădea oarecum seama că, după ce achitase nota de plată, domnul John trecuse în oficiu ca să-i dea Irmei un bacşiş. Răspunse aproape maşinal la salutul de bun rămas al englezului şi i se păru că Jeanne, care era mai robustă decît tînărul, primise poruncă să-i ducă două valize pînă la vapor. Dar de văzut, n-a văzut-o plecînd.

Nici nu-l interesa. Începuse tocmai să citească — revista ce-i căzuse în mînă fiind o revistă de agricultură — un articol lung, scris cu literă măruntă, despre obiceiurile şoarecilor de pădure şi, oricît ar părea de caraghios, se cufundase cu pasiune în această lectură.

De acum, limbile puteau să înainteze liniştit pe cadranul verzui al pendulei, fără ca cineva să le mai bage în seamă. Doamna Maigret îşi număra ochiurile împletiturii, mişcînd fără zgomot din buze. Din cînd în cînd se auzea trosnetul cărbunilor în sobe, sau zgomotul înfundat al rafalelor de vînt ce pătrundeau pe coş.

Un zăngănit de farfurii dădu de veste că Irma punea masa. Se simţea şi un miros înăbuşit de arsură, prefaţînd tradiţionalul peşte fript de la cină.

Dar iată că, pe neaşteptate, izbucni în întuneric larmă de glasuri, nişte glasuri însufleţite, ce păreau să ţîşnească din furtună şi care se apropiară, trecură pe lîngă obloanele ferestrelor, se opriră în prag, după care răsună cel mai puternic apel al soneriei ce s-a auzit vreodată în această casă.

Nici în clipa aceea Maigret n-a tresărit. Ceasuri la rînd îşi dorise o distracţie care să-i înlăture monotonia zilei şi, în clipa cînd o găsise, mai interesantă decît s-ar fi aşteptat, el îşi îndreptase toată atenţia asupra poveştilor despre şoarecii de pădure.

— Da, aici... — se auzi glasul domnişoarei Otard.

În încăpere năvăli aer rece, apă, veştminte ude, feţe aprinse şi însufleţite, astfel că, pînă la urmă, tot a trebuit să ridice capul şi să ia act de prezenţa unei uniforme de poliţist şi de paltonul negru al unui omuleţ, cu ţigara stinsă în gură.

— Dumneavoastră aţi fost, nu-i aşa, stăpîna unei oarecare Jeanne Fernard.

Maigret observă că băieţelul se afla şi el de faţă, răsărit cine ştie din ce ungher, fără-ndoială din bucătărie.

— Persoana a fost ucisă cu un foc de revolver în vreme ce mergea pe strada Digului.

Prima reacție a domnișoarei Otard a fost aceea de neîncredere. Nu era ea femeia care să dea crezare la nu știu ce baliverne, spuse de nu știu cine și, cu buzele strînse, exclamă ironică :

— Ce vorbești !

Dar cele ce au urmat au fost de natură să-i înlăture îndoiala, pentru că bărbatul cu țigara stinsă continuă :

— Sînt comisar de poliție și doresc să mă urmați pentru a recunoaște cadavrul. De asemenea, doresc să nu părăsească nimeni această casă.

Privirile lui Maigret scînteiară răutăcios. Soția lui se uită la el, parcă zicîndu-i : „De ce nu le spui cine ești ?"

Dar trecuse prea puțin timp de cînd ieșise la pensie și gusta plăcerea anonimatului. Se afundase bine în fotoliu, cu o adevărată voluptate. Îl cerceta pe comisar, cu un ochi critic.

— Puneți-vă o haină și urmați-mă.

— Unde ? se oțări domnișoara Otard.

— La morgă.

Se auzi atunci un țipăt ascuțit, o criză de nervi reală sau destul de bine jucată, un geamăt al doamnei triste, de care Maigret uitase.

Irma se năpusti din oficiu, ținînd o farfurie în mînă.

— A murit Jeanne ?

— Tu vezi-ți de treaba ta ! îi porunci domnișoara Otard. Servește masa pînă mă-ntorc eu.

Se uită apoi la băiețel, care nu pricepuse despre ce era vorba și se tot foia printre picioarele oamenilor mari.

— Închide-l în camera lui... Să se culce...

Unde era în clipa aceea doamna Mosselet ? Întrebarea părea ușoară și totuși Maigret nu-i găsi răspunsul. Dimpotrivă, domnul Mosselet, care purta prin casă niște papuci caraghioși din fetru roșu, se afla acolo, în partea dinspre

coridor. Auzise probabil zgomotul de la el din cameră, și coborîse.

— Ce se întîmplă ? întrebă el.

Dar comisarul era grăbit. Rosti cîteva cuvinte la urechea agentului în uniformă, care își scoase gluga și șapca, își aprinse o țigară și se instală lîngă sobă, ca omul care are de așteptat un timp mai îndelungat.

Domnișoara Otard își îmbrăcase un impermeabil galben, niște cizme de cauciuc și, în timp ce polițistul o îndemna să se grăbească, ea se mai întoarse o dată ca să-i strige Irmei :

— Servește degrabă cina ! Or să se ardă merlanii [1].

Irma plîngea, automat, așa cum se cuvine cînd moare cineva. Plîngea și servea, întorcînd mereu capul ca să nu-i pice lacrimile în farfurie.

La masă, Maigret observă că e prezentă și doamna Mosselet, care părea mai degrabă curioasă decît emoționată.

— Mă-ntreb cum de-a fost cu putință... Pe stradă s-a întîmplat ?... Oare să existe apaşi la Dieppe ?

Mosselet mînca cu poftă. Doamna Maigret tot nu pricepea cum de stătea soțul ei atît de nepăsător față de această întîmplare, el care-și petrecuse viața ocupîndu-se numai de crime.

Doamna tristă se uita la peștele din farfurie, aproape cu aceeași privire cu care se uita și peștele la ea, și deschidea din cînd în cînd gura, nu ca să înghită, ci ca să scoată din piept puțin aer, în chip de suspin.

Agentul își luase un scaun, se așezase călare pe el și-i privea pe ceilalți mîncînd, nerăbdător să joace și el un rol.

— Eu am găsit-o ! îi spuse el mîndru doamnei Mosselet, care părea cea mai interesată.

— Cum ?

---

[1] Merlan — pește oceanic asemănător codului. (n.t.)

— Doar din întîmplare. Locuiesc pe strada Digului, o străduță care duce de la chei în port, acolo, la capăt, după manufacturile de tutun. Să vă spun drept, pe acolo nu trece niciodată lume. Mergeam repede, cu capul în piept, și am văzut o mogîldeață întunecată.

— E groaznic! rosti doamna Mosselet, fără convingere.

— Mai întîi am crezut că-i un bețiv, pentru că dintr-ăștia se găsesc în fiece zi pe trotuare.

— Chiar și iarna?

— Mai ales iarna, cînd se pun pe băutură, ca să se încălzească.

— În vreme ce vara beau ca să se răcorească, glumi Jules Mosselet, uitîndu-se ironic către soția lui.

— Mă rog, dacă vreți... Am pipăit... Mi-am dat seama că-i o femeie... Am strigat după ajutor și cînd au dus-o într-o farmacie, aceea din colțul străzii Paris, s-a constatat că murise. Tot atunci am recunoscut-o, fiindcă eu cunosc toți oamenii din cartier. I-am spus comisarului: „Fata asta e slujnica de la pensiunea Otard."

Maigret puse și el sfios o întrebare, ca unul care șovăie să se amestece în ceea ce nu-l privește:

— Nu erau niște valize lîngă ea?

— De ce să fi fost niște valize?

— Știu și eu... Mă mai întreb dacă era cu fața spre port, sau partea aceasta.

Agentul se scărpină în cap.

— Stați puțin... După cum era așezată, cred mai degrabă că faptul s-a petrecut pe cînd venea încoace.

Șovăi o clipă, după care se hotărî să apuce sticla de vin roșu și să-și toarne un pahar, șoptind:

— Îmi dați voie?

Această manevră îl apropiase de masă, unde mai rămăseseră doi pești într-o farfurie. Mai șovăi o clipă, luă unul, îl mîncă fără cuțit și furculiță, apoi se duse să-i arunce șira spinării în găleata cu cărbuni. Îl întrebă apoi

din privliri pe fiecare în parte şi, asigurîndu-se că nu existau amatori pentru al doilea peşte, îl ronţăi ca şi pe primul, mai bău puţin şi suspină :

— Trebuie să fie o crimă pasională. Fata asta era o dezmăţată fără pereche, una din cele mai îndrăcite pe la balurile din port.

— Atunci se schimbă lucrurile, şopti doamna Mosselet, care, de vreme ce era vorba de o crimă pasională, părea că socoteşte totul foarte firesc.

— Ce mă miră pe mine — continuă agentul, pe care Maigret nu-l slăbea din ochi — e faptul că s-a folosit un revolver. Marinarii, ştiţi dumneavoastră, folosesc mai degrabă cuţitul.

În clipa aceea se întoarse şi domnişoara Otard, cu chipul palid, în ciuda vîntului care colorase feţele celorlalţi. De altfel, împrejurarea o făcea să-şi simtă propria-i importanţă şi atitudinea ei părea să spună : „Ştiu eu ce ştiu, dar să nu vă închipuiţi că o să vă spun ceva."

Privirea ei făcu înconjurul mesei, al oamenilor şi al farfuriilor, inventariind oasele peştilor. O întrebă cu asprime pe Irma, care se smiorcăia, rezemată de tocul uşii :

— Ce mai aştepţi, de ce nu serveşti friptura de viţel ? Apoi, către agent :

— Sper că ţi s-a dat ceva de băut ? Şeful dumitale o să vină în cîteva minute. Acum telefonează la Newhaven.

Maigret tresări şi ea băgă de seamă. Această tresărire i se păru cam suspectă şi pe chip i se citi limpede umbra unei bănuieli. O dovedi prin faptul că se crezu obligată să adauge :

— ... cel puţin aşa presupun.

Dar ea nu presupunea ; ştia sigur. Prin urmare. comisarul de la poliţia locală auzise vorbindu-se despre domnul John şi de plecarea lui grăbită.

Deocamdată, pista oficială era cea a tânărului englez.

— Toate astea mă îmbolnăvesc ! şopti doamna cea tristă, care nu deschidea gura de trei ori pe zi decît cel mult ca să ofteze.

— Dar pe mine ? se revoltă domnişoara Otard, care nu îngăduia ca altul să fie mai zguduit decît ea de întîmplare. Credeţi că toate astea îmi vor uşura situaţia ? Mi-au trebuit luni de zile ca s-o dresez pe fată, cît de cît... Irma ! Cînd ai să te hotărăşti să aduci sosul ?

Rezultatul cel mai concret al acestui du-te-vino a fost invadarea încăperilor de aerul rece ; în loc să fie încorporat în căldura din interior, acesta alcătuia mici curenţi mobili, care te atingeau la ceafă şi-ţi înfiorau spinarea de frig.

Astfel stînd lucrurile, Maigret se ridică de pe scaun şi, fără să ia seama la căldarea goală, începu să răscolească jarul în sobă cu vătraiul. Îşi îndesă apoi pipa, o aprinse de la sobă cu ajutorul unei hîrtii răsucite şi se proţăpi, luîndu-şi atitudinea lui preferată, binecunoscută la Quai des Orfèvres, cu pipa între dinţi, cu spatele la foc şi mîinile împreunate la spate, cu expresia aceea nedefinită, încăpăţînată ori distrată, pe care şi-o lua atunci cînd nişte elemente disparate începeau să se înlănţuie în mintea lui şi să alcătuiască un fel de sîmbure de adevăr, inconsistent încă.

Apariţia comisarului nu izbuti să-l clintească. Îl auzi spunînd :

— Vaporul n-a sosit... Mă vor anunţa...

Nu era greu să-ţi închipui acest vapor, zgîlţîit în bezna mării, unde probabil că nu se vedea altceva decît crestele înspumate ale valurilor uriaşe. Pe vas, pasageri cuprinşi de rău de mare, bufetul gol, umbre neliniştitoare în bezna punţii, singura călăuză constituind-o punctul scînteietor al farului de la Newhaven.

— Domnilor şi doamnelor, mă văd silit să vă pun nişte întrebări, fiecăruia în parte.

Domnişoara Otard înţelese şi hotărî :

— Se poate închide ușa de la mijloc. Dumneavoastră vă veți instala în salon și...

Comisarul nu cinase, dar merlani nu mai erau pe masă și nici nu îndrăznea să-și vîre degetele în farfuria unde se răceau bucățile de carne de vițel.

II

A fost o simplă întîmplare. Agentul s-a uitat în jurul lui, ca să vadă cu cine va începe. Privirile i s-au întîlnit cu ale doamnei Maigret, care i se păru destul de liniștită pentru a da exemplu și celorlalți.

— Intrați, îi spuse el, deschizînd și închizînd apoi în urma ei ușa salonului, în vreme ce pe buzele fostului comisar rătăcea un zîmbet abia perceptibil.

Cu toate că ușa era închisă, de cealaltă parte se auzea aproape tot ce se vorbea și zîmbetul lui Maigret se accentuă cînd colegul său, din încăperea vecină, întrebă :

— Cu *ai* sau cu *é* ?

— Cu *ai*.

— Ca pe vestitul comisar ?

Buna soție se mulțumi să răspundă :

— Da !

— Nu sînteți rudă cu el ?

— Sînt nevasta lui.

— Dar atunci... sõțul... soțul dumneavoastră se află printre noi ?

În clipa următoare, Maigret se afla în salon, în fața unui omuleț bucuros și totodată puțin neliniștit.

— Recunoașteți că ați vrut să mă păcăliți ! Cînd mă gîndesc că eram pe cale să vă interoghez, ca pe ceilalți.

Țineți totuși seama că ceea ce fac aici este doar pentru a avea conștiința împăcată și ca să treacă mai ușor timpul, în așteptarea veștilor de la Newhaven. Dar dumneavoastră, care ați fost prin apropiere, care ați văzut într-un fel pregătindu-se drama, dumneavoastră precis că v-ați făcut o idee mai precisă și v-aș fi recunoscător dacă...

— Vă jur că n-am nici cea mai mică idee.

— De fapt, cine știa că fata urma să iasă ?

— Cei din casă, bineînțeles. Dar uite că abia acum îmi dau seama cît de greu este rolul de martor ; nu sînt în stare să precizez exact cine se afla în casă în clipa aceea.

— Erați ocupat ?

— Citeam...

Nu îndrăzni să adauge că citea un articol despre viața cîrtițelor și a șoarecilor de pădure.

— Am auzit vag o forfotă... Apoi... S-o luăm, de pildă, pe doamna Mosselet ! Se afla jos sau nu ? Și dacă a fost acolo, unde stătea ? Ce făcea ?

Comisarul nu era mulțumit. Mai-mai să creadă că ilustrului său confrate îi făcea plăcere să-l lase să se zbată singur. Își făgădui în sinea lui să-i arate el cum știe să conducă o anchetă un mărunt polițist de provincie. Ceru să fie chemată doamna tristă, care se numea Germaine Moulineau, de profesie învățătoare, în concediu medical.

— Mă aflam în sufragerie, bîigui aceasta. Tocmai mă gîndeam că e nedrept s-o pui pe biată fată să care valizele grele ale englezului, în timp ce niște bărbați în toată puterea nu știu cum să-și mai omoare timpul.

Spusele ei erau pentru Maigret, după cum o dovedea privirea pe care o aruncă spre umerii săi lați cînd se referise la bărbații în putere.

— Din clipa aceea n-ați mai ieșit din sufragerie ?

— Ba da ! Am urcat la mine în cameră.

— Ați zăbovit mult acolo ?

— Cam un sfert de oră. Am luat o pilulă şi am aşteptat să-şi facă efectul.

— Scuzaţi întrebarea pe care am să v-o pun, dar o voi adresa tuturor oaspeţilor casei şi o socotesc doar simplă formalitate. Presupun că n-aţi ieşit azi din casă şi, ca atare, hainele dumneavoastră sînt uscate ?

— Nu... Pe la mijlocul după-amiezii am ieşit o clipă...

Încă o dovadă a relativităţii mărturiilor. Maigret nu băgase de seamă nici că ieşise, nici că lipsise din sufragerie un sfert de ceas !

— Fără-ndoială că v-aţi dus la farmacie să vă cumpăraţi pilulele acelea.

— Nu... Voiam să privesc portul, bătut de ploaie şi de vînt.

— Vă mulţumesc... Următorul !

Următorul era tot de gen feminin : se ivi Irma, care continua să se smiorcăie, mototolindu-şi între degete colţul şorţului.

— Ştii dacă prietena dumitale Jeanne avea duşmani ?

— Nu, domnule...

— Ai observat vreo schimbare la ea care să arate că se simţea ameninţată ?

— Mi-a spus doar, azi-dimineaţă, că n-o să mai facă mulţi purici în casa asta prăpădită... Chiar aşa a zis...

— Nu sînteţi bine tratate ?

— N-am spus asta, se grăbi ea să adauge, îndreptîndu-şi privirea spre uşă.

— Ştii măcar dacă Jeanne avea legături cu bărbaţii ?

— Sigur că da.

— De ce spui „sigur" ?

— Pentru că îi era mereu teamă să nu rămînă însărcinată.

— Nu ştii cum îi cheamă ?

— Era şi un pescar, pe nume Gustave, care venea uneori şi fluiera pe stradă

— De care străduță vorbești ?

— De străduța din dos... Se poate ieși direct acolo, străbătînd curtea care se află lîngă bucătărie.

— În seara asta ai ieșit din casă ?

Ea șovăi, păru că vrea să spună nu, mai șovăi puțin și, în cele din urmă, recunoscu :

— Numai o clipă... M-am dus pînă la brutar să-mi cumpăr un corn.

— La ce oră ?

— Nu mai știu... Cred că în jurul orei cinci.

— Ce nevoie aveai dumneata de un corn ?

— Nu ni se dă prea multă mîncare... rosti ea abia șoptit.

— Îți mulțumesc.

— N-o să-i spuneți ?

— Poți fi liniștită... Următorul !

De data aceasta îl văzură intrînd pe domnul Jules Mosselet, care-și luase un aer cît se poate de degajat.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule comisar.

— Ați ieșit din casă în după-amiaza asta ?

— Da, domnule comisar. M-am dus să-mi cumpăr niște țigări.

— Pe la ce oră ?

— Trebuie să fi fost cinci fără cinci sau cinci fără zece. M-am întors aproape imediat... Vremea era tare urîtă.

— N-o cunoșteați pe victimă ?

— Cîtuși de puțin, domnule comisar.

Îi mulțumi, ca și celorlalți. Soția lui îi luă locul și comisarul îi puse obișnuita întrebare :

— Ați ieșit din casă în după-amiaza asta ?

— Sînt obligată să vă răspund, nu-i așa ?

— Ar fi mai bine pentru dumneavoastră.

— În cazul acesta v-aș ruga doar să nu-i spuneți nimic lui Jules. O să înțelegeți. E un băiat cu multă trecere la femei. Știindu-l slab din fire, nu pot avea încredere în

el. Cînd l-am auzit ieșind, m-am luat după el ca să aflu unde se duce.

— Și unde s-a dus ? întrebă comisarul, făcîndu-i lui Maigret cu ochiul.

Răspunsul se dovedi cel puțin neașteptat :

— Nu știu...

— Cum nu știți ? Doar ați spus că v-ați luat după el.

— Întocmai ! Am crezut doar că-l urmăream. Înțelegeți-mă ! Pînă să-mi îmbrac pardesiul și să-mi deschid umbrela, el și dăduse colțul primei străzi. Cînd am ajuns și eu acolo, am zărit în depărtare o siluetă cu un impermeabil de culoare închisă și m-am luat după el. Abia peste vreo cinci minute, cînd silueta a trecut prin fața unei vitrine luminate, mi-am dat seama că nu era Jules. Atunci m-am întors și m-am făcut că nu știu nimic.

— La cît timp după dumneavoastră s-a întors ?

— Nu știu... Eram sus... Poate că a mai zăbovit puțin în salon.

În clipa aceea, soneria țîrîi furioasă și un agent în uniformă îi înmînă comisarului un plic. Acesta îl desfăcu și i-l înmînă îndată lui Maigret. Iată ce aflară :

Nici John Miller, nici altă persoană cu semnalmentele lui n-a debarcat de pe vaporul din Dieppe la Newhaven.

Din politețe, comisarul îl invită pe Maigret să-l însoțească pentru continuarea anchetei, dacă-l interesează. Dar nu era cîtuși de puțin încîntat, deoarece colegul său nu părea dispus să-l ajute prea mult.

În vreme ce mergeau amîndoi pe lîngă zidurile caselor, riscînd să se trezească cu vreo țiglă în cap — se zăreau destule cioburi pe trotuare — el îi explică totuși :

— După cum vedeți, nu vreau să las nimic la voia întîmplării. M-aș mira să nu fie amestecat acest John Miller. Stăpîna casei m-a informat că locuia aici de mai multe zile, dar că nu răspunsese decît în doi peri la

întrebările ei. A plătit cu monedă franceză ; or, amănunt ciudat, i-a dat o cantitate neobișnuită de mărunțiș. Ieșea puțin din casă, numai dimineața. Două zile la rînd, domnișoara Otard l-a întîlnit la piață, unde părea că se interesează de unt, de ouă și de legume.

— Dacă nu s-o fi interesat de portofelele cumetrelor ! încheie Maigret.

— Credeți că era hoț de buzunare ?

— În orice caz, așa s-ar explica de ce a intrat în Anglia sub alt nume și cu alte haine decît cele pe care le-ai semnalat dumneata.

— Asta nu mă va împiedica să-l pun sub urmărire. Acum ne ducem la cafeneaua lui Victor, care se află lîngă piața de pește. Mi-ar plăcea să-l întîlnesc acolo pe Gustave, despre care ne-a vorbit mica slujnică, și să aflu dacă este același Gustave, zis Știrbul, de care a trebuit să mă ocup în repetate rînduri.

— Agentul dumitale afirmă că băieții de pe aici folosesc mai degrabă cuțitul decît pistolul, obiectă Maigret, sărind peste o băltoacă, fără să scape totuși nestropit de noroi.

După cîteva minute intrară la Victor. Aici podeaua era vîscoasă și vreo zece mese erau ocupate de marinari, îmbrăcați cu bluze din pînză groasă și saboți. Cafeneaua era prea puternic luminată și un pick-up răspîndea o muzică zgomotoasă, în vreme ce patronul împreună cu două chelnerițe murdare își făceau de lucru.

După ocheadele pe care și le aruncau unul altuia, era limpede că cei de față îl recunoscuseră pe comisar. Acesta se așezase împreună cu Maigret într-un colț și comandase bere. Cînd una dintre fete veni să-i servească, el o trase de șorț și-i vorbi încet :

— La ce oră a venit Jeanne azi după-amiază ?

— Care Jeanne ?

— Iubita lui Gustave.

Fata şovăi, se uită spre unul din grupurile de bărbaţi şi se gîndi o clipă.

— Cred că n-am văzut-o ! spuse ea în cele din urmă.

— Vine adesea, nu-i aşa ?

— De venit vine, dar nu intră în cafenea. Deschide puţin uşa, să vadă dacă Gustave e înăuntru şi iese el afară.

— Gustave şi-a petrecut seara aici ?

— Ar trebui s-o întrebaţi pe colega mea, Bertha. Eu am lipsit un timp.

Maigret se simţea în al nouălea cer. Părea încîntat să constate că nu era singurul care nu putea aduce o mărturie sigură.

Bertha era cealaltă chelneriţă. Se uita cruciş, fapt care-i dădea o expresie neplăcută.

— Dacă vreţi să ştiţi, n-aveţi decît să-l întrebaţi, îi răspunse ea comisarului. Nu sînt plătită să fac pe poliţaiul.

Între timp, cealaltă fată vorbise cu un roşcovan, încălţat cu cizme de cauciuc, care se ridică, trăgîndu-şi în sus pantalonii din pînză groasă, încinşi cu o sfoară, scuipă pe duşumea, se apropie de comisar şi, deschizînd gura, dădu la iveală, chiar în mijlocul gurii, un dinte rupt.

— De mine vă ocupaţi ?

— Aş vrea să ştiu dacă ai văzut-o pe Jeanne în seara asta.

— Ce te interesează pe dumneata ?

— Jeanne a murit.

— Nu-i adevărat.

— Îţi spun că a murit, pe stradă, ucisă de un glonte de revolver.

Vlăjganul era într-adevăr surprins ; el se uită la cei din jur şi le strigă :

— Ia ascultaţi ! Ce mai e şi povestea asta ? A murit Jeanne ?

— Răspunde-mi la întrebare. Ai văzut-o ?

— N-am încotro ! Am să vă spun adevărul. A venit aici...

— Pe la ce oră ?

— Nu mai știu... Beam un rachiu cu grăsunul de Polyte.

— Era trecut de cinci ?

— Cu siguranță !

— A intrat înăuntru ?

— Nu-i dau voie să intre în cafenelele prin care umblu eu. I-am văzut capul la ușă și m-am dus să-i spun să mă lase în pace.

— De ce ?

— Uite așa !

Patronul oprise muzica și liniștea pusese stăpînire pe încăpere, iar clienții încercau să prindă frînturi de conversație.

— V-ați certat ?

Știrbul înalță din umeri, ca omul care știe cît îi va fi de greu să se facă înțeles :

— Așa și așa...

— Explică-te !

— Să zicem că am pus ochii pe altă fată și că ea era geloasă.

— Care fată ?

— Una care a venit odată la bal, cu Jeanne.

— Cum o cheamă ?

— Nici nu știu. Dacă țineți cu tot dinadinsul, n-aveți decît ! De vreme ce nu m-am atins de ea, nu-mi puteți face nimic, cu toată vîrsta ei... E vorba de micuța care lucrează cu Jeanne, la pensiune. Asta-i tot ! Cînd a venit Jeanne, m-am dus la ea și, pe trotuar, i-am spus că dacă nu mă lasă în pace am să-i trag o sfîntă de bătaie.

— Și după aceea ? Ai intrat imediat în cafenea ?

— Nu chiar imediat. M-am dus să văd cum pleacă vaporul de Newhaven. Mă gîndeam că n-o să poată fi manevrat din cauza curenților... Mă arestați ?

— Încă nu.

— Nu trebuie să vă jenați. Noi ne-am cam obișnuit s-o încasăm întotdeauna pentru alții... Și cînd te gîndești că ea e moartă ! Cel puțin nu s-a chinuit ?

Maigret încerca un simțămînt ciudat, aflîndu se acolo fără să aibă nimic de făcut. Încă nu se obișnuise să fie doar un cetățean oarecare. Auzea alt glas decît pe al său punînd întrebări și abia se stăpînea să nu intervină, să încuviințeze sau să arate unde se greșește. Uneori, îi venea pe buze o întrebare și era un adevărat chin să se abțină.

— Veniți cu mine ? întrebă comisarul de poliție, ridicîndu-se de pe scaun și aruncînd banii pentru consumație pe masă.

— Unde mergeți ?

— La comisariat. Trebuie să-mi redactez raportul ; pe urmă pot să mă duc la culcare, pentru că azi tot nu mai e nimic de făcut.

După ce ajunseră în stradă, ridicîndu-și gulerul pardesiului, comisarul șopti :

— Se-nțelege că voi pune un om să-l urmărească pe Gustave Știrbul. Asta e metoda mea și cred că e și a dumneavoastră. E o greșeală să vrei să obții cu orice preț un rezultat imediat. Te ostenești degeaba și-ți mai pierzi și sîngele rece. Mîine o să am destulă treabă cu domnii de la Parchet.

Maigret socoti că e mai bine să se despartă de el sub becul roșu din fața comisariatului ; n-avea ce face în birou, unde colegul său va purcede la redactarea unui raport amănunțit.

Vîntul sufla mai domol, dar s-ar fi zis că ploaia, care cădea acum vertical, se întețise. Prin fața vitrinelor, încă luminate, trecătorii erau foarte rari.

La fel ca pe vremuri, cînd o anchetă se urnea greu, Maigret începu prin a-și pierde vremea, adică intră în *Braseria elveților* și rămase acolo preț de un sfert de

oră, urmărind partida de table dintre vecinii lui de masă. Picioarele îi erau ude în pantofi și simțea că-l prinde guturaiul. În consecință, după ce goli halba, mai comandă un grog cu rom, care izbuti să-i încingă obrajii.

— În sfîrșit ! suspină el, ridicîndu-se de pe scaun.

De fapt, asta nu-l privea ! I se cam strîngea lui inima; dar dorise prea mult să se vadă pensionar, ca să mai protesteze acum, cînd i se împlinise visul.

Afară, la capătul cheiului, dincolo de gara maritimă, întunecată și pustie la acea oră, zări o lumină vineție pe trotuarul ud și își aduse aminte că auzise vorbindu-se despre o sală de dans.

Cu toate că nu-și propusese să se ducă acolo și că se abținea să se amestece în această afacere, se trezi în dreptul unei fațade ciudate, țipător zugrăvită și luminată cu becuri colorate. Cînd deschise ușa, îl izbi în față o duhoare de rom, dar îl dezamăgi salonul aproape gol. Nu dansau decît două femei, probabil niște muncitoare care voiau să-și scoată pîrleala pentru banii plătiți, astfel că cei trei muzicanți cîntau doar pentru ele.

— De fapt ce zi e astăzi ? îl întrebă el pe cîrciumar, instalîndu-se la bar.

— Luni... Știți, astăzi n-o să avem prea multă lume. Oamenii vin mai ales sîmbăta, duminica, și doar cîțiva joia. Curînd vor mai sosi cîteva perechi, după ieșirea de la cinema, deși pe vremea asta... Ce serviți ?

— Un grog.

Îi cam pieri lui pofta cînd văzu cum i se prepară grogul, dintr-un rom dubios și cu apă fiartă într-o oală de o curățenie îndoielnică.

— N-ați mai fost pe la noi ? Sînteți în trecere prin Dieppe ?

— Da, sînt în trecere.

Înțelegînd greșit situația, omul explică :

— Știți, la mine n-o să găsiți profesioniste. Puteți să dansați cu fetele și să le oferiți un pahar, dar restul e mai greu... Mai ales azi...

— Fiindcă nu sînt clienți ?

— Nu numai pentru asta. Uitați-vă la fetele care dansează... Știți de ce o fac ?

— Nu.

— Ca să-și alunge urîtul. Mai adineauri una plîngea, iar cealaltă privea fix în gol. Le-am făcut cinste ca să-și mai vină în fire. Nu e puțin lucru să afli că o fată din anturajul tău a fost ucisă.

— Ah ! Vreun accident ?

— O crimă, domnule ! Pe o străduță, la mai puțin de o sută de metri de aici... O slujnică pe care au găsit-o cu un glonte în cap.

Maigret își zise în sinea lui :

„Ca să vezi ! Nici nu mi-a dat prin gînd să întreb dacă a fost împușcată în cap sau în piept !"

Apoi, cu glas tare :

— Așadar, glonțele a fost tras de aproape.

— Cu atît mai mult cu cît, pe întunericul ăsta, pe o asemenea furtună, ar fi fost greu să țintești și de la trei pași, și sînt gata să jur că n-a fost cineva de pe la noi. Niște lovituri, acolo, mai treacă-meargă... În fiecare sîmbătă trebuie să-i dau afară pe scandalagii înainte de a se încăiera... Drept să spun, nici eu nu sînt în apele mele de cînd am aflat.

Și ca dovadă, omul simți nevoia să dea pe gît un păhărel, după care plescăi din limbă :

— Vreți să vi le prezint ?

Pînă să-l oprească Maigret, patronul le chemă pe cele două fete, cu un gest familiar.

— Domnul se plictisește și ar vrea să vă ofere un păhărel. Treceți aici. În colțul ăsta o să vă simțiți mai bine.

Ocheada pe care i-o aruncă lui Maigret voia să spună că-şi va putea îngădui chiar unele libertăţi, fără să fie văzut.

— Ce să vă servesc ? Nişte groguri ?

— Fie şi groguri...

Se simţea stînjenit. Nu ştia cum să se poarte. Cele două fete îl examinară pe furiş, căutînd să încropească o conversaţie.

— Nu dansaţi ?

— Nu ştiu să dansez.

— Nu vreţi să vă învăţăm noi ?

— Nu ! Nici chiar aşa !

Îşi închipuia cam cum ar fi arătat el, învîrtindu-se pe ringul de dans, sub privirile amuzate ale celor trei muzicanţi !

— Sînteţi comis-voiajor ?

— Da... Sînt în trecere... Tocmai îmi spunea patronul că prietena dumneavoastră... în sfîrşit, că i s-a întîmplat o nenorocire...

— Aia nu era prietena noastră ! protestă una dintre fete.

— Ah ! Am crezut...

— Dacă ar fi fost prietenă cu noi, acum n-am fi aici ! O cunoşteam doar atît cît îi cunoşteam pe toţi localnicii. Acum că a murit, n-avem de ce să-i mai purtăm pică. E destul de trist...

— Bineînţeles.

Trebuia să încuviinţeze, dar, în primul rînd, trebuia să aibă răbdare şi să nu le trezească fetelor vreo bănuială.

— Nu era serioasă ? îndrăzni el totuşi să întrebe.

— E puţin spus.

— Taci din gură, Marie ! De vreme ce e moartă...

Intrară cîţiva clienţi. Una dintre fete dansă de mai multe ori cu un necunoscut. La un moment dat, Maigret îl zări pe Gustave Ştirbul, beat mort, cu coatele sprijinite pe tejghea. Beţivanul se uită la el, încercînd parcă să-şi amintească cine este. Lui Maigret îi era teamă de o scenă

neplăcută, dar nu se întîmplă nimic. Omul era prea beat ca să-şi mai dea seama de ceva şi patronul abia aştepta un prilej să-l dea pe uşă afară.

În schimbul serviciului pe care i-l făcuse lui Maigret, prezentîndu-i cele două frumuseţi, el îi impunea, din sfert în sfert de ceas, cîte un nou rînd de groguri. De aceea, cînd ieşi din cîrciumă, pe la unu dimineaţa, fostul comisar al Poliţiei judiciare se lovi de pervazul uşii, izbuti cu oarecare greutate să-şi încheie nasturii pardesiului şi călcă prin toate băltoacele.

Uită pînă şi de consemnul potrivit căruia clienţii pensiunii care întîrziau în oraş după orele unsprezece trebuiau să folosească un anumit buton, ce suna în camera domnişoarei Otard. El apăsă cu putere pe soneria obişnuită, trezi pe toată lumea din somn, fiind primit cu deosebită răceală de proprietăreasă, care îşi îmbrăcase un palton peste cămaşa de noapte.

— Într-o zi ca asta ! bombăni ea.

Doamna Maigret se culcase, dar, auzind paşi pe scară, aprinse lumina şi îşi privi uluită bărbatul, al cărui mers îi părea exagerat de greoi şi care îşi smulse gulerul tare de la gît, cu un gest neobişnuit.

— Mă întreb pe unde ai umblat ? şopti ea, întorcîndu-se cu faţa la perete.

El repetă :

— Pe unde am umblat ?...

Apoi, din nou, zîmbind cu un aer ciudat :

— Pe unde am umblat ? Închipuieşte-ţi că am fost la Villecomtois.

Ea clipi din ochi, încercă să-şi amintească, dar era sigură că nu auzise în viaţa ei această denumire.

— E undeva pe aproape ?

— În Cher... Villecomtois !

Mai bine să amîne pe a doua zi grija de a-i pune întrebări.

III

Fie că se afla în călătorie, fie că nu, de se culca devreme ori tîrziu — ceea ce nu i se întîmpla aproape niciodată — doamna Maigret avea mania de a se trezi la niște ore imposibile. Fostul comisar îi făcuse o scenă pe tema asta cu o zi înainte, cînd o găsise gata îmbrăcată, încă de la șapte dimineața, neștiind cu ce să se îndeletnicească.

— Nu mă pot obișnui să lîncezesc în pat, îi răspunsese ea. Mi se pare mereu că trebuie să mă ocup de treburile gospodărești.

La fel se petrecură lucrurile și în dimineața aceasta. La un moment dat, el deschise un ochi, pentru că ochiul acela era izbit de lumina gălbuie a becului electric. Încă nu se luminase de ziuă, dar soția își făcea toaleta și în încăpere se auzea zgomotul slab al apei.

— Oare ce cuvînt era ? se gîndi Maigret, pe jumătate adormit și mahmur, presimțind că o să-l apuce o durere de cap.

Faimosul cuvînt din ajun, numele acela de sat ori de tîrg pe care i-l trîmbițase soției sale la întoarcere, îl obsedase într-atît încît, așa cum se întîmplă adesea, tot gîndindu-se la el, îl uitase.

Rămase încredințat că după aceea n-a mai adormit de-a binelea fiindcă luă cunoștință de anumite fapte mărunte. De exemplu, își dădu seama că becul era stins și că o zi cenușie înlocuia lumina electrică. Auzi apoi un ceas deșteptător, pe undeva prin casă, pașii cuiva pe scară, soneria de la intrare sunînd de două ori.

Ar fi vrut să afle dacă mai ploua și dacă furtuna se potolise, dar nu îndrăznea să deschidă gura să întrebe. Se ridică brusc în capul oaselor, pentru că nevastă-sa îl

zgîlţîia de umăr ; văzu că afară se luminase, iar ceasul lui de pe noptieră arăta orele nouă şi jumătate.

— Ce este ?

— Comisarul e jos...

— Şi ce mă priveşte pe mine ?

— Vrea să te vadă...

Desigur, pentru că băuse în ajun un grog în plus — şi încă fără voia lui — doamna Maigret se simţea obligată să-şi ia un aer ocrotitor şi matern.

— Bea-ţi cafeaua cît mai e caldă.

În astfel de dimineţi e o adevărată corvoadă să-ţi faci toaleta, aşa că Maigret amînă pe a doua zi grija de a se bărbieri.

— Ce cuvînt ţi-am spus eu aseară ? întrebă el.

— Care cuvînt ?

— Ţi-am vorbit de un sat...

— Aha ! Da... Parcă mi-aduc aminte... Era pe undeva prin Cantal...

— Ba nu ! În Cher...

— Crezi ?... Mi se pare că se termina în „on"...

Cu atît mai rău ! Nici ea nu-şi amintea ! Coborî scara, încă buimac de somn şi cu capul greu. Nici pipa nu avea gustul din alte dimineţi. Spre uimirea lui, în bucătărie, şi în oficiu nu era nimeni. În schimb, deschizînd uşa sufrageriei, îi găsi adunaţi acolo pe toţi locatarii din casă, ţepeni ca la o ceremonie, sau ca la fotograf.

Domnişoara Otard îi aruncă o privire încărcată de mustrări, datorată, fără-ndoială, întoarcerii lui zgomotoase din noaptea trecută. În fotoliul ei, doamna tristă părea dusă cu gîndurile departe, ca o muribundă ce nu se mai simte legată de lumea din jur. În ceea ce-i priveşte pe soţii Mosselet, probabil că se certaseră în ziua aceea pentru prima dată, fiindcă se fereau să se privească în ochi, învinuind parcă pe toată lumea de cearta lor.

Nici chiar micuța Irma nu mai era aceeași ; parcă ar fi băut oțet.

— Bună dimineața... rosti Maigret, cît putu mai bine dispus.

Nimeni nu-i răspunse la salut, nici măcar printr-un gest. Dimpotrivă, ușa salonului se deschise și comisarul, încîntat de sine, îi întinse mîna ilustrului său coleg.

— Intrați, vă rog... N-am bănuit că o să vă găsesc în pat...

Ușa fusese închisă și se aflau singuri în salon, unde focul abia fusese aprins, și încă mai scotea fum. Maigret văzu de la fereastră cheiul cenușiu, măturat fără încetare de vînt și acoperit cu o ploaie de stropi, la fiecare val mare.

— Da, am fost obosit... mormăi el.

Observînd zîmbetul interlocutorului său, ținu să arate îndată că nu se lasă el păcălit. În ajun nu se gîndise la acest amănunt, dar acum îi fulgeră prin minte.

— E adevărat că Gustave-Știrbul era acolo ! Prin urmare, se afla și un agent pe urmele lui, așa că ți-a povestit...

— Vă asigur că nu am vrut să fac nici cea mai mică aluzie...

Idiotul ! Va să zică își închipuia că Maigret petrecuse seara din ajun la cîrciumă împreună cu cele două puștoaice doar ca să...

— Mi-am îngăduit să vă deranjez în dimineața asta fiindcă poliția din Dieppe a făcut o descoperire care, îndrăznesc s-o spun, prezintă un aspect destul de senzațional.

Din obișnuință, Maigret scormoni cu vătraiul în sobă. I-ar fi plăcut să bea ceva răcoritor, de exemplu un suc de lămîie.

— N-ați observat nimic cînd ați coborît ? continuă celălalt, părînd în al nouălea cer, asemeni unui actor care a fost bisat și se pregătește să dea drumul celei mai bune tirade.

— Vă referiți la lumea care așteaptă în sufragerie ?

— Într-adevăr, am ținut să-i adun laolaltă, împiedicîndu-i astfel să umble de colo-colo... Am să vă dau o veste care o să vă uimească : asasinul sau asasina Jeannei Fernard se află printre ei !

Era nevoie de mult mai mult ca să-l miște pe Maigret într-o dimineață ca aceea, astfel că se mulțumi să-i adreseze colegului său o privire inexpresivă, mai degrabă distrată. Acesta ar fi rămas tare uimit dacă ar fi știut că tocmai atunci fostul comisar de la Poliția judiciară era preocupat să-și amintească numele unui sat care se termina în „ois".

— Uitați-vă la asta... Nu vă temeți... Amprentele digitale, dacă or fi existat, au fost spălate ceasuri în șir de ploaie.

Era vorba de un cartonaș, cunoscut lui Maigret, un carton lunguieț, cenușiu, avînd tipărit pe el cuvîntul „meniu", înconjurat de niște arabescuri. Literele scrise cu cerneală erau aproape șterse de ploaie, dar se mai putea desluși : Supă de măcriș... Macrouri cu sos de muștar...

— E meniul nostru de alaltăieri seara, constată el, fără să se arate uimit.

— Mi s-a spus. Există deci o certitudine : lista aceasta reprezintă meniul casei Otard, servit alaltăieri seara, adică în ajunul crimei. Aflați că a fost găsit azi-dimineață, dintr-o simplă întîmplare, pe trotuar, pe strada Digului, la mai puțin de trei metri de locul unde a fost ucisă Jeanne.

— Desigur ! mormăi Maigret.

— Sînteți de aceeași părere, nu-i așa ? Ați observat că aseară nu m-am grăbit să-l arestez pe Gustave-Știrbul, cu toate că antecedentele lui, așa cum ar fi socotit poate unii de cuviință. După cum v-am spus, metoda mea nu este de a înainta repede, cu orice preț. După mine, prezența acestui cartonaș la locul crimei dovedește că uciga-

şul este un obişnuit al acestei case. Şi merg chiar mai departe ! Pe furtuna care mai bîntuia azi-dimineaţă, cu am încercat să-i reconstitui mişcările. Închipuiţi-vă că aveţi mîinile ude de ploaie şi că trebuie să trageţi cu precizie ! Ce faceţi ? Luaţi batista să vă ştergeţi... Scoţîndu-şi batista din buzunar, ucigaşul lasă să-i cadă...

— Am priceput, suspină Maigret, aprinzîndu-şi a doua pipă din ziua aceea. Desigur că aţi dat o interpretare şi cifrelor înscrise pe dosul cartonului ?

— Încă nu, trebuie să recunosc. Cineva care se afla aici alaltăieri seara s-a folosit de acest carton, pentru a nota ceva. E scris cu creionul : „79 x 140" ; iar dedesubt : „160 x 80". M-am gîndit la început că ar putea să fie un joc oarecare, dar am renunţat la această explicaţie. Nu-i vorba nici de orarul vreunui tren sau vapor, aşa cum mi-a trecut prin minte. În privinţa asta, misterul rămîne deocamdată nepătruns, dar nu-i mai puţin adevărat că ucigaşul e un client al pensiunii. Iată de ce i-am adunat pe toţi în sufragerie, sub supravegherea unui inspector de-al meu. Dar, înainte de orice, am ţinut să vă pun această întrebare : aflîndu-vă alaltăieri aici, n-aţi observat pe cineva care s-a folosit de un creion pentru a nota ceva pe meniu ?

Nu ! Maigret nu observase aşa ceva. Îşi amintea că domnul şi doamna Mosselet jucaseră *dame* pe măsuţa din salon, dar nu mai ştia unde se aflau ceilalţi. El îşi citea ziarul şi se culcase devreme.

— Acum cred că putem începe să-i luăm pe oamenii noştri la întrebări, unul cîte unul, spuse comisarul, mulţumit de efectul produs.

Maigret tot se mai chinuia să-şi aducă aminte cuvîntul cu pricina şi îi era din ce în ce mai sete, astfel că suspină :

— Dacă nu vă supără, aş vrea să mi se aducă mai întîi ceva de băut.

Deschise ușa și o văzu pe doamna Maigret, care venise cuminte și se așezase printre ceilalți. În lumina cenușie, atmosfera era asemănătoare celei din sala de așteptare a unui dentist dintr-un orășel de provincie, cu perdelele pe jumătate trase, cu chipuri încruntate, picioare care nu îndrăzneau să se întindă și priviri prudente sau temătoare schimbate pe furiș.

Doamna Maigret ar fi putut să scape de corvoadă. Dar prefera să împărtășească soarta celor din jur, să stea cu ei laolaltă, nu fără a se fi înarmat cu lucrul de mînă, care o făcea să-și miște în tăcere buzele pentru a număra ochiurile.

Din politețe, comisarul o chemă mai întîi pe ea, se scuză că o deranjează din nou și îi arătă meniul, fără nici un gînd ascuns :

— Hîrtia asta vă spune ceva ?

Doamna Maigret se uită la soțul ei, clătină din cap, apoi citi din nou cifrele, își încruntă sprîncenele, de parcă ar fi șovăit să accepte o explicație oarecum nepotrivită.

— Absolut nimic ! rosti ea în cele din urmă.

— Alaltăieri seara n-ați văzut pe nimeni notînd ceva pe un meniu ?

— Trebuie să vă spun că am tricotat tot timpul, astfel că n-am băgat de seamă ce se petrecea în jurul meu.

În vreme ce vorbea astfel, îi făcu un semn discret soțului ei. Acesta, pricepînd că ea mai are ceva de adăugat, ceva pe care ar fi vrut să i-l spună între patru ochi, o întrebă :

— Despre ce-i vorba ?

Îi era ciudă pe el, temîndu-se, ca întotdeauna, să nu facă vreo gafă. Dintr-odată o cuprinse rușinea, se aprinse la față, căutînd cuvintele potrivite, cerîndu-și zeci de scuze.

— Nu știu cum să spun... Vă cer iertare, poate că mă înșel... Dar văzînd cifrele acelea, mi-a trecut prin minte...

Maigret oftă, gîndindu-se că soția lui va rămîne mereu aceeași ființă, înduioșător de umilă !

— Sînt sigură că o să rîdeți de mine... Un metru patruzeci, înseamnă lățimea unei bucăți de pînză... Optzeci de centimetri, de asemenea... Iar prima cifră, șaptezeci și nouă, corespunde lungimii unei fuste.

Văzînd un licăr de satisfacție în privirea lui Maigret, simți că prinde curaj și continuă mai vioaie :

— Primele două cifre : 79 x 140 reprezintă exact metrajul necesar pentru o fustă plisată. Dar nu toate țesăturile sînt late de un metru patruzeci. La una de optzeci, neavînd lățimea cuvenită pentru pliuri, este nevoie de două lungimi. Nu știu dacă m-am exprimat destul de limpede...

Apoi, întorcîndu-se către soțul ei, exclamă :

— Nu crezi că se termina în „ard" ?

Asta fiindcă încerca mereu să-și aducă aminte cuvîntul pe care îi părea rău că-l uitase.

— Într-adevăr, este un meniu de-al pensiunii mele. Dar n-am scris eu cifrele acestea, răspunse domnișoara Otard la întrebările comisarului. Mai adaug că, dacă mi se va mai ține mult casa sub stare de asediu, mă voi vedea silită să...

— Scuzați-mă, doamnă.

— Domnișoară !

— Scuzați-mă, domnișoară, am să fac tot posibilul ca această stare de asediu, cum o numiți dumneavoastră, să dureze cît mai puțin posibil. Îngăduiți-mi, totuși, să vă împărtășesc convingerea noastră că asasinul e un locatar al pensiunii și că în asemenea împrejurări prezența noastră aici nu e deloc gratuită.

— Aș vrea să știu cine-i ! răspunse ea.

— Asta vreau să știu și eu și nădăjduiesc s-o aflu cît mai curînd. Pînă atunci aș dori să vă pun cîteva întrebări, care mi-au scăpat în zăpăceala de ieri... De cîtă vreme se afla Jeanne Fénard în serviciul dumneavoastră ?

— De șase luni !

Domnișoara Otard răspundea tăios, parcă în silă.

— Vreți să-mi spuneți cum a intrat la dumneavoastră ?

Simțind privirea batjocoritoare a lui Maigret îndreptată asupra ei, proprietăreasa spuse :

— Ca toată lumea : pe ușă !

— În clipa asta nu mă așteptam la o replică spirituală. Femeia era trimisă de vreun birou de plasare ?

— Nu !

— S-a prezentat din propric inițiativă ?

— Da !

— Nu o cunoașteți ?

— Ba da !

Luase hotărîrea să nu mai răspundă decît prin silabele strict necesare.

— De unde o cunoașteți ?

— De la noi.

— Adică ?

— A lucrat ani de zile la *Inelul de aur*, unde eu eram casieriță.

— E vorba de un restaurant ?

— De un hotel-restaurant.

— În ce regiune ?

— V-am mai spus : la noi, la Villecomtois.

Maigret își stăpîni cu greu o tresărire. Asta era ! În sfîrșit, regăsise faimosul cuvînt : Villecomtois, în Cher ! Dintr-o dată își uită făgăduiala pe care și-o făcuse sieși, de a rămîne în umbră.

— Jeanne era din Villecomtois ? întrebă el.

— Nu, venise acolo ca femeie de serviciu.

— Avea copilul ?

Înciudată, ca răspunse :

— Sînt șapte ani de atunci, iar Ernest n-are decît patru.

— Șapte ani de cînd ?

— De cînd am venit eu aici.

— Dar ea ?

— Nu știu !

— Dacă înțeleg bine, ea a rămas acolo după plecarea dumneavoastră.

— Așa cred.

— Vă mulțumesc ! rosti Maigret pe tonul amenințător al avocaților care au luat interogatoriul unui martor rău-voitor.

De formă, comisarul din Dieppe adăugă :

— Cu alte cuvinte a venit aici astă-vară și dumneavoastră, recunoscînd în ea o consăteancă, ați angajat-o. Vă înțeleg bunăvoința. Și gestul dumneavoastră a fost deosebit de generos, mai întîi pentru că această Jeanne avea un copil, apoi fiindcă purtările ei nu prea erau în acord cu renumele pensiunii dumneavoastră.

— Am făcut și eu ce-am putut ! se mulțumi să răspundă domnișoara Otard.

În clipa următoare îi veni rîndul lui Mosselet, care intră cu țigara în colțul gurii, cu un aer șiret și condescendent.

— Ancheta continuă ? întrebă el, așezîndu-se pe colțul mesei. Trebuie să recunoașteți că pentru o călătorie de nuntă...

— Dumneavoastră ați scris asta ?

Mosselet suci și răsuci în mînă cartonașul, apoi întrebă :

— De ce credeți că m-aș fi apucat eu să întocmesc meniul ?

— Mă refer la cele scrise cu creionul pe dos.

— Vă cer scuze... N-am băgat de seamă... Nu ! N-am scris eu... Dar ce importanță are ?

— Nici una. Probabil că alaltăieri-seară n-ați văzut pe nimeni scriind ceva pe un meniu de-al pensiunii ?

— Vă mărturisesc că n-am fost atent.

— Și n-ați cunoscut-o pe Jeanne ?

Atunci, Jules Mosselet înălță capul și rosti simplu :

— Cum să n-o fi cunoscut ?

— Vreau să spun că nu o cunoșteați înainte de a veni aici.

— Ba am mai întîlnit-o.

— La Dieppe ?

— Nu ! La noi în sat.

„Cuvîntul" avea să se repete ! Maigret, care păstra încă rolul de actor mut al acestei scene, se împăuna de parcă el ar fi fost eroul principal.

— La ce sat vă referiți ?

— La Villecomtois !

— Sînteți din Villecomtois ? Locuiți și în prezent acolo ?

— Cum să nu !

— Tot acolo ați cunoscut-o pe Jeanne Fénard ?

— Ca toată lumea, dacă ținem seama că Jeanne era slujnică la *Inelul de aur*. Am cunoscut-o și pe domnișoara Otard, care era casieriță, și de aceea, cînd am ajuns în Dieppe, eu și soția mea ne-am gîndit că o să ne simțim mai bine la o consăteancă.

— Și soția dumneavoastră e tot din Villecomtois ?

— Nu, ea e din Herbemont, la o depărtare de două leghe. Așa se cuvine !... Dacă te afli în călătorie, e firesc să-i ajuți pe cei cunoscuți să cîștige un ban... Uite, cînd a fost domnișoara Moullineau bolnavă...

Maigret își întoarse capul, să-și ascundă un zîmbet, dar își dădu seama că gestul acesta îl contrariază pe colegul său, care nu-i înțelegea rostul. Va să zică, această

dramă din Dieppe se juca numai cu personaje din Villecomtois, un sătuc de care nu auzise nimeni pînă atunci!

Maigret cugetă: „De bună seamă că și prietena care i-a dat nevesti-mi această adresă tot din Villecomtois este!"

Descumpănit, comisarul bîigui și el ceva, străduindu-se să-și păstreze demnitatea.

— Vă mulțumesc... Fără-ndoială că voi mai avea nevoie de dumneavoastră... Vă rog spuneți-i soției să intre.

În timp ce era întors cu spatele, Maigret luă de pe masă meniul care reprezenta corpul delict, îl strecură în buzunar și își duse degetul la buze, vrînd să-i spună astfel colegului său: „Nu-i pomeni despre asta."

Doamna Mosselet se așeză în locul soției ei, cu demnitatea unei femei care nu se lasă impresionată de oamenii legii.

— Ce s-a mai întîmplat? întrebă ea.

Nemaiavînd meniul, comisarul din Dieppe nu știa ce să mai spună. El începu cu întrebarea:

— Locuiți la Villecomtois?

— Da, la Villecomtois, în Cher. Acum trei ani, tatăl meu a cumpărat hotelul *Inelul de aur*. Între timp, tata a murit și pentru că rămăsesem singură, iar la conducerea afacerilor era nevoie de un bărbat, m-am căsătorit. Am închis hotelul vreme de o săptămînă, pentru călătoria de nuntă, dar, dacă va continua așa...

— Scuzați-mă, vă rog! o întrerupse Maigret. V-ați căsătorit la Villecomtois?

— Desigur...

— La ce distanță se află cel mai apropiat oraș?

— Satul nostru e la patruzeci și trei de kilometri de Bourges.

— Prin urmare v-ați cumpărat trusoul de la Bourges?

Ea îl privi uimită, probabil gîndindu-se: „Asta cu ce drept se amestecă în vorbă?"

Apoi, înălțînd ușor din umeri, hotărî să răspundă :

— Nu ! Îmi voi cumpăra trusoul la Paris.

— Ah ! Așadar, o să vă continuați călătoria de nuntă la Paris.

— Ar fi trebuit să mergem întîi acolo. Dar mi-am dorit să văd marea. Și Jules la fel. Nici unul din noi nu am văzut-o pînă acum. Poate că de nu s-ar fi schimbat situația, am fi dat o raită și pe la Londra.

— Deci ați luat cu dumneavoastră foarte puține bagaje... Vă înțeleg... La Paris veți avea posibilitatea să vă completați garderoba după plac.

Femeia nu înțelegea de ce se încăpățîna bărbatul acesta, lat și solid ca un șifonier, să se ocupe de niște lucruri atît de mărunte. Totuși el continua, trăgînd mereu din pipă :

— O să vă fie cu atît mai ușor, cu cît aveți o siluetă aproape ca de manechin. Aș pune prinsoare că purtați măsura patruzeci și doi.

— Un patruzeci și doi ceva mai mare... Dar pentru că sînt mică de statură, trebuie să-mi scurtez rochiile.

— Nu vi le lucrați singură ?

— Am o croitoreasă cu ziua, care lucrează la fel de bine ca oricare alta și nu mă costă decît...

În sfîrșit, o izbi și pe ea nefirescul acestei convorbiri, astfel că își înălță privirea spre cei doi bărbați și îl văzu pe Maigret zîmbind, în vreme ce comisarul, destul de stînjenit, părea că-și declină orice răspundere.

— Dar ce e cu toate poveștile astea ? întrebă ea deodată.

— Cît material, lat de un metru patruzeci, vă trebuie pentru fustă ?

Ea nu voia să răspundă. Nu știa dacă trebuia să rîdă sau să se supere.

— O lungime, nu-i așa ? insinuă Maigret.

— Și ce-i cu asta ?

— Altfel spus, 78 sau 79 de centimetri ?

— Şi ce-i cu asta ?

— Nimic... Nu vă neliniştiţi... Mi-a trecut aşa, prin minte. Vorbeam cu soţia mea despre rochii şi eu i-am afirmat că dumneavoastră vă puteţi găsi mai uşor îmbrăcăminte potrivită decît ea.

— Ce mai doriţi să ştiţi ?

Se uită spre uşă, fiindu-i parcă teamă că Jules va profita de lipsa ei, ca să facă vreo ştrengărie.

— Sînteţi absolut liberă... Domnul comisar vă mulţumeşte.

Ea ieşi, neliniştită şi stingheră, cu aerul bănuitor ce-l au unele femei care, fiind încredinţate de perfidia omenească, nu-şi pot închipui că li se spune adevărul, nici măcar o dată, din întîmplare.

— Pot ieşi în oraş ?

— Dacă doriţi...

După ce femeia închise uşa, comisarul se ridică de pe scaun, cu gîndul să dea fuga în sufragerie şi să ordone unui agent s-o urmărească...

— Ce vreţi să faceţi ? întrebă Maigret, apropiindu-se de soba în care nu mai scormonise de multă vreme cu vătraiul.

— Păi... Bănuiam că...

— Ce bănuiaţi ?

— Doar n-o să-mi spuneţi... Ştiţi bine că declaraţia ei de ieri şchioapătă cel mai mult... După spusele ei, ar fi ieşit să-şi urmărească bărbatul, dar pretinde că l-a confundat cu altul şi că, după ce a urmărit un necunoscut, s-a întors oarecum cu coada între picioare... Poveştile astea cu metrajele...

— Întocmai !

— Întocmai ce ?

— Ziceam că însemnările acelea de pe meniu îi dovedesc nevinovăţia, că nici o femeie din casă nu e vinovată

și de aceea nici n-ar mai fi nevoie s-o interogăm pe doamna tristă... Așa îi spunem, eu și soția mea, învățătoarei. Gîndiți-vă că o femeie își știe pe dinafară măsurile și cunoaște prea bine lățimile țesăturilor pentru a mai avea nevoie să și le noteze. Dimpotrivă, dacă trimite un bărbat la cumpărături, sau dacă bărbatul acela vrea să-i facă o surpriză... El arătă pe masă un număr vechi din *Mode du jour* : Pun prinsoare că vom găsi aici modelul care a încîntat-o pe doamna Mosselet... A discutat cu soțul ei despre țesături... Soțul și-a notat dimensiunile, gîndindu-se să-i facă un dar. Trebuie să se arate atent cu ea, avînd în vedere că, după cele ce am aflat, ea e stăpîna averii, adică a hotelului *Inelul de aur*. S-a măritat cu el fiindcă era nevoie de un bărbat în casă. Apoi, fără-ndoială, pentru că doamna Mosselet a descoperit, ce-i drept cam tîrziu, că are o inimă simțitoare... Dar trebuie ținut în frîu... Supravegheat îndeaproape... Poposesc aici, la o consăteancă, fără a bănui că domnișoara Otard oblojise pe lîngă ea o epavă, venită tot din Villecomtois.

Ploua întruna... Șiroaie de apă se prelingeau pe geamuri. Din cînd în cînd, cîte o pelerină neagră trecea pe trotuar, strecurîndu-se pe lîngă zid.

— De fapt, pe mine nu mă privește, nu-i așa ? continuă Maigret. Dar fetele de astă-noapte nu mi-au spus doar lucruri frumoase despre numita Jeanne. Avea o fire tare arțăgoasă, înăcrită de nenorocirile prin care trecuse. Ura bărbații, socotindu-i răspunzători de situația ei și-i făcea să plătească... Era dintre puținele cliente ale cabaretului care acceptau să-și sfîrșească noaptea afară... Grogurile te amorțesc pînă la urmă, dar nu chiar atît cît s-ar părea...

Colegului său îi era cam rușine de purtarea din dimineața aceea, de zîmbetul puțin batjocoritor și condescendent pe care-l avusese în clipa intrării lui Maigret.

— Restul îl vei descoperi dumneata singur... Vei vedea că, la Villecomtois, Jeanne a fost amanta lui Mosselet

al nostru, care nici el nu face multe parale... Vei afla că este tatăl copilului şi că el a ajutat-o pe numita Jeanne, azvîrlindu-i mai degrabă praf în ochi decît bani. Deodată, îl vede debarcînd aici cu o soţie înstărită şi geloasă ca o tigroaică... Ce face atunci ?

— Îl şantajează, suspină cu părere de rău comisarul.

Maigret îşi aprinse din nou o pipă, a treia, bombănind :

— Nici că se poate altfel... Ea îl şantajează, iar el, temîndu-se nu pentru dragostea lui, ci pentru fripturica lui...

Deschise apoi uşa sufrageriei şi îi văzu pe toţi la locurile lor, stînd mereu ca la dentist.

— Ia vino-ncoace ! i se adresă el cu glas schimbat lui Jules Mosselet, care-şi răsucea o ţigară.

— Dar...

— Hai ! Mişcă...

Apoi, către inspectorul care avea un metru optzeci şi cinci înălţime :

— Intră şi tu...

Inspectorul îşi îndreptă privirea spre comisar, de parcă ar fi vrut să spună : „Ştiţi, cu indivizii ăştia“...

Mosselet era mai puţin ţanţoş decît de dimineaţă şi părea gata să-şi ridice braţele pentru a se feri de lovituri.

Maigret nu voia să se amestece. De cealaltă parte a uşii femeile tresăriră, auzind strigăte, proteste înverşunate, apoi nişte zgomote neobişnuite.

Maigret se uita pe fereastră. Se gîndea că vaporul de Newhaven va pleca poate la ora două. Apoi, printr-o ciudată înlănţuire de idei, îşi spuse că n-ar fi rău să se ducă într-o zi să vadă cum arată satul Villecomtois.

Cînd cineva îl atinse pe umăr, nici nu întoarse capul.

— S-a făcut ? întrebă el.

— Recunoaşte...

Rămase încă un minut întors spre fereastră pentru a-şi ascunde zîmbetul faţă de comisar.

În anumite împrejurări nu merită să arăţi...

DOMNIŞOARA ÎN ALBASTRU

I

IN CARE DOCTORAŞUL[1] AJUTĂ O TÎNĂRĂ SĂ IASĂ DINTR-O SITUAŢIE NEOBIŞNUITĂ ŞI PRIMEŞTE O RĂSPLATĂ ŞI MAI NEOBIŞNUITĂ

Ce-i drept, cam tîrziu, mînat de o patimă sălbatică, asemenea unui colecţionar, Doctoraşul avea să caute cu tot dinadinsul prilejul de a dezlega enigme sau, mai bine zis, avea să-şi pună la încercare talentul deosebit cu care era înzestrat, acela de a scoate la iveală simplul adevăr uman din întîmplări aparent complicate.

Dar nu ajunsese încă pînă acolo. Trecuse numai o lună de cînd îşi descoperise această însuşire, cînd dezvăluise misterul crimei din Casa-scundă, şi de atunci nu mai făcuse altceva decît să se ocupe liniştit de pacienţii lui din sat.

Vara se scurgea caldă şi luminoasă. Duminica aceea era şi mai luminoasă decît o zi de lucru, deşi la orizont se adunaseră nori prevestitori de furtună. Doctoraşul îşi mînase pîrîitoarea lui hodorogită, de cinci cai putere, pînă la Royan.

Dar abia sosise de un sfert de oră, că se şi îndrăgostise.

Este cazul să precizăm că lucrul acesta i se întîmpla cel puţin o dată pe lună, dacă nu de mai multe, ori, şi că, în majoritatea cazurilor, obiectul înflăcărării sale nu ştia nimic.

Păstrase oare, la cei treizeci de ani ai lui, un suflet de adolescent ? Sau poate era un mare timid, fără să-şi

---

[1] Doctoraşul este un alt erou din scrierile lui Georges Simenon, medic de ţară, dar cu vădite înclinaţii detectiviste. (N.T.)

dea seama, și această timiditate îl determinase să rămînă celibatar ?

Astăzi, tot de o fată era vorba. Fetele, și încă cele mai tinere, aveau darul să-l tulbure într-atît încît se îmbujora la față și se simțea îmboldit să scrie versuri.

La ceasurile patru după-amiază, plaja era acoperită de trupuri bronzate, de șorturi, de costume de baie și halate multicolore. În chioșcul din grădina cazinoului, muzicanții cîntau arii din operete și grupuri de vilegiaturiști își sorbeau oranjadele, în jurul măsuțelor din nuiele.

Căutînd un loc mai răcoros, Jean Dollent, căruia lumea îi spunea Doctorașul, intrase pe negîndite în sala jocului cu bile, unde vreo treizeci de persoane forfoteau pe lîngă masa verde.

— Domnilor, faceți jocurile... Nimic nu mai cade !... Șapte !...

De altminteri, crupierul exagera cînd rostea cu voce gravă :

„Domnilor, faceți jocurile !"

Domnii erau în altă parte, în sala de ruletă sau de chemin de fer. La masa de bile nu se aflau decît niște fete, ai căror părinți sorbeau băuturi răcoritoare afară, niște tineri și cîteva persoane în vîrstă.

— Faceți jocurile... Din nou, șapte !...

În timp ce-și scotocea buzunarele, în căutare de mărunțiș, Doctorașul o zări pe domnișoara în albastru și din clipa aceea s-ar putea spune că privirile lui nu s-au mai dezlipit de ea. Și nu era o fată oarecare, ci părea întruchiparea fecioarei, plină de prospețime, cu grația ei încă nedefinită, cu pielea albă acoperită de un puf auriu și cu ochii ei mari de gazelă. Doctorașul o asemuia într-adevăr cu o gazelă !

Nu-i mai ardea de joc și rămăsese cu privirile ațintite asupra ei, admirînd-o. Ieși pentru a treia oară șapte, iar fata strînse cu indiferență jetoanele pe care lopățica crupierului le împingea către ea.

La ce se gîndea oare, în vreme ce juca atît de lipsită de interes, de parcă nici n-ar fi fost de față ? Părinții ei se aflau cumva pe afară, în preajma chioșcului cu muzicanți ? Nici unul dintre băieți nu intra cu ea în vorbă.

Stătea acolo, în picioare, singură în mulțimea de oameni, lua cîte un jeton-două, le împingea pe postav. Apoi se uita într-altă parte și, în cîteva rînduri, lui Dollent i se păru că în privirea ei treceau fulgere de neliniște, asemenea fulgerelor îndepărtate care prevesteau, din cînd în cînd, apropierea furtunii. Dacă n-are s-o mai vadă niciodată ? Nu-i nimic ! Asta nu-l împiedica să fie îndrăgostit, să nu se preocupe decît de ea și zile întregi, în drumurile la bolnavii lui, răspîndiți prin fermele din Marsilly, avea să se gîndească doar la ea.

— Cinci...

Ea jucase pe cinci. Părea că și norocul tot de ea se lipise. Jucă apoi pe patru. Acum, printre jetoanele albe de cinci franci, pe care le ținea în mînă, se zăreau și jetoane roșii de un ludovic, ba chiar și o plăcuță de o sută de franci.

Nu era interesant să te întrebi cine este ? Fiica vreunui om înstărit ? Provincială ? Ori pariziană ? Dacă ea ar rămîne mai multă vreme la Royan, poate că Doctorașul ar mai trece pe acolo și cine știe...

Era limpede că tînăra se plictisea. Nu poți fi atît de nepăsător la joc cînd îți face plăcere.

În fața ei, o doamnă corpolentă îi arunca priviri dușmănoase ori de cîte ori cîștiga. Grăsana părea a spune : „Oare numai toanta asta are dreptul să cîștige ?“

Trebuie să recunoaștem că doamna pierdea ; ea juca nebunește, număra și răsnumăra bancnotele de o sută de franci pe care și le așezase dinainte, își nota numerele ieșite, de parcă s-ar fi aflat la Monte Carlo și ar fi urmărit o combinație savantă.

Se auzi bubuitul asurzitor al unui trăsnet, de-ai fi zis că a căzut chiar deasupra cazinoului. In acelaşi timp se dezlănţui o aversă de ploaie, un adevărat potop. Muzicanţii, aflaţi la adăpost, continuau să cînte. Dar mulţimea se împrăştie în toate direcţiile. O clipă mai tîrziu, sala jocului cu bile era înţesată de lume, care se înghesuia, se îmbrîncea, în vreme ce cruperii abia dovedeau să menţină ordinea în jurul celor două mese.

— Faceţi jocurile... Nouă...

Doctoraşul se înălţa pe vîrfurile picioarelor, nu cumva să-şi piardă din ochi noul său idol, care păstrase un calm desăvîrşit. Cineva din mulţime îl îmbrînci. Se întoarse, gata să-l obrăznicească, dar îşi înghiţi cuvintele şi se văzu obligat să-şi ceară el însuşi scuze, fiind vorba de o doamnă cu părul alb, o bătrînică dintr-acelea cochete care te impresionează prin felul lor de a-şi sulemeni chipul, hrănindu-se astfel cu o ultimă iluzie.

— Vă rog să mă scuzaţi — rosti el.

Ea îi răspunse doar printr-o înclinare a capului şi un zîmbet. Întîmplarea asta neînsemnată era cu atît mai caraghioasă, cu cît, chiar în clipa aceea, domnişoara în albastru se uita în direcţia lui şi, de n-ar fi fost bătrîna, poate că ar fi izbutit să-i întîlnească privirea.

— Faceţi jocurile... Nimic nu mai cade...

Ploaia încetă la fel de brusc cum se dezlănţuise şi afară se făcu linişte deplină. Apa se scurgea din copaci, mulţimea se împrăştiase repede prin grădină, la fel cum venise, iar în sala de bile nu mai rămăseseră decît vreo douăzeci de jucători.

Atunci se petrecu întîmplarea aceea de neînchipuit. Exact la un sfert de ceas după încetarea ploii. Mai tîrziu, Doctoraşul avea să-şi reproşeze că nu urmărise cu mai multă luare-aminte jocul tinerei fete. Cîştiga sau pierdea ? La urma urmelor, asta n-avea nici o importanţă, de vreme ce sumele puse în joc erau mici. În orice caz, ea miză de două ori pe patru, apoi...

Fata se mutase în alt loc. O clipă el a crezut că nu o va mai găsi. Era dispus să o urmărească oriunde, numai pentru simpla plăcere de a o opri. Doar de un lucru îi era teamă : să nu o vadă apropiindu-se de vreun tînăr, pe care să-l ia de braţ şi să-i spună simplu : „Iubitule..."

Dar nu ! Ea rămînea în sală şi se tot învîrtea în jurul mesei. Acum se afla în spatele doamnei corpolente, care juca cu înverşunare şi scosese un nou teanc de bancnote din poşeta ei, împodobită cu perle false.

Jean Dollent îşi încruntă sprîncenele. Îl stăpînea, într-adevăr, vreun instinct ieşit din comun ? El simţi că se pregăteşte ceva. Tînăra privea lumea din jurul ei cu prea multă nepăsare, apoi...

Doctoraşul era cît pe-aci să izbucnească de furie. Nu ! Aşa ceva nu era îngăduit ! Şi încă într-un mod atît de stîngaci, cu atîta nepricepere, atît de prosteşte ! Grăsana cea nesuferită stătea la stînga crupierului şi urmărea cu privirea mişcarea bilei. Dar era cu neputinţă să nu simtă mîna fetei lunecînd pe lîngă ea şi apucînd cîteva bancnote !

Îi venea pur şi simplu să o ia la bătaie. Cum poţi să furi cînd eşti atît de drăgălaşă, de fragedă, cînd ai asemenea priviri nevinovate ? „Şi cînd te-apuci de furtişaguri, domnişoară, cel puţin arată-te mai dibace !" Asta ar fi avut el poftă să-i arunce în obraz !

Bineînţeles, scandalul nu se lăsă aşteptat ! Bătrîna doamnă îi înşfăcase mîna plină de bancnote şi ţipa. Crupierul nici n-a trebuit să se ridice de pe scaun ca să apuce această mînă vinovată şi să o prindă pur şi simplu în flagrant delict. Oamenii din jurul mesei exclamau uimiţi :

— Vai !... Vai !...

Fără să slăbească strînsoarea, crupierul îi zise colegului său :

— Du-te şi-l cheamă pe inspector...

Dar şi mai neaşteptată era expresia de pe chipul domnişoarei în albastru... Îşi dădea oare seama ce făcuse, în ce situaţie se afla ? Era în stare să priceapă că se făcuse de rîs pentru nimica toată ?

Doar că nu zîmbea ! Nici vorbă să roşească ! Scîncea uşor, arătînd printr-o mişcare a bărbiei către încheietura mîinii :

— Mă doare, mă strîngeţi prea rău...

Atunci... în clipele acelea... fără să se gîndească ce face, nici ce urmări ar putea avea intervenţia lui, Doctoraşul înaintă, îmbrîncind lumea ce-i stătea în cale. Se avîntă spre crupier şi spre inspectorul care tocmai sosise :

— Domnilor, vă cer iertare...

În faţa privirilor uimite ce se aţinteau asupra lui, simţi că roşeşte :

— Totul s-a petrecut din vina mea... A fost doar o glumă, recunosc, o glumă foarte proastă...

Avea la dispoziţie doar cîteva secunde ca să ticluiască o explicaţie plauzibilă, dar ştia că o va scoate la capăt. Izbutise să-i facă să-l asculte şi asta însemna ceva ! Nu-i mai dădeau atenţie fetei, ci şi-o îndreptaseră asupra lui.

— Mai adineauri... Am vorbit cu domnişoara... Discutam despre doamna în cauză... Eu ziceam că e tare distrată... Vă cer iertare, doamnă... Domnişoara, dimpotrivă, zicea că e foarte atentă şi cu sînge rece... „Pun prinsoare — i-am spus eu — că îi puteţi lua jumătate din banii pe care îi are în faţă, fără să bage de seamă..."

Oamenii se uitau la el surprinşi, neştiind dacă să-l creadă, sau nu. Iar el, furios, îşi scoase din portofel cartea de vizită şi i-o întinse inspectorului, spunînd :

— Sînt doctorul Jean Dollent, din Marsilly. De altfel, dacă veţi avea amabilitatea să mă conduceţi la director... dînsul mă cunoaşte... Această tînără n-a făcut decît să joace un joc prostesc, la care eu am împins-o şi mai prosteşte.

— Poftiți pe aici.

Crupierii erau mulțumiți să pună capăt incidentului și să reia partida. Cum se face că au uitat de fată ? Ajunși la ușa directorului, își dădură seama că ea rămăsese printre jucători, de parcă toată întîmplarea nu ar fi privit-o deloc.

— Nu trebuie să vă bateți capul cu ea... O să vedeți că directorul...

Dollent îl cunoștea, într-adevăr, pentru că îl îngrijise pe fiul său cel mic. Repetă încă o dată comedia, se arătă încurcat și, pentru că doamna corpolentă tocmai intra pe ușă, arătîndu-se tot furioasă, el începu să o flateze, cerîndu-și iertare pentru purtarea lui nesăbuită, mai ales față de o persoană atît de distinsă.

Era tare grăbit să plece. Se temea că nu o va mai găsi pe fată. Dacă ea va folosi prilejul ca să dispară ?

— Vă rog să-mi îngăduiți, doamnă, să vă trimit o cutie de bomboane de ciocolată, în semn de împăcare.

Mulțumit că poate evita scandalul, directorul îi veni în sprijin :

— Vă pot încredința că doctorul Dollent este un desăvîrșit om de onoare și că regretă sincer această copilărie.

Tînăra nu se mai afla acolo.

— Era de așteptat ! bombăni el printre dinți.

Cum să dai de ea printre miile de oameni care forfoteau pe plajă și la cazino ?

Se simțea ca un licean care și-a pierdut verișoara, dată lui în grijă. Începu să umble de colo-colo, năpustindu-se înainte-ori de cîte ori zărea o pată albastră prin mulțime.

Nici urmă de fată la cazino sau prin grădină ! Trecuse mai bine de o jumătate de ceas. Îi era cald. Gulerul începu să i se îmbibe de sudoare, cînd, pe aleea principală, zări rochița albastră, așezată în tihnă pe o bancă.

S-ar fi spus că tînăra nu avea altceva în minte decît să admire apusul de soare ! Stătea acolo, liniștită, cu pri-

virea ațintită asupra mării ce bătea în violet. Bătrîna sulemenită, care-l îmbrîncise pe Dollent, se așezase pe o bancă din apropiere și urmărea cu interes lumea care trecea.

N-avea decît să-l repeadă. Se îndreptă grăbit spre prima bancă, cea pe care stătea fata, se așeză și bîigui încurcat :

— Vă cer iertare că am intervenit, dar mi s-a părut de neînchipuit ca o tînără ca dumneavoastră...

Ea își întoarse privirea, în timp ce el simți că se aprinde la față, poate de mînie.

— Știu că m-am amestecat fără să mi-o cereți și că în ochii dumneavoastră sînt un fel de Don Quijote... Dar trebuie să recunoașteți că, de n-aș fi intervenit eu, acum v-ați afla la poliție, iar părinții dumneavoastră...

Ea continua să privească în cealaltă parte, asemeni unei femei respectabile, acostată de un bădăran. Nu se ostenea să-i răspundă ! Parcă ar fi vorbit cu dușii de pe lume !

— Țineți seama, domnișoară, că nici nu v-am întrebat cum vă numiți și că am acționat astfel doar din...

Observă că fata mișca nerăbdătoare din piciorul drept. Dar Doctorașul își ațintise privirea pe grumazul ei, frumos arcuit, și tare ar fi avut chef să-i sărute părul cîrlionțat.

— Trebuie să recunoașteți că mă puteam aștepta măcar la puțină atenție, dacă nu la recunoștință. M-am băgat de bună voie într-o situație ridicolă și dacă or să afle clienții mei din Marsilly...

I se păru că ea zîmbește, dar nu era sigur, pentru că nu-i vedea decît profilul.

Începea să se înfurie. Simțea că în viața lui nu fusese atît de caraghios ca acum. Dar avea să devină și mai caraghios. Bătrîna doamnă sulemenită, de pe cealaltă bancă, se ridicase și se apropia de ei.

„Pesemne vreo bătrînă englezoaică !" își spuse Dollent, cercetîndu-i cu atenție silueta.

Aceasta se opri în fața tinerei și zise:

— Știi bine, Lina, că ți-am interzis să stai de vorbă cu băieții... Să mergem acasă !...

Îi aruncă Doctorașului o privire disprețuitoare. Fata — deci o chema Lina — se ridică și se îndepărtă înălțînd din umeri, însoțită de dragonul sulemenit.

Să-i fie mamă ? Sau poate mătușă ? Mai degrabă guvernantă, hotărî el. O însoțitoare dintr-acelea care sînt trimise cu tinerele fete atunci cînd părinții nu pot merge cu ele în vacanță.

Unde se afla însoțitoarea cînd s-a petrecut incidentul din sala de joc ? Dollent n-o zărise în clipa aceea. E adevărat că atenția lui fusese atrasă doar de Lina și de cealaltă bătrînă, grăsana care fusese prădată. „Să-ți fie învățătură de minte, bătrîne !...“

Într-adevăr, primise o lecție și încă una serioasă. Dacă pe viitor o să-și mai vîre nasul acolo unde nu-i fierbe oala...

Tînăra și guvernanta ei se îndepărtau de-a lungul promenadei. Are să se țină după ele. Uite așa ! Prea îi era inima plină de năduf.

Dar, cînd să se ridice de pe bancă, își aplecă inconștient privirea. Banca era așezată pe nisip fin și pe acest nisip, pantofiorul ascuțit al fetei scrisese, în timp ce el îi vorbea, un cuvînt, doar unul singur :

Imbecilule !

— Alo... Marsilly ?... Alo, dumneata ești, Ana ?... Domnu' e la telefon... Te-am chemat să te anunț că n-am să vin la cină. Nu... Poate n-am să dorm în noaptea asta acasă... Alo !... Ce-ai spus ?... Ba da, ai spus ceva... Am înțeles prea bine, n-ai nimic de pierdut dacă aștepți... Vorbesc serios, pricepi ? Și nu-mi plac insinuările tale... Alo !... Dacă nu mă întorc pînă mîine... da, e foarte posibil să nu mă întorc mîine !... să-i telefonezi doctorului Magné...

să-i spui că am fost reținut și dacă se ivește vreo urgență printre pacienții mei, îl rog să-i consulte el... Am să-l servesc și eu... Dacă te întreabă, să-i spui că am fost reținut într-o problemă de familie... Nu ! Nu e nevoie să-i precizezi că mă aflu la Royan...

Se făcuse ora opt cînd telefona din cabina hotelului Metropol. Un hotel confortabil, fără să se împopoțoneze cu titlul de *palace*, și frecventat, îndeosebi, de oameni înstăriți. Din hol, Doctorașul zărea sufrageria cea mare, cu nenumăratele ei măsuțe, pe care se afla cîte o lampă electrică cu abajur din mătase.

La una din aceste mese stătea Lina cu guvernanta ei.

— Aveți o cameră liberă ?

— Da, însă nu cu vedere la mare, domnule. Pe partea aceea toate sînt ocupate. Dar vom face în așa fel ca să vă putem găzdui. Luați masa aici ?

Bineînțeles că va lua masa aici ! Cît mai aproape de cele două femei !

Și asta nu pentru că ar fi fost îndrăgostit ! Poate mai era un pic, dar, de acum înainte, avea alte scopuri. Îi fulgerase ceva prin minte, exact ca în afacerea Casei-Scunde.

În cazul de față, lucrurile erau aproape tot atît de simple. *Începuse să tune și să plouă.* Presupunînd că o tînără fată și-a pus în gînd să comită un furt într-o sală de joc...

La fel cum procedase în cealaltă afacere, el încerca să intre în pielea personajelor. Iată o sală în care se află doar vreo treizeci de oameni. Așadar, sînt prea puține șanse de a face o mișcare fără să te observe cineva !

Dimpotrivă, răsună bubuitul unui tunet, se pornește o ploaie torențială care-i silește pe cei de afară să se adăpostească în sala de joc. Aceștia nu sînt jucători. Toți stau cu ochii la ușă, așteptînd încetarea potopului. Sînt atît de înghesuiți unul într-altul, încît alcătuiesc la un loc o masă compactă.

„În clipele acelea aș fura!" hotărî Doctorașul.

Dar Lina alesese clipa cea mai liniștită, cinci minute după încetarea ploii, ca să facă gestul acela necugetat.

„De ce ?" Ce a împiedicat-o să fure atunci cînd a avut posibilitatea ? Ce a îndemnat-o s-o facă atunci cînd *era practic imposibil să nu fie prinsă ?*

Lina stătea la masă fără să se uite la el, abia atingîndu-se de mîncare, cum fac de obicei tinerele fete. Dimpotrivă, guvernanta aceea cu trup nervos și bărbie ascuțită stătea în fața ei și devora cu poftă fripturile în sînge. Era greu să auzi ca lumea ceva în hărmălaia veselă din sufragerie și totuși, după cîteva minute, Doctorașul zări o masă așezată chiar în fața celei la care se afla tînăra. Spre deosebire de celelalte mese, aceasta era ocupată de un singur bărbat. „Să aibă treizeci și cinci de ani ? Patruzeci ?" se întrebă Dollent, cu oarecare invidie. Întotdeauna i-a părut rău că-i slab și mic de statură. Necunoscutul era înalt, cu statură de atlet. Avea chipul bronzat și puteai bănui că face parte dintre cei care înotau atît de departe în larg, încît de pe plajă nu le mai vezi decît pata albă sau roșie a căschetei de baie.

„Pun prinsoare că..."

La naiba ! Așa era... Nu se înșela deloc... Cu puțină răbdare, nu era greu să-ți dai seama că, atunci cînd se credea neobservată, Lina îi arunca necunoscutului priviri pline de înțeles. Iar acesta, copleșit de bucurie, îi înapoia privirile cu înzecită căldură, după care își lăsa nasul în farfurie...

Așa stînd lucrurile, ce rost mai avea el acolo ? Ce altceva era decît un tip ridicol și stînjenitor, pe care nu-l poftise nimeni ?

După ce sfîrșiră de mîncat, Lina și guvernanta ei dispărură în lift. Bărbatul cel tînăr fumă o țigară în hol, apoi se îndreptă spre barul hotelului.

— Cine-i domnul ? îl întrebă Dollent pe portar.

— Nu-l cunoașteți ? Bernard Villetan, fiul lui Villetan, cel cu fabrica de rulmenți, campion la bărcile cu motor. A cîștigat o cursă și în după-amiaza asta. Vine aici în fiecare an.

Firește, cînd ești fiul unui fabricant bogat și campion la papuci zburători... Ce mai aștepta Doctorașul ca să plece și să-i lase locul liber ?...

— Aș vrea să te mai întreb ceva... Tînăra... Hm !... Tînăra cu rochia albastră... Știi la cine mă refer...

— Domnișoara Lina ?

Făcînd cu ochiul, portarul îl întrebă cu subînțeles :

— Ați băgat și dumneavoastră de seamă ?

— Te cred...

— Și eu la fel. Numai că guvernanta e la post... sau camerista, cum i se spune. Domnișoara Esther... Dacă observă ceva dragonul ăsta...

— Dar cine e domnișoara Lina ?

— Habar n-am. Vine pentru prima dată aici și e la noi de o lună încheiată. Se numește... Stați puțin...

Se uită prin fișe.

— Grégoire... Lina Grégoire, din Paris. Tot vreo fiică de industriaș sau de mare negustor, dacă-i dă mîna să țină o guvernantă englezoaică...

— Știi cumva cîți ani are ?

— Am să mă uit în fișă... O clipă... Nouăsprezece ani...

— Îți mulțumesc.

Îi dădu cinci franci bacșiș. Cam puțin, ce-i drept, dar doctorașul nu era bogat, nu se născuse printre fabricanții de rulmenți și nici nu-și petrecuse vacanțele însoțit de o guvernantă englezoaică, într-unul din cele mai bune hoteluri din Royan.

Doctorașul era mîhnit. Îl bătea gîndul să se întoarcă acasă, la Marsilly, dar șovăia din pricina Anei, care își va bate joc de el și îl va întreba satisfăcută :

— Ce se aude, domnule ? Nu v-au ieșit pasienței ?

Se întoarse la cazino, dar n-o văzu nici pe Lina, nici pe tînărul vlăstar al rulmenților. Jucă cincizeci de franci la bile și îi pierdu, în timp ce crupierul se uita la el chiorîș, supraveghind poșetele doamnelor.

Se întoarse la hotel să se culce. Nu-i putuseră oferi decît o cameră la mansardă, sub acoperiș, care, în condiții normale, trebuie să fi servit drept cameră de servitori. Răsuci cheia în broască, deschise fereastra, stinse lumina și încercă să adoarmă.

„Avînd în vedere că furtul nu era posibil — își tot spunea el — decît în îmbulzeala pricinuită de trăsnet și de aversă"...

Gîndul acesta i se tot răsucea în minte. De vreme ce izbutise o dată să-și ducă cu perseverență o idee pînă la capăt, era îndreptățit să...

Numai că, din nefericire, comisese o greșeală. Pe cînd se ocupase de afacerea „Casei-Scunde" băuse peste măsură, fără voia lui. De data aceasta, o făcuse cu bună știință, ca să-și regăsească inspirația. Chiar înainte de a urca la el în odaie mai dăduse pe gît la bar un whisky, tocmai el, care nu bea niciodată whișky. Asta îi pricinuise o somnolență ciudată. Era lucid și toropit, în același timp. Nu dormea, dar nici treaz de-a binelea nu era. Multă vreme îl sîcîi o muscă. Apoi se auzi un zgomot ușor, pe care nu izbutea să-l definească, de parcă ar fi ronțăit un șoarece într-un colț al camerei.

De ce oare această Lina...

Deodată se ridică tresărind. Era încredințat că șoarecele se afla acolo, lîngă masă. Căută comutatorul, dar nu-l găsi imediat. Pierdu astfel cîteva secunde. În cele din urmă apăsă pe butonul de fildeș și lumina inundă încăperea.

Nimic ! Nici urmă de șoarece ! Prin fereastra deschisă zări cerul albastru. Ceasul lui arăta ora două și era sigur că nu dormise, cel mult dacă ațipise. Vru să bea un pahar cu apă. Înainte de a se culca își așezase cu grijă haina (căci nu avea decît două costume) pe spătarul unui scaun. Acum,

pe reverul hainei se afla o pată albă, o foaie de hîrtie prinsă cu un ac. Deci în timp ce el stătuse în pat, cineva intrase şi făcuse zgomotul acela slab, ca un ronţăit de şoarece.

Pe uşă nu putuse intra, fiindcă era încuiată cu cheia şi zăvorul era tras. Să fi intrat pe fereastră...

Se aplecă peste pervaz şi constată că se afla la etajul cinci. Ca să ajungi la acest nivel ar fi trebuit să te caţări de-a lungul burlanului şi să faci o echilibristică ameţitoare.

Îmbrăcat doar cu cămaşa, fiindcă nu-şi luase cu el pijamaua, se întoarse la scaunul pe care se afla haina şi citi biletul, scris cu litere mari :

„Dacă te vei încăpăţîna să-ţi vîri nasul unde nu te priveşte, o să ţi se întîmple o nenorocire. Dimpotrivă, dacă ai să te întorci cuminte la dumneata acasă, vei primi un dar frumos.

Bineînţeles, nici urmă de iscălitură ! Dar cel mai uluitor lucru era că persoana care scrisese biletul găsise modalitatea de a pătrunde, cu cîteva minute în urmă, la Doctoraş în cameră, în timp ce acesta nici măcar nu dormea. Se mişcase fără zgomot, fără să-şi trădeze altfel prezenţa decît printr-un slab ronţăit de şoricel.

Zări deodată un aparat de telefon la căpătîiul patului. Îşi aminti că în toate camerele erau instalate telefoane.

— Alo ! Daţi-mi, vă rog, pe domnişoara Lina Grégoire.

Soneria sună de trei ori. În cele din urmă, o voce somnoroasă rosti cu greutate :

— Alo ? Cine-i acolo ?

Apăsă în furcă, apoi o chemă pe guvernantă. Vocea se auzi mai aspră, cu un foarte pronunţat accent englezesc.

— Alo !...

Închise din nou.

— Daţi-mi, vă rog, camera domnului Bernard Villetan.

Nici un răspuns. Chemă din nou telefonista şi ceru să vorbească cu portarul.

— Alo ! Domnul Villetan nu se află în hotel ?

— Scuzaţi-mă, domnule. Domnul Villetan e tot la bar.

Dacă doriți să-l chem... Dar e mai bine să vă spun că domnia sa și-a sărbătorit victoria cu cei de la *Yacht Motor Club* și că în clipa asta...

— Îți mulțumesc !

Nenorocire sau dar frumos ?

Doctorașul hotărî, fără nici o șovăială, să rămînă. Astfel, toată noaptea visă că primise însărcinarea de a fura bancnotele așezate în fața unei bătrîne jucătoare și că studia căile cele mai potrivite prin care să-și atingă țelul.

Cum ar fi putut el bănui că în timpul acesta, la o depărtare de numai cîțiva metri, se săvîrșea o crimă ?

II

DACĂ UNII OAMENI INTRĂ DE BUNĂ-VOIE PE FEREASTRĂ, ALȚII IES, FĂRĂ VOIA LOR, PE ACEEAȘI CALE

Pe la șase dimineața, fiind treaz de mai bine de o oră și constatînd că ceasul lui se încăpățînează să înainteze cu o încetineală enervantă, Doctorașul sări din pat și hotărî :

— Am să fac o baie !

N-avea la el costum, nici vreun alt bagaj. Se hotărî să se înfășoare într-un uriaș halat de la hotel, convins că pe plajă va găsi să închirieze niște chiloți de baie. În plus, socotind că are să fie aproape singur, la o oră atît de matinală, nu-și făcea prea multe griji dacă chiloții vor fi sau nu pe măsura lui.

Coborî scara fluierînd, pentru că totdeauna era vesel dimineața, mai ales pe un soare ca acum, de culoarea șampaniei. Era cît pe-aci să sară peste o femeie de serviciu,

care spăla ultimele trepte ale scării și, tocmai cînd să traverseze holul, se auzi strigat de cineva :

— Hei ! Dollent...

Era Ricou, un coleg de facultate, care se stabilise la Royan. Solemn, cum i se cuvine unui medic de vază dintr-un oraș mic, acesta purta, încă din zorii zilei, guler tare cu colțurile îndoite, haină neagră și pantaloni în dungi.

— Unde te duci ? îl întrebă el.

— Să mă scald... Dar tu ?

— M-a chemat acum o jumătate de ceas directorul hotelului. Un accident stupid...

Ochii lui Jean Dollent sclipiră cu interes. S-ar fi zis că privirea lui devenise dintr-o dată ascuțită ca un vîrf de creion...

— Ia povestește-mi și mie.

— Un tip care a stat prea mult astă-noapte la bar și care a luat marginea balconului de la camera lui drept pat. E o adevărată minune că n-a murit. A căzut de la etajul trei și s-a oprit mai întîi pe bolta de viță, apoi pe terasă. N-a zis nici pîs, de vreme ce a fost descoperit abia azi-dimineață, pe la cinci, cînd au venit la lucru femeile de serviciu.

— Fractură de craniu ?

— Nici măcar ! L-am trimis la clinica Chevrel. O să stea acolo cîteva săptămîni și o să rămînă o vreme cu mutra cam boțită. Asta-i tot.

— Știi cum îl cheamă ?

— Bernard Villetan, cel cu fabrica de rulmenți... Cîștigase ieri după-amiază nu știu ce cursă.

Se cuvine să facem o mărturisire. Gîndindu-se la mîndrețea de băiat din ajun, Doctorașul murmură visător :

— Și zici că o să fie cam boțit o vreme ?

— Îl cunoști ?

— Foarte puțin... Apropo, cum era îmbrăcat rănitul tău ?

— Pantaloni de smoking și cămașă albă. Își scosese doar gulerul, cravata și pantofii. Era în picioarele goale.

Colegul său rămase uimit văzîndu-l pe Dollent că face cale-întoarsă, fără să-i spună o vorbă, și urcă spre camera lui. Directorul hotelului alergă după el.

— O clipă, domnule Dollent... V-aș ruga să fiți discret... N-are nici un rost să afle clienții cele petrecute astă-noapte. Noi n-avem nici o vină, firește, dar asemenea accidente dăunează întotdeauna reputației unui hotel.

— Ești sigur că era desculț ?

— Absolut sigur.

— Dar podeaua balconului din ce-i făcută ?

— Din beton, ca toate balcoanele...

— Mulțumesc !

Dacă Bernard Villetan era desculț și dacă podeaua balconului era din beton... Ia să ne gîndim ! Să încercăm să intrăm în pielea lui... Așadar, iată-l la el în cameră... Dacă simți nevoia de aer, îți scoți gulerul și haina înainte de a te duce să te sprijini de balustrada balconului. Dar nu-ți scoți pantofii ! Nici ciorapii !

Abia intrat în cameră, Doctorașul își dădu seama că uitase să ceară o anumită lămurire și se repezi la telefon.

— Scuzați-mă, domnule director, tot eu sînt. Patul era desfăcut ?

Patul nu fusese desfăcut. Așadar, acest Bernard, prea frumos, prea bine făcut și prea bogat pentru a fi simpatic, intrase în cameră și începuse să se dezbrace. A auzit un zgomot pe balcon și s-a dus să vadă despre ce-i vorba ! hotărî Doctorașul.

Doar dacă... Oare nu se întîmplase, în aceeași noapte, ca cineva să hoinărească pe peretele fațadei și să intre la Jean Dollent ? Dacă am presupune că acel cineva ar fi chiar Bernard și că în timpul exercițiilor lui acrobatice Bernard ar fi făcut o mișcare greșită ?

Doctorașul se îmbrăcă fără să se radă, neavînd aparatul de ras la el. Barba de două zile îi dădea o înfățișare ciudată, mai ales că nici hainele lui nu erau prea bine călcate.

El își depănă cu răbdare gîndul, continuînd să-l depene și în vreme ce lua micul dejun în hol, la o masă din nuiele. Dar îi venea mai greu să se concentreze, ținînd seama că în fața lui se afla tînăra în rochie albastră și guvernanta ei, englezoaica. Fata mușca dintr-un corn muiat în cafea cu lapte, iar botoasa ei însoțitoare, sulemenită în toate culorile curcubeului, se lupta cu o porție respectabilă de ouă cu șuncă.

Vremea era splendidă, hotelul era luminos și vesel. Cea mai mare parte dintre clienți se pregăteau să se năpustească spre plajă sau spre terenurile de tenis.

Doctorașul simțea plăcerea cercetașului pornit pe o anumită pistă, voluptatea celui care vede oamenii și lucrurile altfel decît toată lumea, de undeva din culise.

Fata în albastru nu-i arunca nici o privire, deși timp de un sfert de ceas el nu-și dezlipise ochii de la ea, pradă unei ciudate neliniști.

Oare ce nu era în regulă ? Ce i se părea nefiresc la ea ? Simțea că ceva nu merge... Drăguță era, chiar mai mult decît atît... Aproape că o găsea *prea drăguță, prea desăvîrșit de cuminte...*

Asta era ! Perfecțiunea e rară, dacă există. Nici un copilaș nu seamănă leit cu o păpușă frumoasă ; există întotdeauna ceva în neregulă...

La Lina însă nimic nu era în neregulă, nici o cută la rochie, nici o trăsătură nedesăvîrșită, nici o buclă din părul ei castaniu clintită din loc. Absolut nimic ! Își mișca pleoapele, deschidea ochii ei mari, își descoperea pupilele limpezi și nevinovate, întocmai ca păpușile acelea scumpe, cu forme desăvîrșite, la care se gîndise mai înainte. Chiar în timp ce mînca, ocupație foarte prozaică, ea își păstra aerul acesta neprihănit.

„A furat chiar în clipa în care avea cei mai mulți sorți să fie prinsă"...

Bătrîna englezoaică se uită la el. Uneori i se părea că e gata să-i zîmbească...

— Știi cumva cum își petrec dimineața cele două doamne ? îl întrebă el pe portar.

— De obicei se instalează sub umbrelele de soare de pe plajă, ca toată lumea, domnule doctor. Citesc jurnalele ilustrate...

— Fac și baie ?

— Guvernanta, nu... Tînăra, da, intră în apă pe la unsprezece.

Aflase unde le poate găsi și era liniștit în privința asta. Pînă atunci intră în barul gol la acea oră, unde îl găsi pe Jef, barmanul.

— Ești bun să-mi dai un porto ?

Era el vinovat cu ceva, dacă în timp ce întreprinzi o anchetă ești silit să tot bei ?

— Ia spune, Bernard Villetan era cam cherchelit aseară, nu-i așa ?

— Cam matol, ce-i drept... Nu voia cu nici un preț să se ducă la culcare. Prietenii lui au plecat pe la unu și am vrut să închid barul, dar el nici gînd să plece. Îmi cerea mereu să-i dau un ultim pahar de whisky, jurînd că va fi cel din urmă. Trebuie să recunosc că ține la băutură, nu glumă. Altul în locul lui...

— La ce oră i s-a adus o scrisoare ?

— De ce-mi puneți întrebarea asta ?

— Așa, mi-a trecut prin cap...

Doctorașul simți o oarecare admirație în privirea barmanului.

— N-a primit nici o scrisoare, *dar a scris el una*. Mă întreb cum de ați ghicit.

— Hai să bem împreună un pahar... Și zici că a scris o scrisoare ? Pe la ce oră ?

— Să fi fost pe puţin ora două. După felul cum bea, mi-am dat seama că ceva îl supără. L-am întrebat : „Aveţi neplăceri, domnule Bernard ?“ Trebuie să ştiţi că dînsul e un client vechi, un tip grozav, care nu face pe scorţosul. „Mai mult decît nişte simple neplăceri !“ „Atunci înseamnă că sînteţi îndrăgostit“, îi zic eu. „Ai dreptate şi nu-i deloc simplu !“ „Totuşi, dumneavoastră nu sînteţi bărbatul căruia femeile să-i facă mutre“... Mi-am dat totuşi seama, din privirea lui, că lucrurile erau mai serioase decît îmi închipuisem. „Mai dă-mi un ultim whisky şi să nu mai vorbim de asta“.

Luă apoi un ziar ce stătea aruncat pe tejghea şi începu să citească, de parcă ar fi vrut cu tot dinadinsul să-şi schimbe firul gîndurilor. Întocmai ca atunci cînd te afli la frizer sau în sala de aşteptare la dentist şi citeşti totul, de la primul la ultimul rînd, chiar şi mica publicitate.

Ochii Doctoraşului se făcuseră mici de tot.

— Stai puţin, Jef... Va să zică citea şi bea... Dintr-o dată... Mai dă-mi un porto...

Barmanul se minună :

— Aţi făcut întocmai ca el !

— Ce vrei să spui ?

— Că dintr-o dată el a ridicat capul. Nu mai arăta ca mai înainte. Parcă îi venise o idee. Se uita la mine fără să mă vadă. Apoi mi-a strigat : „Un whisky“... Nu-mi mai făgăduia că va fi ultimul. Nici prin gînd nu-i trecea. Începuse să caute ceva pe mese, apoi, enervat, îmi ceru hîrtie şi un toc.

— La două dimineaţa ?

— Era cel puţin două. Trebuie să vă mai spun că nu prea se descurca. Nu era beat criţă, dar era destul de afumat... Poate că ar fi putut să se ţină destul de bine pe picioare ! Dar să scrie ! Îl vedeam că şovăie... Unele litere le făcea prea mari, altele prea mici. Îşi trecea limba peste buze, întocmai ca un puşti care-şi scrie temele.

— Şi ţi-a dat scrisoarea s-o pui la poştă ?

— Nu, a luat-o cu el.

— A ieşit din hotel ?

— Nici vorbă. A plecat sus, zicîndu-mi să trec totul în contul lui.

— A luat liftul ?

— Nu ! A pornit pe scară. Camera lui e la etajul III.

„Şi camera domnişoarei în albastru e la doi !" îşi spuse Doctoraşul în sinea lui.

— Îţi aminteşti ce ziar a citit ?

— Îmi pare rău... Dacă veneaţi cu o jumătate de ceas mai devreme... Acum, toate ziarele pe care le-am adunat sînt aruncate într-o găleată.

— Poţi să mi le dai ?

Prin ochii barmanului trecu o licărire glumeaţă :

— Ştiţi, nu sînt tocmai curate. Le-am strîns laolaltă cu sîmburii de măsline, cu cojile de alune şi mucurile de ţigări. În sfîrşit, dacă ţineţi cu tot dinadinsul...

Se aflau acolo tot felul de ziare, cotidiene franţuzeşti şi englezeşti, reviste ilustrate.

— Încearcă să-ţi aduci aminte, Jef. Ziarul era mare ? Era în culori ?

— Staţi puţin... Domnul Bernard se aşezase pe taburetul ăsta... Îmi aduc aminte că shakerul era în faţa lui şi că a trebuit să ridic ziarul ca să-l iau... Era un ziar englezesc... Sînt sigur... Cu multe pagini...

Se aflau acolo trei ziare de acest fel, groase ca nişte almanahuri şi Doctoraşul le luă cu el, suspinînd.

Să încercăm să ne punem în locul celor vizaţi. Bernard bea cu prietenii săi... Sărbătoresc o victorie sportivă, dar refuză să se ducă la culcare o dată cu ei... Este întunecat, abătut... E pe cale, în lipsa altcuiva, să se destăinuiască barmanului... *Iar în clipa aceasta nici nu se gîndeşte să scrie o scrisoare !* Ca să scrie scrisoarea, i-ar trebui un motiv. *La ceasurile două, motivul încă nu există.* Or, din clipa aceasta nu vorbeşte cu nimeni. Dimpotrivă, citeşte un ziar, pe nerăsuflate, ca la frizer, după expresia bar-

manului. Aşadar, ziarul acesta îl determină să scrie, *să scrie chiar atunci.*

— Scuzaţi-mă, domnule director... Tot eu sînt...

Directorul hotelului îşi încruntă sprîncenele, socotind, fără-ndoială, că Doctoraşul devenea stînjenitor.

— Cînd a fost descoperit rănitul, bănuiesc că l-au dezbrăcat înainte de a-l urca în ambulanţă. Eraţi de faţă... Dacă ar fi avut asupra lui o scrisoare, o scrisoare pe hîrtie cu en-tête-ul hotelului, presupun că dumneavoastră aţi fi văzut-o.

— Nu era nici o scrisoare ! afirmă directorul.

Nădăjduia că va fi lăsat în pace, dar Dollent nu-l slăbi :

— Încă un cuvînt... Presupun că i-aţi controlat camera ?

— Am controlat-o împreună cu comisarul de la poliţie, căruia a trebuit să-i semnalez accidentul.

— E-n regulă !

Directorul nu împărtăşea deloc entuziasmul Doctoraşului.

— Credeţi, într-adevăr, că e-n regulă ? întrebă el, înţepat.

— Vreau să spun că, de-ar fi existat o scrisoare de felul acesta prin cameră, aţi fi zărit-o.

— Nu era nici o scrisoare.

— Eram sigur !

— De ce ?

— Aşa... Totul e-n regulă, domnule director... Poate am să păstrez camera încă o noapte.

Lucrul acesta era departe de a-l încînta pe hotelier.

...Bernard scrie o scrisoare la bar, după ora două... Se urcă la el pe scări... Este găsit la cinci dimineaţa zăcînd pe terasă şi scrisoarea a dispărut. Deci ea fusese dusă la destinaţie ! Deci asta era scrisoarea care... La o adică, lucrurile păreau că se înlănţuie. Dar cine ar putea dovedi că această

scrisoare nu era cea pe care un necunoscut venise s-o depună în camera lui Dollent ?

Bernard fusese înştiinţat de atitudinea acestuia din cursul după-amiezii. Îl vede seara la hotel, în apropierea domnişoarei în albastru... E gelos... Îl ameninţă... Pe deasupra, îi mai făgăduieşte o recompensă dacă pleacă şi-i lasă drumul liber...

— Hm !... Hm !... bombăne Doctoraşul, mergînd pe promenadă, cu jurnalele la subsuoară, privind stăruitor la fetele tinere şi la doamnele în vîrstă de sub corturile multicolore de pe plajă. Dar ziarul ?

Într-adevăr, dacă aşa ar fi stat lucrurile, ce rol ar mai fi avut ziarul ? Din ce pricină, parcurgînd un cotidian englezesc de treizeci şi două de pagini, tînărului i-a venit ideea să-l ameninţe pe cel pe care-l socotea rivalul său ?

Şi cum de izbutise, oricît ar fi fost el de sportiv, să se caţăre pe peretele faţadei, performanţă pe care nu o ating decît prea puţini specialişti ?

Jean Dollent purta obişnuitul lui costum cenuşiu, cel cu care mergea să-şi facă vizitele la bolnavii din sat şi, ca să fim sinceri, nu prea se simţea la largul lui în mijlocul mulţimii pe jumătate goală, înghesuită pe plajă. Îl sîcîia şi barba lui aspră, pe care aproape că o simţea cum creşte.

Şi ce-i cu asta ? Nu mai era îndrăgostit de domnişoara în albastru. Acum era doar un om stăpînit de dorinţa de a dezlega tainele omeneşti.

Cele două femei se aflau acolo ! Într-atît îl munceau gîndurile, încît era gata să calce peste fată, care stătea întinsă pe burtă în nisipul auriu. Aceasta purta un costum de baie albastru-deschis, ca şi rochia, şi îşi bronza la soare şoldurile şi umerii.

La o distanţă de vreo doi metri, sub o umbrelă vărgată cu roşu şi galben, guvernanta se instalase într-un şezlong şi citea... *Citea un ziar englezesc*, chiar unul din cele trei pe care Doctoraşul le dăcea la subsuoară.

Nu l-a văzut apropiindu-se. În modul firesc, s-ar fi cuvenit să se aşeze mai departe, existînd destul loc liber pe plajă. Dar, cu un cinism rece, el se aşeză doar la trei metri de bătrîna englezoaică şi la numai doi metri de tînără.

Arăta ca un călător care a poposit pentru cîteva ceasuri pe plajă, între două trenuri, şi care face notă discordantă printre cei prezenţi, fiind îmbrăcat altfel decît ei. În plus, pantofii lui negri erau cu totul nepotriviţi în mulţimea de picioare desculţe sau de sandale, care mai de care mai fanteziste.

„La ce pagină o fi citind ?“ se întrebă el.

Se aplecă să vadă, cu aceeaşi lipsă de bună-cuviinţă manifestată de unii spectatori la teatru, care-ţi zdrobesc umărul pentru a citi în programul ce-l ţii în mînă.

„Pagina a patra... E-n regulă !“

Îşi deschise şi el ziarul la aceeaşi pagină. I-ar fi trebuit ore întregi şi ajutorul dicţionarului pentru a traduce corect un articol scris în englezeşte. Dar, fiindcă Lina era cu faţa spre nisip, el se interesă, în mod deosebit, de expresia de pe chipul guvernantei.

Aceasta înalţă capul. Să fie oare adevărat că oamenii simt atunci cînd se uită cineva stăruitor la ei ? Îl privi drept în ochi şi, dînd curs primului imbold, îşi încruntă sprîncenele. S-ar fi zis că e gata să se înfurie, să-i spună că numai un mitocan e în stare să se aşeze astfel lîngă o fată dezbrăcată.

Citi pe chipul ei toate aceste simţăminte şi-şi plecă din nou privirea pe ziar. Asta îi dădea timp să se gîndească.

Englezoaica ridică din nou capul. Părea mai puţin întărîtată şi se cufundă din nou în lectură.

În cele din urmă schiţă un zîmbet uşor, cum zîmbim uneori persoanelor ce nu ne-au fost prezentate, dar pe care le-am întîlnit de mai multe ori.

Doctoraşul, numai lapte şi miere, îi zîmbi şi el.

III

ÎN CARE SE DOVEDEȘTE CĂ LECTURA ANUNȚURILOR POATE DUCE DEPARTE, CHIAR ȘI LA MOARTE VIOLENTĂ.

În ochii Doctorașului, lucrul cel mai neobișnuit nu era atît drama surdă ce se juca între trei personaje, o bătrînă guvernantă, o tînără fată și el, cît atmosfera în care se desfășura această dramă.

Cîte persoane să se fi aflat la ora aceea pe plajă ? O mie ? Două mii ? Poate chiar mai mult. Și pentru toată lumea, ziua aceea era doar o zi călduroasă de vacanță. Fiecare se gîndea cum să se bronzeze mai bine, să facă exerciții de gimnastică ori să se arunce în apa albastră-verzuie.

Printre grupurile de vilegiaturiști abia dacă rămînea un spațiu de cîțiva metri, iar prin aceste coridoare, copii aproape goi alergau împiedicîndu-se de trupurile întinse, se duceau să-și caute mingile sub corturi.

Între cele trei personaje începuse o partidă și cine știe unde aveau să ajungă lucrurile ! Oare nu era Bernard Villetan cel care asurzea în ajun mulțimea cu tam-tam-ul orgolios al victoriei sale, dar care acum zăcea bandajat ca o mumie într-un pat de spital ?

Bătrîna guvernantă zîmbise, apoi se cufundase în lectură. Lina, socotind pesemne că se prăjise destul pe o parte, vru să se întoarcă pe cealaltă. Dar, cînd se mișcă, dădu cu ochii de Doctorașul ce stătea atît de aproape de ea, încît ar fi putut să-l atingă dacă întindea brațul. Fata tresări, dar nu păru deloc dispusă să zîmbească.

Din locul unde se aflau ei, se vedea fațada hotelului, cu cîte un balcon în dreptul fiecărei camere, printre care și cel din care tînărul Bernard...

Ştiţi cu ce se îndeletnicea acum domnişoara ? De bună seamă că avea o meteahnă, aceea de a scrie pe nisip. Desena cu degetul pe nisip nişte litere, trăgînd în acelaşi timp cu ochiul spre guvernantă. Oare va urma tot o insultă, ca şi data trecută, cînd stăteau pe bancă ?

Doctoraşul aştepta cu zîmbetul pe buze... Ş... T... E...

Fata se opri o clipă, văzînd-o pe guvernantă mişcîndu-se. Apoi, cu răbdare, o luă de la cap : Ş... T... E...

„Şterge-o !"

Ciudat cuvînt, fie vorba între noi, pentru o tînără cu înfăţişare atît de cuminte. Nu-i mai puţin adevărat că fetelor din ziua de azi le place să vorbească mai colorat.

În ajun fusese doar imbecil ! Acum i se poruncea, fără nici un menajament, *s-o şteargă !*

El continuă să zîmbească. Rămase neclintit, cu jurnalul englezesc desfăcut pe genunchi. Tare s-ar fi bucurat dacă ar fi zărit pe acolo vreun vînzător ambulant cu ochelari de soare, fiindcă strălucirea luminii pe nisip îi ardea ochii.

Trece şi asta ! Oare la ce pagină o fi ajuns bătrîna ? Pagina 8. Îşi desfăcu şi el ziarul la pagina 8. Aceleaşi articole scrise cu litere mărunte, avînd în titluri numele unor personalităţi politice.

„Şterge-o !"

Dar iată că se întîmplă un fapt cu totul neaşteptat. O voce, care nu putea fi decît a bătrînei, o voce mieroasă, sunînd întocmai ca a unei englezoaice de vîrsta ei, întrebă :

— Vorbiţi engleza ?

Luat aşa, pe neaşteptate, nu izbuti să-i răspundă pe loc.

— Da... Nu... Am învăţat odinioară, în liceu...

— E foarte greu, nu-i aşa ? Dar bănuiesc că citiţi curent în limba noastră ? Şi domnişoara Grégoire citeşte englezeşte, dar vorbeşte cu un accent îngrozitor.

Nostimă femeie, hotărît lucru ! Mai degrabă o caricatură ! Cînd ai ajuns în așa hal, la ce bun să-ți mai ascunzi vîrsta ? La ce bun toate zorzoanele, rochia caraghioasă, sub care se văd chingile corsetului, ciorapii violeți, dar mai ales machiajul strident, care nu poate înșela pe nimeni ?

Și zîmbetul acesta ! Un zîmbet mieros, care nu o împiedică totuși pe domnișoara Esther să-și descopere dinții ascuțiți ca niște colți, gata să muște ! Unde mai pui că o bună parte din ei erau de aur !

— Ați venit pentru mai multă vreme la Royan ?

— Nu știu precis.

— Mi-e rușine că nu v-am mulțumit mai degrabă. Am aflat modul elegant și spiritual în care ați reparat ieri gluma domnișoarei Grégoire... De bună seamă că a fost vorba de o glumă, nu-i așa, domnișoară ?

Aceasta se întoarse și le aruncă celor doi priviri neprietenoase.

— Vedeți cum se întîmplă lucrurile astea... Doar o clipă am lipsit de lîngă ea și...

Prin mintea Doctorașului trecu un fulger și era cît pe aci să izbucnească : „Nu-i adevărat !“

Rosti cuvintele doar în gînd. Reconstitui scena din ajun, își aminti de unele amănunte uitate și se încredință că, îndată după izbucnirea scandalului, o văzuse pe bătrîna domnișoară furișîndu-se spre ieșire.

— Fetele din ziua de azi... În sfîrșit, de-acum înainte n-am s-o mai las nesupravegheată. Mi-a părut însă rău că nu v-am mulțumit în numele părinților domnișoarei Grégoire.

— Locuiesc la Paris, nu-i așa ?

— În prezent sînt plecați în America de Sud. Călătoresc foarte mult... De aceea le-a trebuit o persoană de mare încredere pentru...

„Iar tu, draga mea, ai devenit dintr-odată cam prea vorbăreață“, își spune în sinea lui Doctorașul.

Situația luă o întorsătură hazlie cînd doi tineri aflați în imediata lor apropiere, văzîndu-l înhățat de o asemenea caricatură, îi făcură cu ochiul, de parcă i-ar fi zis :

— E tare caraghioasă bătrîna ! N-ai să scapi ușor de ea...

Într-adevăr, începuse să fie din ce în ce mai stăruitoare.

— Nu stai prea mult la soare ? N-ai vrea să te adăpostești sub umbrela noastră ?

— Vă mulțumesc, nu.

— Plaja din Royan e încîntătoare. În Anglia nu avem decît niște...

Acum lucrul cel mai însemnat era să gîndească, să poată gîndi cît mai rapid, să nu fie luat pe nepregătite și să-și păstreze, totodată, o expresie zîmbitoare și nevinovată. Mai ales că Lina îl privea cu asprime, încruntîndu-se, și părea că în cele cîteva minute îmbătrînise cu cincișase ani.

Unde era păpușa ideală de adineauri, acea tînără rumenă și nevinovată, așa cum nu vezi decît în cărțile poștale ilustrate ?

— După cît mi s-a spus, sînteți medic, continuă bătrîna.

— Da, medic de țară...

— Trebuie să fie pasionant...

De ce pasionant ? Și de ce o fi intrat cu el în vorbă, așa, dintr-o dată ? De ce încearcă acum să-l țină lîngă ea, jucînd o nesfîrșită comedie ?

Întrebarea i se răsucea întruna în minte și simțea că trebuie să găsească grabnic răspunsul. De asta depindea totul. Mai simțea că Lina începe să-și piardă răbdarea, că-l trimite la toți dracii, dîndu-i să înțeleagă că dorește foarte mult să-l vadă plecat.

— Domnul nu vrea să facă o baie ? îl întrebă ea.

Bătrîna o fulgeră din ochi :

— Dacă dorești să te scalzi, n-ai decît, Lina, dar lasă în pace oamenii mari.

Nu-i așa că totul părea tare ciudat ? Numai de nu s-ar fi văzut un anumit balcon, printre atîtea altele, de unde noaptea trecută, un tînăr plin de viață și de voie bună...

— Presupun că n-ați venit aici în calitate de medic și că sînteți în vacanță ?

— La drept vorbind, știți cum e în meseria noastră... Să vedeți, chiar astă-noapte, era gata să fiu sculat din somn din pricina unui accident care s-a întîmplat la hotel.

Se uita cînd la una, cînd la cealaltă. Bătrîna nici nu se clintea, în vreme ce Lina aștepta cu îngrijorare.

— Nu le-a dat prin cap să mă trezească pe mine și l-au chemat pe colegul meu din Royan. De altfel, bărbatul n-a murit și asta-i adevărată minune. Să cazi de la etajul trei !

Niște copii care alergau pe plajă erau gata-gata să se prăvălească peste el, împiedicîndu-l astfel să vadă efectul celor spuse. O auzi totuși pe englezoaică zicînd :

— Numărul accidentelor din ziua de azi este de-a dreptul îngrozitor... Mai rămîneți cîteva zile la hotel ?

— Cel puțin o noapte.

— În cazul acesta cred că e de datoria mea ca, în numele părinților Linei, să vă mulțumesc invitîndu-vă diseară la masă. Nu știu dacă v-ar face plăcere...

De bună seamă, nu era chip să întreții o conversație acolo, pe plajă. O minge cu dungi roșii și albastre, venită cine știe de unde, era cît pe-aci s-o izbească drept în față pe bătrîna domnișoară, astfel că aceasta își lipi fără să vrea genunchii pentru a o prinde în poală.

— ...Bineînțeles, nu se pune problema ținutei, continuă ea. Noi nu ieșim niciodată seara, așa că nu ne mai schimbăm îmbrăcămintea.

De astă dată, fata scrisese pe nisip cu piciorul : *Șterge-o.*

Era dorința ei expresă ! Dar Dollent n-avea deloc chef să plece ! De cîteva clipe se aprinsese la față. Privea după băiatul care se îndepărta, cu mingea colorată în roșu și albastru. Își ațintì apoi ochii spre balconul groazei.

Apoi...

Briza ce venea dinspre mare îi întorsese pagina ziarului. Fără să-și dea seama, își plecă privirea pe ziar. Cînd își înălță capul era palid la față, dar se străduia să pară vesel !

— Primesc invitația dumneavoastră, cu o condiție. Să serviți și dumneavoastră un păhărel cu mine, la barul hotelului. Mie îmi plac cockteilurile.

— Eu nu beau cockteil, se auzi răspunsul Linei.

— Te rog să taci ! îi porunci guvernanta. După tot ceea ce a făcut pentru dumneata, domnul e prea amabil că te mai și invită, mai ales că nu te arăți deloc recunoscătoare. Dacă ar fi părinții dumitale aici...

S-ar fi zis că peste ochii fetei coborîse un văl.

— Primim invitația dumneavoastră, domnule, continuă bătrîna. La ce oră ne vedem ?

— Eu aș fi de părere să mergem chiar acum, dacă sînteți și dumneavoastră dispuse.

— Lina ! Pune-ți rochia. Ți-am spus de atîtea ori că ai un costum de baie foarte indecent.

Ridicîndu-se, Doctorașul avea gîtul uscat și palmele umede. Lipsa de obișnuință ! Chiar dacă zilnic ținea în mîinile lui viața altora, acum, pentru prima oară, era în joc propria lui viață.

Uitîndu-se la mulțimea veselă din jur își spuse, ca să capete curaj :

„În orice caz, nu aici !... Pintre atîta lume, nu-i nici o primejdie !... Dimpotrivă, dacă"...

Împături ziarul pentru a ascunde anunțul ce-l tulburase atîta.

IV

ÎN CARE DOCTORAȘUL AR FI PREFERAT SĂ LUCREZE PE CONT PROPRIU

Să aleagă clipa potrivită ! Asta era problema ! Între timp, o mulțime de imbecili se uitau la el, ușor ironici, pentru că se plimba țanțoș cu 'o domnișoară bătrînă, sulemenită caraghios și nepotrivit cu vîrsta ei. Poate unii dintre ei gîndeau :

„Un șmecher ! Îi face curte babei ca să pună mîna pe fată..."

Nimeni nu bănuia că în viața lui nu se simțise atît de aproape de o moarte violentă, ca acum. Parcă Bernard bănuise ceva, noaptea trecută, cînd se dezbrăca liniștit în camera lui ?

Să aleagă clipa potrivită ! S-o aleagă în așa fel, încît...

Era înfiorător de complicat. Prin felul cum era alcătuit, barul îi convenea. Cel mai mare avantaj îl constituia faptul că avea o singură ușă, destul de îngustă, în afara ușiței de serviciu din spatele tejghelei.

Încăperea era aproape goală la ora aceea. Vilegiaturiștii erau încă la plajă și nu veneau să-și ia păhărelul decît în jurul orei unu. Se aflau acolo doar cîțiva obișnuiți, cei care duc aceeași viață la Royan, Biarritz sau Deauville, ca și la Paris, și care, abia treziți din somn, se grăbesc să-și clătească gura coclită cu o băutură tare.

— Trei cocktail-uri, Jef... Luați loc, domnișoară... Cred că m-am exprimat bine, nu-i așa ?

Ochii lui străluceau. Își aducea aminte de mingea cu dungi albastre și roșii. Era atît de mulțumit de el însuși, de tot ce descoperise și de iscusința minții lui pentru a ajunge aici, încît uitase pînă și de spaimă.

— Închide fereastra, Jef... E un curent...

Nu era adevărat, dar la o adică fereastra ar fi fost o ieşire foarte lesnicioasă, avînd în vedere că nu se aflau la etajul trei, ci la parter.

Ţinea ziarul la subsuoară. Degetul lui va găsi cu uşurinţă pagina 8.

Ia să vedem, cîte persoane sînt în bar? Jef şi ajutorul lui... Un comisionar care, neavînd de lucru, îi măsura plictisit pe cei din jur... Doi tineri cocoţaţi pe nişte taburete înalte... Un grup de trei bărbaţi la o masă, oameni de afaceri pe care vacanţa nu-i împiedica să-şi pună mintea la cazne pentru a cîştiga bani...

— Cockteil-ul acesta nu-i cumva prea tare, miss?... Iertaţi-mă, aş vrea s-o rog pe domnişoara Lina, sper că nu greşesc numele... Cum spuneam, aş vrea s-o rog să-şi scrie, drept amintire, numele pe o ilustrată. Aş dori să aleagă chiar dînsa ilustrata. Se găsesc de vînzare la portar... Îmi dau seama că cer cam mult, dar ştiţi, am în privinţa asta o manie...

Poate că nu era cea mai inteligentă soluţie, dar n-avea de ales. *Trebuia să o îndepărteze cu orice preţ.*

Fata se îndepărtă resemnată sau mai degrabă furioasă. Comisionarul stătea lîngă uşă. Jef era voinic şi probabil că în viaţa lui mai avusese parte de cîteva încăierări cu beţivii...

— Vă spuneam, miss, că lectura ziarelor englezeşti...? Ce-i drept, cu engleza mea nu mă prea descurc... Din fericire mai există şi poze...

Ea ţinea într-o mînă paharul din care sorbea pe îndelete; deodată, Doctoraşul deschise ziarul la pagina 8, apoi se comportă ca un om ieşit din minţi — cel puţin aşa i s-a părut pentru o clipă lui Jef şi tuturor celor de faţă. Fără nici un preaviz, el apucă mîna stîngă a bătrînei englezoaice, iar cealaltă mînă şi-o înfipse în părul ei şi... dintr-o smucitură i-l smulse. În clipa următoare se rostogoleau amîndoi pe jos. După nici zece secunde

răsună o împușcătură și un glonte se înfipse în lemnul tejghelei.

Doctorașul își dădea seama că nu-i va putea veni singur de hac. Știa că, la timpul potrivit, Jef și cei de față îi vor veni în ajutor. Mai știa că nu există decît o singură ușă, astfel că prada n-avea cum să-i scape.

Peruca domnișoarei Esther era undeva pe covor, iar acum, în încleștarea cu Dollent, putea fi văzută o ființă deosebit de puternică și agilă, care nu mai semăna deloc a guvernantă bătrînă.

— Chemați poliția ! strigă Doctorașul, lovindu-și din toate puterile adversarul în față.

Pentru că era un bărbat, în privința asta nu încăpea nici o îndoială.

Mai gîfîia și acum. Haina îi era ruptă la umăr, iar pe obrazul acoperit de sudoare i se vedea barba nerasă.

Directorul hotelului, care-și pusese biroul la dispoziția „domnilor", îi arunca priviri furioase, în vreme ce comisarul nu-și putea ascunde uimirea.

— Vreți să spuneți că această bătrînă domnișoară... vreau să spun acest bărbat, în fine... această persoană...

— Domnule comisar, mi-ar fi greu, așa, cu sufletul la gură, să vă fac în cîteva minute rezumatul unor lucruri pentru care mie mi-au trebuit ceasuri întregi de gîndire, ca să pun cap la cap fiecare crîmpei... Totul a început cu furtul de la cazino. Dacă dumneavoastră ați vrea să săvîrșiți un furt...

— Doctore, te rog, fără exemplificări...

Ce ți-e și cu polițiștii ăștia ! Nu era nimeni care să-i priceapă metoda ! Cu atît mai rău !

— Ca să nu mai lungim vorba. eu pretind că persoana care a comis furtul a procedat astfel pentru a fi arestată, dorind să se afle pentru o vreme sub paza poliției, să fie astfel la adăpost de o anumită primejdie... Ca dovadă este faptul că, după intervenția mea don-chihotească, această

tînără m-a făcut imbecil, dacă-mi permiteți să mă exprim astfel, domnule comisar... Mă urmăriți ?

Nu-l urmărea nimeni. Totuși Doctorașul continuă relatarea, pentru el însuși.

— Bernard Villetan e îndrăgostit de fată... Nu-i chip să se apropie de ea datorită cumplitei guvernante... E trist.... Se apucă de băut... Apoi îi cade în mînă un ziar... Zărește un anunț care-l duce la anumite concluzii... Trebuie să aveți în vedere, domnilor, că paza pe care o exercită guvernanta pe lîngă Lina are ceva nefiresc... Ea însăși pare mai degrabă o caricatură din revista *Punch* decît un personaj real... Or, iată cum sună anunțul acela, tradus în limba noastră : *„Ea începuse să cheleaască... Îmbătrînea într-o lună cît în zece ani... Perucile Sander..."* Priviți acum cele două poze... Înainte și după... Înainte, observați chipul acesta aspru și masculin... După trăsăturile înduioșătoare și hazlii ale unei bătrîne cochete... Sînt încredințat, domnilor, că în clipa aceea Bernard a înțeles de ce era ținut la distanță de fata pe care o iubea... A înțeles, de asemenea, de ce îl ocolea fata... Miss Esther era bărbat... Iubitul ei ? Încă nu știu... Un lucru e sigur, anume că Bernard cere niște hîrtie și scrie o scrisoare prin care dezvăluie cele aflate... Strecoară scrisoarea pe sub ușa Linei... Bineînțeles, scrisoarea încape pe mîinile așa-zisei guvernante, care doarme în apartament cu fata. În aceeași noapte, Bernard va zbura pe fereastra camerei sale și e de mirare că mai e acum în viață. Tot în aceeași noapte primesc și eu un bilet prin care mi se poruncește să-mi iau tălpășița... Înțelegeți, domnilor ?

Nu ! Nu-l înțelegeau, dar falsa guvernantă ațintea asupra Doctorașului priviri încărcate de ură, nelipsite însă de admirație.

— Știu că mă amestec în ceea ce nu mă privește... Îmi cer iertare...

Directorul înalță capul, în semn de încuviințare. Nu fusese el oare liniștit înainte de sosirea acestui Doctoraș

stînjenitor, încărcat ca un fir electric, mereu gata să scoată scîntei ?

— Ia gîndiți-vă !... O tînără este atît de speriată, încît dorește să fie băgată în închisoare... O falsă guvernantă nu șovăie să-l ucidă pe omul care a descoperit o parte din taina ei și să îndepărteze prin amenințări un alt individ — ăsta sînt eu — ce pare să meargă pe aceleași urme... Azi-dimineață, cînd m-am instalat pe plajă, bărbatul pe care nu-l pot numi altfel decît Esther — rîdeți dacă vă face plăcere ! — își dă seama că am aflat ceva, mă pofte ște diseară la masă... și, fără-ndoială, la noapte aș fi împărtășit soarta lui Bernard Villetan... Am uitat să vă spun că la plajă, cînd o minge s-a năpustit peste miss Esther, ea a strîns genunchii s-o prindă, așa cum fac bărbații, în loc să-i îndepărteze, cum procedează din instinct femeile... Ați priceput ?

Nu pricepuseră nici acum. Dar ce însemnătate avea pentru el ? Doctorașul știa ! Știa că el nu poate da greș, că raționamentul lui n-avea nici un cusur.

— Am îndepărtat-o pentru un timp pe fată... Observați că ea nu s-a mai întors și că a dispărut...

— Asta nu ne lămurește, doctore, pentru ce te-ai amestecat în...

Îi era oare îngăduit să le răspundă : „Pentru că, de cînd cu afacerea Casei-Scunde, am descoperit că-mi place să dezleg enigmele, așa cum îi plac unui colecționar porțelanurile sau tabacherele vechi !“

Se mulțumi doar să rostească :

— Mi-e sete !

Trei zile mai tîrziu, Scotland Yardul, care primise amprentele digitale ale falsei miss Esther, trimitea un raport ce poate fi rezumat astfel :

„Amprentele sînt ale lui John O'Patrick... Multă vreme acrobat și scamator de la circuri... A cunoscut-o pe Lina Powel, a cărei mamă era franțuzoaică... Lina Powel dansă,

de la vîrsta de doisprezece ani, dansul păpușilor... După moartea părinților ei, survenită într-un accident de cale ferată, la vîrsta dé șaisprezece ani, Lina s-a combinat cu John O'Patrick..."

Așa se explică de ce, atunci cînd o privea, Doctorașul se ducea cu gîndul la o păpușă ! Ea nu avea vîrstă ! Rămăsese aceeași de pe scenele cabaretelor sau din arena circului.

„...Au părăsit împreună circul în urma morții unui bărbat, germanul von Hoest, acrobat la trapez, care o curta pe Lina... O'Patrick este bănuit că ar fi provocat această moarte !"

Perechea pleacă în Franța. Dar, de acum înainte, nu mai sînt primiți prin circuri sau cabarete. O'Patrick este foarte gelos din cauza tovarășei lui, cu atît mai mult cu cît are douăzeci de ani mai mult ca ea și nici frumos nu este. Neavînd posibilitatea să mai alcătuiască un număr de spectacol, el inventează perechea *domnișoara și guvernanta.*

Colindă împreună stațiunile climaterice și balneare, pînă cînd Lina îl întîlnește pe Bernard Villetan la Royan. Se simte sătulă de viața pe care o duce. Ar vrea să se elibereze, dar amantul ei o anunță că, la prima încercare, o va ucide. Fata știe că-i în stare s-o facă. Doar a mai ucis un om din pricina ei.

Atunci, într-o bună zi, cuprinsă de deznădejde și voind să scape cu orice preț de sub puterea lui, folosește prilejul de a se afla la cazino, ca să fure în chipul cel mai neîndemînatic posibil... La urma urmelor, în închisoare va fi liberă...

—

Doctorașul își reluase consultațiile și obișnuitele lui vizite la bolnavii din sat.

Trecuseră șase săptămîni de la întîmplările din Royan. Iată-l apucînd telefonul, cu mîna puțin tremurîndă.

— Alo !... Tu ești, Ricou ? Da, Dollent la aparat... Cum se simte pacientul tău ?... Zici că-i merge din ce în ce mai bine ?... Da... Ce spui ? Unde vrea să se ducă ?... În Spania ?... De ce tocmai acolo ?...

Cînd primi răspunsul, puse încet receptorul în furcă.

„Pentru că a primit un mesaj misterios din Spania, îi răspunsese doctorul Ricou... De îndată ce se va restabili, cineva îl așteaptă acolo... Un tînăr..."

La naiba ! Nu poate fi decît domnișoara în albastru !

Iar el, în toată povestea asta...

PASAGERUL ŞI NEGRUL SĂU

I

— ÎN CARE DOCTORAȘUL FACE O CROAZIERĂ PITOREASCĂ ÎN ȚARA TĂIETORILOR DE PĂDURI, PE UN PACHEBOT DE LUX, FĂRĂ SĂ PĂRĂSEASCĂ PORTUL BORDEAUX

— Cu multă gheață ?

— Mulțumesc... foarte puțină...

Dollent se simțea cuprins de o bucurie copilărească și trebuia să facă eforturi serioase pentru a nu și-o da în vileag. Să fie într-adevăr el, doctorașul din Marsilly, cu costumul lui cenușiu, cu cravata prost înnodată, cu pălăria veche, pleoștită de atîtea ploi, el să fie oare cel care stă acum într-un salon de clasa întîi, cu lambriuri din lemn prețios, tolănit într-un fotoliu, picior peste picior, avînd la îndemînă paharul de whisky în care plutește un cub de gheață și cu o havană de miliardar în gură ?

Ce-i drept, vaporul nu naviga în largul mării. Prin hublouri nu întrezăreai decît cheiurile din Bordeaux, iar ceea ce se auzea nu era nici zumzetul mașinilor, nici valurile oceanului, nici clipocitul apei pe lîngă coca vasului, ci zgomotul asurzitor al macaralelor care descărcau pachebotul *Martinica.*

Și ce mai societate aleasă în jurul Doctorașului, ce de personalități de vază, gata să-i satisfacă cea mai mică dorință ! Bătrînul domn cu cioc, care-și ștergea întruna lornionul, nu era altul decît administratorul companiei. Zdrahonul cu păr argintiu, în uniformă albă, acoperită de fireturi, era însuși căpitanul vasului. Restul grupului era alcătuit din ofițeri, comisarul de bord și medicul.

Cu cîteva luni în urmă, pentru a urmări o anchetă, Doctorașul fusese nevoit să se strecoare ca un pușți printre picioarele oficialităților și abia izbutise să nu fie dat afară pe ușă.

Era oare cu putință ca faima lui de dezlegător de mistere să se fi răspîndit așa de repede ? Astăzi se putea vorbi de o adevărată consacrare. Pînă și Ana, menajera lui, care-l bodogănea mereu, fusese cuprinsă de respect cînd citise telegrama :

„Rugăm preluați de urgență anchetă la bordul pachebotului Martinica, aflat în escală la Bordeaux stop. Avem asentimentul poliției, care vă va face toate înlesnirile stop. Acceptăm dinainte condițiile dv.“

Ferblantine, tărăboanța lui de cinci cai putere, se afla pe chei, printre docuri, albită de praf. Cît despre domnii de față, aceștia fuseseră oarecum surprinși, ca să nu spunem dezamăgiți, cînd, în locul „marelui“ detectiv pe care-l așteptaseră, au dat cu ochii de un tinerel firav și plin de neastîmpăr, părînd să nu aibă nici cei treizeci de ani pe care îi avea și a cărui ținută nu trăda deloc grija pentru a face o bună impresie.

La fel ca într-un consiliu de administrație, administratorul luă primul cuvîntul.

— Doctore, drama care s-a petrecut la bordul acestui vas este învăluită în mister și poate aduce serioase prejudicii companiei pe care o reprezint. Pe de altă parte, poliția oficială, obligată să folosească anumite metode, care trec drept științifice, a procedat la o arestare și, dacă aceasta se va prelungi, ne va pricinui necazuri și mai mari. De aceea vă cerem să puneți totul în mișcare pentru a descoperi cît mai grabnic adevărul. După cum știți, *Martinica* asigură serviciul regulat pe coasta de apus a Africei, adică Bordeaux — Point Noire, cu escală în

toate porturile coloniale franceze. A sosit aici astă-noapte. Teoretic, ar trebui să plece din nou peste două zile, dar îmi pare că autoritățile ne vor reține la Bordeaux dacă lucrurile nu vor fi lămurite pînă atunci. Statul-major al vasului este la dispoziția dumneavoastră, la fel și casa de bani. Nu-mi rămîne decît să vă las să lucrați în liniște, împreună cu domnii aici de față.

Acestea fiind spuse, mulțumit de discursul ținut, domnul cu lornion și cioc strînse solemn mîna Doctorașului și a comandantului, adresă un vag salut persoanelor mai puțin importante și se îndreptă spre limuzina care-l aștepta sub scara de bord.

— V-aș ruga să-mi povestiți cum s-au petrecut lucrurile, domnule comandant.

— Cu plăcere... Încep cu sfîrșitul, deci cu întîmplările din această noapte. În principiu, *Martinica* ar fi trebuit să acosteze la țărm ieri, marți, la ora șase seara. Sosirea noastră a fost întîrziată în primul rînd de o furtună, destul de puternică, în golful Gascogne. Apoi, pe cînd treceam prin dreptul gurilor Girondei, a izbucnit o nouă furtună, atît de violentă, încît vizibilitatea era aproape nulă, astfel că am atins un banc de nisip. Aceasta e primejdia estuarelor. Am pierdut acolo vreo trei ceasuri și, cînd am ajuns la Bordeaux, vama era închisă.

— Vreți să spuneți că pasagerii n-au putut debarca ?

— Întocmai... Au fost siliți să aștepte pînă azi-dimineață pentru...

— Scuzați-mă ! De cîtă vreme se aflau acești pasageri la bord ?

— Cei pe care i-am îmbarcat la Point Noire erau aici de trei săptămîni.

— Îi așteptau rude sau prieteni pe chei ?

— Chiar așa. Lucrul acesta se întîmplă adesea și nu mai e nevoie să vă spun că de fiecare dată asta ne in-

dispune. Din fericire, nu aveam decît vreo douăzeci de călători la clasa întîi. În septembrie nu mai e perioadă de concediu. Abia poimîine, la drumul spre Africa, urmează să avem toate locurile ocupate.

— Din cîte înțeleg, drama s-a petrecut aici, la chei ?

— Aș vrea să vă redau o imagine cît mai exactă a atmosferei. Se înnoptase... Toți călătorii se aflau pe punte, fluturîndu-și batistele, contemplînd luminile orașului, strigînd, cu mîna pîlnie la gură, către cei care îi așteptau. Înainte de trecerea vameșului și de controlul sanitar, formalități care au avut loc azi-dimineață, nimeni nu avea dreptul să coboare pe țărm.

— Și n-a coborît nimeni ?

— Cu siguranță ! Poliția portului și vameșii patrulau în lungul vasului. Închipuiți-vă că cei mai mulți dintre călători părăsiseră Franța de mai bine de trei ani, unii chiar de zece. De pe chei, o mămică îi arăta soțului ei un copil pe care acesta nu-l văzuse niciodată și care acum vorbea. Vă repet, eram tare prost dispuși. Cîteva încercări de debarcare frauduloasă au fost grabnic stăvilite. Atunci Cairol, cunoscut în Africa Ecuatorială sub numele de Popaul, potrivi lucrurile în felul său ! „Fac cinste la toată lumea ! strigă el. Întîlnirea la bar, la clasa întîi."

— Iertați-mă — șopti ca un școlar cuminte Doctorașul — eu nu prea sînt obișnuit cu vapoarele de lux. Unde se află barul de la clasa întîi ?

— Sub puntea de sus. Am să vi-l arăt îndată. Cei mai mulți călători au primit invitația ; doar cîțiva s-au dus la culcare. Bob, barmanul, a servit nu numai șampanie, ci și multe pahare de whisky și cocteiluri.

— Încă o întrebare înainte de a merge mai departe. Cine e acest Cairol, zis Popaul ?

Fără voia lui, comandantul dădu un răspuns hazliu :

— Cadavrul !

— Scuzaţi... Dar înainte de a fi cadavru ?

— Un tip îndrăzneţ, la fel de bine cunoscut la Bordeaux ca şi pe coasta africană. Un tăietor de păduri.

— Îmi pare rău, domnule căpitan, dar nu ştiu ce este un tăietor de păduri. Presupun că nu-i vorba de un simplu muncitor.

Ofiţerul zîmbi, în vreme ce Doctoraşul îşi păstra aceeaşi expresie liniştită şi nevinovată, de copil cuminte.

— În general, tăietorii de păduri sînt băieţi care nu ştiu ce-i frica. Aceştia capătă de la stat concesiunea pentru mai multe mii de hectare de pădure ecuatorială, adesea la mari depărtări de orice aşezare. Ei se afundă în ele, recrutează, cum pot, muncitori indigeni şi doboară copacii de acaju şi okume. Copacii trebuiesc transportaţi apoi pe cursul rîurilor pînă la ţărmul mării. Nu rareori, tăietorii de păduri adună astfel, în cîţiva ani, mai multe milioane.

— Aşa s-a întîmplat şi cu Popaul al dumneavoastră ?

— De trei sau patru ori el a adunat asemenea avere. De fiecare dată s-a întors în Franţa şi a risipit în cîteva luni tot ce a cîştigat. Ca să vă faceţi o idee despre el, am să vă istorisesc o întîmplare petrecută acum patru ani. Se întorsese de curînd la Bordeaux, cu buzunarele pline. Ploua cu găleata. Dintr-o cafenea, din faţa teatrului, Popaul vedea defilînd doamnele în rochii decoltate şi domnii în ţinută de seară, care veneau la un spectacol de gală. Ca să se distreze. Popaul închirie toate birjele şi toate taxiurile din Bordeaux, din care alcătui un cortegiu. La terminarea spectacolului, el trecu în fruntea unui convoi de o sută de vehicole prin faţa teatrului, în vreme ce spectatori şi spectatoare făceau zadarnic semne disperate. Nefericiţii au fost siliţi să se întoarcă acasă prin potopul de ploaie, în timp ce Popaul...

— Şi a plecat din nou spre Gabon ?

— Acum îl aduceam pentru a patra oară acasă, din nou plin de bani, cel puţin aşa pretindea. Îşi luase cu el un negru din tribul Bantou, pe care-l numea în batjocură „Victor Hugo". Popaul nu s-a purtat niciodată ca toţi oamenii. Închiriase pentru negrul lui o cabină de clasa întîi, lîngă cabina de lux pe care o ocupa el, şi îl aşeza cu el la masă, în sufrageria de la clasa întîi. Zadarnic am încercat să-l facem să renunţe. „Plătesc, nu-i aşa ? îmi răspundea el. Cît timp Victor Hugo n-o să scuipe în farfurii..."

— Unde se află acum acest Victor Hugo ?

— A dispărut ! Ajung îndată şi la asta. Nu ştiu dacă vă puteţi închipui ce înseamnă o asemenea călătorie. În afara lui Popaul şi a negrului său, nu aveam la bord decît persoane serioase, îndeosebi funcţionari superiori şi un general. De-a lungul coastei, căldura e înăbuşitoare şi, chiar la bord, eşti nevoit să stai cu casca pe cap din pricina pericolului de insolaţie. De obicei, bridge-ul şi belota te mai ajută să-ţi omori timpul, împreună cu o oarecare cantitate de băuturi alcoolice şi de whisky. La bordul vaselor de cursă lungă se bea mult... Bineînţeles, Popaul cu negrul său au stîrnit scandal. Îmi pare rău că nu l-aţi cunoscut. Bineînţeles, era un tip vulgar, un zdrahon cu faţa osoasă, priviri obraznice, de o veselie zgomotoasă, în stare să golească o sticlă de rachiu, fără să se îmbete. Arăta încă tînăr, la cei patruzeci de ani ai lui. Dispreţuitor faţă de reprezentanţii autorităţilor, îşi bătea joc de comportarea acestora. Şi totuşi izbutea să se impună, se aşeza la o masă la care nimeni nu-l poftise, comanda băutură pentru toată lumea, povestea tot felul de întîmplări, bătea lumea pe burtă şi în cele din urmă învingea proasta dispoziţie. Cînd am organizat la bord mica petrecere tra-

dițională a cheltuit douăzeci și două de mii de franci pe șampanie și trabucuri. Cutia din fața dumitale este ultima care ne-a mai rămas. Cu femeile, ce să mai spun...

Un zîmbet șăgalnic flutură pe buzele comandantului, care-și îndreaptă privirile spre ofițerii săi înainte de a continua.

— Nu vreau să vorbesc de rău sexul opus, al cărui admirator sînt...

Nu mai era nevoie de destăinuiri ! Doctorașul intuise că vorbitorul trebuia să fie un mare amator de femei frumoase !

— ...Nu știu dacă lipsa de ocupație sau căldura au avut vreo contribuție, dar e sigur că vulgaritatea lui Popaul nu le-a displăcut chiar tuturor călătoarelor noastre. Cînd veți dori, am să vă dau unele amănunte care, de bună seamă, vă vor fi de folos în cursul anchetei. Nu-i nevoie să mai adaug că, la bordul unui vapor, nici cea mai mică intrigă nu scapă statului-major.

— Cred că am început să intru în atmosferă — șopti Doctorașul. Vreți să-mi spuneți, pe scurt, care dintre femei au avut legături cu Popaul ?

— În primul rînd, frumoasa doamnă Mandine, cum i se spune la Brazzaville. Soțul ei este administrator. Au venit amîndoi în concediu, pentru șase luni.

— Ce gen este doamna Mandine ?

— Genul serios, chiar plicticos, aș zice. Adîncită de dimineață pînă seara în partide de bridge, bombănind împotriva meselor care întrerup aceste partide.

— Apoi ?

— Apoi, domnișoara Lardilier, bineînțeles...

— De ce spuneți bineînțeles ?

— Pentru că ea este persoana arestată. Poate că am procedat greșit povestindu-vă întîmplările cînd de la cap, cînd de la coadă și mă întreb dacă vă mai puteți descurca.

— Vorbiți-mi acum despre dramă, așa cum s-a petrecut.

— Mă întorc deci la noaptea trecută. Cei mai mulți călători se aflau la bar.

— Era și doamna Mandine printre ei ?

— Da... Era și soțul ei, care izbutise să înfiripe într-un colț o partidă de bridge cu generalul și alte două persoane.

— Dar domnișoara Lardilier ?

— Și ea...

— Cu tatăl ei ? Presupun că această domnișoară nu a călătorit de una singură, de-a lungul coastei africane.

— Tatăl ei, Eric Lardilier, este proprietarul „Prăvăliilor Lardilier", pe care le întîlnești în toate porturile gaboneze. Dumneavoastră n-ați fost în Africa... Am să precizez deci înțelesul cuvîntului „prăvălii". Acestea sînt niște afaceri uriașe. Într-o prăvălie se vinde și se cumpără totul : produse indigene și mașini, automobile și alimente, unelte, chiar și vapoare, și avioane.

— Așadar, o avere mare ?

— Foarte mare.

— Popaul și Eric Lardilier se cunoșteau ?

— Nu se poate să nu se fi cunoscut, dar nu i-am văzut niciodată stînd de vorbă. Domnul Lardilier manifestă un oarecare dispreț față de aventurieri, care, după părerea lui, strică reputația coloniilor.

— Domnul Lardilier se afla la bar ?

— Nu, coborîse la culcare, devreme.

— Să revenim acum la dramă.

— La un moment dat, către unu dimineața, Popaul și-a părăsit invitații, spunînd că se va întoarce îndată. Părea că vrea să se ducă să-și ia ceva din cabină.

— Negrul era cu el ?

— Nu, Victor Hugo probabil că se afla în cabină şi strîngea bagajele. Asta îmi aduce aminte de un amănunt, despre care am să vă povestesc îndată. Deci Popaul abia coborîse. Tocmai atunci, stevardul Michel, care se află în serviciul Companiei de mulţi ani şi în care se poate avea deplină încredere, trecea pe coridorul B, unde dă cabina lui Popaul. Uşa acesteia era deschisă. Stevardul îşi aruncă maşinal privirea în cabină şi în mijlocul ei o văzu pe domnişoara Lardilier, cu un revolver în mînă. „Ce faceţi aici ?“ strigă el, înspăimîntat. Intră în cabină. Uşa de la baie era deschisă. Michel înaintă... Acolo, lîngă cadă, descoperi trupul lui Cairol, zis Popaul, întins pe jos, într-o baltă de sînge. Stevardul dădu în grabă alarma. Cel dintîi a sosit medicul şi acesta a constatat că victima primise un glonte în piept şi că era mort abia de cîteva minute. Tot lui i-a trecut prin minte să înfăşoare într-o batistă revolverul, pe care domnişoara Lardilier, zăpăcită, îl pusese pe masă. Am înştiinţat autorităţile şi ancheta a început îndată, astfel încît pasagerii să poată părăsi vasul în dimineaţa aceea. Cred că nu e nevoie să vă mai spun ce noapte am petrecut, interogatoriile fiind luate chiar în salonul în care ne aflăm acum.

— Dar negrul ? stărui Doctoraşul.

— Cu neputinţă să se dea de urma lui. Vameşii şi poliţiştii nu l-au văzut coborînd. Cele mai multe hublouri erau deschise, din pricina căldurii ; se prea poate să fi ieşit printr-un hublou de la babord şi să fi înotat pînă la ţărm.

— Ce spune domnişoara Lardilier ?

— Antoinette... începu căpitanul, muşcîndu-şi îndată buzele.

Apoi continuă :

— Eram buni prieteni, de aceea i-am spus pe nume. A fost interogată mai bine de un ceas și n-au scos altceva de la ea decît această poveste, pe care am învățat-o pe de rost. *„Mă îndreptam spre cabină să-mi iau un șal, pentru că se răcorise ; trecînd prin fața ușii domnului Cairol, am fost tare uimită cînd am văzut pe jos un revolver. L-am ridicat și tocmai voiam să strig cînd s-a ivit stevardul. Nu știu nimic... Nu știam că în baie se află un cadavru. N-aveam nici un motiv să-l ucid pe domnul Cairol...“* Din nefericire — suspină căpitanul — pe acest revolver cu care a fost ucis Popaul nu s-au găsit decît amprentele ei. Iată copia procesului-verbal de la interogatoriul domnișoarei Lardilier. Dacă vreți să vă aruncați privirea peste el...

Întrebare : În timpul traversării n-ați avut legături apropiate cu domnul Cairol ?

Răspuns : La fel ca toată lumea de pe vas.

Întrebare : Martorii pretind că ați fost văzută adesea plimbîndu-vă seara tîrziu, pe punte, cu el.

Răspuns : Nu mă culc niciodată devreme. Mi s-a întîmplat să fac cîțiva pași cu el, la fel cum am făcut și cu căpitanul. Oricum, nu l-am ucis eu pe Cairol, nici pe altcineva.

— Așa e, domnule căpitan ?

— Întocmai... Pot să adaug că domnișoara Lardilier venea uneori să bea un pahar la mine în birou. Atît și nimic mai mult. Asemenea deprinderi nu au nimic neobișnuit la bordul unui vas, unde distracțiile sînt rare, iar flirturile rămîn fără urmări.

— Deci și dumneavoastră și Cairol îi făceați curte ?

— Dacă vreți...

Căpitanul zîmbi. Doctorașul se adînci din nou în lectură.

Întrebare : Cînd aţi ajuns în coridorul B, n-aţi întîlnit pe nimeni ?

Răspuns : Pe nimeni.

Întrebare : Totuşi asasinul nu se afla prea departe, întrucît mult mai tîrziu, abia la sosirea doctorului, Cairol îşi dădea sufletul.

Răspuns : Îmi pare rău, dar nu mai am nimic de adăugat şi nu voi mai răspunde la nici o întrebare.

— Mai doriţi puţin whisky ? Vă rog... Aşadar, poliţia o ţine pe Antoinette Lardilier la dispoziţia sa. Cu alte cuvinte, ea se află în stare de arest şi tatăl ei turbează de furie. Lardilier e un client de vază al Companiei şi acum e pe cale să-i asmută pe toţi exportatorii din Bordeaux împotriva noastră. Fiind la curent cu unele dintre anchetele pe care le-aţi întreprins, eu am propus să facem apel la dumneavoastră, doctore. Nu cred că Antoinette e vinovată. Sînt încredinţat că această nefericită întîmplare depăşeşte cu mult limitele unei simple poveşti de dragoste sau de gelozie şi despre asta vreau să vă vorbesc acum. I-am rugat pe domnii prezenţi aici să rămînă, pentru ca dumneavoastră să puteţi verifica mai uşor spusele mele, şi sînt încredinţat că nu mă vor contrazice. Atitudinea lui Popaul, de cînd l-am îmbarcat la Libreville, avea ceva nefiresc. Desigur, totdeauna a fost un original şi loviturile de teatru nu constituiau singurul său defect. Îi plac, sau mai bine zis îi plăceau loviturile spectaculoase. După trei ani de singurătate, printre negrii săi, îi plăcea să se bucure din plin de viaţă şi se înfrupta din ea cu o lăcomie agresivă. Dar, de astă dată, sînt încredinţat că nu era în starea lui obişnuită... Vorbind despre negrul său, spunea uneori : „Gangsterii americani îşi au paznicii lor personali ! Întrucît şi eu risc la fel ca ei, am dreptul să-mi iau şi eu unul". Nu-i aşa, domnilor ?

— Întocmai.

— A mai scăpat și alte fraze, mai ales cînd era amețit de băutură, ceea ce se întîmpla zilnic. Unele mi le aduc aminte, cuvînt cu cuvînt : *„De data asta nu mai mi-am depus averea la bancă și nu risc să-mi ia fiscul jumătate din ea, cum s-a întîmplat la ultima mea întoarcere în Franța"*.

Păstrîndu-și acrul lui cuminte și politicos, Doctorașul întrebă :

— Ați bănuit cumva la ce făcea aluzie ?

— Nu... Și e cu atît mai ciudat, cu cît vorbea de multe milioane. Spunea că nu va mai fi nevoit să se întoarcă în Africa. Cînd am zărit pentru ultima oară țărmul Africii, el a strigat : „Adio, pentru totdeauna !" Altă dată (barmanul Bob l-a auzit și el) a spus : *Dacă ajung viu la Bordeaux, a mea va fi viața și de data asta o să țină mult."*

— Domnule, căpitan, credeți că Popaul al dumneavoastră purta la el milioane de bancnote ?

— Cu neputință ! răspunse căpitanul. De unde să-și fi procurat o sumă atît de mare în bancnote ? Nici banca din Libreville nu deține atîtea. Acolo, toate plățile se fac prin virament și se păstrează cît mai puțin numerar posibil. Cu toate acestea...

Comandantul căzu pe gînduri. Interveni atunci, pentru prima dată, medicul vasului :

— Am toate motivele să cred că Popaul își păstra averea asupra lui. Îmi vine în minte o întîmplare petrecută la puțină vreme după escala de la Grand-Bassam. În noaptea aceea băuse mult, mai mult decît obișnuia. Dimineața a intrat în cabina mea cam speriat. „Trebuie să mă consulți, doctore. Ar fi o nerozie, tocmai acum, cînd m-am aranjat

pentru tot restul zilelor.“ Şi, în vreme ce-şi dezgolea pieptul, îmi explica. „În dimineaţa asta am simţit un spasm în partea stîngă. Spune-mi, e cumva o boală de inimă ?“ L-am liniştit... Şi-a tras cămaşa pe el. Cînd să-şi îmbrace haina de pînză, am văzut un portofel mic. din piele de crocodil, care-i căzuse din buzunar. S-a grăbit să-l ridice mîrîind : „Fără glumă ! Cît pe-aci să-mi las averea în cabina dumitale. Cam scump pentru o consultaţie. Să nu mai vorbim de faptul că dumitale nu ţi-ar fi putut folosi la nimic.“ Or, portofelul acela era turtit. În el nu putea să fie mare lucru...

— Aţi vorbit celor de la poliţie despre această vizită ? întrebă Doctoraşul, cu oarecare neliniște.

— Mărturisesc că nu mi-a dat prin gînd. Cele povestite de comandant m-au făcut să-mi aduc aminte.

— Spuneţi-mi, domnule căpitan, în calitatea dumneavoastră de stăpîn absolut la bord, de bună seamă că aţi fost de faţă cînd s-a examinat cadavrul, cînd s-a scotocit prin hainele lui şi prin cabină. Aţi văzut cumva portofelul cu pricina ?

— Nu, am văzut un portofel mare din piele roşcată în care se aflau tot felul de hîrtii şi un paşaport. Altceva, nimic.

— Ştiţi unde îşi petrece familia Mandine vacanţa ?

— La Arcachon. Au acolo o vilişoară.

— Iertaţi-mi indiscreţia... Venea şi doamna Mandine la un păhărel, în biroul dumneavoastră ?

— Uneori...

— Credeţi că relaţiile dintre ea şi Popaul se limitau la un simplu flirt ?

Căpitanul zîmbi cam stînjenit.

— Doamna Mandine este o femeie cu mult temperament, cum s-ar zice... Cînd o să-i cunoaşteţi soţul, o să vă daţi seama că...

— Mulțumesc, îmi dau seama. Presupun că atunci cînd vine în Franța, domnul Lardilier locuiește la Bordeaux.

— Pe cheiul Charton, la mai puțin de cinci sute de metri de aici.

— S-a îmbarcat la Libreville ?

— Nu... Cu toate că cea mai mare prăvălie a lui este în Libreville. Dar se afla, împreună cu fiica lui, la Port-Gentil, unde am făcut următoarea escală.

— Popaul știa că va fi și Lardilier printre călători ?

— Nu v-aș putea spune... Cele două escale sînt foarte apropiate. Locurile sînt destul de puțin prielnice pentru navigație și n-am avut timp să mă ocup de pasageri.

— Poate știe comisarul de bord ?

Acesta interveni în discuție :

— Chiar din prima zi, domnul Cairol m-a întrebat ce pasageri vom lua în cursul escalelor, iar eu i-am arătat lista.

— Și n-ați observat nimic neobișnuit în comportarea lui ?

— A trecut un timp de atunci și nu mă așteptam să ne încheiem croaziera cu o asemenea dramă. Totuși aș zice, dar n-aș putea să jur, că a avut un zîmbet cam ciudat.

— De satisfacție ?

— Mi-e foarte greu să vă răspund. Cu toate acestea... N-aș vrea să puneți prea mult preț pe ceea ce am să vă spun... Mi se pare că zîmbetul lui era plin de ironie. Ba nu ! Mai degrabă sarcastic.

— N-a spus nimic ?

— A rostit niște vorbe care atunci nu m-au mirat, venind din partea lui, dar care acum pot căpăta un înțeles : „N-o să ducem lipsă de femei frumoase !"

— Vă mulțumesc, domnilor ! rosti grav Doctorașul, întinzîndu-și picioarele.

Pentru prima dată socotea că e cazul să-și ia un aer aproape solemn.

— Doctore, pot să vă întreb dacă v-ați făcut o părere și dacă...

— Am să vă răspund peste douăzeci și patru de ore, domnule căpitan.

Văzînd cît de mult e luat în serios, ar fi izbucnit în rîs, de n-ar fi gîndit în sinea lui : „Bietul meu caraghios, e grozav că le-ai făcut impresie acestor domni frumoși și că ai ajuns un fel de celebritate națională. Dar acum va trebui să descoperi ceva ! S-a isprăvit cu tolănitul într-un salon de clasa întîi, unde ai băut whisky, potrivit de rece, și ai fumat țigări de lux. De acum în cîteva ore, riști foarte mult să te faci de rîs, o dată pentru totdeauna și să te întorci la Marsilly cu coada-ntre picioare“...

Totuși, se simțea vesel. Să fi fost oare din pricina soarelui, a ambianței de pe acest pachebot, a uniformelor albe din jurul său și a acestui iz de aventură, pe care-l respira de cînd urcase la bord ?

În definitiv, de ce și-ar face sînge rău ? Cineva îl omorîse pe Cairol zis Popaul, asta era limpede. Oare el o să fie mai prost decît acest ucigaș ? Nu se călăuzea el după următoarea frază, pe care se gîndise chiar să și-o scrie deasupra patului :

Orice ucigaș e un imbecil, de vreme ce omorul nu aduce nici un cîștig !

Nu credea despre sine că ar fi mai prost decît un imbecil !

— Victor Hugo a mai fost vreodată în Europa ?

— Niciodată !

— Vorbește franțuzește ?

— Zece cuvinte. Popaul se înțelegea cu el în dialectul bantou.

— Prin Bordeaux sînt mulți bantuși ?

— Vreo sută... Toți se află în evidența autorităților maritime. Ca să aduci un negru din Africa Ecuatorială, trebuie să depui cauțiune mare... Zece mii de franci...

— Deci Popaul a depus zece mii de franci ca să-l poată lua pe Victor Hugo cu el ? Presupun că poliția nu va întîrzia să pună mîna pe acest băștinaș.

Ca la un semnal, stevardul anunță :

— Domnule căpitan, a venit inspectorul Pierre.

Inspectorul intră, salută pe toată lumea, privi cu respect la Doctoraș, despre care pesemne că auzise vorbindu-se.

— Am venit să vă înștiințez că am pus mîna pe negru. Se ascunsese într-o barcă veche, legată de chei, lîngă pod. Tremură din toate mădularele. Se caută un interpret pentru a i se lua interogatoriul.

— Îmi permiteți să vă întreb ceva, domnule inspector ? interveni Jean Dollent. Revolverul...

— Ce-i cu el ?

— Se știe al cui era ?

— E un *Smith și Wesson*... O armă serioasă... Dar nici unul dintre pasageri nu recunoaște că ar fi avut un *Smith și Wesson*.

— O armă destul de greu de procurat, nu-i așa ?

— Puțin cam stînjenitoare... Doar specialiștii... Poți ucide cu ea un om aflat la o depărtare de cincisprezece pași, în vreme ce micuțele browning-uri...

Doctoraşul goli paharul, se şterse la gură, şovăi, apoi vîrî mîna în cutia cu trabucuri.

Clientela lui din Marsilly nu putea să-i ofere asemenea havane !

II

ÎN CARE SE DOVEDEŞTE CĂ NUMITUL VICTOR HUGO ESTE ÎNTR-ADEVĂR ATÎT DE NĂTÎNG, PE CÎT PARE, ŞI ÎN CARE DOCTORAŞUL CAUTĂ ZADARNIC UN OBIECT.

La un moment dat scena care urmă atinse într-atît grotescul, încît deveni sublimă. Doctoraşul şi inspectorul Pierre nu îndrăzneau să se privească, temîndu-se să nu izbucnească în rîs, iar comandantul era silit să întoarcă mereu capul.

Întîmplarea potrivise lucrurile cum nu se poate mai bine. Acolo unde ar fi fost nevoie de cel mai răbdător om din lume, ea îl aşezase pe comisarul Frittet, un omuleţ cu părul negru, cu mustăţi războinice, cu sînge clocotitor, înjurînd şi trîmbiţînd cu accentul răsunător al celor din preajma oraşului Toulouse.

— În noaptea asta... noapte... negru... Noaptea astà... tu aici... aşteptat stăpîn... stăpîn alb... stăpîn alb coborît...

Cabina era destul de încăpătoare, luminată din plin de lumina soarelui, iar cuferele lui Paul Cairol se mai aflau încă împrăştiate prin ea. Uşa de la baie era deschisă. Comisarul răcnea. Interpretul răcnea şi mai tare ca el, pînă cînd în privirea lui Victor Hugo se arătă un licăr

de înțelegere. Pătrunse în baie, urmat de toți cei de față. Se îndreptă spre cîrligul de email prins în perete lîngă cadă, unde mai atîrna încă un halat din țesătură de prosop. viu colorat.

— Aici ! spuse el.

Uf ! În sfîrșit, pricepuse ! Totuși, comisarul stăruia și celălalt dădea afirmativ din cap.

Deci el se afla în baie cînd coborîse stăpînul său. Îndeletnicindu-se cu strînsul bagajelor, tocmai se îndrepta spre baie, să ia halatul și alte cîteva obiecte de toaletă.

— Permiteți ? rosti Doctorașul, apropiindu-se de negru.

Și constată că din locul acela nu se putea vedea în cabină.

— Ce spune ? Tradu ce spune.

Victor Hugo, care tăcuse atîta vreme, se pornise acum să turuie și nu era chip să-l oprești.

— Ce spune ?

— Zice că stăpînul lui a intrat pe neașteptate... Umbla repede, ca cineva care a uitat un obiect important... Apoi s-a auzit un zgomot ușor, ca un sughiț, și albul s-a prăbușit cu fața în jos...

— Paul Cairol a fost împușcat pe la spate ! îi spuse inspectorul în șoaptă Doctorașului. Asta pare să confirme buna credință a negrului.

Comisarul stăruia :

— Pe urmă... Întreabă-l ce s-a mai întîmplat, pe cine a văzut... ?

Nu văzuse pe nimeni. S-a aplecat... Victima era plină de sînge... Atunci l-a cuprins frica și a sărit prin hublou.

În clipa aceea, Jean Dollent simți ceva tare sub picior. Se dăduse înapoi ca să facă loc comisarului și celor doi

negri, ajungînd astfel aproape în spatele uşii. Se aplecă, luă de jos un tub negru din oţel, i-l întinse comisarului Frittet şi şopti cu un ton liniştit şi nevinovat, în totală discordanţă cu scena furtunoasă de pînă atunci :

— Spuneţi-mi, comisare, asta nu e ceea ce se cheamă o surdină ?

Aşa era, într-adevăr, poliţistul însuşi nu prea avusese ocazia să privească una atît de aproape, deoarece obiectul, născocit de bandiţii americani, era foarte greu de găsit.

— Iată de ce nu s-a auzit împuşcătura.

Cei doi negri erau uimiţi că nimeni nu se mai ocupă de ei. Afacerea luase acum o altă întorsătură. Faptul că arma crimei era un *Smith şi Wesson* îl pusese pe Doctoraş pe gînduri. Dar iată că această armă devenea şi mai de temut, fiind înzestrată cu unul din cele mai noi tipuri de surdină !

Oare cine să fi pătruns noaptea trecută în cabină şi...?

— Aş dori să vă mai pun cîteva întrebări, domnule comisar. Mi s-a spus că nimeni din cei aflaţi pe vas n-a coborît pe uscat. Dar există aceeaşi siguranţă că nimeni nu s-a urcat ?

— Paznicii şi vameşii sînt categorici în privinţa asta.

— Mă gîndeam... Avînd în vedere că Victor Hugo a putut să fugă ieşind prin hublou şi înotînd, nu e cu putinţă ca un om, care să fi venit într-o barcă...

— Ne aflăm la cel puţin şase metri deasupra nivelului mării. Doar dacă am presupune că ar fi adus cu el o scară sau că cineva din interior i-ar fi aruncat o frînghie...

Pe buzele Doctoraşului se ivi un zîmbet şi mîniosul comisar se întreba care o fi pricina. Se întîmpla un fenomen destul de ciudat. Chiar în clipa cînd Dollent părăsea ipoteza asasinului venit dinafară, simţi că acest

gînd îl izbise pe interlocutorul său, care avea să se lanseze pe această pistă.

Dar ea nu ducea nicăieri !

În mintea Doctorașului se făcuse lumină ; avea o primă bază, o primă certitudine : lui Popaul nu-i era teamă de cineva dinafară. De-ar fi fost așa, de ce l-ar mai fi ținut pe negru în preajma lui zi și noapte, pînă și la masă, în tot timpul călătoriei ? Doar se aflau în largul mării și nimeni nu se putea urca pe vapor ? De ce atîtea precauțiuni ? Și de ce slăbise această supraveghere, tocmai cînd a ajuns la Bordeaux ?

— Mă întreb — șopti el ca pentru sine — de ce a coborît el atît de grăbit, cînd la bar petrecerea era în toi ?

Bagajele se mai aflau acolo. Comisarul urmări privirea Doctorașului.

— Am răscolit totul astă-noapte, se grăbi el să spună. Vă informez că în buzunarul mortului s-a găsit un revolver.

— *Smith și Wesson ?*

— Un revolver cu butoiaș... de calibru mare... Mai există unul în sertarul acestui cufăr.

— Și n-ați găsit nicăieri un portofel din piele de crocodil ? Poate vă cer un lucru inutil, domnule comisar. Cred totuși că ar fi bine să mai căutați cu de-amănuntul prin cabină și prin baie. În timpul acesta, cei doi negri ar putea fi închiși alături.

Căutările au durat aproape un ceas și comandantul, prevenitor, porunci să li se servească de băut. Dollent se întoarse către stevard și-l întrebă :

— Dumneata ai fost de serviciu azi-noapte pe coridorul ăsta ?

— Da, domnule !

— Poți să precizezi care au fost primele persoane sosite la fața locului, după ce ai dat alarma ?

— Mărturisesc că n-am băgat de seamă... Eram prea emoționat... Vedeam pentru prima dată un asemenea spectacol... L-am văzut pe doctor...

— Dar pasagerii ? Domnul Lardilier a sosit printre primii ?

— Nu ! De asta sînt sigur.

— De ce ?

— Pentru că, în toată zarva, am auzit o sonerie. Mă întrebam cine putea fi, în asemenea clipe, și am ieșit pe coridor să văd. Becul de deasupra ușii domnului Lardilier era aprins. Am bătut în ușă și am intrat. Se afla în pat, foarte prost dispus, și m-a întrebat : „Cine face atîta zarvă ? După ce că sîntem reținuți o noapte în plus la bord, nici nu sîntem lăsați să ne odihnim ! Spune-i comandantului"...

— I-ai spus despre ce-i vorba ?

— Da... Și-a îmbrăcat halatul și m-a urmat.

— Pe doamna Mandine n-ai văzut-o ?

— Nu.

— Eu i-am dat îngrijirile necesare, intervni medicul. Cînd a aflat de moartea domnului Cairol a coborît și ea, ca toată lumea, dar n-a apucat să ajungă pînă aici ; a leșinat pe scară. Acolo am readus-o în simțiri, apoi am trimis o stevardesă, s-o ducă în cabină.

Atunci intră în vorbă comisarul Frittet :

— Țin să vă spun că, mergînd pe această cale, n-o să ajungeți la nici un rezultat. Am pus întrebări atît călătorilor cît și echipajului, chiar astă-noapte, cînd amintirile erau încă proaspete. Am constatat că pe un vapor nu e chip să stabilești faptele și gesturile fiecărei persoane într-un anumit moment. În afara celor patru jucători de bridge, care nu puteau să-și părăsească locul...

— Scuzați-mă ! răspunse Doctorașul. Probabil că nu jucați bridge, domnule comisar. Altfel ați fi știut că la bridge există totdeauna o mînă moartă, adică unul dintre parteneri poate să părăsească masa de joc pentru cîteva minute, cît durează o partidă.

Ochii lui mici străluceau. Era distractiv să îndrepți astfel poliția pe anumite piste, mai ales cînd îi vedeai cu cîtă frenezie se azvîrleau asupra lor.

— Credeți că ?...

— Cred că n-o să știm nimic, atîta vreme cît nu vom găsi micul portofel despre care v-am vorbit. De asemenea, cred că nu vom fi noi cei care-l vom găsi. Cunoaștem prea puțin vasul pentru așa ceva. Dumneavoastră, domnule căpitan, împreună cu ofițerul de la mașini va trebui să ne ajutați. Să ne închipuim că ați ocupa această cabină și această baie și că ați avea de ascuns un portofel de dimensiuni mici. Unde l-ați ascunde ?

Luară la rînd toate ipotezele. Ciocăniră fiecare placă de faianță cu care erau căptușiți pereții băii. Merseră pînă acolo, încît demontară unele țevi și cele patru ventilatoare.

— Am putea desface aceste valize, domnule comisar ?

— Știu și eu... Va trebui să vă înțelegeți cu cei de la Parchet.

Le rupseră pur și simplu în bucățele pentru a se încredința că nu exista nici o ascunzătoare. Cercetară tocurile de la încălțămintea ce-i aparținuse lui Popaul.

— Domnilor, totuși nu se poate... Să încercăm să intrăm în pielea acestui om... Are de ascuns un portofel... Pentru el e o problemă de viață și de moarte...

Începuse să fie el însuși neliniștit. Nu putea admite că a dat greș. Privea în jurul lui, așteptînd să-i vină o idee. Se auzi atunci glasul comisarului.

— Dacă era o problemă de viață sau de moarte, cine vă spune că ucigașul n-a luat portofelul cu el ? În plus, doctore mi se pare că ne-am cam îndepărtat de domnișoara Lardilier, care se afla aici, în carne și oase, cu arma crimei în mînă, cînd a venit stevardul... În sfîrșit, vă mai atrag atenția că amprentele ei sînt de netăgăduit și că...

— Desigur, desigur — mormăi Doctorașul. Cred că mă voi duce să dau o raită prin oraș, ca să-mi schimb puțin gîndurile.

Căpitanul îl ajunse la capătul coridorului.

— Încă un cuvînt, doctore... Cred că exprim dorința Companiei... Nu știu dacă veți descoperi adevărul, dar v-o doresc. Totuși v-aș ruga să-l faceți pe domnul Lardilier să creadă că acționați în sprijinul fiicei sale. Aș dori să știe că noi facem tot ce ne stă în putință pentru a o scoate din impas. Mă înțelegeți nu-i așa ?

De bună seamă că era îndrăgostit de Antoinette Lardilier. Se îndepărtă, îmbujorat la față.

III

ÎN CARE DOCTORAȘUL DEVINE VORBĂREȚ ȘI ÎN CARE, CĂPĂTÎND DINTR-O DATĂ GUSTUL PENTRU RECLAMĂ, SE PLIMBĂ PRIN BIROURILE REDACȚIEI

— Mi-am îngăduit să vă deranjez, fiind pe deplin încredințat că pe Paul Cairol nu l-a ucis fiica dumneavoastră... Dornică să afle adevărul, Compania m-a însăr-

cinat să fac o anchetă, pe lîngă cea întreprinsă de poliție. Am socotit că cel mai bun lucru pe care-l am de făcut este să stau mai întîi de vorbă cu dumneavoastră.

Omul avea o înfățișare destul de greoaie, părul aspru, privire neîncrezătoare. Doctorașul se afla în salonul lui, pe cheiul Chartrons, unde storurile trase, bătute din plin de soare, abia lăsau să pătrundă în încăpere cîte o dungă subțire de lumină.

— Sînteți un vechi locuitor al coloniilor, dacă-mi îngăduiți să mă exprim astfel.

— Am șaizeci și doi de ani, din care patruzeci i-am petrecut în colonii. N-am să vă ascund că prin muncă, voință și răbdare am reușit să-mi fac singur...

— Îl cunoașteți pe numitul Popaul ?

— Nu-l cunoșteam și n-am dorit niciodată să-l cunosc. Dacă ați fi trăit în Africa, v-ați fi dat seama că aventurierii vulgari și petrecăreți, de teapa lui, aduc cele mai mari prejudicii unei colonizări sănătoase.

— Îndrăznesc să vă adresez o întrebare indiscretă, domnule Lardilier. Vă rog să n-o puneți decît pe seama dorinței mele de a ajunge la adevăr. Avînd în vedere părerea dumneavoastră despre acest imbecil de Popaul, mă întreb cum de i-ați îngăduit fiicei dumneavoastră să...

— Știu ce vreți să spuneți. Se vede treaba că nu aveți copii, doctore. Fiica mea, care și-a pierdut mama acum cincisprezece ani, a trăit aproape tot timpul în colonii, unde viața e mai liberă decît aici. N-o am decît pe ea... Nu e nevoie să mai adaug că e un copil răsfățat. Dacă am încercat să-i fac observații în legătură cu Paul Cairol, mi-a răspuns simplu : „Ce sînt eu de vină dacă e singurul bărbat bine de pe vapor ?“ O cunosc destul ca să-mi dau seama că n-avea rost să mai insist.

— Deci dumneavoastră aţi privit cu neplăcere idila ce se înfiripa ?

Fruntea omului de afaceri se încruntă.

— De ce folosiţi cuvîntul „idilă“ ? Nu admiteţi că o tînără poate juca o partidă de tenis sau de belotă cu un bărbat, fără să fie altceva la mijloc ? Dacă aceasta e părerea dumneavoastră, doctore, atunci am să vă spun pe loc că...

„Binişor ! Binişor ! Nu te înfuria, iubitule, gîndi Jean Dollent. Pasiunea mea pentru afaceri poliţiste m-a pus de multe ori în situaţia de a fi dat afară din case ca aceasta. Acum însă n-am să mai dau ocazia. Am să fiu plin de drăgălăşenie.“

Rosti apoi cu glas nevinovat :

— Iertaţi-mă... Am spus mai mult decît gîndeam. De fapt n-am făcut decît să repet un cuvînt al căpitanului...

Domnul Lardilier izbucni furios :

— Frumos din partea căpitanului dumitale, cu atît mai mult cu cît s-a ţinut tot timpul ca scaiul după Antoinette ! Şi dacă s-ar fi ţinut doar după ea ! Dar cît era ziua de mare, se tot învîrtea printre fustele cucoanelor, iar acum, tocmai el îşi îngăduie...

— Mi-am dat şi eu seama că are o deosebită înclinaţie pentru sexul frumos. Dar aş vrea să vă vorbesc despre lucruri mai serioase. Închipuiţi-vă că am ajuns la convingerea că Popaul ascundea un obiect la el în cabină şi că din pricina acestui obiect a fost ucis. Numai să ajung s-o dovedesc şi atunci e aproape sigur că fiica dumneavoastră va fi scoasă din cauză, deoarece nu cred să fie vorba de o scrisoare de dragoste. Înţelegeţi ce vreau să spun ?

— Ce te face să te gîndeşti la această ipoteză ?

— O părere, deocamdată nefondată pe ceva concret, bineînțeles. Dar am așa, ca o presimțire... Aș putea să vă spun...

Era de-a dreptul nesuferit prin vorbăria și încrederea în sine pe care o arăta. Uitîndu-te la omulețul acesta pretențios, cu greu ți-ai fi închipuit că izbutise cu adevărat să facă lumină în niște enigme socotite de nedezlegat.

— Dumneavoastră, domnule Lardilier, ați călătorit mult cu vaporul. În ce mă privește, abia azi-dimineață am pus prima oară piciorul pe bordul unui pachebot adevărat. În afară de „La Malle", care face traversarea de la Boulogne în Anglia... De aceea am să vă pun o întrebare : dacă dumneavoastră ați fi avut de ascuns un portofel mic, sau o simplă hîrtie, într-o cabină de lux, ca cea a lui Popaul, ce loc ați fi ales ? În asta constă totul ! Cînd voi fi în măsură să răspund acestei întrebări, domnii de la poliție vor fi siliți s-o elibereze pe fiica dumneavoastră, cu scuzele de rigoare.

— Un portofel ? Ce fel de portofel ? repetă Lardilier.

— De exemplu un portofel micuț, din piele de crocodil. Am răscolit azi-dimineață prin cabină, aproape că am demontat cada, am scotocit prin cabina negrului...

— Și n-ați găsit nimic ?

— Nimic. Or, eu nu pot fi de părerea comisarului că asasinul a avut timp să ia portofelul în cauză și să fugă cu el. Faptul că s-a ivit fiica dumneavoastră...

— Fiica mea spune că n-a văzut pe nimeni.

— Știu... Știu... I-am citit depoziția.

— Și nu vi se pare sinceră ?

— Absolut sinceră... Adică...

— Adică ce ?

— Nimic... Dar nu mi-ați răspuns la întrebare, domnule Lardilier. Dacă ar trebui să ascundeți un...

— Știu și eu... Poate sub covor ?

— Am căutat.

— Pe un dulap ?

— Am căutat şi acolo.

— În cazul ăsta... Acum vă rog să mă iertaţi, dar trebuie să-l primesc pe avocatul fiicei mele, care vine la ora două... Cînd mă gîndesc că au avut cruzimea s-o închidă ca pe o criminală ! Vă mulţumesc pentru vizită, doctore. Dacă pot să vă mai fiu de folos cu ceva... Serviţi o havană ?

— Mulţumesc...

Prea multe trabucuri ! Prea mult whisky ! Era şi aşa destul de impetuos ! Rareori se simţise atît de vesel. Rareori manifestase o bună dispoziţie atît de zgomotoasă, astfel încît secretarul de redacţie de la *Petite Gironde* rămase de-a dreptul uimit de limbuţia lui.

— M-am gîndit că nu v-ar displace să căpătaţi unele amănunte în legătură cu crima de astă-noapte. Probabil că poliţia locală nu vă spune prea multe, dar de vreme ce eu am fost însărcinat în mod oficial cu ancheta... Închipuiţi-vă că am ajuns la concluzia că toată drama se învîrteşte în jurul unui petic de hîrtie. Vreţi să luaţi note ? Aşadar, iată cum stau lucrurile : Paul Cairol, zis Popaul, se întorcea din Gabon cu o adevărată avere, de milioane, după spusele lui. Dar îi era frică. Ştia că-l ameninţă o primejdie. Or, această avere de milioane se afla într-un mic portofel din piele de crocodil. Într-o zi, portofelul i-a căzut jos, în cabina doctorului, şi astfel... Merg prea repede ?... Cum spuneam, cineva de pe vapor dorea să pună mîna pe acest portofel sau, mai degrabă, pe conţinutul lui.

În tot timpul călătoriei, acest cineva a stat la pîndă ; dar Popaul al nostru era avertizat, astfel că n-a putut fi prins nici o clipă pe picior greşit. Pentru ca totuşi, în ultima noapte... Sau mai bine să pun întrebarea : *Pen-*

ţru ce Popaul, care se distra la bar, a părăsit petrecerea şi a coborît brusc, alergînd, la el în cabină ? Nu-i aşa că s-a simţit pe picior greşit ? Dacă documentul s-ar fi aflat asupra lui, n-ar fi avut de ce se teme... Aşadar, iată părerea mea : după ce i-a căzut portofelul la doctor, Popaul şi-a dat seama că era primejdios să-l mai poarte la el, mai ales în haina de pînză. A căutat o ascunzătoare *sigură* şi a găsit-o, pentru că nu era lipsit de imaginaţie. Trebuie să admiteţi că şi potrivnicul său trebuie să-i fi fost pe măsură. Altfel i-ar fi scos repede din luptă... Cu alte cuvinte, ascunzătoarea sigură era o ascunzătoare pe care adversarul lui *nu era în stare s-o descopere*. Revin din nou la prima mea întrebare : de ce tocmai la Bordeaux, cînd vaporul a ajuns la ţărm, Popaul s-a simţit dintr-o dată neliniştit şi a alergat spre cabina lui, unde avea să-şi găsească moartea ? Cam asta e tot... Vă puteţi folosi de dezvăluirile mele pentru ziarul dumneavoastră.

După zece minute, Doctoraşul urca în goană scările ziarului *La France de Bordeaux et du Sud-Ouest*, concurentul primului, arătîndu-se la fel de cabotin, luînd povestea de la început, adăugîndu-i pe deasupra unele înfloriturî :

— Vă spun că raţionamentul meu ne obligă, în mod neîndoielnic, să admitem că...

Într-adevăr, o zi cu totul neobişnuită ! Vaporul acela frumos, strălucind în lumina soarelui ; uniformele ofiţerilor, atît de îndatoritori, el care se simţea atît de uşor, de pătrunzător, avînd impresia că poate să se joace cu soarta oamenilor !

În viaţa lui nu se agitase atît. Cămaşa îi era leoarcă în spate. Deşi venise luna septembrie, asfaltul părea că se topeşte pe stradă şi-l simţeai sub picior moale, ca un covor gros.

— La poliție ! îi strigă șoferului de la taxiul în care se urcase.

Pe Ferblantine o lăsase pe chei.

— Domnule comisar, mi-am îngăduit... Uite ce este... Aș dori să vă cer două mici servicii. În primul rînd, să dispuneți ca cineva să păzească, în mod discret, cabina lui Popaul și pe cea a servitorului său.

— Am și făcut-o !

— De ce ?

— Fiindcă asta e regula.

Doctorașul zîmbi. Avea toate motivele să dorească supravegherea acestor cabine !

— Supravegherea va ține toată noaptea ? Bine... A doua cerere, de data asta ceva mai delicată... Presupun că-l țineți pe negru la dispoziția dumneavoastră, nu-i așa ?

— Victor Hugo se află într-o celulă. Respectăm principiile... Atîta vreme cît nu s-a dovedit că...

— Ei bine ! Aș dori să fie pus în libertate. Să fim înțeleși, nu vă cer să-l lăsați pur și simplu în voia lui. Îi dați drumul, apoi trimiteți doi inspectori pe urmele lui. Nu cred că Victor Hugo e atît de abil, încît să le scape.

— Bănuiți că ar putea să vă conducă pe o pistă ?

De fiecare dată cînd își lua aerul acesta malițios, adică atunci cînd credea că a pătruns intențiile nemărturisite ale interlocutorului său, comisarul Frittet nimerea exact pe de lături !

— Nimic nu vi se poate ascunde... — suspină Doctorașul, fără ironie.

— Nu sînt de părerea dumneavoastră. Sînt încredințat că va fi o muncă inutilă. Victor Hugo e prea nătîng pentru un complice sau... În sfîrșit ! Compania ne-a recomandat cu atîta stăruință să facem totul pentru a vă fi pe plac... Asta e tot ce doriți ?

— În timp ce dumneavoastră veți da dispoziții cu privire la negru, aș vrea să mă folosesc de telefon.

Îl chemă pe secretarul de redacţie de la *Petite Gironde*, apoi pe cel de la *France de Bordeaux*.

— Aţi terminat paginaţia ?... Apăreţi peste un ceas ?... Vreţi să adăugaţi la articol cîteva rînduri ? Vă asigur că sînt senzaţionale : negrul pe care Popaul îl luase cu el să-l păzească, pe care îl botezase Victor Hugo, va fi eliberat în cel mult o oră. Nu vedeţi importanţa ?... Credeţi-mă ! E de cea mai mare importanţă... Mai ales dacă veţi adăuga că, neştiind franţuzeşte, se va duce să-l caute pe interpretul său de azi-dimineaţă, într-o ulicioară din port, pe unde nu umblă decît negri... Cum aţi spus ? Va apărea în ediţia dumneavoastră ?... Vă mulţumesc.

Doctoraşul vîrî mîna în buzunar şi scoase de acolo unul din trabucurile acelea grozave ale Companiei, fiindcă avusese grijă să ia cîteva cu el.

IV

UNDE SE DOVEDEŞTE CĂ UN OM CARE ŞI-A JUCAT O DATĂ VIAŢA ŞI A CÎŞTIGAT POATE FI SILIT DE ÎMPREJURĂRI SĂ ŞI-O JOACE DIN NOU ŞI SĂ PIARDĂ

„Ciudată meserie ! îşi spunea el bine dispus. Şi cînd te gîndeşti că există oameni care-şi cîştigă existenţa făcînd lucrul acesta din zori şi pînă-n noapte."

„Lucrul acesta" era ceea ce se numeşte o urmărire sau, în termeni profesionali, o filare.

Trecuseră trei ceasuri încheiate de cînd se afla pe urmele indescriptibilului Victor Hugo, încercînd să nu fie

văzut, schimbînd din cînd în cînd ocheade cu cei doi polițiști însărcinați, la rîndul lor, cu supravegherea negrului.

Sărmanul negru ! Marele oraș îl zăpăcise, așa cum zăpăcește soarele de august cucuveaua. Cel puțin de zece ori era gata-gata să intre sub roțile tramvaielor sau să fie răsturnat de taxiuri și autobuze.

Nu știa încotro s-o apuce. Silueta lui, înveșmîntată în costumul vechi cu care îl îmbrăcase Cairol și pe care șederea în Gironde îl ponosise și mai mult, era bătătoare la ochi și lumea întorcea capul după el. Pe deasupra, mai era și fără un gologan în buzunar. Nimeni nu se gîndise să-i dea ceva bani. Rătăcea, umbla de colo-colo, privea năucit în jurul lui și, cînd trebuia să traverseze o stradă, o lua ca un nebun la goană, încît de cîteva ori era cît pe-aci să i se piardă urma.

Din fericire, zări de departe, dincolo de aleile drepte, coșurile vapoarelor ! Era singurul lucru pe care-l cunoștea în lumea albilor și, așa cum prevăzuse Doctorașul, se îndreptă într-acolo.

Mai hoinăreau și alți negri pe chei, dar aceia erau niște negri civilizați, mai diferiți și mai evoluați decît sărmanul Bantu, care nu îndrăznea să intre cu ei în vorbă. Umbla fără-ncetare de-a lungul cheiului. Pînă la urmă avea să ajungă acolo unde prevăzuse Doctorașul : în fața ultimelor docuri, la o îngrămădire de ulicioare locuite numai de hamali negri și de toată drojdia adusă de vapoare din Āfrica.

Cele două ziare apăruseră de mai bine de un ceas. Era un punct cîștigat. Fără ajutorul lor, Doctorașul ar fi fost silit să ia la rînd toți pasagerii de pe *Martinica* și să le repete povestea cu ascunzătoarea etc., la fel cum procedase cu Lardilier.

Datorită ziarelor, toți călătorii erau acum la curent cu părerile lui în legătură cu crima. Așadar, în mod obliga-

toriu, unul dintre ei... Dacă aceasta era Mandine, va avea el oare timp să sosească de la Arcachon ? Şi dacă o fi doamna Mandine ?... Sau căpitanul ?... Dacă ?...

Ei, gata ! Hotărît lucru, Doctoraşul se distra încercînd să trişeze cu sine însuşi. Ştia el prea bine pe cine aştepta. Mai bine zis, n-avea de ales decît între două persoane.

De vreme ce Antoinette Lardilier tăcuse... Pentru că nu se poate să nu-l fi întîlnit pe asasin... De vreme ce preferase să fie arestată decît să rostească un nume...

Pe cine ar putea salva o tînără în felul acesta ? În primul rînd, pe tatăl ei, fie... Dar şi pe logodnicul sau iubitul ei... Or, căpitanul de pe *Martinica*...

Nu-i rămînea decît să aştepte. O nouă scenă hazlie se desfăşură în apropierea Doctoraşului, care abia izbuti să se ascundă. Pe terasa unei cîrciumi, într-atît de murdară, încît te-ai fi crezut mai degrabă în Orient decît în Franţa, Victor Hugo îl zărise pe interpretul lui din dimineaţa aceea. Se oprise la margínea trotuarului şi sta acolo, privindu-l prosteşte. Celălalt îi făcu semn să se apropie, cu toată autoritatea pe care i-o dădeau pantalonii săi trandafirii, şapca albă şi calitatea lui de francez mai vechi.

Oare ce-şi spuneau ? Era lesne de bănuit, după gesturile şi mimica fiecăruia :

„Ţi-au dat drumul ?" întreba interpretul.

„Nu ştiu... Mi-au spus : Spală putina !"

„Aşază-te... Cel puţin ai ceva bani ?"

Celălalt, care nu avea o para, făcea semne disperate.

„Ai acceptat să te-aducă un alb în Franţa şi nu i-ai cerut bani ? Înseamnă că nu ştii cum se procedează."

Doctoraşul încerca doar o reconstituire aproximativă a acestui dialog, cu atît mai mult cu cît se înserase, iar el se oprise la o distanţă prea mare, încît nu putea desluşi expresia de pe chipul celor doi.

Deodată, tresări. De cealaltă parte a drumului îl zărise pe căpitanul de pe Martinica, care-şi schimbase uniforma lui albă cu una bleumarin. Stătea acolo, aparent nepăsător, fumînd o havană şi privind spre cîrciumă. Fără să şovăie, Doctoraşul intră în automobilul ce staţiona lîngă el, ascunzîndu-se astfel privirilor.

Cei doi negri se aşezaseră acum unul lîngă celălalt, dinaintea unei măsuţe, schimbînd între ei cuvinte ce trebuie să fi fost cam tari, fiindcă gesticulau mai mult ca oricînd.

Inspectorii de poliţie se aflau pe chei, contemplînd afişele din faţa lor care vesteau un mare tîrg internaţional.

„Se duce !... Nu se duce !... Se duce !... Nu se duce !..."

Se juca de-a şoarecele cu pisica... Şi cînd te gîndeşti că dintr-un simplu raţionament, un raţionament fără greş, s-a putut...

„Se duce..."

Foarte posibil... Se vedea că ofiţerul era gata să traverseze strada ca să ajungă la cei doi negri. Dar se opri brusc... Doctoraşul, care privea spre terasă, zări un om scund şi îndesat intrînd în cîrciumă. Nu era altul decît Eric Lardilier. La ordinul lui, patronul se apropie de cei doi negri, părînd că vrea să evite o explicaţie acolo, pe terasă.

— Ce mai faceţi, domnule căpitan ?

Uluit, acesta îşi îndreptă privirea spre Doctoraş, apoi întrebă cu interes :

— V-aţi mai gîndit la problema aceea ?

— Care problemă ?

— La ascunzătoare ! Datorită stăruinţelor dumneavoastră de azi-dimineaţă îmi tot frămînt mintea şi-mi spun : „Dacă aş avea de ascuns un document"... Pînă la urmă mi-a venit o idee... Adineauri, cînd citeam ziarul...

— Ziarul prin care se anunţa eliberarea lui Victor Hugo ?

— Întocmai... Știți... Dacă eu aș fi avut de ascuns un document și dacă aș fi fost însoțit de un negru, atunci...

Doctorașul îl lăsă în mijlocul străzii cu vorba neterminată, le făcu semn celor doi agenți să-l urmeze și dădu buzna în cîrciumă.

Domnul Lardilier sta la o masă, slab luminată, în tovărășia celor doi negri, și se străduia să se facă înțeles. Văzînd că se deschide ușa, încercă să se ridice. Prea tîrziu însă !

— Bună seara, domnule Lardilier... Constat că amîndoi am avut același gînd.

— Dar... eu...

— Intrați, domnilor... Îl cunoașteți pe domnul Lardilier, nu-i așa ? Dînsul a avut o idee genială... Omul acesta vrea să-și salveze fiica, se înțelege de la sine... S-a gîndit că...

Între timp intrase și căpitanul. Patronul tocmai se întreba ce se întîmplă, iar doi clienți arabi găsiră cu cale să bată în retragere.

Deodată, Doctorașul se adresă negrului care le servise drept interpret :

— Întreabă-l unde a ascuns stăpînul lui hîrtia.

Bietul interpret nu-și găsea cuvintele de emoție, iar Victor Hugo părea gata s-o ia la sănătoasa.

— Scotociți-l bine... Nu prin buzunare... Nu merită osteneala... Ați mai făcut-o o dată cînd l-ați arestat. Pipăiți-i căptușeala hainei, întăriturile de la umeri ; manșetele pantalonilor...

Se întrerupse, îl luă pe Lardilier de braț și-i spuse :

— Mă gîndeam eu că dumneavoastră mi-ați putea da o idee. Ținînd cont de faptul că pe un vapor trebuie ascuns un document și că...

Li se adresă apoi inspectorilor :

— Cum stați ?

Haina era aruncată pe un scaun, făcută ferfeniță.

— Scoateți-i pantalonii.

Lăsară rușinea la o parte. De altfel, nu erau de față decît bărbați și, lucru neașteptat, Victor Hugo avea pe el indispensabili.

— Tot nimic ?

— Ba mi se pare că simt ceva aici... Așteptați... Da, e o hîrtie...

— Luați seama... Unul dintre voi să păzească ușa... Dă-mi hîrtia...

Aproape că-i venea să fugă cu ea, de teamă să nu intervină ceva neprevăzut.

— Aveți telefon aici ? Nu ? Atunci e mai bine să citesc hîrtia cu glas tare, încît, dacă va fi distrusă într-un fel sau altul, să existe martori. Apropie-te, domnule patron.

Cerneala se decolorase, iar hîrtia încă mai era umedă de pe urma băii din noaptea precedentă.

„Cel care va găsi această scrisoare va trebui s-o predea cu orice preț autorităților, dar nu celor de aici, din Gabon, ci din Franța...

Aceasta e ultima dorință a unui muribund. Într-un ceas, poate chiar mai puțin, voi fi mort ! Sînt singur, împreună cu patru negri ignoranți, într-o cabană, în inima pădurii, la cinci sute de kilometri de orice așezare omenească.

Nu mă mai poate salva nimeni. Nu am nici un fel de doctorii... Așadar, s-a sfîrșit cu mine.

Mă numesc Bontemps, Roger Bontemps, asociatul lui Eric Lardilier. Cînd a venit în Franța, acesta m-a îndemnat să-mi plasez tot capitalul într-o afacere pe care o iniția el, în Gabon...

Au și început să mă scuture frigurile... Trebuie să mă grăbesc și să spun esențialul...

Am cîștigat amîndoi mulți bani, el în Africa, eu în Franța, unde conduceam sediul central...

De ce i-am dat ascultare atunci cînd m-a chemat în Africa, spunînd că e bine să-mi dau seama la faţa locului de situaţia afacerii noastre ? Mai ales, cînd mi-a propus să fac această inspecţie în pădure ?...

Inspecţia trebuia să dureze patru zile... Sîntem acum în a cincisprezecea. Chiar el mi-a înmînat caşetele cu chinină... Dar cea pe care am înghiţit-o nu conţinea chinină, ci stricnină... Le-am deschis şi pe celelalte. Mai erau încă şase cu otravă.

Oricum, eram condamnat... Pentru că Lardilier a voit să rămînă singurul stăpîn al averii...

Mi-e frig... Ultima mea dorinţă e să fie condamnat şi..."

— Domnule căpitan, vrei să te duci să chemi o maşină ? Nu am încredere în domnul acesta...

— Încă o bucăţică de gheaţă ?

— Nu, mulţumesc, nici whisky... Îţi mărturisesc, domnule căpitan, că nu am obiceiul să beau decît în timpul anchetelor, pentru că în astfel de împrejurări există întotdeauna un motiv sau altul ca să dai ceva pe gît. Presupun că explicaţiile sînt de prisos, nu-i aşa ? De astă dată, prietenul nostru Popaul n-a mai fost nevoit să taie mulţi copaci exotici pentru a cîştiga bani. I-a fost de ajuns să descopere biletul într-o colibă din inima pădurii. El şi-a dat seama că pusese mîna pe o avere şi că hîrtia aceasta valora mai mult decît toate cele emise de Banca Franţei, împodobite cu atîtea înfloriturі. Ca să-i zicem pe nume, şantaj. Şantaj şi primejdie, totodată, pentru că cel ce a ucis un om ca să-şi însuşească tot cîştigul nu va da înapoi...

În privinţa ascunzătorii, la drept vorbind, dumneata ai descoperit-o... Negrul !... De asta nu-l slăbea din ochi... Iată de ce, văzînd că Victor Hugo nu se află la bar, a coborît în grabă... Un glonte în spate... Bietul negru nu

l-a văzut pe ucigaș... A fugit prin hublou, înnebunit de spaimă. Antoinette, care-l bănuia pe tatăl ei...

— Credeți, într-adevăr, că îi era complice ?

— Cred că ea n-a știut despre ce-i vorba în realitate. Dar tatăl ei o sfătuise să se apropie de Cairol. Era un mijloc de a afla...

— Vă mărturisesc sincer că o cred cinstită.

— Și eu. De aceea cînd l-a văzut pe Cairol coborînd atît de agitat, s-a luat după el. Cred că l-a zărit pe tatăl ei. Nu se putea să nu-l zărească. Acesta avea mănuși cînd a folosit revolverul. Ea a apucat arma, fără să-și dea seama, înainte de a descoperi cadavrul. În fond, ce risca Lardilier, lăsînd să cadă bănuiala asupra ei ? Pe niște simple prezumții nu putea fi condamnată. În cel mai rău caz, crima ar fi trecut drept crimă amoroasă, iar Popaul drept un seducător mîrșav. Între timp, ar fi găsit el un mijloc de a pune mîna pe faimoasa scrisoare. De aceea i-am vorbit atîta despre portofelul din piele de crocodil. Dar, fiindcă nu eram sigur că el e ucigașul, le-am împuiat urechile și celor de la ziare. Pentru a intra în posesia documentului, ucigașul lui Popaul trebuia neapărat să se întoarcă în cabină ori să pornească pe urmele negrului și să...

— Mai serviți o havană ?

— Nu, mulțumesc ! Am fumat atîtea de azi-dimineață, încît mi s-a făcut silă. În privința anchetei...

— Ați condus-o cu o artă care...

— Vă cer scuze ! Am ajuns la un rezultat cu totul opus celui pe care l-ați dorit : de a-l cruța pe domnul Lardilier, bogatul client al Companiei și... Ce să mai vorbim ! Acum trebuie să-i telefonez Anei. I-am spus că voi lipsi două-trei zile. Or, dacă pornesc mîine dimineață cu Ferblantine, ajung în...

— Compania m-a rugat să vă înmînez...

— Ce anume ?

— Pe cinstea mea... S-a vorbit atîta despre portofelul din piele de crocodil... Astfel că am ales...

Căpitanul de pe *Martinica* n-a mai adăugat că în portofel se aflau cîteva bilete frumușele emise de Banca Franței, dintr-acelea pe care oamenii de teapa lui Popaul le numesc „bătrîne".

PE URMELE ROŞCATULUI

I

ÎN CARE CONTABILUL GEORGES MOTTE ESTE ÎNDREPTĂȚIT SĂ CREADĂ DESPRE SINE CĂ AR FI UN BĂRBAT IREZISTIBIL ȘI ÎN CARE ACESTA SE DUCE LA O ÎNTÎLNIRE PUȚIN OBIȘNUITĂ

Primul telefon al Anei l-a găsit pe Doctoraș la o fermă, unde consulta un bătrîn.

— Alo, domnu' e la aparat ?... Sînt eu, Ana... Vă deranjez pentru că în sala de așteptare se află cineva tare nerăbdător.

— E cumva rănit ?

— Nu se vede nimic.

— Atunci e bolnav ?

— Poate, pe dinăuntru... În orice caz, n-are deloc astîmpăr. Mi-a zis să dau neapărat de dumneavoastră prin telefon, fiind vorba de o chestiune de minute.

— Bine ! Am să vin.

Totuși nu se grăbi. I se mai întîmplase lui să-l cheme bolnavii de urgență, ba chiar să-l scoale noaptea din somn numai pentru că le curgea sînge din nas ori își descoperiseră un coș pe fesă.

După vreo oră, Ana îl chema din nou la telefon, de astă dată găsindu-l la un negustor de cereale, unde se ivise un caz de rujeolă.

— Mă scoate din minți cu agitația lui. Dacă-l mai lăsați mult să aștepte, cred că va face un gest necugetat.

— Bine, sosesc...

Abia peste un ceas, Doctorașul ajungea liniștit acasă, însoțit de zgomotul monoton al Ferblantinei. Dar nici

n-apucă bine să deschidă uşa cabinetului, că se trezi în faţa unui bărbat cu priviri rătăcite. Acum înţelegea de ce fusese Ana atît de impresionată.

Fără-ndoială, nu mai văzuse în viaţa lui un om în asemenea hal de nervozitate şi doar uitîndu-te la el cu atenţie, îţi dădeai seama de înţelesul cuvîntului spaimă. Omul era de-a dreptul înspăimîntat. Se afla, totodată, la capătul răbdării, încît nu mai izbutea să-şi controleze expresia feţei, iar trăsăturile i se contractau de ai fi zis că are un tic nervos.

— Dumneavoastră sînteţi ? întrebă el, pe nerăsuflate, uimit poate că vede în faţa lui un om atît de mic de statură şi cu o înfăţişare atît de obişnuită.

— Da, sînt doctorul Dollent.

— Dumneavoastră vi se spune Doctoraşul, nu-i aşa ? Şi vă ocupaţi de anchete...

— Adică eu...

— Vă implor, domnule doctor, închideţi uşa. Sînteţi sigur că nu ne aude nimeni ? Credeţi că femeia de serviciu e în stare să-şi ţină gura, să uite că m-a văzut, să mă uite definitiv ? Vin de la Paris. Am călătorit toată dimineaţa, iar azi-noapte am rătăcit pe străzi... Nu-mi amintesc să fi mîncat ceva... Nu ştiu... Dar asta n-are importanţă.

Dollent scoase din dulapul de medicamente o sticlă cu coniac şi-i turnă ciudatului său vizitator un pahar, nădăjduind să-l mai liniştească.

— Aventura mea e de neînchipuit... Cred că niciodată nu i s-a mai întîmplat vreunui om aşa ceva... Ieri eram fericit... Eram un tînăr serios, bine văzut de şefii mei, căsătorit, în curînd tată...

— O clipă, vă rog... Nu credeţi că ar fi mai bine să începem cu începutul ?

Chiar de n-ar fi fost atît de agitat, omul tot ar fi bătut la ochi, mai întîi datorită staturii lui, mult peste cea mijlocie, dar mai ales din pricina părului său de un roşu ca flacăra, a obrazului pistruiat şi a ochilor săi albaştri, ca floarea de nu-mă-uita.

— Cu începutul, da... Să încerc... Vă cer iertare... Sînteţi sigur că nu ascultă nimeni la uşă ?

— Absolut sigur.

De fapt, gîndea contrariul, pentru că Ana, după ce văzuse un asemenea fenomen, n-ar fi fost în stare să-şi biruie curiozitatea.

— Numele meu... Georges Motte... douăzeci şi opt de ani... căsătorit de doi ani... contabil la o companie de asigurare de pe strada Pillet-Will, în apropierea Marilor Bulevarde. Nu ştiu dacă am apucat să vă spun că mi-am construit o vilişoară la Saint-Mandé şi că locuiesc acolo. Pe credit, bineînţeles... Am de plătit rate cincisprezece ani... Unde am rămas ?

Începură să-i tremure genunchii şi să i se usuce buzele.

— Ieri... Dumnezeule ! Cînd mă gîndesc că asta s-a întîmplat abia ieri. Cît e ceasul ?... Cinci ?... Cine ştie dacă la această oră portarul n-a descoperit...

— Ce să descopere ?

— Cadavrul, nu înţelegeţi ? Vă cer iertare... Aş vrea să vă spun totul dintr-o dată şi mă-ncurc. Uite, ieri la ora asta — birourile noastre se închid la ora cinci — mă aflam pe bulevard. Înainte de a lua trenul ca să mă întorc acasă, obişnuiesc să iau o gustare într-un bar cu automate din colţul străzii Drouot... Îl ştiţi ?... Eu sînt un mare mîncăcios... De mic copil... Aşadar, ca în fiecare zi, la ora cinci eram acolo. Mîncam un sandviş cu pateu şi priveam în jur, fără să mă gîndesc la nimic. Deodată, observ că o femeie mă priveşte zîmbind. Să nu mă credeţi muieratic. Pînă acum, m-am mulţumit cu soţia

mea. Dar femeia aceea... M-am întrebat imediat ce-o fi căutînd într-un local așa de modest. Presupun că mergeți uneori la cinema. Ați văzut cum arată marile vedete americane, vampele, cum li se spune... Ei bine, domnule doctor, tocmai peste asemenea vampă am dat!

Jean Dollent se întreba neliniștit dacă trebuie să izbucnească în rîs ori să-și asculte cu seriozitate interlocutorul.

— Și ce v-a făcut ? îl întrebă el, pe un ton acru-dulce.

— În mai puțin de un ceas m-a făcut să uit cine sînt, ce sînt... Nici nu mai știu măcar cum am intrat în vorbă, dar, după cîteva minute, ne aflam așezați amîndoi la o masă, pe terasa unei mari cafenele. Era cald... Niciînd nu mi s-a părut bulevardul atît de frumos... Cred că am uitat să vă spun că femeia vorbea cu un accent străin... Din ce țară ? Nu știu, fiindcă nu mă pricep la limbi străine. Deși elegantă, nu era îmbrăcată chiar ca o pariziancă. Era frumoasă și foarte misterioasă. Cînd mă privea și vedeam cum i se întredeschid buzele, puțin umede, simțeam că aș fi fost în stare de orice pentru... Am luat un taxi. Voia să facem împreună turul pădurii Boulogne... Soarele roșu ca flacăra cobora către asfințit... Simțindu-i mîna în mîna mea, trupul lipit de al meu, am vrut să mă aplec și s-o sărut... „Diseară"... șopti ea. „Te voi vedea diseară ?" „Toată noaptea, dacă ești cuminte..." E oare de crezut, domnule doctor ? Credeți că sînt eu în stare să trezesc o pasiune așa subită ? Vai, eu am crezut !... „Nu sînt atît de liberă pe cît aș dori... mi-a mărturisit ca atunci. Prea multă lume se interesează de mine... Trebuie să fim tare prudenți..." „Ce trebuie să fac ?" *„Diseară, exact la ora opt, vei intra la numărul 27 bis, pe strada Bergère... Nu e departe de locul unde ne-am întîlnit."* „Știu unde vine"... *„Nădăjduiesc să nu te vadă portăreasa... Dacă totuși te întreabă unde mergi, îi răspunzi: la domnul Lavisse."*

Georges Motte începuse să vorbească mai cursiv şi Doctoraşul putea să-l studieze în voie.

— Apoi, ea a continuat : „*Lavisse este unul din locatarii imobilului. Fiindcă la el vine multă lume, n-are-să bată la ochi. Vei urca la etajul şase... La cheia asta... E de la apartamentul meu. Intri şi dacă eu n-am ajuns încă, mă aştepţi.*“

— Te-ai dus acolo ? întrebă Doctoraşul, încruntîndu-şi sprîncenele. Nu ţi s-a părut nimic ciudat ?

— Mi-am închipuit că am cucerit-o la prima vedere... Dispreţuiţi-mă, rîdeţi de mine, dar ăsta-i adevărul. I-am telefonat soţiei, sau mai bine zis lăptăresei, care locuieşte alături, fiindcă noi n-avem telefon, spunîndu-i că am mult de lucru la birou şi că nu vin în noaptea aceea acasă. Am colindat apoi pe străzile Parisului, privind ora la toate ceasurile electrice. Parcă eram nebun. Mă credeam cel mai fericit bărbat din lume. Exact la ora opt m-am prezentat în strada Bergère, la numărul 27 bis. Portăreasa tricota în pragul uşii, ca pe o stradă din provincie. „La domnul Lavisse !“ i-am spus în trecere. Am văzut eu că se uită la mine curioasă, dar n-am dat atenţie. Pe scară am mai întîlnit doi locatari care ieşeau, o tînără pereche ce se ducea probabil la cinematograf. M-au privit şi ei stăruitor. Cu părul meu roşu, sînt obişnuit să se uite lumea după mine... Am descuiat uşa de la etajul şase... N-am văzut pe nimeni... Nu prea îndrăzneam să înaintez şi mă simţeam de pe acum mai puţin sigur pe mine... Nu ştiu de ce anume mă temeam, dar nu încape îndoială că mi-era puţin teamă. Dincolo de vestibul se afla un salon în care totul era în ordine, un salon curios, plin de mobile neobişnuite, chinezeşti, dacă nu mă-nşel... Erau şi multe bibelouri. Într-o încăpere alăturată, a cărei uşă era deschisă, am dat de alte vitrine cu bibelouri.

— Aţi vizitat tot apartamentul ? întrebă Doctoraşul, fără să-i mai ardă de rîs.

— Da... Încetul cu încetul... Fiindcă tot nu venea nimeni, mi-aruncam ochii cînd ici, cînd colo... Erau şase încăperi, plus bucătăria, toate pline cu mobile ciudate, nu numai chinezeşti, dar şi din alte ţări, mobile vechi, crucifixuri sculptate, felinare, armuri... Dacă toate astea s-ar fi aflat la parter, m-aş fi crezut în prăvălia unui anticar. Am făcut un lucru de care nu m-aş fi crezut vreodată în stare, deoarece sînt mai degrabă timid. Pe o masă se afla o sticlă şi o tavă cu pahare. Mi-am turnat un pahar, apoi am aşteptat... S-a făcut nouă, s-a făcut zece.... Mi-ar fi plăcut mai mult să fiu la mine acasă, la Saint-Mandé... Mă gîndeam la soţia mea, care peste trei luni va avea un copil şi îmi spuneam : „Dacă nu vine în zece minute"... Apoi am mai păsuit-o încă zece minute... Şi aşa mai departe... Deodată aud un suspin... Un adevărat suspin, ca atunci cînd se trezeşte cineva din somn. Am privit în jurul meu : nimeni... M-a apucat frica şi era cît pe-aci s-o iau la fugă. Dar tocmai atunci mi s-a părut că vorbeşte cineva cu glas abia şoptit. De felul meu nu sînt prea curajos... Glasul venea din spatele unei uşi, uşa unui dulap. Am deschis-o şi mă întreb cum de n-am ţipat. În dulap se afla un bărbat, un bătrîn plin de sînge, cu ochii deschişi şi gura la fel. Cînd s-a deschis uşa, el s-a rostogolit pe covor. Am văzut limpede cum îşi descleştează pumnul, apoi cum i se înţepenesc degetele... Ochii i-au rămas ficşi. Am înţeles că murise, acolo, în faţa mea, şi că în vreme ce aşteptam, el se afla în agonie, fără ca eu să bănuiesc ceva.

— Dă-l peste cap ! rosti liniştit Doctoraşul, umplîndu-i din nou paharul.

— Ce părere aveţi ? Aşa-i că e de necrezut ?

— Într-adevăr, de necrezut...

— Eram stăpînit de un singur gînd : să fug cît mai repede. Am ieşit din apartament şi nici nu mai ştiu dacă

am lăsat cheia în broască. Jos, ușa era încuiată... Am strigat... A trebuit să strig multă vreme... Apoi s-a aprins o lumină, s-a deschis un gemuleț și doi ochi mari, somnoroși, m-au privit nedumeriți. „Ah ! dumneata erai", a bîiguit în cele din urmă portăreasa. Apoi a apăsat pe un buton și s-a auzit un declic. Ușa s-a deschis și m-am trezit în stradă... Sînt sigur că un polițist a întors capul după mine... Am mers, am tot mers, și mă gîndeam întruna... Îmi spuneam că portăreasa m-a văzut intrînd la ora opt și ieșind la unsprezece noaptea și că ea nu va întîrzia să-mi dea semnalmentele. Eram foarte lucid... Nici nu-mi închipuiam că poți fi atît de lucid în împrejurări ca acestea. Revedeam sticla și paharele aflate pe masă... Nu-mi lăsasem pe ele amprentele ? Dar pe clanțele ușilor, pe toate obiectele pe care le-am luat în mînă ? Cine m-ar crede dacă aș depăna toată povestea asta ?... Pentru toată lumea, nu sînt oare eu ucigașul bătrînului domn, pe care nici nu-l cunoșteam ? Simțeam că-mi pierd mințile. Din fericire, nu mai aveam nici un tren spre Saint-Mandé... Astfel, în timp ce colindam străzile din ce în ce mai pustii, am avut timp să cuget. Cîți kilometri oi fi străbătut ? Să vedeți cît de ciudată e uneori viața. Chiar în dimineața aceea, un coleg de birou vorbea despre dumneavoastră, povestea despre nu știu care anchetă și eu i-am spus, vă rog să mă iertați, că mie nu prea îmi plac detectivii. „Doctorașul nu-i detectiv — mi-a răspuns el. E un dezlegător al enigmelor, ceea ce înseamnă cu totul altceva". Mi-am amintit discuția astă-noapte și m-am dus la gara Orsy să mă interesez de trenurile care pleacă spre La Rochelle. I-am scris cîteva rînduri soției, spunîndu-i că șefii mă trimit într-o inspecție, în provincie, ceea ce s-a mai întîmplat o dată. Apoi i-am scris șefului meu de serviciu că am un deces în familie. Pe scurt, iată-mă aici... Nu știu dacă m-a remarcat cineva pe drum. N-am

îndrăznit nici să cumpăr un ziar. E limpede că, de la un ceas la altul, întreaga poliție va fi pe urmele unui bărbat cu părul roșu, iar omul cu părul roșu sînt eu ! Eu, care mi-am pus capul în joc pentru o aventură... O aventură care...

— O aventură care... într-adevăr ! rosti Doctorașul, pe un ton glumeț, scărpinîndu-se în cap. Ce-aveți de gînd să faceți ?

— Să mă ascund pînă descoperiți dumneavoastră adevărul. Nu sînt bogat, v-am mai spus, dar am o poliță de asigurare pe viață, în baza căreia pot să obțin un împrumut de vreo zece mii de franci.

— Nu-i vorba de asta, ci de dumneavoastră.

Oare ce-și închipuia roșcatul despre meseria Doctorașului ? Cert este că urmă cu nevinovăție :

— În timp ce dumneavoastră vă veți duce să anchetați cazul, n-aș putea rămîne aici ? Plătind întreținerea, bineînțeles...

Doctorașul rămase pe gînduri, apoi, dintr-o dată, spuse :

— Cu o singură condiție. Să stați tot timpul în camera pe care am să v-o pun la dispoziție și să nu ieșiți absolut deloc de acolo. De altfel, n-am să vă ascund că Ana va avea sarcina să vă încuie cu cheia.

— De ce ?

— D-aia ! Ori consimțiți, ori las totul baltă... Aveți o fotografie la dumneavoastră ?

— Am una pe buletinul de identitate.

— Dați-mi-o.

— Aveți de gînd să mă predați poliției, domnule doctor ? Țineți seama că am venit la dumneavoastră de bună voie, că v-am mărturisit cinstit totul și că...

— Urmați-mă.

Urcară la primul etaj și Jean Dollent îl pofti pe roșcat să intre în încăperea ce servise odinioară drept cameră de oaspeți.

— O să vi se aducă de mîncare... Aveţi grijă nu cumva s-o luaţi pe Ana drept o vampă de cinema...

Bietul băiat ! Nu mai ştia dacă trebuie să se bucure ori să se teamă, dacă trebuia să mulţumească ori să se supere.

— De îndată ce voi avea noutăţi, o să vi le transmit prin telefon. Ana va aduce aparatul aici, în cameră. Firul e destul de lung...

Ana se arătă de-a dreptul uimită cînd doctorul îi recomandă :

— Nu trebuie să-l laşi cu nici un preţ să iasă... Chiar dacă ţipă... chiar dacă te ameninţă...

— Cel puţin sînteţi sigur că nu e înarmat ?

Uite, vezi, se vede treaba că Doctoraşul nu era prea sigur în privinţa asta, deoarece se întoarse în camera de sus şi-l rugă pe noul locatar să-şi scoată tot ce are prin buzunare.

— Mulţumesc... Dacă iau autobuzul pînă la Poitiers şi ajung din urmă rapidul de Bordeaux, la ora unsprezece voi fi la Paris... Să aveţi răbdare...

II

ÎN CARE DOCTORAŞUL, CARE PĂREA DIABOLIC, ÎL LASĂ CU GURA CĂSCATĂ PE COMISARUL LUCAS

Comisarul Lucas, de la Poliţia judiciară, căruia Dollent îi telegrafiase, îl aştepta la gară, uimit de sosirea neprevăzută a Doctoraşului. Uimirea lui spori şi mai mult în

fața vioiciunii acestuia, care își manifestă în primul rînd dorința de a lua masa la bufetul gării, dovedind o poftă de mîncare nepotrivită cu statura lui.

— Spune-mi, domnule comisar, dacă găsești ușa unui apartament descuiată, dumneata ai dreptul să intri în el ?

— Nu, dacă n-am fost chemat... Sau mi-ar trebui un mandat de percheziție și la ora asta nimeni nu mi l-ar putea elibera. Chiar dacă l-aș avea în mînă, tot ar trebui să aștept răsăritul soarelui.

— Asta-i neplăcut, mormăi Doctorașul, cu gura plină. Dar dacă ai fi încredințat că în apartamentul cu pricina s-a comis o crimă ?

— La o adică, mi-aș asuma răspunderea...

— Atunci, hai acolo !

— Unde ?

— Pe strada Bergère, numărul 27 bis... La un domn care se numește probabil Lavisse.

— Colecționarul ?

— În privința asta nu știu nimic.

— Există un Lavisse, colecționar ; Etienne Lavisse, cunoscut de amatorii din lumea întreagă. Un vechi expert în obiecte de artă, care trăiește singur printre colecțiile sale. Pe strada Bergère nu poate fi decît el, fiindcă nu s-a putut hotărî vreodată să trăiască la o depărtare mai mare de cinci sute de metri de Casa de licitație, unde își petrece tot timpul.

Deodată. comisarul își dădu seama, ce-i drept cam tîrziu, de ciudățenia situației.

— Ia stai puțin... Cum se face că vii din bîrlogul dumitale. tocmai din Marsilly, ca să mă anunți că...

— Să mergem ! Am să-ți explic mai tîrziu.

Portăresei i-a trebuit mult pînă să le deschidă și mai mult pînă să-și pună o fustă și un șal, ca să stea de vorbă cu ei.

— Domnul Lavisse ?... Nu, astăzi nu l-am văzut... Dacă stau să mă gîndesc, e chiar de mirare, fiindcă n-a coborît, ca de obicei, să ia masa la restaurantul din colţ.

— Vreţi să urcaţi cu noi, doamnă ?

— Numai că n-avem lift şi e tocmai la etajul şase...

După cum spusese Georges Motte, cheia rămăsese în broască şi cînd deschiseră uşa, constatară că, în mai multe încăperi, era lumină — lumina aprinsă în noaptea precedentă de omul cu părul roşu, pe care acesta nu se mai gîndise să o stingă.

— E ciudat... S-ar zice...

Portăreasa scoase un strigăt. Ea a fost cea care a zărit mai întîi trupul neînsufleţit al locatarului, prăbuşit pe covor.

Lucas nu se putu stăpîni să nu-i arunce Doctoraşului o căutătură ciudată... Cum de aflase el ?

— A fost lovit sălbatic cu cuţitul... — constată comisarul, după ce examină cadavrul. Spune, doctore, ai putea stabili ora aproximativă a decesului ?

Fără să se aplece, Dollent afirmă :

— Noaptea trecută, în jurul orei douăsprezece... Se întoarse apoi spre portăreasă : Aveţi ceva de spus, nu-i aşa ? Ieri, exact la ora opt, a venit un bărbat la domnul Lavisse.

— Aşa-i... Avea...

— Avea părul roşu ! se distră Doctoraşul să adauge.

— Într-adevăr... I-am şi spus bărbatului meu că în viaţa mea n-am mai văzut un păr atît de roşu. A rămas pînă tîrziu... Cînd a coborît...

— Era miezul nopţii...

— Domnul Lavisse primea multă lume ?

— Foarte rar ! Şi niciodată seara. Se culca devreme. În timpul zilei se mai întîmpla să urce cu domni de o

anumită vîrstă, adesea străini, care se interesau de colecţiile lui...

— În ultima vreme au venit astfel de domni ?

— De vreo trei-patru zile n-am mai văzut pe nimeni...

— Dar ieri, înainte de omul cu părul roşu, n-a întrebat nimeni de domnul Lavisse ? N-ai observat pe scară un bărbat şi o femeie ?... O femeie foarte drăguţă, foarte bine îmbrăcată, aşa cum vedem prin filme...

Portăreasa clătină din cap în semn că nu.

— Îmi pare rău, dragă domnule comisar, dar secretul profesional mă împiedică să vorbesc. Mai tîrziu, cînd se va sfîrşi totul... Vă pot spune doar că e vorba de un lucru extrem de delicat şi că e bine să fim prevăzători...

— Cred că atunci cînd vom pune mîna pe omul acela cu părul roşu...

Putea oare Lucas să înţeleagă zîmbetul abia schiţat de pe buzele Doctoraşului ?

A doua zi, ştirea despre asasinarea lui Etienne Lavisse avusese efectul unei adevărate bombe la Casa de licitaţie şi în lumea colecţionarilor ; începînd de la orele zece, a trebuit să se organizeze un serviciu de ordine în faţa casei din strada Bergère.

Doi experţi, care erau totodată prieteni de-ai mortului, îşi petrecură ceasuri întregi cercetînd apartamentul, bibelou cu bibelou, şi astfel Doctoraşul, care nu se pricepea la obiecte de artă, află că Lavisse nu avea o anume preferinţă în acest domeniu, decît cel mult pentru calitate. Cumpăra cu aceeaşi pasiune un tablou de un pictor flamand ca şi emailuri cloazonate, ori fildeşuri japoneze.

Abia pe la patru după-amiaza, experţii au fost în măsură să declare :

— Lipsesc zece piese, cele mai frumoase din colecţie, cele mai uşor de transportat şi care au cea mai mare

valoare pe piață. La prețul zilei, valoarea furtului, dacă despre furt e vorba, se ridică la patru sau cinci milioane...

— Domnul Lavisse era foarte bogat ? întrebă ulmit Doctorașul.

— Nu avea decît colecția. În rest, ducea un trai foarte modest, chiar sărac, luînd mesele la un restaurant de mîna a doua. De asemenea, trebuie avut în vedere că, în afară de obiectele care au fost luate, tot ce se află aici reprezintă multe căutări și mult gust, desigur, dar desul de puțini bani... Abia o jumătate de milion, una peste alta...

— Domnul Lavisse avea familie ?

— Era un bătrîn celibatar... Are însă o soră care locuiește în ținutul Vendée.

Lucas își notă numele și adresa pentru a o înștiința; deși ea aflase probabil din ziare și de la radio, care comentaseră pe larg întîmplarea.

Dollent telefonă dintr-o cîrciumă la Marsilly și o auzi la capătul firului pe Ana, o Ană de o sălbăticie necunoscută lui.

— Nu vă e rușine să mă tratați astfel ? strigă ea. Eu care nu v-am făcut niciodată nimic, decît că v-am îngrijit ca pe un copil !... Să mă lăsați singură în casă cu un ucigaș... Da ! Știu eu ce spun... Dacă vă închipuiți că n-am citit ziarele și că nu l-am recunoscut pe omul cu părul roșu... Nu pot să fie pe lume mulți cu o culoare ca a lui... Și eu să-l servesc cu mîncăruri alese... Fasole, asta merită, așa cum o să capete în curînd acolo unde gîndesc eu...

— E liniștit, Ana ?

— Nu știu...

— Ce spune ?

— Nu spune nimic...

— Ascultă, Ana...

— Nu vreau s-ascult nimic și cînd o să vă întoarceți, îmi fac geamantanul și plec... Asta e tot ce meritați... În privința lui, nu pot să știu ce face, pentru că deschid ușa doar cît să împing farfuria pe dușumea...

— Ești sigură că se mai află acolo ?

— Din nefericire ! Face destul zgomot, umblînd în lung și-n lat de azi-dimineață...

În toate ziarele scria cu litere de-o șchioapă : „Pe urmele roșcatului".

Era de prevăzut că poliția va primi teancuri de scrisori anonime în legătură cu toți bărbații roșcovani din Paris și din suburbii...

— Dumneata ești, Lucas ?

— Da... Cine-i ? Dollent ?... Nu ! Absolut nimic nou... De altfel, ținînd seama de felul în care te porți cu mine, mă întreb dacă n-aș face mai bine să te las baltă...

— Dar dacă am să-ți dau semnalmentele unei femei amestecate în această afacere ?... Ascultă... Gen vampă de cinema, accent străin destul de pronunțat, foarte bine îmbrăcată, puțin excentric, una dintre femeile după care toți bărbații întorc capul pe stradă. Aș vrea să știu dacă n-a fost zărită în ultimele zile în preajma Casei de licitație sau a străzii Bergère.

— Bine !

— Mulțumesc... La revedere...

Plecă cu un taxi la Saint-Mandé, unde găsi fără multă osteneală vilișoara modestă, dar îngrijită, a lui Georges Motte. Sună la ușă. O femeie tînără, care încerca în zadar să-și ascundă sarcina, veni să-i deschidă. S-ar fi zis că nu făcuse nici o legătură între soțul ei și faimosul bărbat cu părul roșu.

— Aș dori să vorbesc cu Georges Motte... Sînt un camarad de armată...

— Din păcate, soțul meu lipsește cîteva zile. Compania la care lucrează l-a trimis în provincie pentru niște verificări...

— Nu știți unde se află ?

— Precis nu știu... În asemenea împrejurări trece prin mai multe orașe, uneori chiar într-o singură zi... Dar intrați, vă rog...

În casă era curat și plăcut. Casă de oameni cinstiți, cu mobilier cumpărat probabil tot în rate.

— Am să mă-ntorc peste cîteva zile.

Of !... Începea perioada de moleșeală... Ceasuri la rînd fusese încordat ca un arc și nu dormise nici un pic... Ajuns pe Marile Bulevarde, Doctorașul se simți ametit, cu mintea goală, cu gura cleioasă. Nici nu mai îndrăzni să se ducă undeva să ia masa. După ce a înghițit un sandvici la barul automat din colțul străzii Drouot, a intrat în primul hotel ieșit în cale.

Toate posturile de poliție din Franța se aflau în căutarea roșcatului !

III

ÎN CARE ANA NU-ȘI PIERDE SÎNGELE RECE ȘI ÎN CARE DOCTORAȘUL DESCOPERĂ URMA UNEI OARECARE BETTY, CARE-L INTERESEAZĂ ÎN CEL MAI ÎNALT GRAD

„De n-ar fi decît pentru a privi răsăritul soarelui pe marile artere și tot merită să locuiești la Paris", gîndea în sinea lui Doctorașul.

Dar cîți parizieni au ochi să vadă ivirea zorilor ? Pentru prima oară în viața lui, Doctorașul avea bucuria de a se trezi în inima Parisului, în acest hotel unde intrase din întîmplare, și răsăritul, spectacolul ce i se înfățișa înaintea ochilor, îl făcea să fie vesel ca un cintezoi, astfel încît, în vreme ce se bărbierea, începu chiar să cînte ca un cintezoi.

Află degrabă că nu toți apreciază la fel beția unei dimineți luminoase, pentru că de ambele părți ale camerei se auziră ciocănituri în pereți. Cu atît mai rău pentru imbecili : n-are să mai cînte ! Va putea să se gîndească la fel de bine și fără să cînte. Pentru că Jean Dollent se gîndea. Privea șoseaua lată, aproape pustie, unde se iveau primele autobuze și unde taxiurile veneau să-și ocupe locurile de staționare, alcătuind un lanț lung. O stropitoare a municipalității părea că vrea să deseneze arabescuri complicate pe asfalt. Iar acolo, la două sute de metri, niște femei spălau cu rîvnă barul automat în care sărmanul Georges Motte...

Nu era greu să-ți închipui cum s-au petrecut lucrurile. Și astăzi, la sfîrșitul orelor de program, midinete, vînzătoare, dactilografe, funcționari vor da năvală de prin birouri și ateliere spre barul automat, ca un stol de vrăbii flămînde, ciripind ca și ele. Dar, îndată ce-și vor potoli cît de cît foamea, n-ai să-i vezi oare aruncîndu-și priviri pe deasupra farfuriilor, răspunzînd cu un zîmbet altui zîmbet, unui păr zbîrlit, unor ochi jucăuși ?...

„Mai puțină poezie și mai multă rațiune !" se mustră în sinea lui Doctorașul, care isprăvise cu bărbieritul și se rezemase de pervazul ferestrei. E foarte posibil ca o femeie „gen vampă de cinema" să nu fi trecut neobservată. Dacă a intrat în acest local, a făcut-o pentru a căuta ceva sau pe cineva. De ce să-l fi ales tocmai pe Georges Motte ?

Ochii Doctorașului licăreau șireți, fiind încredințat că în scurt timp va putea răspunde, în cunoștință de cauză, acestor întrebări.

— Ia să vedem... Dacă ar fi să ne luăm după spusele lui Georges Motte, Etienne Lavisse a fost atacat cu lovituri de cuțit, înainte de ora opt seara, și închis în dulap... Or, e mai mult ca sigur că omorul n-a fost premeditat... Într-adevăr, în astfel de cazuri nu se prea folosește cuțitul, mai ales un pumnal găsit la fața locului, de vreme ce aparținea colecționarului... Pe deasupra, numărul loviturilor dă impresia că cel care a lovit a făcut-o de frică, pe negîndite. Nici nu și-a dat osteneala să vadă dacă Etienne Lavisse e mort sau nu... Astfel încît, ceasuri întregi, dulapul a fost martorul unei agonii tăcute...

Înainte de ora opt...

Or, vampa a intrat în vorbă cu Georges Motte pe la cinci, l-a dus la pădure, l-a scos din minți și i-a dat întîlnire la opt seara, în apartamentul bătrînului colecționar...

Bietul bătrîn, să fi fost oare atacat încă de la cinci după-amiază ?

Din punct de vedere medical, se prea poate...

Desigur, toate aceste presupuneri și concluziile ce se puteau trage din ele stăteau în picioare, numai admițînd că Georges Motte spusese adevărul. Dar chiar în clipa aceea se auzi ciocănind în ușă. O cameristă spuse :

— Sînteți chemat la telefon. Aparatul se află la capătul culoarului, lîngă scară.

— Domnul e la telefon ?

Cînd avea ea interes, afurisita asta de Ana se pricepea de minune să vorbească pe un ton nevinovat, care

avea darul să-l scoată pe Doctoraș din sărite, pentru că de fiecare dată era încredințat că-i va spune ceva care o să-l înfurie.

— Da, eu sînt... Sper că nu s-a întîmplat nimic...

— Nu, domnule... Voiam doar să vă spun că individul a plecat...

— Ce zici ?

— Nu se aude ?... Spuneam că a plecat...

— Cum asta ?

— Nu știu... M-am culcat în camera mea, ca de obicei, și am pus revolverul domnului pe noptieră... Azi-dimineață am urcat să-i duc gustarea... Am crăpat ușa... Am împins tava pe dușumea... Apoi, fiindcă nu se auzea nici un zgomot... Individul nu mai era acolo !... Ca să vă spun drept, m-am bucurat !

Doctorașul păli și închise aparatul, fără să-i mai răspundă Anei, care îl întreba nu știu ce. În clipa următoare se simți cuprins de frică. Nici n-apucase să facă doi pași, cînd sună iar telefonul. Ridică automat receptorul.

— Alo...

— Alo, hotelul ? Mi-l puteți da pe domnul doctor Dollent ?...

— Eu sînt...

— Alo ! Aici Lucas... Mi-am închipuit eu că trebuie să fii pe aproape, auzind pe fir că se vorbește cu Marsilly. Ai telefonat acasă ? Sper că n-ai vești rele...

Să fi auzit din întîmplare ? Uneori se nimerește să intri pe fir și să asculți toată convorbirea...

— Nu, n-am vești rele.

— Cu atît mai bine... În ce mă privește, am să-ți dau unele informații... Dacă ești de acord, ți le voi spune la telefon, ca să cîștig timp, fiindcă azi am foarte mult de lucru. În primul rînd, s-a stabilit că în ziua aceea Etienne Lavisse a părăsit Casa de licitații în jurul orei patru...

Alo ! Mă asculți ?... M-am gîndit că te-ar putea interesa, avînd în vedere că, de obicei, pleca de acolo mult mai tîrziu. I-a spus unui funcționar, care s-a arătat mirat să-l vadă plecînd așa de repede, că nu se simte prea bine și se duce să se odihnească. Nu era bolnav, dar avea stomacul foarte sensibil, și într-o zi călduroasă ca aceea...

— Mulțumesc... spuse Doctorașul, lipsit de entuziasm.

— O altă informație, fără îndoială, mai importantă. Vrei să-ți notezi un nume ?... Jean Claude Marmont... Ai notat ?... E nepotul victimei, fiul unicei surori, care locuiește în Vandée și care a sosit azi-dimineață la Paris... Jean Claude Marmont are douăzeci și patru de ani... Se ocupă oarecum de film... Alo ! Mă asculți ? Este al doilea asistent al unui regizor... Mi s-a spus că frecventează barurile de pe Champs-Elysées și tripourile.

— Are avere ?

— Mama lui e înstărită. Are o casă mare la țară, în apropiere de Luçon. Îi trimite o sumă lunar, dar nu pe măsura nevoilor acestui tînăr.

— Dar unchiul ?

— De un an n-a mai vrut să-l vadă. Prea des îl jupuia.

— Asta-i tot ?

— Ți se pare că nu-i de ajuns ? Îți servesc la micul dejun două informații importante și dumneata mîrîi... Dacă te interesează, pot să-ți dau lista tuturor roșcaților care ne-au fost semnalați. Am ajuns la aproape optsprezece... E de datoria mea să trimit inspectori în toate aceste optsprezece direcții...

— Mulțumesc...

— Ia spune, doctore, mi se pare că...

— Ce anume ?

— Nu merge treaba ? Îți face și dumitale rău căldura ?

— Nu mi-ai dat adresa lui Jean Claude Marmont...: Hotel de Berry ? Strada de Berry ?

Doctorașul porni într-acolo, fără prea multă convingere. Desigur, poliția i-o luase înainte și scosese de la personal tot ce se putea scoate. Totuși intră și se îndreptă spre portar.

— Iartă-mă că te deranjez... Aș vrea să-ți cer o mică informație (o hîrtie de o sută de franci, împăturită, trecu din mîna lui Dollent în cea a portarului). Aș vrea să știu dacă Jean Claude Marmont, care locuiește aici în hotel, n-a fost vizitat în ultimele zile de un bărbat cu părul roșu.

Portarul se uită oarecum mirat la bancnota pe care o avea în mînă, apoi la interlocutorul său.

— E ciudat... — spuse el.

— Ce ți se pare ciudat ?

— Dumneavoastră nu sînteți polițist, altfel...

Arătă spre hîrtia de o sută de franci, dînd de înțeles că inspectorii de la Poliția judiciară nu obișnuiesc să plătească în bani informațiile ce li se dau.

— Acum un ceas a venit un polițai, pe care-l cunosc, și m-a întrebat exact același lucru.

— Ce i-ai răspuns ?

— Că nu !

— E adevărat ?

— Absolut adevărat.

— Altă întrebare nu ți-a mai pus ?

— Nu... Părea tare grăbit.

— Dar dacă eu am să-ți pun o a doua întrebare...: (Îi întinse o a doua hîrtie de o sută de franci.) Dacă am să te întreb ce fel de femei vin la Jean Claude Marmont ? Fiindcă presupun că un băiat de vîrsta lui...

— N-aș putea să vă dau prea multe lămuriri. Doar că ultima se numea Betty... Miss Betty...

— Venea des ?

— N-a venit decît de două ori, dar vorbeau la telefon. Așa i-am aflat numele.

— O fată drăguță, cu accent străin, care seamănă cu o vedetă de cinema ?

— Asta v-aș fi spus și eu dacă m-ați fi întrebat cum arată. A plecat într-o călătorie...

— Cum ai aflat ?

— Pentru că alaltăieri, domnul Marmont, care se întîmplă să mai împrumute de la mine cîțiva gologani... a coborît în fugă pe la șase seara... Tocmai primise un telefon... „Albert — mi-a zis el — dă-mi repede ceva mărunțiș... Trebuie s-o conduc pe prietena mea la gară...“

— Nu știi la ce gară s-a dus ?

— Nu știu... S-a întors pe la miezul nopții... De atunci a stat aproape tot timpul în cameră... Cred că azi-dimineață a primit un telefon de la mama dînsului.

Doctorașul ajunsese la întretăierea străzii de Berry cu Champs-Elysées, mergînd preocupat, cu un aer de nemulțumire, dar făcu stînga-mprejur și împinse din nou ușa turnantă a hotelului.

— Spune-mi, Albert, n-ai văzut-o niciodată pe această Betty în tovărășia altui bărbat ?

— Nu, domnule... N-am văzut-o decît de două ori și de fiecare dată era cu domnul Marmont...

— N-a venit niciodată vorba de un prieten sau de un...

— Vă gîndiți la fratele ei ?... A telefonat odată... „Aici fratele domnișoarei Betty... Te rog să-i spui domnului Marmont, cînd se va întoarce la hotel, să vină la locul știut“...

Tocmai atunci intrară doi hamali cărînd bagaje. O doamnă în negru intra pe ușa turnantă și se vedea bine că vine din provincie. Avea ochii înroșiți de plîns. În mînă ținea o batistă.

— Camera fiului meu, vă rog... Jean Claude Marmont...

Un tînăr ieşi din ascensor... Fără îndoială că pîndise la fereastră. Era şi el trist, copleşit chiar de durere. Ochii îi erau şi mai înroşiţi decît ai mamei sale, pe care o îmbrăţişă îndelung, şoptind :

— Vai, mămico... cine şi-ar fi închipuit ?... Vino cu mine...

Portarul şi Doctoraşul se uitară unul la altul... Apoi, Jean Dollent suspină, îşi scutură umerii, de parcă ar fi vrut să scape de o povară, şi ieşi în stradă. Peste cîteva minute se afla aşezat la o masă în restaurantul *Select*, unde, cu toată ora nepotrivită, comandă un coniac cu sifon.

— Să-mi aduci şi anuarul Bottin...

Două coniacuri... Trei coniacuri...

— Ia să vedem... Experţi în obiecte de artă... Samuel... Jerôme Levy... Guillaume Benoit...

La drept vorbind, alese cea mai apropiată adresă. Nu departe de Champs-Elysées se afla un imobil cu mai multe etaje, înţesat cu mobile vechi şi sculpturi achiziţionate din lumea întreagă.

— Domnul Guillaume Benoit ?... Nu, nu sînt un client, vă cer iertare... Aş vrea să-mi daţi doar cîteva informaţii... Comisarul Lucas mi-a spus că sînteţi amabilitatea în persoană.

Nu era adevărat, dar puţin îi păsa Doctoraşului.

— Vă interesaţi şi dumneavoastră de cazul Lavisse ?

— De ce spuneţi „şi dumneavoastră" ?

— Pentru că azi-dimineaţă a mai fost un inspector.

— Ce v-a întrebat ?

— Dacă obiectele furate de la nefericitul meu coleg... Ştiţi, noi îl socoteam toţi colegul nostru şi se întîmpla adesea să-i cerem sfatul... Cum spuneam, m-a întrebat dacă obiectele furate puteau fi vîndute cu uşurinţă.

— Şi ce i-aţi răspuns ?

— Că erau aproape imposibil de plasat în Europa, unde aceste piese sînt prea cunoscute şi unde s-a dat imediat alarma printre negustori şi colecţionari.

— Dar de ce aţi precizat *în Europa* ?

— Fiindcă în America, unde piaţa este mult mai întinsă decît la noi şi unde banii circulă mai repede, e mai lesne să găseşti un amator care să nu se prea sinchisească de proveniența unei piese rare.

— Pot să vă pun şi eu o a doua întrebare ?... Cunoaşteţi, nu-i aşa, apartamentul domnului Lavisse ?

— Am fost acolo de nenumărate ori, în vizită la vechiul meu prieten.

— Cineva străin de profesia dumneavoastră, să zicem un amator modest, ar fi fost în stare, într-un timp atît de scurt, să descopere, printre tot ce se afla acolo, cele cîteva piese de mare valoare ?

Fruntea anticarului se încreţi.

— Nu cred şi mi se pare ciudată întrebarea dumneavoastră... Chiar ieri am discutat între noi, la Casa de licitaţie, despre acest lucru. De exemplu, era un smarald gravat, o piesă mică, valorînd pe puţin patru sute de mii de franci, dar pe care un necunoscător l-ar fi luat drept o piatră fără valoare... Mai era şi o cutie de moaşte din secolul XV pe care puţini hoţi ar fi preferat-o tabacherelor de aur din epoca lui Napoleon, care se aflau în aceeaşi vitrină... Aş putea să vă întreb pentru cine faceţi dumneavoastră cercetări ? Probabil pentru compania de asigurare ? Totuşi, după cîte ştiu, ultimele achiziţii ale bietului nostru Lavisse nu erau asigurate...

Doctoraşul nu răspunse nici da, nici ba, şi puţin mai tîrziu se înhăma la sarcina cea mai istovitoare şi totodată cea mai descurajantă din acea zi.

IV

ÎN CARE SE PUNE PROBLEMA DE A CONTROLA CU ATENȚIE O CASĂ CU ȘASE ETAJE, PALIER CU PALIER, FAMILIE CU FAMILIE, LOCATAR CU LOCATAR, ȘI UNDE ESTE DIN NOU VORBA DE UN BĂRBAT CU PĂRUL ROȘU.

Mai îngrijorat și mai întunecat decît Doctorașul, Lucas îl căuta pe acesta din urmă de la zece dimineața și se făcuse ora unu. Telefonase peste tot și, în desperare de cauză, chiar înainte de a lua masa, iată-l intrînd în imobilul de pe strada Bergère și întrebînd-o pe portăreasă :

— N-ai văzut cumva persoana care mă însoțea ieri ?

— Un domn brunet, mic de statură și nervos ? De mai bine de un ceas se află în imobil... Trebuie să fi ajuns la al treilea.

— Care al treilea ?

— La al treilea etaj... Iată un ins care nu duce lipsă de răbdare și care nu se teme că plictisește lumea... Bate la toate ușile... Descoase pe toată lumea, chiar și pe copiii de șase ani ori pe bătrînii care nu se mai ridică din pat.

Era adevărat. Numai că și aici, Doctorașului i-o luase cineva înainte. Cînd s-a prezentat la croitorul pentru doamne, de la etajul întîi, pe stînga (încăperea era întunecoasă și mirosea neplăcut a lînă), i s-a răspuns :

— A mai fost și colegul dumneavoastră, azi-dimineață... La ce bun să-i mai spună că el nu era de la poliție ?

— Vreți să știți dacă ne-am întîlnit pe scară cu bărbatul din fotografie.

— Aha ! Îmi dau seama... Colegul v-a arătat o fotografie... Fotografia unui bărbat cu părul roșu, nu-i așa ?

— Nu... A unui tînăr slăbuț, cu părul lung.

Jean Claude Marmont ! Așadar, poliția nu neglija nici o pistă, de vreme ce un inspector își procurase fotografia lui Jean Claude Marmont și se interesase dacă nu cumva acesta venise în casă în ziua crimei !

— De cînd a trecut colegul meu pe aici s-au primit noi informații. Eu aș vrea să știu dacă între orele patru și cinci ați întîlnit vreo persoană străină pe scară...

Dura mult ! Îngrozitor de mult ! Unii, mai neîncrezători, se abțineau să răspundă și trebuia să le scoată vorba din gură cu cleștele. Alții, dimpotrivă, erau în stare să debiteze tot felul de nimicuri, mai ales despre vecini !

E nevoie să te înhami la o asemenea anchetă, pentru a-ți da seama cîți oameni locuiesc într-un astfel de imobil parizian și cît de mult se deosebesc acești oameni unii de alții.

Croitorul... Dentistul de la primul etaj, pe dreapta... Ofițerul în retragere de la doi și fiica sa, măritată cu un inginer... Doamna singură care...

Cu carnetul în mînă, Jean Dollent nota cîte ceva, întreba, mulțumea, se scuza, saluta, apoi ciocănea la ușa de alături.

Tocmai ieșea de la penultimul apartament, etajul patru, în stînga (blănuri en gros și mic-gros, import direct din străinătate), cînd se trezi față-n față cu Lucas.

De ce oare între cei doi bărbați s-a produs un fel de ciocnire ? Părea că toată buna înțelegere dintre ei dispăruse. Se măsurau din ochi. Privirea comisarului Lucas, de obicei prietenoasă, era acum aspră iar atitudinea țeapănă, astfel că Doctorașul tuși, ca să prindă curaj, apoi își înclină capul.

— De două ceasuri te caut, domnule Dollent... Cred că n-o să ți se pară curios, dacă am să-ți spun că vreau să-ți cer unele explicații.

— Să mergem ! suspină Doctorașul, închizîndu-și carnetul de rețete. Cred că vom putea discuta mai bine în biroul dumitale.

Ajunși în stradă, îndrăzni să spună :

— Ce-ai zice de un păhărel ?... E o căldură în casa asta...

Bău două. Lucas se uita la el, căutînd momentul potrivit să începă :

— Azi-dimineață ți-am vorbit la telefon despre cei optsprezece roșcați... Am plăcerea să te-anunț că s-a ivit și al nouăsprezecelea... Închipuiește-ți că pe acesta l-am arestat... Nu mă întrebi de ce ?

— Nu mă privește.

— Totuși am să-ți spun. L-am arestat pentru că a fost semnalat azi-dimineață de jandarmii din Nieul, la trei kilometri de Marsilly, încercînd să se ascundă într-o pădure... Pădurea Richardière... Trebuie s-o știi, dumneata care ești din partea locului... Coincidența mi s-a părut cel puțin ciudată. Nu crezi că-mi ești dator cu o explicație ?

— Poate... Dar numai după ce vom mai face niște treburi, suspină Doctorașul.

Se urcaseră într-un taxi și ceruseră șoferului să-i ducă la poliție. Jignit, Lucas se plîngea cu amărăciune :

— Sînt foarte dezamăgit, doctore... Și cuvîntul e prea slab pentru ceea ce simt... Ca și colegii mei, eram un admirator al metodelor dumitale de lucru. Într-o anchetă mai veche, ți-am dat, ca să zic așa, mînă liberă. La cea de acum mi-am înfrînat curiozitatea, ți-am acordat încrederea, luînd asupra mea responsabilități foarte serioase... Mai mult chiar, azi-dimineață ți-am împărtășit la telefon toate informațiile de care dispuneam... Aveam totuși o bănuială... Întîmplarea a vrut ca în clipa cînd te chemam

la telefon, dumneata să ai o convorbire cu Marsilly... N-am auzit nimic, dar asta m-a pus pe gînduri... La ora zece, cînd m-au anunțat jandarmii din La Rochelle că un bărbat cu părul roșu...

— Știu... Știu...

— Asta-i tot ce-mi poți spune ?

— Cine plătește taxiul ? întrebă Doctorașul, coborînd din mașină în fața portalului Poliției judiciare. Stai puțin... Am eu mărunt...

Se mistuiră amîndoi sub bolta intrării.

V

IN CARE DOCTORAȘUL ȘI COMISARUL LUCAS SÎNT PUȘI ÎN SITUAȚIA DE A COLABORA, MIRÎIND UNUL LA ALTUL, ÎN VREME CE BARBATUL CU PARUL ROȘU, AFLAT ÎN ÎNCHISOAREA DIN LA ROCHELLE, ÎI SCRIE SOȚIEI PENTRU A-ȘI CERE IERTARE.

Ne aflăm în biroul comisarului Lucas. Ferestrele sînt larg deschise către panorama Senei și către soare, un soare torid, care te amețește.

— Îmi pare rău, comisare, că ai sosit cu un ceas prea devreme. Dacă mai zăboveai, aș fi fost în măsură să-ți prezint un dosar complet... În situația de acum, mă văd silit ca, înainte de a răspunde la întrebări, să-ți adresez rugămintea de a mai avea puțină răbdare. Va trebui chiar să-mi dai permisiunea de a continua ancheta din acest birou, dacă vrei să-l arestezi pe ucigașul domnului Lavisse.

Fiindcă Lucas tresărise, uimit de atîta îndrăzneală, Doctoraşul se aşeză într-un fotoliu de catifea stacojie şi, aprinzîndu-şi o ţigară, începu să vorbească :

— Voi trece peste insinuările dumitale, mai mult sau mai puţin neplăcute, şi cred că n-am să-ţi port pică pentru ele... Îţi mărturisesc sincer că sînt tare nehotărît, că mă aflu oarecum în faţa unui caz de conştiinţă... Vreau să mă sfătuiesc cu dumneata... Ţi s-a întîmplat vreodată, comisare, ca în cursul unei anchete să fii încredinţat că ai dreptate, că ai apucat firul cel bun, că te îndrepţi spre adevăr ?... Notează, mă refer la convingerea morală, nu la una materială. Pun şi altfel întrebarea... Ţi s-a întîmplat vreodată, în timp ce toată lumea se avîntă pe un anumit drum, să stai pe gînduri, să simţi că adevărul este într-altă parte, să persişti în această idee ? Şi, într-un asemenea caz, nu ţi s-a întîmplat să-ţi asumi răspunderea, împotriva tuturor ?

Bietul Lucas se întreba unde voia să ajungă interlocutorul său şi nu îndrăznea să dea nici un răspuns.

— În sfîrşit, nu ţi s-a întîmplat ca, în situaţii în care există să zicem treizeci la sută posibilitatea de a greşi, să mergi totuşi înainte ?

— Adesea... Dacă n-am acţiona nici pentru şaptezeci la sută...

— Tocmai asta voiam să aud de la dumneata. Şi totuşi eşti un funcţionar al statului ! Pentru dumneata, riscurile sînt imense !

— Riscăm să fim criticaţi, uneori chiar mai mult...

— În cazul acesta, vrei să fii bun, comisare, să chemi la telefon Compania transatlantică ?

Doctoraşul nu făcea bancuri, nu-i ardea de glumă. Pe frunte îi apăruseră broboane mari de sudoare.

— Alo !... Da... Aici Poliţia judiciară...

Apoi către Dollent :

— Ce să întreb ?

— Dacă alaltăieri a plecat vreun vapor spre America și la ce oră... Să-ți spună și ora la care a plecat trenul cu pasageri pentru vapor din gara Saint-Lazare.

— Alo... Vreți să-mi spuneți...

— Am aflat ce doreai... *Normandie* a părăsit portul Le Havre alaltăieri, în timpul fluxului de noapte, adică la ora unu. Trenul transatlantic, care i-a transportat pe călători în port a plecat din gara Saint-Lazare la zece și jumătate seara.

— Cînd sosește *Normandie* la New York ?

— Peste două zile.

— Ai vreun mijloc de a comunica de aici cu vaporul ?

— Prin telefon... Se poate comunica zi și noapte cu *Normandie* și cu pasagerii de pe el, prin radiotelefonie... Ba mai mult, la fel ca în marile hoteluri, există cîte un aparat în fiecare cabină.

— Dar dacă mă înșel ? întrebă automat Doctorașul, care nu se adresa comisarului, ci lui însuși.

Lucas începu să se uite la el mai puțin furios, dar mai neliniștit. Nu cumva o să-l atragă amatorul acesta pe un drum primejdios ?

Deodată, Doctorașul înălță capul :

— Vrei să fii drăguț să dai încă un telefon ? De data aceasta la închisoarea din La Rochelle.

— Dar...

— Să întrebi ce face Georges Motte, cel care a fost arestat azi-dimineață... Dacă scrie vreo scrisoare, să nu fie expediată...

A fost una din cele mai frumoase izbînzi ale Doctorașului, frumoasă, îndeosebi, pentru partea ei de psihologie pură. Din clipa în care bietul Motte a fost arestat...

— Ei, ce se aude ?

— Gardianul zice că stă și scrie o scrisoare lungă, adresată soției sale.

— I-ai spus să nu o pună la poștă ?

— Da, pînă la noi ordine !

Doctorașul scoase cu un gest neglijent carnetul de rețete din buzunar și orîndui filele pe masă.

— Presupun că declarațiile pe care mi le-au dat oamenii luîndu-mă drept inspector de poliție, n-au nici o valoare... Așadar, va trebui să...

Înălță capul, fulgerat de un gînd :

— Știi, comisare... Cred că dacă *Normandie* are telefon, ar trebui să aibă și radio... Acesta nu va întîrzia să vestească arestarea omului dumitale cu părul roșu.

— Probabil, dacă n-a și făcut-o.

— În cazul acesta... Te rog... Te implor să mai riști ceva. Cheamă fără întîrziere la telefon vaporul *Normandie*. Sînt sigur că la clasa întîi se află o femeie tînără cu fratele ei.

— Cum îl cheamă ?

— Pe femeie o cheamă Betty... Arată gen vampă de cinema. Fratele ei, dacă nu mă înșel, nu-i este frate, dar n-are nici o importanță.

— Asta e tot ce știi despre ei ?

— Tot, cel mult pot să mai adaug că fratele este tare brunet și poartă o mică mustață neagră.

Lucas ridică receptorul, fără nici o tragere de inimă.

— Mulțumesc, comisare. Acum nu mai am altă dorință decît să nu-ți pricinuiesc vreun necaz. Ar fi bine să ceri să ni se aducă o gustare. O să stăm liniștiți și o să-ți explic. Vezi dumneata, am atîta încredere în raționamentul meu, acesta e întemeiat pe baze atît de solide, încît...

Spre uimirea lor, li se dădu legătura cu *Normandie* mai înainte de a-și fi terminat sandvișurile. Altfel spus,

comunicau mai repede cu un vapor aflat pe mare decît cu Marsilly !

— Comisarul de bord mi-a făgăduit că va face toate cele cuvenite. Ne cheamă din nou peste o oră.

— Mulţumesc... Vezi dumneata, ceea ce m-a izbit era părul roşu al omului. Nu ştiu dacă-ţi aduci aminte de o afacere care a stîrnit multă vîlvă acum doi ani. Dacă nu mă-nşel, dumneata te-ai ocupat de ea... Un cadavru fusese aruncat la marginea drumului, dintr-o maşină de culoare vineţie. Vreme de cincisprezece zile au fost semnalate douăzeci sau treizeci de maşini vineţii şi niciodată poliţia n-a avut atîta bătaie de cap...

— Mie-mi spui !

— Dacă Georges Motte n-ar fi avut părul roşu, n-aş fi crezut nici o iotă din toată povestea lui şi ţi l-aş fi adus plocon. Ar fi putut foarte bine să comită crima, apoi să vină la mine şi să se dezvinovăţească înainte de a fi descoperit. Ştiind că-şi lăsase amprentele prin apartament, se dădea astfel pe mîna mea, îndrugînd verzi şi uscate, chipurile avînd meritul de a fi fost sincer.

Dar are părul roşu, atît de roşu cum puţini oameni îl au... S-a confirmat, pe deasupra, că a stat ceasuri întregi în apartamentul în care se afla un muribund, închis în dulap... Că şi-a lăsat, parcă din plăcere, amprentele digitale peste tot ! Ia seama că asta ar putea fi dovada unei mari şiretenii din partea lui. Dar ţine cont că femeia descrisă de el există în realitate şi că ea a fost în ultima vreme metresa lui Jean Claude Marmont, nepotul lui Lavisse. Că era ora cinci cînd această femeie... Ai să pricepi îndată totul, comisare... Nu ştiu cine e Betty... Nu ştiu cine e fratele ei sau aşa-zisul frate. Am însă toate motivele să cred că sînt nişte aventurieri în stil mare. Umblă amîndoi prin localuri de petrecere... Îl întîlnesc pe Jean Claude, care se dă drept cineast... Jean Claude, care duce

lipsă de bani, le povestește cu amărăciune despre unchiul său, care strînge ca un apucat bogățiile inutile și refuză să-și vadă nepotul... Îi pun întrebări... Capătă de la el toate lămuririle necesare... Dacă le este sau nu complice, nu știu încă... Oricum, se pune doar problema furtului. Aveți aici două mărturii, ce-i drept, ale unor puști, o fetiță de nouă ani și un băiețel de opt ani... Locuiesc în strada Bergère și au obicciul să se joace pe scară... În ziua crimei, puțin după ora patru, copiii au văzut un domn brunet care a urcat la etajul cinci, a descuiat ușa cu o cheie și a intrat în apartamentul domnului Lavisse. Puștii îl mai văzuseră cu cîteva zile înainte, la aceeași oră, dar nu intrase... Se mulțumise doar să sune la ușă cînd nu era nimeni acasă. *Atunci venise să ia mulajul broaștei.*

— Alo !... Vă vorbesc de pe *Normandie*...

Doctorașul avu destulă stăpînire de sine să rămînă în fotoliu și să se uite la comisar, care spunea :

— Da... Ce ? Siryex ?... Și ești sigur că el este negricios, că are mustăcioară neagră ?... Sora lui ?... Da... Atunci dați ordin poliției de bord să le scotocească bagajele... Voi confirma îndată telegrafic.. Mulțumesc... Am înțeles... La revedere !

Fără să mai aștepte explicații, Doctorașul continuă :

— Negriciosul nostru, fratele sau așa-zisul frate al lui Betty, dă lovitura... Deține toate informațiile... Știe că Lavisse nu se întoarce niciodată înainte de ora șase și că un vapor pleacă spre America în aceeași noapte... Din nefericire pentru el și pentru colecționar, bătrînul are necazuri cu stomacul, se întoarce mai devreme decît de obicei și dă peste un necunoscut la el în casă... Hoțul lovește, împinge corpul într-un dulap, apoi se duce după Betty într-o cafenea din apropiere. Încă nu e ora cinci... Au prada... Se tem însă că în curînd va fi descoperit cadavrul... Se va da alarma... Se vor organiza razii prin porturi,

pe străzi, pe vapoare, la posturile de vamă... E mai puțin de ora cinci și pe marile bulevarde forfota e în toi. „Trebuie să-i îndreptăm pe o pistă falsă!" hotărăște Betty. „O pistă falsă care să-i țină încordați pînă vom debarca noi la New-York"... O fi citit cumva cazul cu mașina vineție?... Adevăratul asasin e brunet... Îi trebuie cineva ieșit din comun... Un om care să poată fi urmărit cu ușurință... Cineva care să nu poată scăpa multă vreme de bănuieli. Ea intră, singură, în barul automat. Acolo zărește un bărbat cu părul roșu, roșu ca flacăra. Acesta e numai bun să atragă atenția poliției, în vreme ce perechea va debarca liniștită, împreună cu obiectele furate, în Statele Unite. Pe deasupra, mai e și prostuț... O plimbare la pădure și iată-l îndrăgostit lulea. Se va duce la întîlnirea dată, *exact la ora la care, în serile calde, portăreasa obișnuiește să stea în pragul ușii!* Are să aștepte și are să-și lase peste tot amprentele. N-o să plece decît noaptea, tîrziu, cînd ușa de la intrare va fi încuiată, astfel încît portăreasa are să-l vadă din nou. În timpul ăsta, vinovații vor fi în tren spre Le Havre, apoi pe *Normandie*...

— Dar Jean Claude Marmont ce hram poartă?

— Presupun că le e complice... Nu la asasinat, dar la furt, în măsura în care el le-a sugerat lovitura. O dovedește faptul că Betty i-a telefonat și că s-a dus s-o conducă la gară, pe ea și pe așa-zisul ei frate. Sînt încredințat că cei doi nu i-au mărturisit că au fost siliți să-i ucidă unchiul. I-au făgăduit să-i trimită partea lui. I-au dat probabil și un aconto, asta ca să-l compromită și să-l oblige la tăcere. Abia a doua zi a aflat el, din ziare, că e părtaș la o crimă. Iată de ce, cînd l-am văzut dimineață la hotel, părea chiar mai îndurerat decît mama lui.

Se făcu liniște. Doctorașul arăta ostenit și pîndea fără încetare telefonul, care se încăpățîna să rămînă mut.

— Toate astea sînt doar presupuneri bazate pe raționament, nu-i așa? șopti el, cu un zîmbet forțat, de parcă

și-ar fi cerut iertare. Totuși, dacă se va dovedi că am dreptate, trebuie să admiți că femeia are geniu. Fiindcă, în timp ce toată poliția era pe urmele roșcatului...

Atins la coarda sensibilă, comisarul rămase neclintit.

— Crezi că poliția de pe vas ?...

— E alcătuită din oameni plecați de la noi, și încă dintre cei mai buni... Spuneai adineauri că acest Motte e căsătorit și că soția lui așteaptă un copil ?

Comisarul avea remușcări... Într-adevăr, chemă la telefon agenția Havas.

— Ce se aude cu știrea pe care v-am transmis-o ?... N-a plecat încă ? În cazul acesta, vă rog s-o anulați... În locul ei, anunțați că în curînd se vor opera două arestări senzaționale.

Nu le rămînea decît să aștepte în fața unui telefon mut și timpul li se părea nesfîrșit ! Era cea mai grea parte din toată ancheta ! Mai ales pentru Doctoraș, care nu mai putea de sete și care ar fi băut orice, numai să se potolească.

În sfîrșit, pe la cinci după-amiază, se auzi telefonul.

— Da... Ah !... Ce spui ?... Da, trimite-le prin fototelegrafie. Bineînțeles... Protestează !... Ah ! Da... Confirmarea telegrafică... Am eu grijă... Mulțumesc...

Nu era oare impresionant să te gîndești că glasul venea de pe un vapor, aflat în largul mării, și să auzi, ca zgomot de fond, nu pe cel al valurilor, ci al orchestrei de pe *Normandie* ?

— Ce zici, comisare ?

Comisarul Lucas își înălță privirea, căutînd să-și întipărească pe față o expresie severă.

— Ce să zic, doctore ? Zic că dumneata ai...

Urmă o lungă tăcere.

— Că dumneata ai mizat pe șaptezeci la sută și ai cîștigat...

— Ce ?

— Obiectele furate, care ocupă foarte puțin loc, au fost găsite într-un geamantan cu fundul dublu... Geamantanul se afla în cabina lui Alfred Siryex, care e însoțit pe vapor de sora sa, Betty Siryex, de naționalitate turcă... În cîteva minute vom primi prin fototelegrafie amprentele lor digitale și vom ști...

— I-am spus șefului că dumneata ai... Vrea să te vadă... De opt ani, e pentru prima dată că l-am prins în flagrant delict pe Fred Stern, marele specialist american... Sora lui, care de fapt nu-i e soră, ci metresă, protestează, dar degeaba...

Doctorașul se lăsa purtat de val. Zîmbea. Asculta, clătinînd din cap, felicitările directorului de la Poliția judiciară și, de cîteva clipe, Lucas se uita neliniștit la el...

— Ia spune, doctore...

Doctorașul zîmbea întruna, cu un zîmbet atît de nefiresc, încît...

— Doctore!

— Lasă-mă să dorm... suspină acesta. Mi-a fost așa frică... Eram atît de nesigur de... Cînd ai urcat dumneata la serviciul de identitate judiciară și la... la...

I se încleștea limba și articula cu mare greutate.

— ...atunci am coborît... la... la circiuma din colț... și... nu mai știu bine... cred că au fost vreo șapte coniace cu sifon...

Era prea beat ca să se mai înțeleagă restul.

— Șaptezeci de grade... Nu!... Șaptezeci la sută sorți de izbîndă... Ah, da... Gradele... astea erau...

Dormi buștean, două ceasuri, în fotoliul stacojiu din biroul comisarului Lucas și se trezi puțin buimac.

— Știi oare că ai rezolvat cel mai complicat caz din cariera dumitale? i se spuse cînd se deșteptă.

— Eu?

Apoi se interesă degrabă :

— Unde-i roşcatul meu ?... Sper că nu i-a mărturisit nimic soţiei... De vreme ce bietul om... Şi ea aşteaptă un copil !... Închipuiţi-vă că-mi oferea suma de zece mii de franci, poliţa lui de asigurare pe viaţă... Apropo, comisare, mi-e sete... Nu ştiu ce se întîmplă, dar mi-e o sete de zile mari... Ce-ar fi să mergem să bem un păhărel ?

colecția aventura

GEORGES SIMENON

— Aici Poliția judiciară. Sîntem încredințați că de la *Pelican* vi se va cere un număr din Cannes. Să nu dați imediat legătura... Așteptați sosirea mea.

Sări într-un taxi, ajunse la Centrala telefonică și se prezentă șefului serviciului de noapte.

— Dați-mi o cască de ascultare. S-a cerut numărul din Cannes?

— Chiar adineauri. Am căutat să aflu cui aparține numărul. E de la *Braseria artiștilor*, care ține deschis toată noaptea. Pot să dau legătura?

Maigret își puse casca și așteptă.

Lei 9